

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'inci Toplantı
29 Mart 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 117 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290)

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde görüşmelerinden önce Anayasa'ya aykırılık önergelerinin öncelikle görüşülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun, (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya uygunluk yönünden ele alınmasında yarar olduğuna ilişkin açıklaması

3.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, torba yasa ile TBMM'nin yasama yetkisinin gasbedildiğine ve (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin bazı maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğundan dolayı tekliften çıkarılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ADALET KOMİSYONU

2'nci Toplantı

29 Mart 2022 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 15.07'de açılarak üç oturum yaptı.

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 117 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan. (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde görüşmelerinden önce Anayasa'ya aykırılık önergelerinin öncelikle görüşülmesi gerektiğine;

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu, (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya uygunluk yönünden ele alınmasında yarar olduğuna;

İğdır Milletvekili Habip Eksik, torba yasa ile TBMM'nin yasama yetkisinin gasbedildiğine ve (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin bazı maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğundan dolayı tekliften çıkarılmasını talep ettiklerine;

İlişkin açıklama yaptı.

Gerekçeleri açıklanan Anayasa'ya aykırılık önergeleri yapılan oylama sonucu kabul edilmedi.

İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve arkadaşlarının, CHP Grubu olarak verdikleri (2/3684) ve (2/3694) esas numaralı Kanun Tekliflerinin (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'yle birleştirilerek görüşülmesine ilişkin önergesi yapılan oylama sonucu kabul edilmedi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 03.23'te toplantıya son verildi.

29 Mart 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.07

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.*

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

*1.- Ankara Milletvekili Lutfiye Selva Çam ve 117 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290)***

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Değerli Komisyon üyelerimiz, Komisyonumuza katılan çok kıymetli milletvekillerimiz, yürütme organımızın çok kıymetli temsilcileri, değerli uzmanlarımız, değerli basın mensupları; bugün, Adalet Komisyonumuzun gündeminde bulunan Ankara Milletvekili Sayın Lutfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerini gerçekleştireceğiz.

Teklif, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla önemli düzenlemeler içeriyor, Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'muzda değişiklik tekliflerini içeriyor.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, teklifi tali komisyonlara da sevk etmişti. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu toplandı ve görüşünü Komisyonumuza ilettiler; yine, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu toplandı ve tali komisyon olarak görüşlerini esas komisyona, Adalet Komisyonumuza ilettiler ve bu tali komisyon görüşleri bir gün önce gelmişti zaten, geldiği gün itibarıyla da sizlere dağıtımı gerçekleşmiş oldu.

Önce, teklifin geneli üzerinde görüşmeleri gerçekleştireceğiz; teklif sahibimize söz vereceğiz ve ardından da geneli üzerindeki görüşmelere devam ederek maddeleri üzerinden görüşmelerimize devam edeceğiz.

Yazılı basına açık toplantımız, görüntülü basın yeterli görüntüyü almışsa sizleri dışarıya alalım arkadaşlar; çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, teklif sahibi, Ankara Milletvekili Sayın Lutfiye Selva Çam teklifle ilgili görüşlerini ifade edecekler.

Buyurun Sayın Milletvekilim.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, uzmanlar ve çok kıymetli basın mensupları; geçen hafta -az önce ifade ettiğiniz gibi- tali komisyonlar olan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda detaylı bir şekilde görüştüğümüz, 109 milletvekili (*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

** (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

arkadaşımızın da imzası olan, 17 maddelik, kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddetle mücadele kapsamında yapılması öngörülen değişiklikler hakkındaki kanun teklifimizi Komisyonunuza sunmak üzere buradayım. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, kanun teklifimizin iki ayağı olan kadına karşı şiddetin önlenmesi ile sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle mücadele ve malpraktis davalarının düzenlenmesi konularına geçmeden önce, her iki başlıkta bugüne kadar yapmış olduğumuz çalışmalara kısaca değinmek istiyorum. Ülkemizde 2002 yılından bu yana gerek kadının statüsünün artırılması, kadınların eğitimi, iş hayatına ve sosyal hayata daha güçlü bir şekilde katılımı, siyaset alanındaki temsil oranının artırılması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi yolunda gerekse sağlık alanında çok ciddi mesafeler katedildi, tarihi adımlar atıldı. Başta Anayasa ve temel kanunlarımız olmak üzere, mevzuatımızda kadın-erkek eşitliğinin hukuki zeminini güçlendirdik. Pozitif ayrımcılığın benimsenmesi, kadınların hak kazanımlarının hızlanması, kadının toplumsal statüsünün güçlendirilmesi ve görünürlük kazanmaları, kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi amacıyla pek çok düzenleme yaptık. Ancak şiddet, özellikle kadına yönelik şiddet başta olmak üzere hem uluslararası hem de ulusal düzeyde alınan tedbirlere rağmen varlığını devam ettiren evrensel bir sorun. Dünya Sağlık Örgütünün son verilerine göre, dünya genelinde her 3 kadında 1'i fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik açıdan şiddete maruz kalıyor. Bu şiddet türlerine sanal şiddet de eklenmiş durumda. Bugün dünyanın pek çok yerinde savaş, göç ve şiddetten herkesten çok kadınlar etkileniyor. Ülkemizde de kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için birçok önlem alınmıştır. Yapılan çalışmaların tümü, kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalinin önlenmesine ve bu tarz fiillerin sorumlularına gecikmeksizin gerekli yaptırımların uygulanmasına yöneliktir.

Diğer taraftan “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” düsturuyla, hem vatandaşlarımızın hem de sağlık çalışanlarımızın memnuniyet grafiklerini üst düzeylere çıkarmak için yirmi yıldır ciddi çaba gösterdik, göstermeye de devam ediyoruz. İnsanımızın, sağlık hizmetlerinden eşit bir şekilde yararlanabilmesi için nerede olurlarsa olsunlar bu hizmetlere kolayca ulaşabilmeleri için var gücümüzle çalıştık. Hamdolsun, şimdi geldiğimiz noktada pandemi dönemi de gösterdi ki hastanelerimizin fiziki durumları olsun, tıbbi cihaz kapasitemiz olsun, ambulans, helikopter, uçak imkânlarımız olsun, sağlık personeli sayımız olsun, pek çok ülkenin hayranlıkla izlediği seviyelere ulaştık. Bugün, sağlık cihazlarından yoğun bakım servislerine, acil hizmetlerden nitelikli yatak sayısına kadar âdeta kendisiyle yarışan, kendisiyle rekabet eden bir sağlık sistemimiz bulunuyor. Bu sayede Türkiye, dünyanın en önemli uluslararası sağlık hizmetlerini veren merkezlerden biri hâline gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şöyle bir geriye dönüp baktığımızda, 2002 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Medeni Kanunu'yla cinsiyete dayalı ayrımcılığı ortadan kaldırdık. 2003 yılında yürürlüğe giren yeni İş Kanunu'yla işveren-işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağını belirledik. 2004 yılına geldiğimizde -ki bu çok önemlidir- Anayasa'nın 10'uncu maddesine “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmünü ekledik. 2005 yılında Türk Ceza Kanunu'nda, töre ve namus nedeniyle işlenen cinayetleri ağırlaştırılmış suç kapsamına aldık. Bu düzenlemeden sonra artık Türkiye'de töre cinayetleri yok denecek kadar azaldı. Yine aynı yıl “Aile içi ve kadına karşı şiddet suçtur.” ilkesini getirdik ve bir ilk olarak, cinsel saldırının tanımı yapıldı ve cinsel saldırı suçunun temel şekli tanımlandı. 2010 yılında yapılan son değişikliklerle pozitif ayrımcılık hususunu içinde barındıran oldukça güçlü bir düzenlemeyi hayata geçirdik.

2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, kadının güçlenmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için çok önemli bir düzenlemedir. Ülkemizde kadına yönelik şiddetle mücadelede tarihi bir devrim olan 6284 sayılı

Kanun, kapsamı ve etkinliğiyle dünyada örnek teşkil eden bir düzenlemedir. Bu kanun kapsamında, şiddete uğrayan veya uğrama ihtimali bulunan kadınların korunması için konukevleri açılmasından, izleme merkezleri kurulmasına, psikolojik ve maddi destekten, uzaklaştırma işlemlerine kadar pek çok tedbir hayata geçirilmiştir. Sadece, 81 ilimizde kurulmuş olan şiddet önleme ve izleme merkezleri yani ŞÖNİM’lerden bugüne kadar 1 milyonun üzerinde vatandaşımızın yararlanmış olması, atılan adımların isabetini ve faydasını göstermeye yeterlidir. Ayrıca, İçişleri Bakanlığımızın uluslararası ödül alan Kadın Destek Sistemi (KADES) uygulaması hayati önem taşıyan bir uygulamadır.

Yapılan bu düzenlemeler, ulusal eylem planları ve hayata geçirilen uygulamalar kadına karşı her türlü ayrımcılığa karşı duruşumuzun ve şiddet eylemlerine karşı hassasiyetimizin önemli bir göstergesidir. Bu kapsamda, en son, kamuoyunda “dördüncü yargı paketi” olarak bilinen 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la, kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi nitelikli hâl kabul edilerek daha fazla ceza verilmesi sağlanmıştır. Biz, kadına karşı şiddet konusunda Sayın Cumhurbaşkanımızın da sıklıkla ifade ettiği “şiddete sıfır tolerans” ilkesini sahiplenmiş durumdayız. Şiddetle mücadelemizi dün olduğu gibi bugün de yarın da bu ilke doğrultusunda kararlılıkla sürdüreceğiz.

Üzerinde durmamız gereken diğer bir önemli konu, üzüntüyle belirtmek gerekiyor ki sağlık çalışanlarına yönelik şiddettir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, dünyanın her yerinde olduğu gibi, maalesef, ülkemizde de karşımıza çıkabilmektedir. Sağlıkta şiddet, Dünya Sağlık Örgütü tarafından uluslararası düzeyde öncelikli olarak ilgilenilmesi, müdahale edilmesi ve politikalar geliştirilmesi gereken bir konudur; Dünya için büyük bir risk olarak ve etkili hasta bakımı hizmeti verilebilmesini tehdit eden çok önemli etmen olarak değerlendirilmektedir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sadece bireyler üzerinde fiziksel, ekonomik veya ruhsal etkiler göstermemekte; aynı zamanda, sosyal dokumuza da zarar vermektedir. İnsanlık dışı bu fiillerin engellenmesi, sağlık çalışanlarına hak ettikleri saygının gösterilmesi ve güvenli bir çalışma ortamının sağlanması millet olarak boynumuzun borcudur. Biliyoruz ki hiçbir acı, hiçbir mazeret, sağlık camiamızın kahramanlarına karşı gerçekleştirilen şiddet eylemlerini meşrulaştıramaz; buna kesinlikle müsamaha gösteremeyiz.

Ülkemizde sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için birçok önlem alınmıştır. Yapılan çalışmaların tümü, sağlık çalışanlarımızın mesleklerini, huzur ve güven içinde yerine getirmelerini sağlamasına yöneliktir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle mücadelede, önleyici hukuk sistemlerinin geliştirilmesinin yanı sıra, cezai düzenlemelerin yapılması da son derece önemlidir. İktidara geldiğimiz 2002 yılından bu yana, sağlık hizmetlerine erişilmesi ve sağlık çalışanlarımıza yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla birçok adım attık. Bilindiği üzere, 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 54’üncü maddesi çerçevesinde, şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarına Sağlık Bakanlığı tarafından hukuki destek verilmekte olup Mayıs 2012 itibarıyla beyaz kod uygulamasının başlamasıyla şiddet vakalarının kayıtları ve istatistikleri yapılmaya başlanmıştır.

Şiddetle mücadele kapsamında proaktif bir anlayışın sergilenmesi gerektiği düşüncesiyle sağlıkta şiddetle mücadele boyutlarıyla ele alınarak bu konuda temel stratejilerin belirlenmesi gayesiyle ilgili bakanlıklar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve konunun diğer paydaşlarının katılımı ile Sağlıkta Şiddete Sıfır Tolerans Eylem Planı hazırlanmıştır. Bu kapsamda, sağlık çalışanlarımıza yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla 2014 yılında sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı işlenen, kasten yaralama suçunun katalog suçu kapsamına alınması suretiyle failerin tutuklanabilmelerine imkân sağladık. Diğer yandan, 2018 yılında yaptığımız düzenlemeyle, sağlık çalışanlarımıza karşı kasten işlenen suçlarda, şüphelilerin ifadelerinin bizzat cumhuriyet savcılarımız tarafından alınmasını

sağladık. Ayrıca, sağlık hizmetlerinin kesintiye uğramaması için mağdur doktorlarımızın ifadelerinin hastanelerde alınabilmesine imkân tanıdık. Pandemi döneminde büyük özveriyle çalışan sağlık meslek mensuplarının, şiddete karşı korunması amacıyla 2020 yılında 7243 sayılı Kanun kabul edilerek, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeliyle ilgili yardımcı sağlık personeline karşı görevleri sebebiyle işlenen kasten yaralama, tehdit ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarının cezaları artırılmış ve hapis cezasının ertelenmeyeceği hükmüne bağlanarak kahraman sağlık ordumuza karşı gerçekleştirilebilecek üzücü olaylar bakımından caydırıcılık sağlanmıştır. Yine, şiddetin vuku bulduğu sağlık kurum ve kuruluşlarında, faile veya yakınına, mağdur sağlık çalışanımızın yerine başka sağlık personeli tarafından hizmet verilebilmesi güvencesini de getirmiş bulunmaktayız.

Çok boyutlu bir sorun olan şiddet ve bu eylemin hukuki sonucu olan suçların işlenmesi için elverişli fırsatları yok etmek, sağlıkta şiddeti sosyal algı yoluyla idari, hukuki ve sosyal yaptırımlarla minimize etmek, şiddet mağdurlarını sahiplenmek ve mağdurlara hukuki destek vermek, suçluların suç işleme, düşünce ve kararlılığını zayıflatmak, geniş kitlelerin katılımı ve iş birliğiyle suçların işlenmesinde etkili olan unsurların ortadan kaldırılması veya en düşük seviyeye çekilmesi amacıyla her türlü tedbir alınmaya devam edilmesine rağmen, ne yazık ki sağlıkta şiddet vakaları tamamen sona ermemiştir. Bununla birlikte, mevcut veriler, başta hekimler olmak üzere sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personelin şiddete uğrama veya tazminat ödeme açısından risk altında bulunmaya devam ettiğini ortaya koyduğundan, sağlık çalışanlarının güvenli bir ortamda fiziksel, psikolojik ve maddi zarar görmeksizin huzur içinde insanlarımızı sağlık hizmetini sunabilmelerini temin etmek gayesiyle etkili düzenlemeler getirilmesine ihtiyaç duyulduğunu ortaya koyduğundan, bütün sağlık meslek mensuplarının korunması, karşı karşıya kaldıkları risklerin kısmen veya tamamen ortadan kaldırılması, böylece insanımızın sağlık hizmetlerinden düzenli olarak faydalanabilmelerini temin etmek gayesiyle bu kanun teklifini hazırlamış bulunmaktayız.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; aslında kısaca özetlemeye çalıştığım yapılan bu düzenlemeler ve hayata geçirilen uygulamalar, hem kadına şiddet hem de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet eylemlerine karşı hassasiyetimizin önemli bir göstergesidir. AK PARTİ Grubu olarak, sağlıkta şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadele kapsamında önemli düzenlemeler içeren bu teklifi hazırlarken milletimizin hassasiyetlerini en üst düzeyde dikkate alarak çalışmalarımızı titizlikle yürüttük.

Başkanlığını Sayın Öznur Çalık'ın yaptığı ve raporu 8 Martta Genel Kurula gelen Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda ciddi bir çalışma yapıldı ve kapsamlı bir rapor ortaya çıktı. Adalet Bakanımız başta olmak üzere pek çok bakanımızla da paylaşıldı. Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Komisyonunun önerdiği bazı maddeleri de içine alan kanun teklifinin maddelerini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Malumunuz, hepimizin geçmiş vakalarda şahit olduğumuz mahkemelerdeki iyi hâl indiriminin uygulamaları pek çok eleştiriye muhatap oldu. Hem kadına karşı işlenen suçlarda hem de çocuklara karşı ve başka bireylere karşı işlenen suçlarda yapılan indirimler nedeniyle vicdanlarımız sızladı. İşte bu 1'inci maddeyle bunun önüne geçmeyi hedefliyoruz. Bu maddede, Türk Ceza Kanunu'nun 62'nci maddesinde yaptığımız düzenlemeyle, takdirî indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçerek maddenin uygulama alanını sınırlandırıyoruz. Ayrıca, failin samimi pişmanlık içermeyen davranışlarının takdirî indirim nedeni olarak kabul edilmemesini sağlıyoruz. Bu maddeyi biraz açmamız gerekirse, iyi hâl indirimini düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 62'nci maddesinin (2)'nci fıkrası, duruşma öncesi ve duruşma sırasındaki davranışları da iyi hâl indirimi kapsamına alıyordu. Hâlbuki buradaki yaklaşımlarda kişinin pişmanlığını gösteren herhangi bir somut ifade yok. Yeni düzenlemede,

pişmanlığını gösteren davranışların esas alınmasını istiyoruz. Mevcut hâliyle, maddenin sonundaki “gibi hususlar” ifadesi mahkemelerimize sınırsız iyi hâl indirimi konusunda değerlendirme ve takdir hakkı kullanma yetkisi vermekte ve tamamen hâkimin takdirine bırakılmaktaydı. Yeni hazırladığımız düzenlemeyle, duruşma sırasında sadece yargılamayı yapan mahkemeyi, hâkimi etkilemek için yapılmış şekli tavrı ve davranışların, duruşma sırasındaki rol yapmaların takdiri indirim nedeni sayılamayacağına dair de bir hüküm getiriliyor. Yani, bu düzenlemeyle de kamuoyundaki “kravat takmak, el bağlamak, boyun bükmek” ve benzeri hususlar nedeniyle indirim yapıldığı algısı ortadan kaldırılmış oluyor. Dolayısıyla, iyi hâl indiriminin bundan sonraki süreçlerdeki uygulanmasında, kanundan kaynaklanan aksaklıklar ortadan kaldırılıyor. Bu konuda yaptığımız bir diğer önemli değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin uygulanması hâlinde gerekçesinin muhakkak kararda gösterilmesi gerekiyor.

İkinci olarak, kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla bazı suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde cezaların arttırılmasını öngörüyoruz. Nitelikli hâl düzenlemesi kapsamında, kasten öldürme suçunun cezasını müebbet iken ağırlaştırılmış müebbete, kasten yaralama suçunun cezasının alt sınırını dört aydan altı ay hapse, tehdit suçunun cezasının alt sınırını altı aydan dokuz ay hapse, işkence suçunun cezasının alt sınırını üç yıldan beş yıl hapse, eziyet suçunun cezasının alt sınırını iki yıldan iki yıl altı ay hapse çıkarmayı hedefliyoruz. Yaptığımız bu düzenlemeyle, özellikle kadın sağlık çalışanlarına karşı şiddet eylemleri bakımından cezaları önemli ölçüde arttırmış oluyoruz. Böylelikle, kasten yaralama suçunun mağduru olan kadının aynı zamanda sağlık çalışanı olması ve suçun görevi nedeniyle işlenmesi hâlinde verilecek ceza, 86’ncı maddenin (3)’üncü fıkrası ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun ek 12’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı arttırılacak. Kastan basit yaralama suçu bakımından örnek vermek gerekirse, fail toplamda bir yıl bir ay on beş gün hapis cezasıyla cezalandırılacak. Ayrıca, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde verilecek cezanın 1/6 oranına kadar arttırılacağını kabul ediyoruz.

Üçüncü olarak, ısrarlı takip fiillerini ilk defa Türk Ceza Kanunu’nda müstakil suç olarak düzenliyoruz. Bu maddeyle, ısrarlı şekilde fiziken takip etmek veya haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak fiillerinin, mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşturmaya ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması hâli, suç olarak kabul edilecektir. Böylece, suçun temel cezası altı aydan iki yıla kadar hapis olarak belirlenecektir. İsrarlı takip suçunun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işyerini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma kararı verilen fail tarafından işlenmesi hâlleri nitelikli hâl olarak düzenlenmekte ve ceza bir yıldan üç yıla kadar hapis olarak belirlenmekte. Suçun nitelikli hâli bakımından böylece tutuklama kararı verilebilecek; bu da gerçekten çok önemli. İsrarlı takip suçu şikâyetle bağlı ancak uzlaştırma usulüne tabi olamayacak.

Dördüncüsü ise kadına karşı işlenen kasten yaralama suçunu Ceza Muhakemesi Kanunu’nda yer alan katalog suçlar arasına alıyoruz. Yine, kasten yaralama suçunun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı veya canavarca hisle işlenmesi hâllerini de kataloğa dâhil ediyoruz. Ayrıca, sağlık çalışanlarına karşı, görevleri sırasında veya görevleri nedeniyle işlenen kasten yaralama suçunu kataloğa alarak hâkim ve savcılar bakımından görünür hâle getiriyoruz.

Beşinci madde ise vekili bulunmayan, özellikle, şiddet mağduru olan kadınlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz olarak avukat görevlendirilmesini sağlıyoruz. Bu kapsamda, kasten yaralama, ısrarlı takip, işkence, eziyet ve çocukların cinsel istismarı suçlarında da avukat görevlendirilecek.

Sağlık çalışanlarıyla ilgili maddelere gelecek olursak; sağlık çalışanları hakkında yürütülen suç

soruşturmalarında izin müessesesini yeniden ele alıyoruz. Hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis veya tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesini, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlıyoruz. Daha önce bu kapsamda yapılan şikâyetler bakımından soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre vali veya kaymakamların iznine tabiydi. Özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında ise herhangi bir izne gerek görülmeden genel hükümlere göre soruşturma ve kovuşturma yapılabilmekteydi. Düzenlemeyle, hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesi, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanmakta. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir. Geçici maddeyle, kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, 4483 sayılı Kanun'a göre verilmiş ve kesinleşmiş bulunan, önceki izinlere dayalı olarak yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda bakımından, kurulun soruşturma izni verilmesine ilişkin düzenlemenin uygulanacağı kabul edilmektedir.

Bu kurul kimlerden oluşacak; hemen onu da açığa kavuşturalım. Mesleki Sorumluluk Kurulu, Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen bakan yardımcısı; sağlık hizmetleri, kamu hastaneleri, hukuk hizmetleri, yönetim hizmetleri genel müdürleri veya yardımcıları; profesör veya doçent unvanına sahip biri dâhili, diğeri cerrahi branştan 2 hekim olmak üzere 7 üyeden oluşacak. Ayrıca, Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre başka bir bakan yardımcısının başkanlığında yeni kurullar da oluşturulabilecek.

Malpraktisile ilgili maddeye gelecek olursak; devletin ödediği tazminat sebebiyle, ilgili sağlık çalışanına rücusuna ilişkin düzenlemeler getiriyoruz. Kamu kurum ve kuruluşları ile devlet üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanlarının, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgisine rücusu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki veriliyor. Kurulun yapacağı değerlendirme sonucunda rücusuna karar verilen miktar bakımından, ilgili sağlık çalışanına dönülmesini sağlıyoruz. Geçici maddeyle, sağlık çalışanlarının tıbbi işlem ve uygulamaları sebebiyle idare tarafından ödenen tazminatın rücu tahsili istemiyle sağlık çalışanları aleyhine açılan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla derdest olan davalar bakımından rücu edilip edilemeyeceği ve rücu miktarı konusunda kurulun karar verebilmesini de sağlıyoruz. Sağlık çalışanları hakkında yürütülen suç soruşturmalarında izin müessesesini yeniden ele alıyoruz. Kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesini Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna bağlamış oluyoruz.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; uzun bir sunum oldu.

Ümit ediyoruz ki bu kanun teklifiyle Ceza Kanunu'nda yer alacak düzenlemelerin, kadınlara, çocuklara ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin son bulması için caydırıcı bir işlevi olsun. Keşke bu kanunlara ve düzenlemelere hiç ihtiyacımız olmasaydı. Keşke Başak Cengiz, Özgecan, Şule Çet ve onun gibi pek çok kadın, tanıdığı veya hiç tanımadığı biri tarafından, sadece kadın olduğu için ve katilin kendisinden daha zayıf gördüğü için kasten ve vahşice öldürülmeseydi. Keşke Emine Bulut gibi

onlarca anne, istikrarlı şiddet olayları nedeniyle ayrılık kararı aldığı için evlatlarının gözünün önünde öldürülmeseydi. Keşke pandemi dönemi dâhil olmak üzere, canları pahasına bir can kurtarmak için mücadele eden sağlık çalışanlarımız hiçbir şekilde şiddete maruz kalmasaydı.

Elbette, kanunların tek koruyucu ya da caydırıcı olduğunu söylemek mümkün değil. Tüm insanlara ve özelde kadınlara yönelik kötü muameleyi, ayrımcılığı ve şiddeti önlemeyi, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Hükûmetimiz, iktidarı ve muhalefetiyle Gazi Meclisimiz, kadınıyla, erkeğiyle, çocuğuyla milletimiz, 85 milyon el ele vererek başaracağız, başarmalıyız.

Sayın Başkanım, son olarak, kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddetle mücadele kapsamında çok önemli düzenlemeleri içeren bu kanun teklifinin Komisyonda görüşülmesi ve kanunlaşması sürecinde göstereceğiniz katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ediyorum ve tüm Komisyona saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Çam.

Şimdi, Komisyonumuza davet ettiğimiz katılımcıların isimlerini sizlere arz ediyorum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakan Yardımcımız Sayın Fatma Öncü, Sağlık Bakan Yardımcımız Sayın Halil Eldemir, Sağlık Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Hüseyin Dünder, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Hakan Ay, Sağlık Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Rüya Günaydın, Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Sayın Sevil Serin, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürlüğümüz Sayın Niyazi Acar, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürlüğünde Hâkim Elif Çelik, yine hâkimlerimiz Yusuf Efe, Oğulcan Tozlu, Mehmet Halil Yıldız, Doğan Çabuk, Adalet Bakanlığı Daire Başkanı Murat Çetinkaya, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdür Yardımcısı Sayın Mehmet Ökmen, Adalet Bakanlığı Daire Başkanı Abdullah Kâmil Sarıyıldız, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi Ahmet Hamdi Taşyapan, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından Sayın Yasemin Kırmızı, Sayın Güllü Zeynep Yılmaz, Türkiye Barolar Birliği Hukuk Müşaviri Avukat Seray Şenfer, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından Bahattin Azizağaoğlu, Yargıtay 1. Ceza Dairesi Üyesi Sayın İbrahim Temir, İçişleri Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Doktor Nilüfer Canat Sürekli, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 3. Daire Üyesi Göksel Yüzüğüllü, TOBB ETÜ Hukuk Fakültesinden Profesör Doktor Olgun Değirmenci, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığından Sayın İrem Erdemir, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığından Uzman Meltem Kutlu, Danıştay Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Sait Micanoglu, Türk Tabipleri Birliğinden 2 avukat arkadaşımız Özgür Erbaş ve Verda Ersoy.

Şimdi geneli üzerinde görüşmelere devam ediyoruz.

Anayasa'ya aykırılık önergesi var. Genel üzerindeki görüşmeleri Anayasa'ya aykırılık çerçevesinde de değerlendirebiliriz, bunun için ayrıca usul tartışması açılmasına gerek yok. Geneli üzerindeki görüşmelerin ardından maddelere geçmeden önce Anayasa'ya aykırılık oylamasını yapacağız, ardından maddelere geçilmesini oylayacağız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Özur dilerim Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 2 iş yapmış oluruz o zaman, yoksa 2 kere geneli üzerinde görüşmüş oluruz.

HABİP EKSİK (İğdır) – Geneli ile Anayasa'ya aykırılık çok aykırı, farklı şeyler Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İşte, Anayasa'ya aykırı olup olmadığını genelini görüşmeden göremeyiz. Yani burada...

HABİP EKSİK (İğdır) – Usulü tartışmadan geneline geçmemiz de uygun değil.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Özür dilerim, ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genelini tartışalım, Anayasa’ya aykırı bir yan var mı yok mu genelini tartıştıktan sonra göreceğiz. Dolayısıyla, bizim usulümüz hep bu şekilde; maddelere geçmeden önce Anayasa’ya aykırılık oylamasını yaptık hep, bugüne kadar böyle yaptık.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu konuyla ilgili bir söz vererseniz, açıklama yapayım ben müsaade ederseniz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Aydoğan.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan’ın, (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi’nin geneli üzerinde görüşmelerinden önce Anayasa’ya aykırılık önergelerinin öncelikle görüşülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sevgili Başkanım, şimdi, İç Tüzük çok açık. İç Tüzük’e göre ilk önce ele alınması gereken Anayasa’ya aykırılık. Komisyon üyelerine kırk sekiz saat öncesinden bunları gönderiyorsunuz. Anayasa’ya aykırılık iddiasını tartışabilmek için geneli üzerinde tartışmayı başlatmanın bu anlamda bir anlamı yok. Usul gereği, İç Tüzük’te önce Anayasa’ya aykırılık iddiasını görüşmemize engel de herhangi bir şey yok. Yani birbirimize geneli üzerinden anlatırken yeniden “Anayasa’ya bir aykırılık var mı, yok mu?” diye tespit edeceğimiz bir nokta yok, İç Tüzük’ün hükmü amir. İzin vererseniz -zaten biz bu Anayasa’ya aykırılık iddiasını çok uzun da tutmayacağız- Sayın Kaboğlu Hocamız grubumuzun adına Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla ilgili görüşlerini dile getirsin. Bu maddeyi zorlamanın bence bir anlamı da yok yani “Anayasa’ya aykırılığı öncelikle görüşeceğiz.” diyen bir İç Tüzük varken geneli üzerinde görüşmeye geçmek artık o kanunu görüşmeye geçmek demektir.

İzin vererseniz bu uygulamayı bugün böyle yapalım yani biz doğrusunun da bu olduğunu düşünüyoruz. Zatıaliniz başka türlü idare etmek istiyorsanız, buna ben bir şey söylemem ama biz burada hukuksal doğruyu tespit etmek durumundayız. Uygun bulursanız da Kaboğlu Hocam bununla alakalı, bizim adımıza, grubumuz adına kısa bir bilgilendirme yapsın bu Anayasa’ya aykırılıkla ilgili.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Anayasa’ya aykırılıkla ilgili sizin de bir öneriniz var mı?

HABİP EKSİK (İğdır) – Evet.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, önergeyle ilgili beş dakika CHP’ye, beş dakika da size söz vereceğim; daha sonra oylamayı yapıp geneli üzerinde devam edelim.

Sayın Kaboğlu, buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu’nun, (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Anayasa’ya uygunluk yönünden ele alınmasında yarar olduğuna ilişkin açıklaması

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Önce, bu metni hazırlayan sayın vekillere emekleri için teşekkür etmek isterim. Çok önemli ve yakıcı bir konu. Bu bakımdan, bunun bir torba yasa biçiminde değil de “kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddet” konusunu düzenleyen bir tikel yasa olması temenni edilirdi ama tabii ki bu hâliyle bile çok önemli bir yasal düzenleme olduğunun farkındayız.

Şimdi, bu bakımdan, tabii ki bu yasanın, her yasada olduğu gibi, kamu yararı ve hâliyle Anayasa’ya uygunluk yönünden, özellikle eşitlik ilkesi açısından ele alınmasında yarar var. Yalnızca hukuki bir

sorun değil çünkü bu, teknik hukuki sorun olmaktan uzak, insan hakları kazanımlarına ilişkin sorun, bununla da sınırlı değil, sosyolojik bir sorun, bir zihniyet sorunu. Ben tabii ki sosyolojik ve zihniyet sorununa girmeyeceğim, daha somut konulara girecek olursak...

Sayın konuşmacı, teklif sahibi 6284 sayılı Yasa'dan çok söz etti fakat o yasanın anası durumunda olan, üst normu durumunda olan, onun neşet ettiği metin olan İstanbul Sözleşmesi'nden hiç söz etmemesini doğrusu anlayamadım. Oysa, 6284 sayılı Yasa, bizde hazırlanan, Türkiye Cumhuriyeti topraklarında, İstanbul ilimizde, kentimizde hazırlanan ve on yıl süreyle yürürlükte kalan, Anayasa'mıza göre de yasaların üstünde yer alan İstanbul Sözleşmesi'ne uygun olarak, onun gereği olarak hazırlandı. Ben "İstanbul Sözleşmesi'ni burada tartışmaya açalım, Anayasa'ya aykırı olarak yürürlükten kaldırıldı." tartışmasına girmiyorum tabii ki ama hani, burada bir olgu var; biz nasıl ki "24 Anayasası" diyoruz, "61 Anayasası" diyoruz, "61 Anayasası'nda çıkarılan bir yasa." diyoruz, burada da bu metin, 6284 sayılı Kanun, İstanbul Sözleşmesi gereği olarak yürürlüğe konuldu. Bunun belirtilmemiş olması tabii ki bir eksikliktir.

Şimdi, bu önemlidir çünkü esasen, eğer bu sözleşmenin Türkiye'de on yıllık uygulaması, normatif değeri göz önüne alınmış olsaydı belki şu anda metinde tanık olduğumuz bazı teknik ve anayasal sorunların ortaya çıkmasını önleyebilirdik; tabii, bu benim saptamam. Bu, metinde olumlu madde yok anlamına gelmiyor, birçok olumlu madde var; bu bakımdan, sizleri kutluyorum. Özellikle 7'nci madde "Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır." biçimindeki veyahut da ısrarlı takip suçunun ihdası -Sayın Başkan hatırlayacaktır biz bir yıl öncesinden Cumhuriyet Halk Partisi olarak önerdik fakat reddedildi- geç de olsa, bir yıllık gecikmeyle de olsa bunun getirilmesi, biraz sonra belirteceğim gibi eksikliğine karşın olumludur.

Ancak benim burada dikkatinizi çekmek istediğim birkaç noktadan biri eşitlik ilkesidir; eşitlik ilkesinin, 2'nci madde ile 6'ncı maddeye kadar yayılan eşitlik ilkesinin anlaşılış biçimi ve bunun yasaya aktarılma şeklindedir. Evet, eşitlik ilkesi, tabii ki Anayasa madde 10'da Anayasa'nın üstünlüğü ilkesi açısından geçerlidir ama bu ilkenin bir de insan hakları normları açısından okunması gereği dikkate alınırsa ne kadar önemli olduğu anlaşılabilir.

Şimdi, peki, nedir buradaki eşitlik sorunu? Şudur: Madde 2'yle "gebe olduğu bilinen kadına karşı" ibaresi "kadına karşı" şeklinde değiştiriliyor. Bu şekilde, adam öldürme suçunun mağdurunun kadın cinsiyetinden olması, suçun nitelikli hâline çevrilmesi sonucunu doğurmaktadır oysa Anayasa madde 10 açıktır eşitlik ilkesi bakımından. Şimdi, bu durumda mağdurun sırf kadın olması şöyle bir çelişkiyi beraberinde getiriyor: Bir kadın, bir erkeği ve bir kadını öldürüyor ve kadın, öldürdüğü kadın nedeniyle daha fazla ceza alacak ama erkeği öldürdüğü için daha az ceza alacak gibi bir sonuç doğuyor. Peki, bu sorun nereden kaynaklanıyor? Bu sorun, aslında Türkiye'de "kadına karşı erkek şiddeti" olgusuyla mücadele edilmesi bağlamında yapılması gereken İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezayı ağırlaştırıcı koşullar" başlıklı 46'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki tanımını kullanmaktır. Bilindiği gibi, bunun (a) bendi cezayı ağırlaştırıcı koşullar olarak şunu koyuyor: "Taraflar aşağıdaki koşulların, bu koşulların, söz konusu suçun hâlihazırda temel unsurlarını oluşturmadığı hâllerde, iç hukukun ilgili hükümlerine uygun olarak, bu sözleşmede belirtilen suçlarla ilgili olarak verilecek cezanın belirlenmesinde ağırlaştırıcı koşullar olarak göz önünde bulundurulabileceğini temin etmek üzere gerekli yasal veya diğer tedbir tedbirleri alacaklardır.

(a) Suçun iç hukukun kabul ettiği eski veya mevcut bir eşe veya birlikte yaşanan bireye karşı, aile fertlerinden biri tarafından, mağdurla birlikte ikamet eden biri tarafından veya yetkisini suistimal eden biri tarafından işlendiği hâllerde" Şimdi, bu, tabii ki kadının korunmasına oldukça elverişli bir düzenlemedir. "Acaba bunun dikkate alınmaması neye bağlanabilir?" sorusunu sorduğumuz zaman,

bu, 3'üncü maddede, 4'üncü maddede, 5'inci maddede, 6'ncı maddede belirtilen kriterlerin dikkate alınmamış olmasının nedenini ortaya koymaktadır.

Burada tabii 2 şey düşünülebilir örneğin 2'nci ve 6'ncı maddeler açısından da geçerli olan eşitlik sorununda. Anayasa'daki eşitlik ilkesine aykırı biçimde, kadına karşı şiddetle mücadele için getirilmiş gibi gösterilen bu 4 madde yani ağırlaştırıcı sebep ihdası ve ceza alt sınırının artırılmasına ilişkin önerilerin hukuken yazımında bir sorun var -birinci sorun bu- yani hani bir hukukçu zaafı söz konusu ya da evlilik dışı ilişkiye kanunda yasa yoluyla atıf yapmaktan kaçınılması söz konusudur; şimdi, ikisinden biri. Hangisi olursa olsun, evet, bir hukuki zaaf söz konusu ise bunu düzeltmek lazım ama evlilik dışı ilişkiye atıftan imtina söz konusu ise işte, zaten burada bizim açımızdan çok önemli olan metin İstanbul Sözleşmesi'ydi, İstanbul Sözleşmesi bunun formülünü getirmişti ve o bağlamda bir düzenleme esasen. Kadına yönelik şiddetin ortaya çıktığı bağlamı düzenlemeyle ve yaptırıma bağlaması açısından önemli ve onun ötesinde, genel bir düzenleme yaparak Anayasa'nın eşitlik ilkesinin bozulmasını önlemesi bakımından da önem taşıyor. Bu nedenle, mesela, İstanbul Sözleşmesi'nden bir görüşe göre çıkmış olsak da mademki 6284 sayılı Yasa'yı sonuna kadar savunuyoruz, o zaman pekâlâ, bizim İstanbul Sözleşmesi'nin biraz önce zikrettiğim maddesi çerçevesinde, 46'ncı maddesinin (a) bendi bağlamında bunu düzenleyebiliriz. Bunu düzenlediğimiz zaman eşitlik ilkesinin ihlali de Anayasa madde 10 açısından ortadan kalkacaktır.

Burada şöyle bir yanlış anlaşılma olmasın: Kadını daha çok koruma veyahut da daha az koruma değil, kadının şiddete karşı neden korunduğu ve hangi ortamda etkili olarak, daha çok nasıl korunacağı. Unutmayalım ki on yıl önce, tam on yıl önce İstanbul Sözleşmesi'ni yazarlar da bizleriz, sonuç olarak bizden belki biraz daha kıdemli meslektaşlarımız ya da yaşlılarımız, kadınlarımız, erkeklerimiz; bu bakımdan İstanbul Sözleşmesi'ne bu şekilde bir yabancı metin olarak bakmamamız gerekir. Veleve ki Türkiye'nin bundan ayrılmış olması hukuken geçerli olsun, buna karşın, bu topraklarda nasıl ki 1961 Anayasası yirmi yıl boyunca uygulandı üstün norm olarak, İstanbul Sözleşmesi de bu topraklarda on yıl süreyle yasaüstü norm olarak uygulandı. Eğer içten isek -ki ben hepimizin içten olduğuna inanıyorum- bundan kaçınmamıza, bundan çekinmemize, korkmamıza hiç gerek bulunmamaktadır.

Şimdi bu çerçevede bir iki noktayı daha belirtmek istiyorum.

Sayın teklif, sahibi yargıçlarımıza yollama yaparak 'gibi hususlar'ı çıkardık. Böylece yargıçların keyfî karar vermesinin önüne geçeceğiz." anlamında beyanda bulundu. Efendim, zaten yargıçlar Anayasa'yla bağılıdır ve yargıçlar anayasal çerçevede vicdani kanaatlerini beyan ederken Anayasa, yasa ve hukuk çerçevesinde bunu beyan ederler. Dolayısıyla, yargıçların bu yetkilerini öznel anlamda kullanmaları mümkün değil ama "Biz bunu önlüyoruz." demek o zaman "Yargıçlarımız keyfî karar veriyorlardı." itirazını da beraberinde getirmiş olur ki bunu gerekçeyle birlikte düşündüğümüz zaman daha vahim bir hâl alır. Sayın Başkan hatırlayacaktır, burada çok tartıştık. Anayasa'nın maddesi açıktır, 141'e göre bütün mahkeme kararları istisnasız bir biçimde gerekçeli olarak yazılır. O zaman şunu mu itiraf etmiş oluyoruz biz: Yargıçlarımız Anayasa'nın üstün ilkelerini ihlal etmektedirler? E, yasamızda da bu var, TCK'de de bu yazılı, o zaman yasayı da ihlal etmektedirler. Acaba bir kez daha yazmakla "Gerekçeli olarak yazarlar" biçiminde, bunu, gerekçeyi yazdırmış olur muyuz yargıca yoksa esasen, buradaki sorun, bir kez daha, bir kez daha, bir kez daha gerekçeyi sürekli yazmak yerine yargıçlık mesleğinde özellikle yargıç ve savcı adaylarının mesleğe alınmasında, devşirilmesinde sorunlarımız mı var; hukuk fakültelerinde sorunlarımız mı var? Bu açıdan sorgulamamız gerekir. İkinci bir sorun Sayın Başkan, acaba statü olarak bunların bağımsızlık sorunu mu var? Öyle ya, hani, tarafsızlık bir erdem ise bağımsızlık bir statüdür. Şimdi bu açıdan konuyu hiç tartışmayıp "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." şeklindeki anayasal hükme karşın böyle bir metnin yazılması,

doğrusu “Anayasa’ya yargıçlarımız uymamaktadırlar.” biçiminde bir itiraftan başka bir anlam ifade etmeyecektir. O bakımdan, hukukçu ciddiyetiyle, mademki Anayasa’nın 11’inci maddesi bütün yargıçlar için de bağlayıcıdır, önemli olan Türkiye Cumhuriyeti’nde yargıçların ve savcılarının Anayasa’nın üstünlüğü çerçevesinde karar vermelerini sağlamaktır. Onu sağlayabilmek için ne yapmamız gerekir? O çerçevede çalışma yapmamız gerekir; yoksa tekrar tekrar bunları yazmakla bunu sağlamamız mümkün olmaz.

Şimdi, bunun yanı sıra, son bir nokta şudur: Israrlı takip suçunun ihdası, belirttiğim gibi, önemli bir ihtiyaca karşılık gelmektedir ve İstanbul Sözleşmesi açısından da yerinde olmuştur. Ancak, ihdas edilen maddenin (2)’nci fıkrasının (a) bendindeki ağırlaştırıcı sebeplere İstanbul Sözleşmesi’nin “Cezayı ağırlaştırıcı koşullar” başlıklı 46’ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki ölçütler de eklenmelidir. Eğer bu eklenirse o zaman ısrarlı takip amacına ulaşır, eğer bu eklenmezse o zaman belki kendi bakış açımızda “meşru-gayrimeşru” gibi ayrımlar söz konusu olabilir. Ama biz eğer gerçekten kadınları korumak istiyorsak, kadınları şiddete karşı korumak istiyorsak bu tür ayrımları aşmamız gerekir. İşte, bunun için de “teknik hukuk sorunu” dedim, teknik hukuk sorunlarının bir kısmına dikkat çektim. İkincisi: İnsan hakları kazanımları. İnsan hakları kazanımları; bizim açımızdan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ne ise İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ne ise İstanbul Sözleşmesi de aynıdır; bunu özümsememiz gerekiyor. Bunu özümsemediğimiz sürece bu tür çelişkilerle karşılaşma riskiyle hep karşılaşacağız.

Son olarak, tabii ki sosyolojik anlamı, zihniyet devrimi. Zihniyet devrimini mutlaka yapmamız gerekir.

Sevgili Başkan, 2 cümleyle elli yıl önce Profesör Faruk Eren Hocamdan dinlediğim bir anekdotu aktarabilir miyim? Bu tam konumuzla ilgili. Tam elli yıl önce Ankara Hukuk Fakültesi öğrencisiydim, 3’üncü sınıftaydım Faruk Eren Hoca da Türkiye Barolar Birliği Başkanıydı ve biz konuşurken bana aynen şunu anlattı: “Almanya’dan bir vatandaşımızdan, tımarhanede olan, akıl hastanesinde olan, bulunan bir vatandaşımızdan mektup aldım. Talep şu: ‘Sayın Başkan, beni tımarhaneden kurtarın, beni hapishaneye koysunlar.’” Tımarhanede olmasının nedeni şu: Karısını öldürmüş olması. “Sayın Başkan, ben namusumu temizledim. Benim yerim tımarhane değildir, benim yerim hapishanedir; beni buradan kurtarın.” diyor; elli yıl önceki bakış açısı, zihniyet. Yani bugün nitelik olarak acaba bir değişme var mı? Keşke “Ciddi bir değişme var.” diyebilseydik.

O bakımdan, bence birinci olarak, teknik hukuk, anayasa hukuku, bunlar üzerine konuşalım. İkinci olarak, insan hakları kazanımlarımız konusunda ortak paydalarımızı hiçbir zaman dışlamayalım ama üçüncü olarak -sosyolojik bakış açısı- zihniyet devrimini kendi içimizde yapmazsak bu düzenlemeler, çok iyi de yapsak hep eğreti kalmaya mahkûmdur.

Bunun için, sayın vekiller, değerli konuklar, Sayın Başkan, değerli teklif sahipleri; açıkçası, İstanbul Sözleşmesi’nden bu kadar imtina etmiş olmanızı, bu kadar çabuk, kısa sürede yabancılaşmış olmamızı yadırgadığımı burada samimi bir şekilde itiraf etmek istiyorum. Bunu yapmayalım, burada her şeyi konuşalım. İstanbul Sözleşmesi bizim sözleşmemizdir, üstelik İstanbul da bizimdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç, siz mi Anayasa’ya aykırılıkla ilgili; Habip Bey, siz mi...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, sağlık hukuku açısından alt komisyon üyemiz Habip Eksik kısa bir şeyde bulanacak, sonra biz geneli üzerinde konuşmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, Sayın Habip Eksik, buyurun.

3.- İğdır Milletvekili Habip Eksik'in, torba yasa ile TBMM'nin yasama yetkisinin gasbedildiğine ve (2/4290) esas numaralı Kanun Teklifi'nin bazı maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğundan dolayı tekliften çıkarılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan. Hazırını saygıyla selamlıyorum.

Değerli İbrahim Kaboğlu Hoca detaylı bir şekilde zaten değerlendirdi. Maalesef, bu torba yasa sistemi artık bir tarza döndü. Yani armut ile elma, her şey bir araya getirilip kafalar karıştırılarak o şekilde yasama yetkisi, TBMM'nin yasama yetkisi âdeta gasbediliyor; o açıdan ciddi bir sorun. Yani sağıktaki şiddet ile kadına şiddetin arasındaki bağı burada tartışıp kurmak bence çok zor olacaktır ki bunu Değerli Milletvekilimiz Filiz Kerestecioğlu ve Züleyha Gülüm, yine kadın hakları savunucusu, aktivisti Dirayet Dilan Taşdemir detaylı olarak değerlendirecektir ama bunların hepsinin bir torbada bu şekilde gelmesinin zaten kanunun yapımı açısından çok ciddi bir sorun olduğunu, bu tarzın son bulması gerektiğini ifade etmeden başlamayacağız.

Şimdi, bu teklifte 3 ana başlık var: Kadına şiddet, sağıktaki şiddet ve malpraktis davalarında Mesleki Sorumluluk Kurulunun kurulmasıyla ilgili bir durum söz konusu.

Şimdi, kadına şiddetle ilgili, zaten demin bahsettiğim arkadaşlarımız değerlendirecek. Sağıktaki şiddetin tartışılacağı, soruna çözüm bulunacak yer burası değil, Sağlık Komisyonuydu. Detaylı olarak orada tartıştık, bugün de tartışacağız elbette ama sorunun asıl nedeninin ıskalandığını, kanunla bazı şeylerin halledilmeye çalışıldığını oysaki sorunun temelini teşkil eden kısmın Sağıkta Dönüşüm Programı olduğunu, bir zihniyetle ilgili sorunun olduğunu, sağık hizmetinin ticari bir metaya dönüşmesiyle ilgili bir sorun olduğunu biz orada da ifade ettik, bugün burada da detaylıca ifade edeceğiz ama en önemli kısım bu malpraktis davalarıyla ilgili.

Mesleki Sorumluluk Kurulunun kurulmasıyla ilgili bir sorun var. Bu kurulun kurulması yani madde 14 ve madde 15 -madde 15'te "rücu" kısmını kapsıyor- Anayasa'ya aykırı bir şekilde hazırlanmış. Şundan dolayı Anayasa'ya aykırı bir şekilde hazırlanmış: Bakın, kurulun yapısına baktığımız zaman, Bakanın belirlediği bakan yardımcısı; sağık hizmetleri, kamu hastaneleri, hukuk hizmetleri, yönetim hizmetleri genel müdürleri veya yardımcılarının oluşuyor. Bir bilimsel durumu değerlendirecek olan kurul, profesör veya doçent unvanına sahip sadece 2 hekimden oluşuyor. Kurul 7 üyeden oluşuyor, bu 7 üyenin başkanını direkt bu şekilde Bakan belirliyor, Sağık Bakan Yardımcısı. Kararlarda bu kurul sorumsuz ve dokunulmaz yani hiçbir şekilde kararlarıyla ilgili bir sorumluluk taşımıyorlar.

Şimdi, bu kurulun yapısı antidemokratik. Bakın, Anayasa 2'nci madde "Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devletidir." diyor. Bu maddenin hazırlanışı tamamıyla merkeziyetçi anlayışın Anayasa'ya da maddeye de kanuna da hazırlanış biçimine de sirayet etmesidir. Nitekim, bugün baktığınız zaman, tek adam sistemini -yani Cumhurbaşkanlığı sistemiyle tek adam sisteminin var edilmesi- hemen hemen bütün kanunlarda da hissetmemize yol açılacak şekilde düzenlemeler yapılıyor ki bunların hepsi aykırı bir şekilde düzenleniyor.

Bakın, Anayasa 10 ve Anayasa 9'a baktığımız zaman, şunu söylüyor Anayasa 10: "Kanun önünde herkes eşittir." Oysaki böyle bir kurul, hiçbir şekilde demokratik olmayan, hiçbir şekilde özerk olmayan, tamamıyla idarenin karar verdiği, idarenin seçtiği kişilerden oluşan, çoğunluğun Bakanlığın yetkililerinden oluştuğu bir kurul Anayasa'nın 10'uncu maddesine yani kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı hareket edecektir. Doğalında da bu madde aslında, Anayasa 10'a aykırıdır keyfiyetçiliği barındırdığı için.

Yine baktığınız zaman, Anayasa madde 9'a da aykırıdır çünkü idarenin sopasına dönüşecektir, bürokratik şiddeti barındıracaktır, muhalif insanların keyfi kararlara maruz kalmasına sebep olacaktır.

Oysaki Anayasa 9 şunu söylüyor: “Yargı yetkisi millet adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.” Baktığınız zaman, Mesleki Sorumluluk Kurulu âdetâ bir mahkeme gibi karar verecek, bir yargı mercisi gibi karar verecek, “Şu soruşturulsun.” diyecek, “Şu soruşturulmasın.” diyecek, “Şu parayı ödesin.” diyecek, “Bu parayı ödemesin.” diyecek yani rücu konusunda karar verecek ama baktığınız zaman, tamamiyle iktidarın belirlediği, yürütmenin belirlediği kişiler tarafından keyfî bir şekilde karar verme durumu olabilir. O açıdan, Anayasa 9’a da Anayasa 10’a da ve Anayasa 2’ye de aykırıdır.

Şunu özellikle belirtmekte fayda var; bakın, bu maddenin yine içerisinde şöyle bir durum söz konusu: Ankara İdare Mahkemesi yetkili kılınıyor. Bu durum hem yargıya ulaşma konusunda ciddi sorun barındıracaktır hem de yargının işleyişi açısından, yoğunluk açısından çok ciddi sorunlara sebep olacaktır çünkü dosyalar birikecektir ve insanların mağdur olmasına ciddi anlamda sebebiyet verilecektir. Ayrıca İğdır’daki ya da Hakkâri’deki bir insanın yargıya ulaşması, gelip Ankara’da buraya başvurusu ya da oradan bu mahkemeye gelip katılması çok ciddi sorun teşkil edecektir, yargıya ulaşma noktasında ciddi sıkıntıya sebep olacaktır. Oysaki, biz, Sağlık Komisyonunda geniş çaplı bir önerge verdik ve “Evet, Mesleki Sorumluluk Kuruluyla ilgili yani böyle bir kurul oluşturmayı istiyorsanız da gelin, bunu, demokratik bir şekilde, demokratik bir yapıda oluşacak, özerk bir yapıda oluşacak ve aynı zamanda bilimsel bir karar verecekse bilim insanlarının ağırlıkta olduğu, kararlarının keyfî kararlar olmayacağı bir kurula dönüştürelim.” dedik. Maalesef orada da... Yasaların yapım şeklini son dönemlerde biliyoruz, maalesef iktidar hazırlıyor bir yerlerden getirip burada kafasına göre el çokluğuyla geçirmeye çalışıyor.

O açıdan, madde 14 ve madde 15 kesinlikle Anayasa’ya aykırıdır ve ondan dolayı da tartışılmadan tekliften çıkarılmasını talep ediyoruz.

Sayın Başkan, teşekkürler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Gereğeleri açıklanan Anayasa’ya aykırılık önergelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 117 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) (Devam)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi geneli üzerinde görüşmelere devam ediyoruz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, uygun bulursanız, Genel Başkan Yardımcımız insan haklarından sorumlu ve KEFEK’te görev yapıyor kendisi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, siyasi parti gruplarından birer kişiye söz verelim, sonrasında Sayın Başkanımıza söz verelim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Peki, tamam.

Teşekkür ediyorum; çok uzun tutmayacağım ben de zaten.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Öncelikle, Anayasa’ya aykırılık iddiaları içerisinde çok net olarak dile getirilmiş konular söz konusu. Aslında, biz burada bugün neyi konuşuyoruz? İstanbul Sözleşmesi’nden çekildiniz, ne yapacağınızı şaşırdınız; onu konuşuyoruz. Açıkçası, her sıkıştığınızda, her problemle karşı karşıya kaldığınızda da temel kanunlarda değişiklik yaparak apar topar bir algı

düzenlemesi yapmaya çalışıyorsunuz. Hâlbuki temel kanunları zaten doğru uygulatıyor olsanız bu sorunları yaşamayacağız. Türkiye'nin ana sorunlarından bir tanesi eşitlikçi, özellikle kadın-erkek eşitliği temelinde net bir politik iradenin bulunmamasıdır. Aslında bu politik irade olmadığı sürece bu kanunla beraber 100 tane daha kanun yapsak hiçbir şey değişmeyecektir; önce bunu burada bir kararlaştırılmalıdır.

Bugün, kadına karşı birtakım suçların işleniyor olması aslında ceza kanunlarındaki cezaların azlığı, çokluğu meselesinin ötesinde bir şey; cezaların infazıyla alakalı, infaz rejimiyle alakalı, hâkim kalitesiyle alakalı, başka konularla alakalı. Türk Ceza Kanunu'nun 96'ncı maddesi eziyetle ilgili düzenleme yapmış, kadına karşı işlenen hiçbir suçta -bugüne kadar- hâkimler bu maddeyi çalıştırmıyor, sizce niye çalıştırmıyorlar acaba? İşte bu politik iradenin zayıflığından dolayı, anayasal anlamda iki sùje arasındaki eşitlik ilkesini asla kabullenmeyen bir politik iradenin varlığından dolayı. Bu irade zaten İstanbul Sözleşmesi'nden hukuksuzca çekilirken de gündemimize geldi. Niye çekildiniz, biliyorsanız ben kendimi inkâr edeceğim. Bakın, bu Parlamentoda iş yapan milletvekillerinin bir kısmı İstanbul Sözleşmesi imzalandığında bu ülkede bayram ilan edilecek kadar önemli, onurlu bir iş yapıldığını söylediler; buna katılıyorum, bence bayram ilan edilecek kadar onurlu bir iş yapılmıştı, Türkiye'nin adıyla anılan bir sözleşme imzalanmıştı, süreçleri çok kıymetliydi, Nahide Opuz gibi Türkiye'nin yargılandığı bir davanın üzerine ilk defa çok doğru anlamda, kadını da toplumsal cinsiyeti de teminat altına alabilecek bir düzenleme yapılmıştı. Çekildiniz hukuksuzca, ben çekilmenin hukuki dayanağının olduğunu düşünmüyorum. Bana göre -ben her yerde söylüyorum- İstanbul Sözleşmesi hâlâ bu ülkede yürürlüktedir, geçerlidir "Hâkimler tedbir alarak baksınlar bu olaylara, CEDAW kurallarının uygulanması lazım, İstanbul Sözleşmesi hâlâ geçerli." diyorum, niye biliyor musunuz? Aslında farkına varın, o tarihteki AK PARTİ değilsiniz artık siz, o tarihteki iktidar da değilsiniz; çoktan başka yerlere geldiniz. O tarihte, beğeniriz beğenmeyiz, yaptığınız güzel şeyler vardı, onlardan bir tanesi de buydu; daha özgürlükçü bir duruşunuz vardı, daha geniş ve hakikaten istişareye dayalı bir kanun yapma tekniğiyle, anlaşma imzalama tekniğiyle yol yürüyordunuz; o kadrolar yok artık burada, artık burada tekçi iktidarın gönderdiği kanunları hayata sürmek isteyen insanlar var; sorunuz bu.

Algı yapan bir kanun teklifi getirdiniz. Kadın çevreleri getirdiğiniz kanun teklifini beğeniyor mu, hiç sordunuz mu? Sivil toplum örgütlerinden kaç tanesini buraya dâhil ettiniz? Hangi üniversiteyle oturdunuz, hangi baroyla oturdunuz? İstanbul Sözleşmesi'nden kaynaklı birçok hakkı tırpanlayan bir kanun teklifi getiriyorsunuz aslında. O sözleşmedeki ısrarlı takibi kuşa çevirdiniz burada "ısrarlı takip" tanımı altında basit bir iş yaparak ısrarlı takip yapacağınızı zannediyorsunuz. Hiçbir koşulda infazı mümkün olmayan ceza artırımları yaparak insanlara şirinlik yapmaya çalışıyorsunuz. Yok "Altı aydı, dokuz aya çıkardık." Çıkarsanız ne olur, çıkarmasanız ne olur? Bu ülkedeki infaz kanunlarından herhâlde haberiniz yok.

Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı kanun yaparak Anayasa Mahkemesinin kucağına atıyorsunuz, kadın esaslı ağırlaştırıcı tanımlamalar yapmaya çalışıyorsunuz. Kadını sùje tanımı içerisine alıyorsunuz ama suçu "kadına karşı işlenen suç" tanımının ötesinde "kadına karşı şiddet" ya da "cinsiyet temelli şiddet" tarafından uzaklaştırıyorsunuz. Aslında getirdiğiniz yer, tamamen kadını iyice zora sokacak bir yasal düzenleme. Yaptıklarınızın hiçbirisi de Anayasa'daki eşitlik ilkesine uygun değil. "Kadın suç işlerse şu kadar ceza verelim, erkek suç işlerse bu kadar ceza verelim." Anayasa'nın 10'uncu maddesinde böyle bir düzenleme var da bizim haberimiz mi yok? Neden suçun tipi üzerinden değil de failin kimliği üzerinden yol yürüyorsunuz? Esas, burada, kadına karşı şiddet, eril şiddet, erkek şiddeti, eşitlikçi olmayan durum olması gerekmiyor mu? Bu kanun teklifinin neresinde bu var? Hiçbir yerinde yok. Bana göre, bir makyajlama çalışmasıyla beraber Ceza Kanunu'nda aslında hiç de oynamamanız gereken yerlerle ilgili oynuyorsunuz. Mesela "Gebe kadına karşı işlenen suçu kaldıralım, yerine kadınlar

falan filan koyalım.” Biliyor musunuz o kanunda gebe kadına ilişkin tanımlama yapıldığı zaman neden yapılmıştı? Anadolu’da “iki canlı” diye bir tanım vardır, o suçu işlediğinizde 2 canı yok ediyordunuz, ondan dolayı orada bir ağırlaştırıcı neden vardı; bu düzenlemenizle neyi tariflediniz şimdi? “Kadını, tüm kadınlarla onu da eşitleyelim, o diğer canı da unutalım.”

Böyle abuk subuk, hızlı, kimseye sormadan, akademik çevrelerden bilgi almadan, kadın örgütlerinden bilgi almadan... Hiç baktınız mı EŞİK sizin bu tanımınızla, bu kanun teklifinizle alakalı neler söylüyor? Açık, önümde: “Bize böyle bir kanun lazım değil, siz önünüzdeki kanunları uygulayın, İnfaz Yasa’nızı doğru hâle getirin. Hâkimler karar verirken ‘Kıvırttı.’ demesinler, hâkimler karar verirken ‘Tayt giydi.’ demesinler, hâkimler karar verirken “Cilveli davrandı.” demesinler.” Açık, net söylüyorum: Ben bu ülkenin yetkilisi olacağım, kararında “Cilveli davrandı.” diyen hâkimi bir gün orada barındırmam. İktidarınız “Kadının karnından sıpayı, sırtından sıpayı eksik etmemek gerekir.” diyen bir Sarıyer Hâkimi vardı, onunla ilgili ne yaptı; hiç hatırlıyor musunuz? “Kadının sırtından sıpayı, karnından sıpayı eksik etmeyelim.” diyen hâkimle ilgili ne yaptınız? Yıllar geçti, hepimiz unuttuk zannediyorsunuz. Yarattığınız hukukçu kalitesizliğinin sahaya sürdüğü tablo bu. Hatırlar mısınız, iki yıl önce bir hâkim İstanbul Adliyesinde avukat hanımın etek boyunu ölçmeye kalkmıştı. Pejmürde bir kıyafetle kürsüde oturuyordu, saç sakal birbirine karışmış, hâkim demeye bin şahit lazım; insanın baktığında “Bu objektif de subjektif de asla tarafsız olamayacak.” diyebileceği bir hâkim avukat hanımın eteğini ölçmeye kalktı; ne yaptınız ya?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Açığa alındı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sonra göreve iade edildi, başka bir suç daha işledi, ondan sonra bir daha yapılmadı.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Daha önce de avukat dövdü.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tabii, tabii.

Şimdi siz bu politik kararlılığı oluşturmadığınız sürece... Ki kimsenin sizden böyle bir beklentisi yok artık, İstanbul Sözleşmesi’ni hukuksuzca kaldıran bir iktidardan kimse kadınlarla ilgili ya da toplumsal cinsiyetle ilgili ya da çocuklarla ilgili herhangi bir önlem falan beklemiyor; ben size söyleyeyim yani öyle sizin üzerinizden işte, çok kıymetli işler yapılacak falan filan diye kimsenin beklediği bir şey yok. Bu anlamda bu getirdiğiniz şeyi böyle çok övmek isterdim ama acze düştünüz, temel kanun maddeleriyle oynuyorsunuz, oynadığınızda kanunun sistematüğini bozuyorsunuz. Anayasa’nın 40 maddesine aykırı bir kanun teklifi getirdiniz buraya, saymaya kalksak altından kalkamayacağız. Ya, az önce İbrahim Hoca burada söyledi ya, yok “Gerekçe yazılacakmış.” Ayıp ya, bir hukukçunun “Gerekçe yazılacak.” diye bir şeyi kanuna koymasının artık bir anlamı var mı? Ceza Muhakemesi Kanunu’nda var, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 27’nci maddesinde var, Anayasa’nın 141’inci maddesinde var “Bütün kanunlar ve bütün hükümler gerekçeleriyle yazılır.” deniliyor; siz bizim önümüze bir kanun teklifi getiriyorsunuz “Efendim, şunu şunu yazınca işte adamı bırakırsa gerekçe...” Zaten yazması gerekmiyor mu ya? Neyi temizliyorsunuz burada? Neyi hallediyorsunuz? Neyi tekrarlayarak burada milletin kafasını karıştırmaya kalkıyorsunuz?

“Hâkimler yapmıyor.” Yapmıyorsa doğru çalışacak bir adalet mekanizması oluşturmanız lazım. Niye yapmıyorlar acaba? Çünkü Osman Kavala’nın tutukluluğu meselesinde hassas olmadığınız için burada da olamıyorsunuz. Tutukluluk da bir tedbir kararıdır, ayrı bir durumdur kanunda, tutukladığınız zaman gerekçelerini çok somut olarak ortaya koymanız lazım. Katalog başlıklar sayıp ondan sonra da aslında gerçek olmayan şeyleri tutuklamanın altına koyduğunuzda nasıl bir gerekçe yazıyorsanız buralarda da öyle gerekçeler yazarsınız işte. Öldürdünüz hukuku, farkında değilsiniz, buradan canlanacağını düşünüyorsunuz. İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırdığınız gün, fiilen Sayın Cumhurbaşkanının tek imzayla

“Uygulamıyorum.” dediği gün bu Parlamentoda sesi çıkmayan her parlamenter bu toplumda her türlü cinsiyet eşitsizliği karşısında suskun kalmakla bir ihanetin içine girmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisi, hassasiyeti, görevi içerisinde olan bir yere Sayın Cumhurbaşkanı elini soktuğu gün buradaki hukukçuların hepsinin “Hayır, bu mümkün değil.” demesi gerekirdi. Bir kanunla yürürlüğe girmiş olan, yürürlük kanunuyla yürürlüğe girmiş, Parlamento iradesiyle çıkmış olan bir sözleşmeyi Sayın Cumhurbaşkanı kendi görevlerinin sayıldığı yerde ayırık olarak sayılmış olmasına rağmen, yapamayacağı belli olmasına rağmen kaldırdığı gün bu Meclisin, Parlamentonun üyeleri boyun eğdi ya, o gün kadınları siz yolda bıraktınız, o gün çocukları yolda bıraktınız, o gün bu ülkede cinsiyet temelli işlenebilecek her türlü suçu korumasız bıraktınız; bunu getirerek bize ne anlatmaya çalışıyorsunuz? Haydi artıralım, şirinlik yapalım. Hani nerede? Bakın, İstanbul Sözleşmesi’nde o kadar güzel başlıklar vardı ki siz hangisini getiriyorsunuz burada? Şimdi diyor ki: “Suçun, iç hukukun kabul ettiği eski veya mevcut bir eşe veya birlikte yaşayan bireye karşı, aile fertlerinden biri tarafından, mağdurla birlikte ikamet eden biri tarafından veya yetkisini suistimal eden biri tarafından işlendiği hâllerde...” Kuşa çevirip bir madde getirdiniz; boşanmış eş, ayrı yaşama hakkı olan eş, eş. Peki, medeni olarak ayrı yaşamaya karar vermiş olanlar var mı burada? Yok.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kapsıyor, içinde, “kadın” deyince hepsini kapsıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kapsamıyor efendim, şimdi o kadar ayrıntıya da... Şimdi, “birlikte aynı evde yaşayanlar arasında” hangi maddede bunu tanımladınız da biz göremiyoruz, hukukçu yeteneğimiz yetmiyor, bir açıklayabilirseniz mutlu olacağım ben çünkü kendi ahlakçı yapınızı millete dayatmak istiyorsunuz. Türkiye Cumhuriyeti aslında çok şeyi aşmış vaziyette, sizin bu dayattığınız yerleri de çoktan aşmış vaziyette, ahlakçı yapınızın aklından çıkarmaması gereken tek şey şudur: İnsan hayatı her şeyden kutsaldır, insan en şerefli mahlukattır. Allah’ın yarattığı en şerefli mahlukatı korurken bile bir ayrımcılığa tabi tutamazsınız, böyle bir hakkı kendinizde göremezsiniz, oradaki eşitlik ilkesi yerine ötekileştirilmiş bir kanun uygulamasını hayata geçiremezsiniz.

Bakın, devamı var: “Suçun veya suçların mükerrer olarak işlenmesi, suçun belirli şartlar nedeniyle hassas konuma gelmiş bir bireye karşı işlenmesi, suçun bir çocuğa karşı veya çocuğun huzurunda işlenmesi...” Var mı kanununuzda “çocuğun huzurunda bu suçun işlenmesi” diye bir madde? İzliyorsunuz ya, televizyon kanallarında izliyorsunuz -zaten bunu tepki yasası gibi getiriyorsunuz da- çocuğun önünde annesi öldürülmüş, çocuk köşeye sinmiş, yirmi dört saat orada ağlamış sızlamış, akrabaları gelmiş, çocuğu bulmuşlar, çocuk travmanın göbeğinde; sizin kanununuzda böyle bir düzenleme yok çünkü gazete haberlerinin bir miktarını gördünüz, bir miktarını görmediniz, böyle yaparsanız böyle olur. Sorsaydınız sivil topluma anlatırlardı size, akademisyenler anlatırdı, sosyologlar, psikologlar, bu alanda çalışanlar; haddimiz olmamakla beraber bana da sorsanız anlatırdım, bir danışmanım hiç de fena değil bu konuda. Nerede bu çocuk? Annesinin gözünün önünde öldürüldüğü, şiddete uğradığı çocuğu ne yaptınız siz? Niye yok maddenizde? Yok çünkü ahlakçı bakıyorsunuz, o çocuğu da görmüyorsunuz.

“Suçun 2 veya daha fazla insan tarafından birlikte...” vesaire diye devam ediyor. İstanbul Sözleşmesi’ni hayatta yakalayamazsınız böyle tentürdiyot tedbirlerle beraber. Bakın, kaldırdığınızda da pışmansınızdır eminim çünkü kendi çocuklarımız da var, değil mi, kendi ailelerimiz var, korunması gerekiyor, burada kadınlar var, bu kadınların akrabası kadınlar var, korumasız bıraktığınız çokça insan var. Kanunun sistematığıyla oynayarak bunu koruma yoluna girmenizin çok bir yol aldıracağını düşünmüyorum.

Hekimlerle alakalı düzenlemelerinizde de aynı Anayasa’ya aykırılıklar söz konusu, aynı eşitsiz ilişkiler söz konusu. Burada yeterince sağlıklı arkadaşımız olduğu için hadsizlik yapıp girmek istemiyorum ama baştan sona Anayasa’ya aykırı bir kanunu getirerek milletin kucağına atıyorsunuz, çok

da uygulanmasını istediğinizi de zannetmiyorum. Niye “iki yıl” yazıyorsunuz? Hadi yazalım “üç yıl bir ay” “üç yıl iki ay” “Ertelenmez.” diyelim. Niye yazmıyorsunuz? Niye bunlarla böyle oynuyorsunuz? Siz bilmiyor musunuz bir buçuk yıl ceza alan, iki yıl ceza alan, altı aydan dokuz aya çıkardığınız cezaları verdiğinizde o cezaların bir gün bile hapsen infazı mümkün değil, bilmiyor musunuz bunu getirdiğiniz zaman? Kime ne anlatıyorsunuz altı ayı dokuz aya çıkararak? Alt sınırı orada olsun, üst sınırı burada olsun. Hadi alt sınırını üç yılın üstünde koyalım hepsinin, biz varız, var mısınız? Hükümün açıklanması uygulanmasın, var mısınız? Eşitliği de bozmayalım, kadın-erkek fark etmesin.

Kuşa çevirdiniz memleketi ya! İnfaz adaletsizliği bir tarafta, kanunların gücünün zayıflatılması bir tarafta. Mevcut kanunlarımız, eğer şemsiyesi doğru kurulacak olsa, doğru bir siyasi irade Türkiye’yi yönlendiriyor olsa ve İnfaz Kanunu’muz doğru olsa kadını da korur, çocuğu da korur, herkesi korur. Bu getirdiklerinizin bana göre çok fazla bir anlamı yok. Ha, avukat isteme falan filan gibi şeyler koymuşsunuz. Ya, siz bu suçu şikâyetle bağlı tuttuğunuz sürece zaten sorun yaşayacaksınız. İstanbul Sözleşmesi devlete sorumluluklar yükledi ya, diyor ki: “Devlet takip edecek, görevidir, sorumluluğudur.” Şikâyetle bağlı bırakıyorsunuz. Niye bırakıyorsunuz kardeşim ya? Madem çok kıymetli, kamu davası hâline dönüştürelim. Niye yapmıyorsunuz? Avukatı zorunlu tutmak lazım, belli bir ceza rakamının üstündeki gibi, talebi var mı yok mu, o mu bu mu bilmem ne, orada burada oynatacak hâle getirmememiz lazım.

Şimdi, saygısızlık yapmak istemiyorum. Uzlaşma kurumu hâlâ var mesela, kaldırın o zaman ya, niye var kardeşim? Madem çok önemsediniz kadını, madem bu Anayasa’daki eşitlik ilkesine de uymayacak şekilde... Çok saygısızlık yapmak istemiyorum, çok uzun da tutmak istemiyorum. Burada konuşacak arkadaşlarımız söz konusu, emek veren arkadaşlara yine de teşekkür ediyorum ama perspektifleri Türkiye’yi gerçekten aydınlığa çıkaracak bir perspektif değildir; sıradan, kendi ahlakçı yaklaşımlarıyla beraber... Belki de yetmiş seksen yılda olgunlaşmış bir temel yasanın maddeleri üzerinde oynanıyor yani “Kadın erkeğe suç işlerse şöyle, erkek kadına suç işlerse böyle.” diye bir bakış açısı zaten kafadan “kadına karşı işlenen erkek şiddeti” tanımını yok sayma anlamına geliyor herhâlde, bilmiyorum, konuyu bilen arkadaşlarımız böyle bakıyorlar.

O yüzden kanunun iradesi sakattır, getirdiği hükümler itibarıyla umarım daha iyi şeylere alan yaratabilir ama siz İstanbul Sözleşmesi’nin, CEDAW’ın ve bağlı olduğu kurumların mantalitesini görmezden geldiğiniz süre içerisinde hiçbir adım atamayacaksınız, bunun farkına varın artık. Ölen kadınların da sorumlusu olacaksınız, travma yaşayan çocukların da sorumlusu olacaksınız ve bunun temel nedenini söyledim; bir gece, bir kişi kalkıp uluslararası bir sözleşmeden “Ben çıkıyorum.” diyene kadar ağzını açmayan bir Meclis var, “Çıkıyorum.” dedikten sonra da ağzını açmayan bir Meclis var; siz kendinizi nereye koyarsanız koyun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Züleyha Gülüm, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, kadına yönelik şiddetin, daha doğrusu erkek şiddetinin önlenmesine ilişkin bir düzenleme ama sorun biraz şöyle sanırım: Şiddetin kaynağını, şiddetin asıl dayanak bulunduğu yeri tartışmadığımızda sadece belli maddeler ekleyerek şiddeti önleme şansımız yok. O yüzden, aslında erkek şiddetinin kaynağını görmek gerekir, belki biraz bunu tartışmak ve bu konuda en azından bir miktar yaklaşabilir miyiz diye bu toplantıyı değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, kadına yönelik şiddetin diğer şiddet türlerinden neden farklı olduğunu sürekli anlatmaya çalışıyoruz, buradaki erkek şiddetinin kaynağını anlatmaya çalışıyoruz, herhangi bir şiddet biçimiyle aynı olmadığını sürekli vurgulamaya çalışıyoruz ki burada da aslında yasa önerisinde “kadına yönelik

işlenmiş” olarak söyleniyor olması aslında uzun zamandır anlattığımız şeyin belki çok kabul edilmese de bir miktar anlaşılmaya çalışıldığının göstergesi.

Şimdi, kadına yönelik şiddetin, erkek şiddetinin kaynağı ne? Bir iktidar kurma ilişkisi...

(Uğultular)

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Arkadaşlar, çok gürültü olunca konuşmak zor oluyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Değerli arkadaşlar, biraz sakin olun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bir iktidar kurma ilişkisi, bir egemenlik ilişkisi aslında. Erkekler durup dururken, canları sıkıldığı için, sarhoş oldukları için ya da psikolojik bozuklukları olduğu için kadınlara şiddet uygulamıyorlar -şiddetin her biçimi açısından söylüyorum- ya da LGBTİ+’lara ya da farklı dinî inanç, kimlikten kaynaklı şiddet uygulamıyorlar. Bunun arkasında bir ideolojik zemin var, bir kaynak var ve biz bunu işte “erkek egemenliği” diye tarifliyoruz, “patriyarkal” diye tarifliyoruz, “toplumsal cinsiyet” diye tarifliyoruz. Şimdi, bu sistemin kendisi, birinin diğeri üzerinde iktidar ilişkisi kurmasına neden olan bir sistem. Şimdi, eğer bu sistemi yaratan olguları göremezsek, bunun kaynaklarını göremezsek sadece “Şu yasada biraz düzenleme yapalım, burada şöyle bir cümle ekleyelim.” diyerek maalesef çözemiyoruz. İstedığınız kadar cezayı ağırlaştırın, istediğiniz kadar ağır koşullar getirin, kaynağın kendisini çözemediyseniz ceza hiçbir zaman tek başına maalesef çözüm üretmiyor.

Şimdi, burada nedir, neden erkekler kadınlar üzerinde iktidar kurmak ister, neden bir ezme-ezilme ilişkisi var, biraz bunu açıklamak istiyorum, belki ortaklaşabiliriz. Şimdi, gerçekten şiddet biçimlerine baktığınızda hep ne görürsünüz? Biri diğerine niye şiddet uygular? Kendi görüşünü kabul ettirmek için, isteklerini kabul ettirmek için, onun istediği şekilde yaşamasını istediği için ya da onun düşünsel sistemini kabul etmeye zorladığı için aslında şiddet vardır. Kadın-erkek ilişkisinde de benzer bir şey var; erkekler kadınlar üzerinde otorite kurmak ister, boyun eğmesini ister, itaat etmesini ister, “makbul kadınlar” denen sınırlara çekmek ister; aslında belirleyici olmak isteyen erkektir bundan dolayı da kadına şiddet yoluyla tüm bu baskı mekanizmalarını uygulamaya çalışır. Yoksa gerçekten hani kızgındı, öfkeliydi, bazen medyanın yazdığı gibi “Aşk cinayeti, çok seviyordu, öldürdü.” meselesi değildir; mülkiyet olarak görme, kendisine tabi olarak görme meselesinin bir sonucu olarak gelişir şiddet.

Peki, bunu yaratan mekanizma nedir? Erkekler sadece kendiliğinden, kendi iktidarlarnı sürdürmek için mi yapıyorlar, yoksa aslında öğretilmiş bir sistem mi var, bunu sürekli onaylayan, tekrarlayan, yeniden yeniden üreten bir sistem içerisinde erkekler de bunu işine geldiği için devam mı ettiriyorlar yani bir ortaklık mı var meselede aslında? Şimdi, buradan bakmak gerekiyor ve gerçekten, kadınların aslında bugünkü konumunu normalleştiren, olağanlaştıran, buna onay veren bir sistemden bahsetmek gerekiyor, bu da patriyarkal sistem.

Şimdi, bu sistem ne diyor? “Ben kadını ev içerisinde birtakım işlere mahkûm edeceğim ve bu işleri ücretsiz olarak yaptıracağım.” diyor, “Ev işlerini ücretsiz olarak yaptıracağım, karşılığını vermeyeceğim.” diyor; “Bakım hizmetini ücretsiz yaptıracağım, karşılığını vermeyeceğim.” diyor; “Hasta, yaşlı bakımını kadınlara yaptıracağım; duygusal bir zemin içerisinde, aile konumu içerisinde bunu bir güzel süsleyeceğim, buradan herhangi bir ücret vermeyeceğim.” diyor. Şimdi, kadınların ev içerisinde yaptığı bütün işleri siz dışarıda yaptırmaya kalksanız, inanın, maaşınız falan yetmez. Ütüyü dışarıda yaptırdığınızı düşünün, çamaşırınızı, çocuk bakımını, evin temizliğini, duygusal zemindeki yürütmek zorunda olduğunuz işleri, organizasyon işlerini, eğitim işleri dâhil, bunların hepsini siz dışarıda yaptırmaya kalktığınızda aslında kimsenin maaşı buna yetmez. Şimdi, burada aslında kadın emeğinin ciddi bir sömürsünden bahsediyoruz ve bu sömürünün devamı için de kadın-erkek rollerinin devam etmesi gerekiyor, erkeğin otorite olması gerekiyor. Bu “ev içi emek” dediğimiz ücretsiz emek sömürüsü

neye yol açıyor? Kadınların ev dışında da aslında sömürülmesine yol açıyor. Yani biz kadınlar mesela hep şunu söylüyoruz ya: “Erkeklerle aynı işlerde çalışmamıza rağmen aynı ücreti alamıyoruz.” diyoruz, “Eş değer işe eşit ücret alamıyoruz.” diyoruz, “Erkekler gibi kolay iş bulamıyoruz.” diyoruz, “Dışarıda bizim iş bulmamız ve eşit koşullarda çalışmamız mümkün olmuyor.” diyoruz. Bizim eşit koşullarda olamama hâlimizin kendisi de sonuçta, aynı zamanda bizim ekonomik olarak da sömürülmemizin ve erkeğe bağımlı kılınmamızın bir yöntemi olarak kullanılmaya devam ediyor.

Ücretli çalışma alanında... Burada bir Komisyon da vardı, KEFEK’in daha önce alt komisyonlarından bir tanesi. Teknolojik alanlarda, teknik alanlarda kız çocuklarına yönelik öncelik üzerine bir komisyon bile kurulma ihtiyacı hissedilmişti çünkü biz çalışma alanında erkeklerle eşit değiliz. Bu eşit olmama hâlinin kendisi aslında tam da bu ev içi iş bölümünden kaynaklı olarak geliyor ve buradan kaynak alıyor.

Şimdi, bütün bunları sağlayabilmek için tabii ki bütünlüklü bir yaklaşım var, basın-yayın organları da bize bunu böyle öğretiyor. Dizileri izliyorsunuzdur, dizilerde ne gördüğümüzü hepimiz biliyoruz, değil mi? İşte, kadın mutfakta, ev işlerini yapan; dışarıda -tırnak içerisinde- delikanlı havasıyla şiddet uygulayan, otorite olan, kadın üzerinde baskı kuran, sevdiği için kaçırın, sevdiği için şiddet uygulayan, sevdiği için öldürüp kendisi de arkasından intihar eden erkek modelleri bize olağanmış gibi, olması gerekenmiş gibi sunuluyor.

Şimdi, mesela, bizde RTÜK hani bir sürü şeyi denetlerken nedense bunları denetleme gereği duymuyor, bu yayımlarla ilgili kadın perspektifinden doğru bir yaklaşım geliştirmiyor. Oysaki, hele özellikle son dönemlerde, bakın, şiddeti besleyen, şiddete onay veren, şiddeti çoğaltan rol modeller, kadınları aşağılayan, kadınları “boyun eğen” olarak tanımlayan rol modeller inanılmaz bir şekilde yayınlattırılmış durumda ve gençler, çocuklar bunları izleyerek büyüyorlar. Şimdi, böyle bir izleme sürecinde ne oluyor? Bu çocukların hepsi bu şiddete meyilli oluyor, inanılmaz, ağızlarından şiddet ve küfür eksik olmuyor. Şimdi, gazeteler de böyle televizyonlar da böyle filmler de böyle. O zaman nasıl bir değişiklik yaratacaksınız?

Eğitim sistemine bakın, eğitim sisteminde benzer bir durum devam ediyor. Orada da aynı, bu rol modelleri öğretiyoruz; erkek otoriterdir, onu öğretiyoruz, kadın boyun eğendir, bunu öğretiyoruz. Bunu açıkça söylemiyor olabiliriz ama gösterdiğimiz her bir şeyin, eğitimin kendisi bu sonucu üretiyor. Diyanet, sürekli kadınlar aleyhine açıklamalar yapıyor, sürekli kadınların aslında aile içine mahkûm olması gerektiğini söyleyen cümleler kullanıyor. Kamusal alan asla kadınlara göre düzenlenmiyor, hep erkekler göre düzenlenen kamusal alanlar var. Yani siz bir gece sokakta bir erkeğin yürüdüğü gibi yürüyemiyorsunuz, herhangi bir yere istediğiniz zaman gitme şansınız yok; kadınlar hep çekinerek dışsal, evin dışındaki yaşamda zorlanarak yaşamak zorunda kalıyorlar. Şiddeti önleyecek mekanizmalar üretmiyoruz. Olmadan önce şiddeti engelleyecek mekanizmaları üretmiyorsanız, buna yönelik çalışmalar yapmıyorsanız sadece şiddet gerçekleştikten sonra ceza vermenin bir karşılığı maalesef de yeterli olmuyor.

Şimdi, “yargı” diyoruz. Evet, cezalar artırılıyor, eyvallah diyelim ama sorun şu: Var olan yasayı da uygulamıyor ki bu yargı. Şimdi, bir sürü konuda aslında bir sürü düzenleme yapıldı, hangisini uyguladı? En basit örneğiyle söyleyelim; 6284 sayılı Yasa var mı, var ama peki, bu yargı nasıl bakıyor bu yasaya? Mümkün olan en asgari hâliyle, mümkünse aslında uygulamama hâliyle bakıyor. Şimdi, böyle bir durum varken siz istediğiniz yasal düzenlemeyi yapın, geliyor erkek yargının aklı gene erkekten yana tutum alıyor ve oradan yana kararlar almaya başlıyor. Şimdi buradan bir örnek vereyim; pişmanlığı birtakım gerekçelere bağlamışız, değil mi? Hiç işe yaramayacak, çok açık söyleyeyim çünkü erkek yargı kafası olduğu sürece o evirecek çevirecek, diyecek ki: “Pişmandır, zaten haksız tahrik de vardır.”

Ki bu yasada haksız tahrike de hiç değinilmemiş; kadınların en fazla sorun yaşadığı noktalardan bir tanesidir erkeklerin kadınlara yönelik işlediği suçlarda uygulanan ve erkekler açısından cezaların kuşa döndüğü bir meseledir haksız tahrik, hiç değinilmeyen bir madde. Yine aynı kararı verecek.

Hani bir örnek verdi arkadaşlarımız, “Gerekçesiz olamaz.” demişiz, indirim maddesinin kendisi. Bunu demeye gerek var mı? Bunu yasaya yazmaya gerek var mı? Her hâkim şunu bilir herhâlde: Her karar gerekçeli olmak zorundadır. Bunu bilmiyorsa zaten hâkim olmaması lazım ama şimdi, öyle bir ülkede yaşıyorsunuz ki bir erkek egemen akıl bunu böyle anlamıyor, siz istediğiniz kadar oraya yazın, o erkek akılla devam ediyor ve bunu yazıyor. Dolayısıyla bunu böyle yazmanız hiçbir şeyi çözmeyecek, çözüm de üretmeyecek, o erkek akıl devreye girecek.

Geçenlerde hepimizin gördüğü Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı; ya, ben okuduğumda inanmadım gerçekten, diyor ki: “Eğer kadın evlilik kararını kabul etseydi öldürmeyecekti.” Ya, böyle bir izah nasıl kurulabilir? Ben bir erkeğin evlilik teklifini kabul etmek zorunda mıyım? Öldürülmemek için bu teklifi kabul etmek zorunda mıyım? Bu nasıl bir tariftir ya? Bunu veren herhangi bir mahkeme bile değil, Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı, biz neyden bahsediyoruz? Biz boyun mu eğeceğiz yani bir erkek beni öldürmesin, yaralamasın diye ben onun isteklerine rıza mı göstereceğim? Bu karar budur. Bu karar diyor ki: “Rıza göstermek zorundasın, yoksa hayatından olursun.” Şimdi, bu seviyede bir karar vermiş bir yargı kurumu nasıl düzelterek sadece cezayı ağırlaştırmakla? Bunun gibi binlerce örnek sayabiliriz.

Çocuğa yönelik cinsel istismar meselelerinde, cinsel saldırı meselelerinde “Bağırmadı, rızası var.” diye kararlar veriliyor. Nasıl izah edilebilir bu kararlar? “Çocuğun rızası” ne demek? Nasıl bir anlayış “çocuğun rızası” diye söz edebiliyor, “çocuk” ve “rıza” kelimelerini nasıl yan yana getirebiliyor? Ama getiriyor çünkü erkeği koruyor çünkü o “kutsal aile yapısı” dediği yapıyı koruyor çünkü kendince toplumu koruyor, böyle yaparak toplumu koruduğunu zannediyor, aslında erkeği koruyor.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Vallahi bir gösterin yani.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Çok Hocam, çok, gösteririz.

Şimdi, böyle bir sistem varken gerçekten sadece madde değiştirmek çözmüyor.

Devamı, infaz sistemi... Siyasilere gelince inanılmaz, böyle şartlı salıverme sürelerini de yakan uygulamalar başlattı cezaevleri denetleme ve gözetleme kurulları. Bunları şartlı salıvermeyi bile yakıyor, bırakın öyle bir yıllık denetimi, şunu, bunu, tam süresinde yatırmaya başladı ama bu tür suçlara gelince infaz sistemimiz öyle muhteşem ki on yıl ceza alan bile çok kısa bir süreli yatarak çıkabiliyor. Şimdi, biz burada altı ayı bir yıla çıkarmışız, bir yılı iki yıla çıkarmışız, ne gibi bir sonuç üretecek? Cezaevinde bir iki gün kalıp, belki birkaç ay kalıp çıkacak ve aynı tehditlerine devam edecek. Bu, çözüm üretecek mi gerçekten? Bu infaz sistemiyle, bu yargı sistemiyle, bu toplamdaki anlayışla nasıl çözeceğiz kadına yönelik erkek şiddetini? Yani topyekûn bir mücadele kuramıyorsak, aslında erkek şiddetini engelleyecek topyekûn bütüncül politikalar üretemiyorsak çözemeyiz. Ya, bir gelin, buradan tartışalım, buradan konuşalım, parçalı iş yapmayalım. Gerçekten kadınlar katlediliyor, gerçekten biz kadınlar sokakta yürümekten korkar hâle geldik, kıyafetlerimizden çekinir hâle geldik, yaşam biçimlerimizden çekinir hâle geldik.

Erkek şiddeti her yerde yaşıyor, iş yerlerinde de öyle. Mobbingler, kadına yönelik cinsel tacizler, işverenin tacizi, diğer işçilerin tacizi ve binlerce kadın bunları dava konusu yapamıyor, yargılama konusu yapamıyor. Neden? Çünkü siz yargıya taşıdığınızda yargılanan kadın oluyor. Toplum yargılıyor, yetmiyor; kadı yargılıyor, yetmiyor; basın hedef gösteriyor. Basın güya kadına yönelik şiddet haberlerini yapıyor, erkeğin fotoğrafını basacağına kadının fotoğrafını basıyor, herkese kadını teşhir ediyor.

Ondan sonra da bize diyorsunuz ki: “Gelin yargıya başvurun.” Nasıl yargıya başvuralım? Yıllarca mücadele edeceğimiz, beş on yıl geçecek, lütfedip erkeğe bir ceza verecekler ya da vermeyecekler, bu arada kadınların hayatları mahvolacak, hiçbir koruma mekanizması devreye girmeyecek; ne ekonomik sorunları çözülecek ne barınma hakkı sorunu çözülecek, ne psikolojik tedavi ne fiziksel tedavi hakkına ilişkin hiçbir hak tanımadan “Buyur git, yargıya başvur.” diyeceksiniz; karakol kapılarında sürüneceğiz, yetmedi savcılık kapılarında sürüneceğiz, yetmedi mahkeme kapılarında sürüneceğiz ve böyle bir süreçte -toplum da bizi yargılarken- biz yargıyla uğraşacağız öyle mi? Bu kadar gücünüz varsa siz önden buyurun, gerçekten siz önden buyurun yani. Biz zaten baştan suçlu ilan edilirken, tu kaka ilan edilirken bütün bu zorlu süreçleri aşıp acaba nasıl yargıya gideceğiz? Şimdi, bunlara dair hiçbir çözümümüz yok, hiçbir şey üretmiyoruz. Yetmedi, şimdi de nafakayı da kaldırma tartışmaları yapıyorsunuz. Yani nafaka üç kuruş ama şunu söyleyelim: Kadınların ekonomik özgürlüğünün olmadığı, çalışma hayatında yer bulamadığı, eşit işe eş değer ücretle çalışmadığı, yıllarca ev içerisinde çalışması engellendiği için iş bulma olanaklarının olmadığı bir süreçte bir kadının şiddetten korunabilmesi için az da olsa, boşanabilmeye cesaret edebilmesi için az da olsa bir imkân nafaka. Şimdi bunu da kaldırdığımızda kadın o zaman boşanmayı nasıl göze alacak, şiddet ortamından nasıl uzaklaşacak? Siz bir erkeği şiddetten dolayı şikâyet ettiğinizde -eşinizi, sevgilinizi, yakınınızı ya da bilmem kimi- ona yönelik -evliyseniz- boşanma davası açmadan şiddet şikâyetinde bulunabilir misiniz gerçekten? Bir düşünün, aynı evde yaşıyorsunuz, şiddet şikâyetinde bulunuyorsunuz ama boşanma davası da açamıyorsunuz çünkü nafaka da ortadan kalkıyor. Yapabilecek misiniz? Yapamayacaksınız, o zaman o şiddete boyun eğeceksiniz. Kadınların ekonomik özgürlüğünü sağlayacak mekanizmalar üretmezseniz kadınlar o ev içerisinde şiddete boyun eğmek zorunda kalır. Nereye gidecek, o evden ayrıldığında nerede yaşayacak, hangi koşullarda yaşayacak, çocukların geçimini nasıl sağlayacak? Bütün bunlara çözümünüz yoksa kadın o ev içerisindeki şiddetten nasıl kurtulacak? Şimdi de “Nafakayı kaldıralım.” diyorsunuz.

Diğer bir mesele, şimdi, bu maddede getirdiklerinize bakıyorum, İstanbul Sözleşmesi’nden alınmış kısımlar; e niye İstanbul Sözleşmesi’nden vazgeçtiniz? Parça parça bakın, ısrarlı takipte, diğer meselelerde aslında ne diyordu İstanbul Sözleşmesi? “Kadına kadın olmaktan kaynaklı özel bir şiddet uygulanıyor.” diyordu değil mi? “Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı uygulanıyor.” diyordu. “Bu bir sistem. Dolayısıyla buna karşı bütünlüklü bir yaklaşım geliştirmek gerekiyor.” diyordu ve bütün bunlara yönelik de devlete sorumluluklar yüklüyordu. Şimdi, siz burada mesela -ben baktım- “kadına yönelik şiddet” demişsiniz. Aslında bir başka anlatımla tam da bunu söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: “Kadın olduğu için özel bir şiddet var.” O zaman niye İstanbul Sözleşmesi’nden geri çekiliyorsunuz? Diyorsunuz ki: “Kadınlara yönelik özel düzenlemeler gerekiyor.” “İsrarlı takip” diyorsunuz, daha önce kabul edilmeyen, bizim uzun zamandır söylediğimiz bir maddeydi; İstanbul Sözleşmesi’nde çok daha açık yazıyor, 6284’te yazıyor. E niye o zaman buradan vazgeçiyorsunuz? Niye 6284’ün uygulanması her geçen gün mahkemelerde daha da fazla zorlaşıyor? Niye biz yani meslek olarak da avukat olduğum için...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 6284’ten kimse vazgeçmiyor.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yok, “Uygulanması zorlaşıyor.” dedim, cümleye dikkat ederseniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım, toparlayabilir miyiz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Toparlayacağım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genel Kurulda yoklama istendi, o nedenle bir on beş dakika ara vereceğiz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Tamam, toparlayacağım. Benden sonra zaten sağlıklı ilgili

Abdullah Bey devam eder.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Devam ederiz sonra, aradan sonra devam edeceğiz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, son olarak şeyi de söyleyeyim: Sadece bu meseleler değil yani toplumda ayrımcılık meselesi sadece kadınlara yönelik değil. LGBTİ+’lar cinsiyet kimliği ve cinsel yöneliminden dolayı ciddi anlamda şiddete maruz kalıyorlar, yaşam hakları yok sayılıyor. Trans kimliğinden dolayı, cinsel yöneliminden dolayı insanlar katlediliyor bu ülkede. Buna dair de bu yasada bir çözüm önerisi yok. Göçmen olmak, Kürt olmak, Ermeni olmak, Alevi olmak, siyasi görüş farklılığı olmak, felsefi düşünce farklılığı olmaktan da kaynaklı bu ülkede insanlar şiddete uğruyor, yaşamlarını kaybediyor. Şimdi, bizim bunlara dair de burada bir şey konuşmamız lazım. Sadece kadınlar görmüyor aslında bu şiddeti, bu şiddeti farklı ezilen kesimler de görüyor. Mesela Konya’daki Kürtlere yönelik katliam davası böyle bir dava ama yargı bunun mesela Kürt olmakla ilgisini kurmak istemedi ısrarla, “Hayır, Kürtlükle ilgisi yok.” dedi ama çok açık, ben o davayı çok yakından takip ediyorum, Kürtlükle ilişkisi var bunun. Göçmen işçiler, göçmen olmalarıyla çok ilgisi var; Alevilere yönelik katliamlar, Alevi olmasıyla ilgisi var. Sadece birbirleri arasındaki kişisel meseleler değil bunlar; yaşanan sorun sadece bir arsa sorunuymuş, arazi sorunuymuş diyerek geçiştirilecek meseleler değil. Yine diğer bir mesele, işte, ırkların ayrımı, siyasi görüş ayrımı, felsefi inanç; bütün bunların yanında mesela göçmenlere yönelik ayrımcılık var, mülteciler de aslında çok ciddi bir düşmanlıkla karşı karşıya. En son Esenyurt’ta Afganlı göçmenler öldürüldü bu ülkede. Afgan olması aslında öldürülmesini kolaylaştıran bir zemin sunuyor maalesef bu ülkede. Bir Türkiye vatandaşı olduğunuzda ya da Türk olduğunuzda o kadar kolay olmayan bir şey başka bir ulustan olduğunuzda çok kolaylaşıyor. Çünkü maalesef, devlet mekanizmaları, yargı sistemi, polis sistemi bütün bunlara toleranslı davranıyor çünkü bütün bunlara göz yuman bir yerde duruyor, bunları görmezlikten geliyor, bazen teşvik eden bir yerde duruyor. Şimdi, bütün bunlar iktidardan doğru siz cümleler kullandığınızda topluma sirayet ediyor ve toplumda da farklı kesimlere yönelik şiddet mekanizması çok daha fazla artıyor.

Şimdi, siz “yoklama” dediğiniz için keseceğim, gerekirse daha sonra devam edeceğim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

On beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.47

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.10****BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Oturumu açıyorum.

Sayın Halil Öztürk'te söz sırası.

Buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Adalet Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; Adalet Komisyonu olarak kamuoyunda uzun süredir tartışılan ve geniş yankı uyandıran, beklenti uyandıran oldukça önemli bir kanun teklifinin görüşmelerine başlamış bulunmaktayız.

Saygıdeğer Komisyon üyeleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz öteden beri kadına ve çocuğa yönelik şiddet konusunda duyarlı olan ve çözüm üreten bir siyasi partiyiz. 2020 yılında ilk imza sahibi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğumuz kanun teklifimizle eşe karşı işlenen suçlarla ilgili kanunda öngörülen cezaların boşanmış eşi de kapsayacak şekilde genişletilmesini hedeflemiştik. Bu kapsamda, Türk Ceza Kanunu'nda kasten adam öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi hâlinde de bu suçların nitelikli hâller arasına dâhil edilmesini ve ayrıldığı eşini öldürenlere ağırlaştırılmış müebbet cezası verilmesinin hüküm altına alınmasını hedeflemiştik.

Değerli Komisyon üyeleri, bugün, kadına karşı şiddet, sınırları, sınıfları ve sosyoekonomik statüyü aşan bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Birleşmiş Milletlere göre kadınların yüzde 35'i ömründe en az bir kez şiddete maruz kalmıştır. 15-49 yaş arası her 5 kadın ve kız çocuğundan 1'i yakınları tarafından fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmıştır. İstatistikler bu önemli sorunu tüm yönleriyle ortaya koyamasa da bakıldığında Avrupa ve diğer gelişmiş ülkelerde de rakamların oldukça yüksek olduğunu görmekteyiz. Cinsiyet eşitliği bakımından örnek gösterilen Finlandiya dahi kadın cinayetleri bakımından Avrupa Birliği içindeki en yüksek oranlardan birine sahip ülke olarak ön sıralarda yer almaktadır. Yine, yapılan araştırmalar da göstermektedir ki Baltık ülkelerinde yani Estonya, Letonya, Litvanya, İsveç, Norveç, Danimarka, İzlanda, Almanya, Polonya, Rusya'da da kadın cinayeti oranı oldukça yüksek seviyelerdedir. Kadına karşı şiddet olaylarında kadınları koruyucu önlemleriyle günümüzde tüm Avrupa'ya örnek gösterilen İspanya'da dahi kadın cinayetleri her yıl artış içerisinde. Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT) verilerine göre, 100 bin kişi başına düşen kadın cinayetleri verisinde 189 cinayete Almanya başı çekmektedir, onu 124 cinayete Fransa, 89 cinayete Romanya izlemektedir.

(Uğultular)

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Arkadaşlar, dinler misiniz lütfen. Kendi aranızda konuşmayın, bir şey anlatıyoruz. Siz konuşurken de ben müdahale ederim. Olmaz, lütfen. Birbirimize saygı duymazsak kimse bize saygı duymaz, değil mi?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biz ittifakınızın arasına girmek istemiyoruz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Halil ağabey, çok özür diliyorum, haklısın.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Değerli Komisyon üyeleri, mevzuatımızda yer alan cezai düzenlemeler ağırlıklı olarak kadına karşı ekonomik, psikolojik veya fiziki şiddetin fiilen ortaya çıkmasından sonraki aşamayı düzenlemektedir. Bu bakımdan, kadın ve çocukların korunması hususunda önleyici tedbirlerin de ön planda yer alması çok daha etkili sonuçlar doğurabilecektir. Bu düşüncelerle yine 2020 yılında ilk imza sahibi olarak vermiş olduğumuz bir diğer kanun teklifiyle 6284 sayılı Kanun'a ek bir madde eklemeyi düşündük ve öngördük. Bu teklifimizde de kadına karşı şiddet meydana gelmeden önce şiddetin ortaya çıkmasını engellemek veya şiddetin ortaya çıkmasıyla birlikte tekrarını önlemek maksadıyla kadının başvurabileceği hukuki hak arama yollarıyla ilgili karar verme sürecinde mali kaygıların azaltılmasını istedik. Bu kapsamda, yargılama giderleri, avukatlık ücreti, karşı vekâlet ücreti ve avans giderleri yönünden şiddet mağduruna destek olmayı amaçladık. Şu an önümüzdeki görüşmekte olduğumuz teklifte de daha önce öngördüğümüz düzenlemelerin yer alması elbette bizleri ziyadesiyle mutlu kılmıştır.

Değerli Komisyon üyeleri, son yıllarda tırmanan aile içi şiddet olayları sadece aile içindeki bir sorun değil, kanımızca tüm toplumun önemli bir sorununu teşkil etmektedir. Türkiye, aile içi şiddetin ve kadına karşı şiddetin önlenmesi amacıyla son yıllarda çok önemli düzenlemeleri hayata geçirebilmiş bir ülkedir. Bu anlamda 6284 sayılı Kanun'la gerek şiddetle mücadelede ve gerekse şiddetin önlenmesinde önemli adımlar atılmıştır, şiddete uğrayan ve şiddete uğrama tehlikesi bulunan kişilerin kapsamı genişletilmiştir. Ancak 6284 sayılı Kanun'un önleyici, kolluğu harekete geçiren risk değerlendirmesi ve risk yönetimi konularında güncellemeye ihtiyacı bulunmaktadır çünkü kanunun önleme ilişkin hükümlerinin uygulanmasında farklı farklı kararlar alınabilmektedir.

Hâlihazırda 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında yürütülen çalışmaların koordinasyonu Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin çalışmalar ise İçişleri, Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları ile diğer kurumların kendi görev alanları içerisinde yürütülmektedir. Polis Akademisi Başkanlığı tarafından 2016'da hazırlanan ayrıntılı bir rapora göre, koruyucu ve önleyici tedbirlerle ilgili sorunun bir parçası da izleme, değerlendirme ve takibin yapılmamasından kaynaklanan ve muhatabın hangi kurum, kuruluş olacağı konusunda uygulamada yaşanan sorunlardır. Ayrıca, vaka üzerinde ayrıntılı bir değerlendirme yapılmaksızın bütün vakalara aynı tedbirin uygulanması uygulamada en çok karşılaşılan sorunlar arasındadır ve bu tespit yapılmıştır. Aile içi ve kadına karşı şiddetle mücadelede aktör olarak yer alan kurumlar arasında ortak bir veri tabanı oluşturulması da sorunların sağlıklı olarak tespit edilmesine katkı sağlayabilecektir.

Yapılan diğer araştırmalara bakıldığında ise yasal düzenlemelerin varlığının toplumun bilinçlenmesi ve aydınlatılması için yeterli olmadığı yönündedir. Bu kapsamda, insan haklarını ciddi ihlal eden şiddet davranışlarının sonucunda ortaya çıkan ağır zararlar konusunda bilgilendirici ve eğitici faaliyetlerin yapılması da düşünülmelidir. Ayrıca, geliri olmayan ve şiddet görmüş kadının her türlü tedavisi... Ki bunun içine psikiyatrinin de dâhil edilmesi bugün belki bu teklife ekleyeceğimiz bir maddeyle sağlanabilecektir.

Saygıdeğer Komisyon üyeleri, konuşmamın başında da belirttiğim üzere, bütün dünyada gelişen olaylar da göstermektedir ki içinde insan faktörünün olduğu kadına yönelik şiddet olaylarında yasal düzenlemelerle tüm önlemlerin alınması mümkün olmamaktadır. Bu bakımdan, bir başka çözüm önerisi, insanların kadın hakları konusundaki olumsuz zihniyetinin kadın-erkek eşitliği hususunda hassasiyete dönüştürülmesi ve bu yönde eğitici, duyarlılık artırıcı adımların atılmasıdır. Bu belki de

okullarda okutulacak bir dersle de mümkün olabilecektir. Yine, toplumun her kesimini aynı düzeyde duyarlılığa ulaştırabilirsek bu alanlarda en büyük adımı da atmış oluruz kanaatindeyiz.

Yine, kadına karşı işlenen kasten öldürme veya kasten yaralama suçlarında haksız tahrik indirimi hükümlerinin uygulanması bağlamında bir tereddüt yaşanmaması için teklifin daha belirleyici hâle getirilmesinin yerinde olabileceğini düşünmekteyiz.

Bir farklı önerimiz de şu şekildedir: Türk Ceza Kanunu’nun “Suçu bildirmeme” başlıklı 278’inci maddesinde yer alan “onbeş yaşını bitirmemiş bir çocuk” yerine sadece “çocuk” ifadesinin yer alması ve “hamileliği nedeniyle” ifadesinin yerine de sadece “kadın” ifadesinin yer almasıdır. Böylelikle, toplumsal hayatta daha çok korunmaya muhtaç olan kadın ve çocuklara yönelik işlenen suçlara bir farkındalık ve hassasiyet yaratılmış olabilecektir. Sayın Genel Müdürüm, bu konuyu da bir değerlendirmekte fayda olduğu kanaatindeyiz.

Değerli Komisyon üyeleri, önümüzdeki teklifle, kadınlara yönelik hem yaralama hem de kasten öldürme eylemlerinde cezaların artırılması, tek taraflı ısrarlı takip fiillerinin ayrı bir suç olarak düzenlenmesi ve boşanmış eşi de kapsayacak şekilde genişletilmesi, yine, şiddet mağduru kadınların hak arama yollarını etkin şekilde kullanabilmeleri için CMK’nin 234’üncü maddesi uyarınca avukat görevlendirilmesi imkânının getirilmesi gibi pek çok düzenleme hayata geçirecektir.

Diğer taraftan, yine toplumumuzun kanayan bir başka yarası olan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet ve kabul edilemez tutumların teklifle katalog suçlar kapsamına alınması oldukça yerinde olmuştur. Hekimliğin riskli bir meslek olduğu hepimizin malumudur. Öte yandan, her tıbbi girişimin kendine özgü risk ve sapmaları da bulunmaktadır. Dolayısıyla, oluşabilecek her kötü sonuçtan hekimlerimizin sorumlu tutulması da beklenmemelidir. Bu bakımdan, özellikle cerrahi müdahalelerde bulunan doktorlarımızı tazminat baskısından kurtaracak, onların rahat ve güven içerisinde kendinden emin bir biçimde görev yapmalarını sağlayacak düzenlemelerin teklif metninde yer alması da büyük bir beklentiye karşılayacaktır.

Ayrıca, ülkemizde cerrah ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Bugün, tıp fakültesini bitiren yeni pratisyen hekimler girmiş oldukları TUS sınavlarında cerrahi bölümü hiçbir şekilde tercih etmemekte ve herhangi bir operasyonel faaliyet, icrai faaliyet gerektirmeyen, cildiye gibi, fizik tedavi gibi, psikiyatri gibi dalları tercih ederek cerrahi alanlardaki açığı artırmaktadırlar. Bunun için de bu kanun teklifinin bu kısmını oldukça önemsiyor ve değerli buluyoruz.

Yine, Komisyonumuzda beyan edilecek değerli görüşler ve önerilerle olgunlaşacak kanun teklifimizin ülkemize ve mevzuatımıza hayırlı olmasını diliyor, teklifi gerek burada Komisyon aşamasında gerekse Genel Kurul aşamasında destekleyeceğimizi özellikle belirtiyor ve değerli Komisyon üyelerini tekraren saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Öztürk.

Sayın Gülizar Biçer Karaca.

Buyurun Sayın Karaca.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) –Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, gruplar adına...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ha, pardon, pardon.

AYHAN EREL (Aksaray) – Gülizar Hanım’ın önceliği varsa...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önce grupları bitireceğiz sonra...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, biz de eksik bırakmıştık, ikiye bölmüştük çünkü iki bölümü içeriyor, bizim de söz talebimiz var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Birer dedik, sonra...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yoklama arası vermiştik.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ama biz ikiye böldük konuşmamızı.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Bir de şey var, iki farklı alanı içerdiği için...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Zaten maddelerde de konuşacağız Abdullah Bey.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Maddelerden önce şey var Sayın Başkan, geneli üzerinde bir...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O zaman bir grupları bitirelim.

Buyurun Sayın Erel.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, çok değerli bürokratlar; ben de İYİ Parti adına hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçunun açıkça tanımlanması ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir maddeyle ayrı bir suç olarak düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Kadına karşı şiddet suçu, bir kadının sırf kadın olduğu için bir erkek tarafından, erkeğin “Yap.” dediği şeyi yapmaması ya da “Yapma.” dediği şeyi yapması, “Okuma.” denilen kadının okuması, “Evlen.” denilen kadının evlenmemesi ya da “Boşanma.” denilen kadının boşanması gibi sebeplerle şiddete uğraması günümüzde en çok karşılaşılan olgulardır. Oysa, işbu kanun teklifinde “kadına karşı şiddet suçu” olarak ayrı bir suç oluşturulmamış; kasten adam öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde nitelikli hâlden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmektedir. Bu suçlarda mağdurun “kadın” olarak belirtilmesi tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir. Kanun teklifinde, kadına karşı işlendiğinde nitelikli hâle gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması hâlinde bu suçlar kadına karşı şiddet suçunu oluşturmayacaktır. Partimiz tarafından hazırlanan iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup Türk Ceza Kanunu'nda “kadına karşı şiddet” adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür.

Kadınlara karşı şiddetle mücadelede, İstanbul Sözleşmesi'nden, tam bir yıl önce hukuka aykırı bir şekilde Sayın Cumhurbaşkanının kararıyla çıkmıştır. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in başvurusu sonucunda, Danıştay Başsavcılığının İstanbul Sözleşmesi'nden çekilişin hukuki olmadığı açıklamasıyla, bu kararın hukuka aykırılığına dair yargılama Danıştayda devam etmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ön yargılı davranışlarıyla İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan siyasi irade şimdi, yeniden, bir önleme politikası içermeyen, pansuman görevi bile görmeyecek ve yaraları daha da derinleştirecek bir çaba ve gayret içerisinde Meclise bir teklif sunmuştur. Yaygın medyada, kadına yönelik şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, âdeta reform niteliğinde yenilikler getirdiği propagandası yapılan bu teklifte mevcuda göre bazı olumlu düzenlemeler olmakla birlikte, kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırılmaya gidilmiş olup bunun dışında sorunun ortadan kaldırılmasında etkili ve kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir.

Teklif, genel olarak değerlendirildiğinde, kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesine ters düştüğü izlenimi uyandırmaktadır. Kadına şiddeti ölüm sonrası olarak değerlendiren bu zihniyet vatandaşta “Büyük işler yapıyorum.” havasında algı yönetimi yapmaktadır. Bu teklifle hem kadına hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddet suçlarının cezaları Türk Ceza Kanunu'nda artırılmaktadır. Kadına

veya sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanlar cezaların azlığına güvenerek bu suçları işlememekte, bu cezaların etkin infazları olmadığı için bu suçları işleme cesareti ve cüreti göstermektedir. Türk Ceza Yasası'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suç düzenlenmiş durumdadır. Bu suçların Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olması etkin uygulanmalarını sağlamamaktadır. Bu suçlar neredeyse her zaman cezasız bırakılmakta ve ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle, zaten hükmedilen cezaların önemli bir bölümü infaz edilememektedir. Kanunda ceza artırımı oranlarının farklı kriterlere göre tespit edilmesi; bazılarında altıda 1, bazılarında üçte 1, bazılarında ikide 1 oranında artırılması bir karmaşaya sebep olmaktadır; keşke bu cezaların tamamı belli bir oranda artırılsaydı diye düşünmekteyiz.

İnfaz hukukunun ulaşmayı hedeflediği temel amaç ise Ceza ve Güvenlik Önlemlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında açıkça yazmaktadır. Yaşadığımız bu süreçte duruşmalarda alınan kararlar ortadadır. Geçtiğimiz hafta Yargıtay Ceza Kurulunun verdiği karar Türkiye'de hukuktan mezun olmuş, yargının her kademesinde görev yapan bazı kişilerin zihinsel dönüşümü sağlamadığını ortaya koymuştur. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 5'e karşı 14 üyenin oyuyla, kendisini reddettiği için Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'in cinayeti tasarlayarak değil, duygusal çöküntü ve anlık hiddetle işlediğine dair karar vermiştir. Şimdi, bu 19 üyeye sormak istiyorum: Günümüzde tansiyonu, şekeri, nabızı ölçen aletler çıktı ama duyguyu, samimiyeti, şiddeti ölçen aletler çıktı da bizim haberimiz olmadı mı? Bu duyguyu siz neye göre ölçtünüz, nasıl ölçtünüz? Bunu kamuoyuyla paylaşmanızda fayda var, yoksa adalete olan güvenin her geçen gün yerlerde süründüğü bir ortamda alınan bu kararlar adalete olan güvenin daha da azalacağı endişesi taşımaktayız. Orhan Munis "Son bir kez konuşalım." diyerek parka çağırdığı Hatice Kaçmaz'ı bıçakla öldürmüş, kararda cinayet gerekçesi "tutkulu sevgi" olarak gösterilmiş, "Maktulle evlenmeyi isteyen sanık, maktulenin bir türlü kabul etmemesi, ayrılma düşüncesini kendisine açıklaması sonucu içindeki tutku derecesindeki aşırı sevgiden kaynaklı duygusallığın etkisi ve ruh hâli üzerinde yarattığı şiddetle, yanına bıçak alarak, o hiddetin sonucu olarak maktuleye bıçak darbelerini vurmuştur." denilmiştir. Yani kısacası "Ya benimsin ya kara toprağın." söylemini Yargıtay da kabul etmiş hâle gelmiştir. Bu ve benzer kadın cinayetlerinde olduğu gibi toplumu derinden etkileyen kamusal tartışmalara neden olan bir şiddet vakası yaşandığında "yeni bir hukuk düzenlemesi yapılacağı" söylenmektedir. Biz, İYİ Parti olarak 2020 Mart ayında, yargı paketinde bu infazla ve cezalarla ilgili düzenleme geldiğinde "gebe kadına karşı" sözünün yerine sadece "kadına karşı" denilerek en azından o günkü şartlarda bir düzenleme talep ettiğimiz hâlde maalesef iktidar tarafından bu talebimiz kabul görmemişti. İki sene sonra, kısmen de olsa bizim düşüncelerimizle ortak paydaya gelinmesinden de memnuniyetimizi ifade etmek istiyoruz. Yani iktidar demek hiçbir eleştiriyi kabul etmemek anlamına gelmiyor. Türk milletinin, Türk toplumunun, Türk kadınının geleceğine ilişkin, sosyal güvencesine ilişkin, hayatta kalma şartlarına ilişkin düzenlemelerde keşke birlikte hareket edebilme ortamı ve imkânı yakalayabilsek. Tüm bu düzenlemelerin üzerinde önerileri barındıran İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı verilmişken, iktidarın kadına karşı şiddetle mücadele konusundaki samimiyeti tarafımızca maalesef sorgulanmaktadır.

Kanun teklifi gerekçesinde vurgulanan 6284 sayılı Kanun ve benzeri düzenlemeler gerektiği gibi uygulanamıyorken, cezasızlık ana düşünce iken, hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulaması varken bu teklifin getirilmesini açıkçası tutarlı bulmamaktayız. Kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu açıkça tanımlanmalıdır diye düşünmekteyiz. Yine Türk Ceza Kanunu'nun 82, 86, 94, 96 ve 106'ncı maddelerinde teklifte "suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde" diye cümle eklenmekte ve bu cezalar artırılmaktadır. Artırılan cezaların caydırıcı olma özelliği taşıyıp taşımadığı da tarafımızca tartışmalı bir hâle gelmektedir.

Ben maddelerde de konuşmak adına sözü fazla uzatmıyorum, sabrınıza teşekkür ediyorum,

saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz Sayın Erel.

Sayın Abdullah Koç, buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri, değerli misafirler, saygıdeğer basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, Adalet Komisyonu gerçekten yoğun çalışan bir Komisyon ve temel komisyonların başında yer alıyor. Dolayısıyla bu tür toplumu ilgilendiren, aynı zamanda demokratik ortamı ilgilendiren kanun tekliflerinin daha ayrıntılı bir şekilde tartışılması gereken komisyonların başında yer alan bir Komisyon. Tabii, bu kanun tekliflerini görüşürken aynı zamanda hukuk ve yargının sorununa da değinmeden geçmek mümkün değil.

Sayın Başkan, bakın, bazı kanunlarda değişiklik yapmak veya temel yasalarda bazı değişiklikler yapmakla Türkiye’de mevcut olan sorunları çözmek mümkün olmuyor. Maalesef bu anlayışla ve bu yöntemle reformdan da bahsetmek mümkün değil. Türkiye’de yargı sorunu toplumun bütün sorunlarının başında gelmiş ve başat sorun hâlinde olan bir mesele. Günbegün, her gün gözümüzü açtığımız zaman ve yaşamın içerisinde adalete ilişkin ciddi sorunları ne yazık ki yaşamak durumunda kalıyoruz. Şimdi, tabii, bu adalet sorununu genel olarak ele aldığımız zaman kuvvetler ayrılığının somut ve demokratik bir ülkede olması gereken bir şekilde düzenlenmesi gereken bir sorun olduğunu da burada sizlerle paylaşmak zorundayız.

Adalet sorunu, aynı zamanda ülkenin temel sorunlarından da ayrı bir yansıması olan bir sorun. Toplumun çeşitliliği, ekonomik sorunlar, sosyal sorunların temel çözüm noktası, toplumsal uzlaşmanın sağlanması açısından aslında yeni bir anayasanın oluşturulması ve bu şekilde bütün temel yasaların da bu demokratik anayasanın altında yeniden şekillendirilmesi gerektiğini çok açık bir şekilde belirtmek gerekiyor. Bu hususa ilişkin defaatle bu Komisyonunda görüşlerimizi belirttik ve belirtmeye de devam ediyoruz.

Yine bir torba teklifle karşı karşıyayız Değerli Başkan. Bakın, kanun yapma tekniği açısından da sorunlu bir anlayış mevcuttur. İki farklı konu, iki farklı mesele ve aynı zamanda bir torba içerisinde çözüme ulaştırmak istediğimiz bir kanun teklifini görüşüyoruz. Reform, yenilik ve toplumsal anlamda sorun hâline gelen ve sürekli suç üreten bir sistemin düzeltilmesi bu yöntemle de mümkün değil ve mümkün olamayacak. İktidarın yaklaşımı ve suç politikası yanlı bir politikadır maalesef. Anayasa’sıyla birlikte tüm temel yasaların görünümü içler acısı bir durumdadır. Neden böyle bir şey söylüyoruz? Çünkü temel yasalarda sürekli değişiklikler söz konusu ve torba yasalarla binlerce değişiklik bu Komisyonun önüne geldi. Bir virgüline dahi dokunmadan, bütün eleştirilerimiz gözetilmeksizin bu değişiklikler yapıldı ve bölük pörçük değişikliklerle toplumsal soruna çözüm getirmekten uzak bir anlayışla biz karşı karşıyayız. Kadın cinayetlerine yaklaşımı sorunludur, demokratik mücadeleye bakış sorunludur, çevreye yaklaşımı sorunludur, insan haklarına yaklaşımı sorunludur; bu politik yaklaşım ve sorunlu yaklaşım çözüm getirmekten maalesef uzaktır.

Sayın Başkan, bu Komisyonunda yapılan her türlü kanun teklifi görüşmelerinde defalarca eleştirilerimiz oldu ve bunu siz de çok iyi biliyorsunuz. Gerçekten bu Komisyonu adil bir şekilde yönetiyorsunuz fakat şunu söylemeden geçemeyeceğim: Maalesef çok bilimsel, Türkiye’nin ve toplumların çok yararına olabilecek hiçbir önerimiz burada kabul görmedi ve görmüyor. Dolayısıyla yargının sorunlarını çözmek, reformdan bahsetmek bu politik yaklaşımla da mümkün değildir ve olamayacak. Bu paket aynı zamanda yanılmıyorsa altıncı paket. Şimdiye kadar gelen paketler adalete

çözüm getirdi mi, mahkemelerin işleyişiyle ilgili bir iyileştirme getirdi mi? Her şeyden önce şimdiye kadar gelen paketler kadın cinayetlerini önledi mi, sağlık çalışanlarına ilişkin olan şiddeti gerçekten önledi mi, çevrenin talanına bir çözüm getirebildi mi, toplumsal barışı sağladı mı ve bu önemli olan meselelere bir çözüm getirebildi mi? Maalesef getirdi diyemeyiz.

Şimdi Değerli Başkan, ben, Türkiye'nin adaletiyle ilgili olan yapısal birkaç sorundan bahsetmek istiyorum. Her şeyden önce yapısal sorunların başında HSK'nin yani Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısı gelmektedir maalesef. Anayasa'nın 159'uncu maddesinde düzenleniyor ve bu HSK'nin Başkanı Adalet Bakanıdır. Yeni sistemde bakan siyasi bir aktördür yani seçimle gelen bir aktör değildir, maalesef atanan bir kişiliktir. Atamayla gelen bir kişinin Adalet Bakanlığının başında yer alması başlı başına yapısal bir sorunu da beraberinde getirmektedir. Bir siyasi partinin de aynı zamanda temsilcisidir ve bir siyasi partinin de ne yazık ki üyesidir. Kanun yapıcının kanun yapma tekniği sorunludur dedik, sorunlu olmanın başında da maalesef teknik anlamda muhalefetin etkisi hiçbir şekilde yoktur ve olmuyor maalesef. Burada ne kadar önemli görüşler ortaya çıkarılırsa çıkarılsın, ne kadar toplumun yararına ve kanun yapma tekniği açısından önemli görüşler ortaya çıkarılırsa çıkarılsın maalesef kanuna bir etkisi olmuyor ve gelen teklif aynı şekilde, bir virgölüne dahi dokunulmadan Komisyondan geçiyor ve Genel Kurulda da bu şekilde görüşülüyor.

Yargının içsel ve dışsal sorunları vardır ne yazık ki. HSK'nin 7 üyesi Meclis, 6 üyesi ise Cumhurbaşkanınca seçiliyor. Dolayısıyla, Başkanı da Adalet Bakanı olduğuna göre çoğu üyeler siyasi parti başkanı tarafından seçilmektedir. Bu uygulama hukuk güvenliği açısından da tehlikeli bir uygulamadır. Bu, ne yazık ki Anayasa hükmü olan hukuk güvenliğinin olmadığını başka bir göstergesidir.

Türkiye'nin yönetimi ve yargı sistemi olağanüstü ortamdan maalesef çıkamamıştır, çıkamıyor, çıkamamaktadır. Onlarca paket gelmiş olmasına rağmen yargının sorununa bir çözüm olamamıştır ve olamıyor. Hâkim ve savcılara yer ve kürsü teminatı maalesef olmadığı için hâkim ve savcıların adalet dağıtma gibi bir lüksleri de yok.

Bakın, yine hazırlık soruşturmaları, özellikle ceza yargılama sisteminde önemli olan delil toplama, İçişleri Bakanının tekelindedir. İçişleri Bakanının tekeli de şu demektir: İçişleri Bakanı, bir partinin temsilcisidir ve bir memurudur. Dolayısıyla, yapının işleyişi tamamen hukuktan uzak ve siyasallaşmış bir organ hâline getirilmiştir. Bu yaklaşımla yargının sorunlarını çözmek, çözüme ulaştırmak da mümkün değildir ve olamamaktadır. Bu nedenle biz, daha önceki görüşlerimizde de belirttiğimiz üzere, tamamen yepyeni bir sistemin kurulması, adli kolluk sisteminin oluşturulması ve İçişleri Bakanının denetiminden çıkarılması gerektiğini defaten belirttik ve belirtmeye de devam edeceğiz.

Bakın, Sayın Başkan, son günlerde önemli bir haber, haber sitelerine düştü. Bakın, bu haberin özelliği de şu: Kobani kumpas davasını yürüten Başkan ve mevcut olan üyeyle ilgili çok ciddi şekilde eleştirilerimiz söz konusuydu. Adaletin gelmiş olduğu an itibarıyla ve gelmiş olduğu aşama itibarıyla örnek verilebilecek önemli meselelerden bir tanesidir. "Atadedeler Operasyonu" diye nitelendirilen ve Kobani kumpas davasının Başkanı, hâkimi olan kişi yani Bahtiyar Çolak gözaltına alındı ve yapılan operasyonda aynen şöyle bir şey gazetelere yansıdığı için rahatlıkla söyleyebiliriz. "Derin devletin ticari istihbarat ayağı olarak adlandırdıkları zanlıların, yapı içerisinde "elçi, elçi yardımcısı, büyük atadede, atadede, başdede, dede, sözcü dede" gibi organizasyon içerisine girdikleri ve çok dedeli bir yapı içerisinde maalesef, Türkiye'nin kaderini değiştirebilecek, demokratik yapısına gerçek anlamda bir kumpas niteliğinde olacak olan Kobani kumpas davasında onlarca siyasetçi arkadaşımızın tutuklanmasına karar veren ve tutuklamasını sürdüren bir hâkimden ve bir Başkandan bahsediyoruz. Dolayısıyla, bu Mahkeme Başkanının yapmış olduğu tüm işlemlerin hukuksuz olduğunu kim söyleyecek? Biraz önce

siyasi yapısını, dışsal ve içsel yapısını belirtmiş olduğumuz Hâkimler ve Savcılar Kurulu mu bunu tespit edecek? Mümkün değil. Dolayısıyla, bir yapı olarak değerlendirdiğimiz zaman yargıda çürümüşlüğüne sadece ceza davalarında ortaya çıkmadığını da ortaya koyuyor. Dolayısıyla, bu gruplaşmadan, bu siyasi yapıdan ve bu siyasi saiklerle işleyen kurumdan adalet beklemek mümkün değildir.

Peki, bakın, sadece bu ceza davalarında mı bu adaletsizlik sistemi hakim? Hayır, değil. Büyük organizasyon ve şirket davalarının gerçekten bu davalarla çıkarları nedeniyle hâkim ve savcılar üzerindeki etkilerini ayrıca görmek gerekmektedir. Dolayısıyla, benzer davalarda, özellikle o 5'li çete olarak nitelendirilen bu tür şirketlerin mahkeme sistemi üzerindeki, yargı sistemi üzerindeki etkisini de görmezden gelemeyiz. Bu ülkede parti Başkanı olan Cumhurbaşkanını koruyan yasalar var maalesef. Bakın, şimdi de sermaye şirketlerini koruyacak ve şirketlerin -tırnak içerisinde- itibarlarını koruyacak olan bir teklifin Mecliste görüşüleceğine ilişkin haberler var. Peki, bu ne demek? Bu, aynı zamanda artık tartışılmayacak, artık mevcut olan toplumsal yapıya zarar olabilecek her türlü şeyin halktan uzak olduğu ve sermayenin, özellikle de sermayedarların halktan korunduğuna dair yepyeni bir sistemle biz karşı karşıya kalacağız. Dolayısıyla, bu sistemin ismi de otokratik bir düzendir. Bu düzende de adaletten bahsetmek, adliyeden bahsetmek ve adalet reformundan bahsetmek mümkün değildir ve olmayacak Değerli Başkan.

Şimdi, suç ve cezalara ilişkin hususlar Anayasa'nın 38'inci maddesinde yer almaktadır. Masumiyet karinesi, suç ve cezaların kanuniliği ilkesi dayanağını Anayasa'dan almaktadır. Anayasa, bir üst norm niteliğindedir. Biraz önce Sayın Kaboğlu'nun da belirttiği üzere, biz bu teklifi aynı zamanda üst norm olan Anayasa'nın 90'ıncı maddesinde yer alan uluslararası sözleşmenin üstünlük ilkesine de dayandırdığımız zaman bu torba yasayla getirilen ve aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi'nin içeriğine, özüne ve ruhuna hiçbir şekilde yakından ve... Aynı zamanda bazı maddeler içeriyor ama bunu dışsallayan bir yasa teklifinin aynı zamanda Anayasa'nın 90'ıncı maddesine de aykırı olacağını da buradan belirtmek durumundayız.

Anayasa'nın 138'inci maddesi mahkemelerin tarafsızlığını ve bağımsızlığını düzenlemektedir. Mevcut Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bu uygulamasıyla, bu atadığı kişilerle, otokrat yapıyla Anayasa'nın 138'inci maddesinin uygulanır hâlde olduğunu söylemek mümkün değildir. Yargının işleyiş ve uygulamaları bu iddialarımızı maalesef doğrular niteliktedir.

Sayın Başkan, yargının önemli sorunlarından bir tanesi de -biraz önceki konuşmacılar da belirttiler- Anayasa'nın 141'inci maddesidir. Anayasa'nın 141'inci maddesi mahkemelerin kararlarını ne olursa olsun gerekçeye dayandırma hâlleridir. Bütün politik ve toplumsal anlamda önem arz eden davalarda bu Anayasa hükmünün rafa kaldırdığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Yargının içsel ve dışsal sorunları ve uygulamaları bu tezimizi de doğrular niteliktedir. Siyasi soykırım davalarında ne yazık ki kesyapıştır anlayışıyla hükümler kuruluyor ve mevcut olan bütün yargının işleyişi de gerekçeli olma zorunluluğunu da ortadan kaldırıyor.

Bakın, Sayın Başkan, ben teknik olarak bir iki şeyi de sizinle paylaşmak istiyorum. Bakın, "Cezanın belirlenmesi başlığı" altında Türk Ceza Kanunu'nun 61'inci maddesinde kabul edilen sebeplerle, "Takdiri indirim nedenleri" başlıklı Türk Ceza Kanunu'nun 62'nci maddesinde çeşitli düzenlemeler yer almaktadır. Bakın, bu her 2 madde arasındaki ahenk, bu mevcut olan kanuni düzenlemeyle, kanun teklifiyle ilgili olan kısımda çeşitli sorunları da beraberinde getireceğini ne yazık ki şimdiden görmek mümkündür.

Bakın, takdiri indirim nedenlerinin uygulanıp uygulanmamasında hukuki ve fiili gerekçe olarak gösterilemeyeceği belirtilmiş olsa da -daha önceki bu kısımda- bu sebeplerdir ki Türk Ceza Kanunu'nun 61/(1) ve 62/(2) de gösterilen nedenler incelendiğinde, birbirlerinden farklı oldukları ve aynı sebebin

aynı anda sanığın lehine ve aleyhine kullanılamayacağı, bir yandan da cezada takdir ve teşdide gidilirken, diğer yandan takdiri indirim nedenlerinin varlığından bahisle indirimin tatbiki mümkündür. Örneğin, failin suçlu kişiliği, kusurun ağırlığı, güttüğü amaç ve saikin ağırlığından hareketle cezanın alt veya üst sınırları belirlenirken bu tür kriterlerin aranması ayrıca tartışılması gereken bir durumdur.

Aynı zamanda yine bu kanun teklifiyle, bu kanuni öngörüyle getirilmek istenen önemli meselelerden bir tanesi de Değerli Başkan, bu yasa teklifinin kadına yönelik bir suçun tanımını sağlayan bir tekliften biraz uzak olduğunu söylemekte yarar vardır.

Şimdi, Sayın Başkan, özellikle çocuk ve kadın cinayetleriyle ilgili ve cinsel istismar ve saldırı dosyalarında, yine nitelikli yaralama suçlarında tatbik edilen takdiri indirim nedenleri, sırf sanığın duruşmada sergilediği tavırdan öteye bu kanuni teklifin olumlu olduğunu söylemekle birlikte uygulamada, özellikle Anayasa’da kararların gerekçeli olma hâli de bir zorunluluk olmasına karşın, buna rağmen yine bir ceza hükmüne, bir temel yasaya, hâkimin kararının gerekçeli olmak zorunluluğuna ilişkin olan bir hükmün getirilmek istenmesi tamamen kazuistik bir sistemin başka bir versiyonudur.

Tabii, Türk Ceza Kanunu madde 62/(1)’in tatbiki yoluyla cezada fail lehine değişikliğe ve indirimle gidilmesi ceza siyaseti açısından ideolojik bir yaklaşımdır ve bu yaklaşım maalesef devam etmektedir. Sırf bu nedenle cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesi altında kabul edilen, davayı ve sanığı gören hâkimin cezadan kanun koyucunun öngördüğü sınırlar içerisinde indirimle gidip somut olayda cezayı faile uygun hâle getirmesi uygulamada egemen hukuk sisteminin hakimiyetiyle uygulanan bir durumdur. Dolayısıyla kazuistik sistem madem bu kadar hâkim olacaksa her suçun, her kanuni hükmün ayrıca açıklanması gerektiğini belirtmekte yarar var Değerli Başkan.

Şimdi ben biraz tekniğe girmek durumunda kaldım ama ilerleyen zamanda yine maddeler üzerindeki fikrimi tekrardan burada belirteceğim. Fakat belirtmek istediğim mesele şu Değerli Başkan: Şimdi, Sayın Züleyha Vekilimiz de söyledi, uygulamada hapis cezalarının infazı yapılmadığına ve altı senelik hapis cezasında fiili infaz gerçekleştirilmediğinden tutuklamanın veya ceza yerine geçebilecek olan uygulamaların ne kadar yetersiz kaldığına ilişkin bir hususu da yine sizin dikkatinize sunmak istiyorum. Esas olan mesele ceza adalet sisteminin ideolojik bakış açısının değiştirilmesiyle ilgili olduğunu burada yine bütün Komisyon üyelerinin ve katılımcıların huzurunda belirtmekte yarar var. Bu teklifin yine temel sorunlara çözüm getirmeyeceğini dolayısıyla bölüm pörçük olarak getirilen bu olumlu tarafları olmasıyla birlikte bunun da artık çözüm olamayacağını, çözüm getiremeyeceğini de burada ne yazık ki belirtmekte yarar var diyorum.

Maddeler üzerinde yine görüşümü belirtmek üzere şimdi sözüme son veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Koç.

Sayın Karaca, buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz, sevgili bürokrat arkadaşlarımız ve değerli basın mensubu arkadaşlarım; herkesi öncelikle saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Evet bir torba yasayla daha yine karşı karşıyayız. Benim milletvekili olarak üç buçuk yılım tamamlandı. Üç buçuk yıldan bu yana torba yasa dışında bir yasa yapma tekniğiyle maalesef henüz karşılaşmadım, henüz tecrübe edemedim.

Bu kanun, torba yasa ne zaman geldi ve hangi şartlarda geldi, bir bunu da konuşmak lazım. Torba yasa kadına karşı şiddetin önlenmesi, Ceza ve İnfaz Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda değişiklik

ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin nlennesini içeren bazı maddeler üzerine geldi ve tam da ne zaman geldi? İstanbül Sözleşmesi’nden ıktığımızın birinci yılının bitiminde geldi. Peki, başka ne zaman geldi? İstanbül Sözleşmesi’nden bir gecede hukuksuzca tek kişilik bir imzayla çekilmeye ilişkin kararın iptali için açılan davalarda Danıştayda verilen mütalaada bendeki “Evet davacı taraflar haklıdır, İstanbül Sözleşmesi’nden, bir uluslararası sözleşmeden böyle bir gecede bir kişinin iradesiyle, bir Cumhurbaşkanlığı kararıyla çıkılamaz.” mütalaası verildiğinde geldi. Başka ne zaman geldi? Ceza Genel Kurulunda 19,5-20 santimetreye yakın bir bıçağı yanına alarak bir kadına gidip evlenme teklif edip “Kadın evlenme teklifini kabul etmedi.” diye tasarlayarak adam öldürmeden cezalandırılması gerekirken “Evlenme teklifini reddetti diye kapıldığı duygusal bunalım nedeniyle öldürmüştür.” Bu nedenle de “Bıçağı da kurban bayramı yaklaşıyor, kurbanlık almaya gittiğı için yanına almıştır.” gerekleriyle cezasızlık yaptırımıyla baş başa bırakıldığı zamana denk gelmiştir. Bu nedenle bu kanunun kadına karşı şiddetin nlennesi, kadına karşı şiddetle mücadeleye ilişkin bir niyet taşımadığını açık ve net bir şekilde ortaya koymak gerekir. Bu kanun hazırlanırken yıllarca kadın mücadelesi, kadın hakları mücadelesi veren hiçbir sivil toplum örgütünün görüşü alınmamış, baroların görüşü alınmamış. Sivil toplum bu kanunun neresinde, hangi görüşü ifade etmişler, hangi maddeye ilişkin görüş alınmış? Maalesef hiçbirine karşı. Bunu da buradan ifade etmek gerekir.

Yine, kanunda İstanbül Sözleşmesi’nden, hani bir gecede çok uydurma gereklerle yürürlükten kaldırmaya kalktığımız... Ama bize göre 6251 sayılı Uygun Bulma Kanunu hâlâ yrrlkteyse İstanbül Sözleşmesi de yürürlüktedir. İstanbül Sözleşmesi’nin içeriğindeki birçok düzenlemeyi buraya almaya çalışmışsınız ama almamışsınız. Bunun da birazdan sebeplerini anlatacağım.

Değerli arkadaşlar, İstanbül Sözleşmesi’ni imzaladığımızda o iktidarın bayram havasını hepimiz biliyoruz. İstanbül Sözleşmesi’nden çekilmeye ilişkin karar henüz daha yayımlanmadan, henüz daha bu düzenlemeler için kamuoyu tepkisinden dolayı alt kırılımlarda yoklamalar çekilirken bir şey yaptınız. Kasım ayında “İstanbül Sözleşmesi’ni etkin uygulayacağız.” diyerek Avrupa Birliğı ve Avrupa Komisyonundan 2019 Kasımında 800 bin euro hibe aldınız ve “Bu hibe projesiyle biz İstanbül Sözleşmesi’ni etkin uygulayacağız, bu etkin uygulamaya ilişkin düzenlemeleri, eğitimleri vereceğiz, bunun için hibe istiyoruz. Bu eğitimleri ve bu etkin uygulamaya ilişkin düzenlemeleri 2020’nin Mayıs ayı sonuna kadar yapacağız.” dediniz. Kasım 2019’da 800 bin euroyu aldınız, 2021’nin Mart ayında, 20 Mart günü de İstanbül Sözleşmesi’nden geri çekildiniz ama aldığınız para hâlâ sizde. Aldığınız parayla “Mayıs 2022’ye kadar uygulayacağız.” dediğiniz projelerin de hiçbirisini yapmadınız. şimdi, o 800 bin euroyu niye aldınız, İstanbül Sözleşmesi’nden niye ekildiniz? Bunun da bir hesabının burada sorgulanması gerekir diye dşntyorum.

Peki, kadına karşı şiddetin nlennememesi, kadına karşı şiddetin sona ermemesinin sebebi cezaların caydırıcılığı ise dört ay cezaı altı aya çıkartarak, altı aylık cezaı dokuz aya çıkartarak, iki yıllık alt sınırı iki yıl dört ay yaparak caydırıcılığı sağlayabilecek misiniz? Bu böyle bir olanak sağlayacak mı? Ya da zaten kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerinde, toplumda özellikle şiddette “Nasil olsa bir şey olmuyor, bir gün bile cezaevinde kalmadan çıkıp gidiyorum.” diye cesaretlenmiş failler var, bu getirdiğiniz düzenleme o failleri caydıracak mı? Zaten cezasızlık algısı bu kadar toplumda yayılmış iken dört aylık cezaı iki ay arttırarak altı aya çıkartmak ve bunu da sanki “ok büyük devrim, reform” diyerek kamuoyuna tanıtıp arkasından yine aynı cezasızlık sonucuna erişmesi kadına karşı şiddet faillerini daha da cesaretlendirmeyecek mi? Bu cezaların sürelerinin arttırılması hükmün açıklanmasının geri bırakılması sınırının altında olduğı sürece inanın hiçbir caydırıcılığı olmaz. Zaten aslında kadına karşı şiddet suçlarında sorun sadece ceza miktarı değıldir. Madem bir torba yaptınız keşke bugün burada Ceza İnfaz Kanunu’na ilişkin de bu torbaya bir düzenleme koysaydınız, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hapis cezasının ertelenmesi, hapis cezalarının seçenek yaptırımlara dntştrlmesi ve

hükümün açıklanmasının geri bırakılması ve basit yargılama kurumlarının kadına karşı şiddet suçlarında uygulanmayacağına ilişkin de bir düzenleme getirseydiniz işte o zaman belki bu düzenleme, bu kanun teklifi bir işe yarardı ama bu hâliyle hiçbir işe yaramayacağını, bilakis toplumdaki kadına karşı şiddet suçlarındaki cezasızlık algısını daha da güçlendireceğini buradan ifade etmeyi bir sorumluluk olarak görmekteyim.

Değerli arkadaşlar, indirim... Kamuoyunda, basında “kravat indirimi” denen düzenlemenin kanun metninde yeri var, getirmişsiniz. Eksik mi? Evet, eksik ama buna rağmen getirilmesi olumlu mu? Tabii ki olumlu... Ama bir şey sormak istiyorum ya da bir şeyi ifade etmek isterim burada: “Kırmızı pantolon giydi. diye, beyaz pantolon giydi diye, kırmızı ruj sürdü diye öldürdüm.” diyenlere uygulanan haksız tahrik ne olacak? Haksız tahrike ilişkin düzenleme bu teklifte neden yok? İyi hal indirimini kaldırıyorsunuz ama kamuoyunda “erkeklik indirimi” diye adlandırılan haksız tahrik konusunda neden burada hiçbir düzenleme yok. Yine, kadınlar beyaz pantolon giydi diye, kırmızı ruj sürdü diye öldürülmeye ya da şiddete maruz bırakılmaya devam mı edecek? Bu kanun, maalesef, bunu da engellemiyor, önlemiyor. Bir milletvekili arkadaşım dedi ki: İşte, Avrupa ülkelerinden, Finlandiya’dan örnekler verdi ve kadına karşı şiddetin ne kadar çok olduğunu yüzdelik dilimlerle ifade etti. Peki, Türkiye’de kadına karşı şiddetin oralar kadar olmadığını, bu verileri nereden çıkarıyorsunuz? 2019’dan beri veri toplamıyorsunuz ki ya da toplansanız bile bu verileri kamuoyuyla aleni, şeffaf bir şekilde de paylaşıyorsunuz. Aslında, “sağlık çalışanlarına şiddet” ve “kadına şiddet” kelimelerini, cümlelerini aynı torbanın içerisinde düzenleyerek kadına şiddete bakış açınızı bir kez daha ortaya koymuş oluyorsunuz.

Az önce Anayasa’ya aykırılığa ilişkin önergeler oylandı ve reddedildi. Değerli arkadaşlar, hep şunu söyledik: Geçtiğimiz gün KEFEK Komisyonunda konuşmamı yaparken Değerli Komisyon Başkanımız da “Evet, biz tam da bu yüzden bu kanunu getirdik, bu düzenlemeyi getirdik.” dedi. Kadına karşı şiddet suçlarının, kadına karşı sırf kadın olduğu için uygulanan suçlar olarak düzenlenmesi gerekir. “Kadına karşı” diye düzenlediğiniz zaman Anayasa’nın 10’uncu maddesine aykırı olacaktır. Eğer amacınız “Biz bunu bu şekilde düzenleyelim, Cumhuriyet Halk Partisi ya da muhalefet Anayasa Mahkemesine gitsin. Ey kadınlar! Ne yapalım? Biz düzenlemeyi getirdik ama Cumhuriyet Halk Partisi Anayasa Mahkemesine dava açtı ve şiddetin önlenmesi için verdiğimiz mücadeleden, sizin için verdiğimiz mücadeleden bu şekilde dönülmesini sağladı.” demekse üzgünüm yani bu zevki, bu amacı size tattırmayacağız; bunu da açıkça ifade etmek isterim.

Evet, bu kanunda düzenlenen cezaların, işte, dört ayı altı ay yapmanın, altı ayı dokuz ay yapmanın, eziyeti iki yıldan iki yıl dört aya çıkarmanın failler için, kadına karşı şiddet failleri için hiçbir caydırıcılığının olmadığını bir kez daha altını çizerek ifade etmek isterim.

Bir de İstanbul Sözleşmesi’nden bir gecede hukuksuzca çekildiniz. Peki, İstanbul Sözleşmesi “ısrarlı takip” diyordu, madem İstanbul Sözleşmesi bu kadar kötüydü, ısrarlı takibi getirdiniz, doğru mu? Evet, doğru. Sonuna kadar da ısrarlı takibin özel bir suç olarak bu düzenlemede kadına karşı şiddet suçlarının önlenmesi için var olması ve kanunda yer almasının önemini uzun yıllardır söylüyoruz ve bu konuda ben ve birçok milletvekili arkadaşımızın da kanun teklifleri Parlamentoda bekletiliyor. Peki, ısrarlı takip sizce nedir? İsrarlı takip, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak mıdır? İsrarlı takip, sadece kişinin huzurunu ve sükûnunu bozmak mıdır? Çünkü Türk Ceza Kanunu’nda bu bölümde düzenliyorsunuz. Oysa ki ısrarlı takip sadece huzur ve sükûnu bozmaz; ısrarlı takip, öyle beter bir durumdur ki birçok ısrarlı takibin sonucu cinayete kadar, can almaya kadar gitmiştir. O nedenle ısrarlı takibi sadece “kişinin hürriyetinden yoksun bırakılması” ya da “huzur ve sükûnun bozulması” bölümünde düzenler ve böyle basite indirirseniz, indirerseniz bu kanunda ısrarlı takibin varlığı ve

düzenlenmesinin hiçbir sonucu olmayacaktır. Bir de ısrarlı takipte, işte, altı aydan bir yıla kadar mı deniyor? Altı sınır altı ay. İsrarlı takipte fail olan kişiyi, cesaret etti, ısrarlı takibe maruz kalan kadın gitti şikâyet etti, gidecek emniyette ifadesini verecek, bir gün bile cezaevine girmeyecek. Peki, altı aylık altı sınır, girip, şikâyetten sonra herhangi bir yaptırıma, caydırıcı yaptırıma dönüşmeyeceğinden dolayı peki ne olacak? O ısrarlı takibi yapan, ısrarlı takiple eziyetin en ağır şeklini kadına karşı uygulayan sanık, fail ne yapacak? Belki de, ifadeyi verdikten sonra gidecek “Sen beni şikâyet ettin.” deyip can alacak. Peki, bunun sorumluluğunu kim üstlenecek? Eğer ısrarlı takibin gerçekten önlenmesi için caydırıcı olmasını talep ediyorsak alınacak olan... Bir, öncelikle ısrarlı takip suçunu “kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, huzur ve sükûnu bozma” bölümünden çıkartılıp Türk Ceza Kanunu’nda eziyet ve işkencenin düzenlendiği bölüme almamız gerekir çünkü ısrarlı takip eziyetin en ağır, eziyetin en beteri aslında.

Yine, ısrarlı takipte altı aylık altı sınırı hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin sınırın üstünde almak zorundasınız ki bir caydırıcılığı olsun, bu hâliyle hiçbir caydırıcılığının olmadığını bir kez daha ifade edeyim. Deniyor ki: “Ciddi bir huzursuzluk yaratması.” Ve gerekçeye baktım, gerekçede “ciddi bir huzursuzluğun” tanımı yapılmamış. Nedir ciddi bir huzursuzluk? Belki ben 3 kez telefonla rahatsız edilmekten, kapıma 2 kez bilmediğim bir kişi tarafından çiçek bırakılmasından huzursuz olacağım, bir başkası bunun 1 kez yapılmasından dolayı ciddi huzursuzluk yaşayacak, bunun tanımı yok. Gerekçede neyin ciddi huzursuzluk yaratacağına ilişkin herhangi bir ölçüt, kıstas belirlenmemiş. Bunu tekrar gözden geçirmek gerekir

Yine, ısrarlı takipte “ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı” denmiş. Peki, sevgili tarafından ısrarlı takibe maruz bırakılması ne olacak? Nişanlısı tarafından ısrarlı takibe maruz bırakılanların bu kanundan, bu düzenlemeden faydalanma hakkı olmayacak mı? Onlar bu nitelikli hâlde neden düzenlenmedi? Ya da imam nikâhlı eşe karşı oldu, ne olacak? Ne olacak? İsrarlı takip suç olmayacak mı o zaman? Bu kanunun nitelikli hâllerine bu şekilde düzenlenmesi mutlaka gerekli. İsrarlı takibi şikâyete bağlı hâlde getirmişiz. İsrarlı takip kişiye musallat olmak, canından bezdirecek noktaya... Evini, işini, her şeyini terk edip bambaşka yerlerde gizlice yaşamayı zorunlu kılacak beter bir iştir. Şimdi siz diyorsunuz ki: “Eğer ısrarlı takibe maruz kaldıysan gel şikâyetçi ol.” Üstelik suçun nitelikli hâllerini bile şikâyete tabi yapmışsınız. Neden kamu davası olarak düzenlemiyorsunuz? Neden burada bunun bir kamu davası olduğunun altını çizerek buna göre bir düzenleme getirmiyorsunuz? Bu şekilde bu suçtan herhangi caydırıcı bir netice alınması mümkün değildir.

İstanbul Sözleşmesi 4 temel yükümlülük yükler. Aynı zamanda 6284 sayılı Kanun da benzer bir düzenlemedir çünkü 6284 sayılı Kanun İstanbul Sözleşmesi’ni uygulama kanunudur. Der ki: “Önce kadına şiddeti önle. Önleyemiyorsan koru. Koruyamıyorsan etkin yargıla ve buna uyumlu politikalar geliştir.” Kadına şiddetin önlenmesi için bu düzenlemede ne var? Kadının korunması için ne var? Ya da etkin yargılanması için ne var? Ya da politika oluşturulması için ne var? Hiçbir şey yok. O nedenle bu kanun kadına karşı şiddetin önlenmesinde inanın bir arpa boyu ilerleme sağlamayacaktır.

İsrarlı takibin altını bir kez daha çizmek isterim. Geçtiğimiz gün KEFEK Komisyonunda Sayın Öznur Çalık dedi ki: “İsrarlı takip, aynı zamanda, burada düzenledikten sonra 6284’te de düzenleme getirir.” Eğer siz bu kanunu, 6284’e uzanmak, 6284’ün hükümleriyle oynamak, bunu da bu kanun teklifini de bahane olarak kullanmak istiyorsanız, inanın hiç bu yola gitmeyin. Bu yola başvurmak, bu yola tevessül etmek... Gerçekten kadın mücadelesinin göstereceği tepkiyi ve Türkiye’deki kadın mücadelesinin ve 84 milyonluk nüfusun yarısını oluşturan -42 milyon- kadının nasıl bir cevap vereceğini inanın şaşkınlıkla gözlemlersiniz. O nedenle, eğer kadına karşı şiddetin önlenmesi ve kadına karşı şiddetin faillerinin etkin yargılanması ve cezasızlıkla sonuçlanmaması için gerçek bir niyetiniz varsa gelin, İstanbul Sözleşmesi’ni uygulayalım, İstanbul Sözleşmesi’nin özellikle toplumsal cinsiyet

eşitliğine ilişkin ve kadına karşı şiddet, çocuğa karşı şiddet ve istismar suçlarına ilişkin etkin uygulama ve düzenlemelerini hayata geçirelim. Böylelikle aldığımız 800 bin avronun da hakkını vermiş olursunuz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Karaca.

Sayın Emine Yavuz Gözgeç.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kadına şiddet ve şiddetin her türüsünün aslında tüm siyasi partilerin, toplumun her kesiminin topyekûn, amasız, fakatsız mücadele etmesi gereken elzem bir konu olduğunu düşünüyorum ve bu aynı zamanda dünyanın da sorunu.

2015 yılında açıklanan Avrupa Birliği Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Raporu’na göre, Avrupa Birliği ülkelerinde 15 yaşından itibaren her 3 kadından 1’i, 62 milyon kadın şiddete maruz kalmış. Tüm kadınlar arasında mevcut ya da eski partneri tarafından şiddete maruz kalma oranı yüzde 22’dir. Bu oran Danimarka’da yüzde 52, İsveç’te yüzde 46. Aslında bu oranlar gösteriyor ki kadın erkek fırsat eşitliğinde başı çeken ülkelerde dahi kadına yönelik şiddetin bir sorun olmaktan çıktığını söylemek pek mümkün değil. Aslında, bizim medeniyetimizde ilk insan hakları belgesi sayılan Magna Carta’dan 583 yıl evvel, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nden de 1.400 yıl evvel ırk, cinsiyet ayrımı yapmaksızın Veda Hutbesi’nde “Eyyühennas” “Ey insanlar” diye seslenilir. Veda Hutbesi’nde kadın haklarının gözetilmesi, kadınların ve erkeklerin birbirleri üzerinde hakları olduğu açıkça belirtilir. Bunu niye söylüyorum? Aslında, bizim kendi medeniyetimizle, inancımızla, değerlerimizle bugüne kadar bilinçli olarak koparılmak istenen bağlarımızı yeniden tesis etmeye, güçlendirmeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Şiddeti doğuran sebeplerle de ayrıca mücadele etmemiz gerektiğini, o yüzden, güçlü ve sağlıklı aile yapısının olması gerektiğini düşünüyorum çünkü şiddet, öğrenilen bir davranış; sağlıklı, huzurlu, sevgi dolu bir ailede yetişen çocuğun şiddet uygulamayacağını düşünüyorum.

Yine, aslında biz bu konudaki kararlılığımızı 2002’de daha ilk seçim beyannamemizde belirttik. Kadına şiddetle mücadelede kararlı olduğumuzu açıkça ifade ettik. Yine, ilk yaptığımız düzenleme töre, namus cinayetleri cezalarının arttırılması ki bu konuda önemli mesafeler alındı, sonrasında da bu konuda önemli reform niteliğinde adımlar attık; Anayasa’da düzenlenen “eşitlik” ilkesi, “pozitif ayrımcılık” ilkesi, Medeni Kanun, İş Kanunu’nda mobbinge ilgili düzenleme, “Eşit işe eşit ücret”, Türk Ceza Kanunu’nda yapılan düzenlemeler. Bunların birkaç tanesini sayıyorum ama tabii, biz kadın politikalarımızı kadının özellikle sosyal ve ekonomik hayatta güçlendirilmesi yönünde oluşturduk. Özellikle, On Birinci Kalkınma Planı’nda kadınların hayatın her alanında aktif olarak yer alması, karar alma mekanizmalarında sayılarının arttırılması gibi somut hedefler belirledik, 81 ilde ŞÖNİM’ler kurduk, 374 sosyal hizmet merkezinde irtibat noktaları oluşturduk. Hani diyorsunuz ya: “Yasalar da tek başına yeterli değil, neler yaptınız?” diye. Aslında bunları teker teker sayınca bile ne kadar çok şey yaptığımızı görüyoruz. Yine, tamamen yerli imkânlarla oluşturulan KADES -ki ödüle layık görüldü- GAMER, (Güvenlik Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi), bir ilk oluşturduk, Elektronik İzleme birimi, Alo 183... Tedbir mahkemeleri kurduk özellikle tedbir taleplerini özel olarak incelemesi için. Yine, özel soruşturma büroları oluşturduk, Bakanlıklar arası veri paylaşımı sağladık, kamu kurum personellerine eğitimler verdik. Yine, 2019’da Aile Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı iş birliğiyle bir protokol imzalayıp 75 maddelik bir eylem planı belirledik. Ne dedik? Tüm il ve ilçelerde valilerin ve kaymakamların başkanlığında şiddetle mücadele komisyonları oluşturduk. Yine, kadının güçlenmesi yönünde eylem planları hazırladık. Son, dördüncü yargı paketinde eşe karşı işlenen kasten yaralama ve öldürme fiillerinin boşanmış eşe karşı

işlenmesi hâlinde de ağırlaştırıcı sebep sayılabileceğini düzenledik. Yani özetle, yasal düzenlemeler yaptık, yapmaya devam ediyoruz. Önleyici tedbirlerle ilgili çalışmalarımız var. Şikâyet ve ihbar yollarının kolaylaştırılmasına çalışıyoruz. Kurumlar arası koordinasyonu sağlıyoruz. Etki analizleri yapıyoruz, eylem planları hazırlıyoruz ve bu noktada da Meclisi harekete geçirdik aynı zamanda. Sayın Öznur Çalık Başkanımızın başkanlığında araştırma komisyonu kurduk ve özellikle bu komisyonda yapılan çalışmaların ayrıca yol gösterici olacağına da inanıyorum. Yine, kadına şiddetin önlenmesinin sadece bir sözleşme metnine bağlanmasını, kadına şiddetle mücadelede attığımız bu kadar somut adımın, birçok ülkeden çok daha ileri düzenlemelerin görmezden gelinmesini, bugün de kadınlar lehine görüşülen teklife karşı çıkılmasını doğrusu pek anlayamıyorum.

Bugün de yasal düzenlemelerin kapsamını genişletiyoruz. Neler yaptık? Takdiri indirim nedenleriyle ilgili failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınamayacağını düzenliyoruz. Kasten öldürme, yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarının kadına karşı işlenmesi hâlinde cezalarını arttırıyoruz. CMK 100'üncü maddede tutuklama nedenleri varsayılan hâller kapsamına yani katalog suçlar kapsamına kadına karşı işlenen kasten yaralama suçlarını da alıyoruz. Israrlı takip eylemlerini suç kapsamına alıyoruz ve uzlaştırma kapsamı dışında bırakıyoruz.

Kısaca, AK PARTİ olarak şiddete uğrayan tek bir kadın kalmayınca kadar şiddetin her türlüyle mücadelede kararlıyız. Özellikle en kapsamlı şiddet hareketi, yaşam hakkını hedef alan terörle mücadelemiz de kararlılıkla devam edecektir çünkü terör en çok kadınları, kız çocuklarını, anneleri hayattan koparıyor, onulmaz yaralar açıyor.

Kadına şiddetle mücadelede tüm siyasi partilerin daha duyarlı ve samimi olmalarını, bu konuyu siyaset malzemesi olarak kullanmamalarını arzu ediyoruz. Mesela, geçtiğimiz gün CHP Muğla Gençlik Örgütünden Sorumlu İl Başkan Yardımcısı trafikte 2 çocuk annesi kadını darp etti; bu konuda bir şey yaptınız mı, CHP bir açıklama yaptı mı? Bilemiyorum.

Yine, her fırsatta kadına şiddetle mücadeleden bahsedenlerin PKK terör örgütünün dağa kaçırıldığı kız çocukları için, katlettiği kadınlar için herhangi bir sözleri var mı, Diyarbakır Annelerinin maruz kaldığı şiddetle ilgili söyleyecek sözleri var mı? Hiç duymadık. PKK'nın katlettiği kadınlar, 22 yaşında Aybuke Öğretmen, istismara uğrayan kız çocukları, Diyarbakır Anneleri kadın değil mi? 2018'de PKK'lı teröristlerin yola tuzakladığı patlayıcı nedeniyle hayatını yitiren 25 yaşında Nurcan Karakaya, Batman'da 31 yaşında sekiz aylık hamile Mizgin Doğru, Şırnak'ta 13 yaşında Diyar Bilen ve burada isimlerini sayamadıklarım, bunlar kadın değil mi?

Biz istiyoruz ki kadınlar sadece sorun alanlarıyla değil, ekonomide başarılarıyla, siyasette, sporda başarılarıyla gündem olsun. Birileri kadınlar üzerinden kendilerine yol açmak isterken, biz kadınların her alanda aktif olarak yer almaları için kadınlara yol açmak istiyoruz. Evet, kadınların ekonomik ve sosyal hayatta var olmaları önemli; bu, şiddetle mücadelede çok önem arz ediyor ve bu konuda da önemli adımlar attık. Özellikle kadınların iş hayatında, istihdamda yer alması için, aile ve iş hayatının uyumlaştırılması için hibe destekleriyle teşvik ettik. "Eğitimde fırsat eşitliği" dedik, üniversiteler açtık. Eğitim hayatını bir sebeple yarıda bırakan kadınlara kaldığı yerden eğitim hayatlarına devam etme imkânı getirdik. Ancak şunu da unutmuyoruz: 28 Şubat sürecinde, yüzlerce, binlerce kadın, yaşam tarzı, kıyafeti, inancı nedeniyle, dayatmacı zihniyetle, ekonomik hayatın, sosyal hayatın, siyasi hayatın dışına atıldı, hayatları, umutları heba edildi. Evin dışında bir yaşam hakkı tanınmadı, hatta kimi zaman evin içine dahi müdahale edildi. O zamanlar kimin ne yaptığını, dayatmacı zihniyetleri milletimiz çok iyi tanıyor, biliyor.

Özetle, bizim kararlılığımız çok açık, ortada. Bizim daha güçlü Türkiye'yi üreten, çalışan

kadınlarla, mühendis kızlarla, gelecek nesilleri yetiştiren annelerle, yüreği merhamet dolu kadınlar ve erkeklerle omuz omuza inşa edeceğimize yürekten inanıyorum.

Teklifin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Gözgeç.

Şimdi, aramızda TOBB ETÜ Hukuk Fakültesinden Profesör Doktor Olgun Değirmenci Hocamız var. Derse gidecekmiş. Öznur Hanım, çok söz istediniz de hocamın derse yetişmesi için... Yarın da gelemeyecek, saat yedide de yemek arası vereceğiz. O nedenle, hocamıza söz verelim, sonra size söz vereceğim.

Sayın Değirmenci, buyurun.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Komisyon üyelerimizi saygıyla selamlıyorum.

Profesör Doktor Olgun Değirmenci, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Hukuk Fakültesinden.

Kanun teklifinin geneline ilişkin hem teoriyi de göz önüne alarak birkaç hususu not etmek istiyorum Sayın Başkanım. Bunları yaparken tamamıyla ceza hukuku teorisinden hareketle birtakım sonuçlara varmaya çalışacağım.

Türk Ceza Kanunu’nun 62’nci maddesinde bir değişiklik yapılması planlanıyor kanun teklifimizin 1’inci maddesiyle. Burada çok temel olarak aslında 4 tane husus değiştirilmeye çalışılıyor veya 4 tane husus üzerinde duruluyor. Birincisi, “sürecindeki davranışları” bölümüne “pişmanlığı gösteren davranışlar” demek suretiyle davranışların alanı daraltılıyor. “Gibi hususlar” ifadesi kaldırılmak suretiyle sınırlı sayıda olmayan sebepler sınırlı sayı hâline getirilmeye çalışılıyor. “Gerekçe” ifadesi eklenmek suretiyle hâkimin dikkati çekiliyor ve sonucunda yine hâkime nelerin bu madde kapsamında olmayacağına ilişkin bir sınırlayıcı durum getiriliyor.

Şimdi, 62’nci maddenin uygulanmasını aslında 61’le beraber değerlendirmek lazım, 62’yi tek başına değerlendirdiğimizde yanlış yere gideriz. Soyut özel cezanın yani kanunda gösterilen alt ve üst sınırları belirtilen cezanın bireyselleştirilmesi maddesidir 61’inci madde ve 61’inci maddede hâkime 7 tane, yalnız sınırlı sayıda, neden gösterilerek “Alt ve üst sınırlar arasında bu cezayı belirle, temel ceza hâline getir.” denir. 62’nci maddede ise “61’de öngörülemeyecek durumları da göz önüne alarak ve olası gerçek hayattaki tüm nedenleri de değerlendirerek cezada bir değerlendirme, yalnız indirim yönünde değerlendirme daha yapabilirsin.” der. 61 ile 62 arasındaki fark şudur: 61 suçun işlenmesi anına kadarki süreci göz önüne alır, 62 ise suçun işlenmesinden sonraki süreci göz önüne alır yani aralarında suçun işlenmesi anını bir sınır olarak belirleyen bir kabul vardır, anlayış vardır.

“Sürecindeki davranışlar” bölümüne “pişmanlık gösteren davranış” ekleniyor burada. Bunu mukayeseli hukukta görüyoruz, mesela Almanya’da var, Avusturya’da var, İsviçre’de var, Rusya’da var. Amerika Birleşik Devletleri’nin bazı düzenlemelerinde “pişmanlık” ifadesi yer alıyor. Bu “pişmanlık gösteren” ifade elbette ki cezanın amacı bakımından da önem arz ediyor. Yalnız bu hususun uygulamada belki ikrarın gerekip gerekmediği noktasında tartışmaya götürmesi endişesi olabilir, uygulama ile ilgili bir husus açısından bunu not etmek isterim.

“Gibi hususlar” bölümü kaldırılıyor, bu tamamıyla Meclisimizin takdiridir. Daha önce 61’inci madde sınırlı sayıda değildi, 61’i sınırlı hâle getirdik TCK’yle beraber. 62’yi sınırlı hâle getirirsek ne olur? Hâkimin bu alandaki somut olayı değerlendirme yetkisini kısıtlamış oluruz ama bir anlamda da öngörülemeyen hususların ortaya çıkmasını engellemiş oluruz.

“Gerekçe” ifadesi... Evet, katılıyorum Anayasa 141’inci maddede var ama zaman zaman Anayasa

hükümlerini kanunlarda tekrar ettiğimiz düzenlemeler vardır, özellikle o kanunu uygulayacak hâkim bakımından... Mesela Anayasa 38/1 suçların ve cezaların kanuniliği ilkesini düzenlerken TCK 2’de de buna benzer bir düzenleme yazdık. Yapıyoruz bazen kanun tekniği açısından bunu.

Yine, eklenen cümle bakımından görüşümü şu şekilde ifade etmek isterim: Eklenen cümle olmasaydı bunu bu şekilde uygulamayacak mıydık? Evet ama hâkimin dikkatini çekiyor, bunu başka yerde de yaptık, 301’e (4)’te yaptık mesela. Aslında oradaki düzenleme olmasaydı da zaten o sonuca gidecektik ama hâkimin bazen uygulamasını yönlendirmek adına yasama organının müdahalesi gerekebiliyor.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Anayasa 138’e açıkça aykırıdır ama. Hiç kimse hâkimlere emir ve talimat veremez.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kanun, kanun...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ondan mı 1.500 hâkim ve savcıya Adalet Akademisinde gerekçeli karar yazma kursu veriliyor bir yıl boyunca?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şu anda devam eden proje var Sayın Vekilim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Müdahale etmeyelim.

Hocam, siz tamamlayın.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Ben sadece görüşlerimi ifade etmeye çalışıyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Hocam kanun teklifini yazmış gibi konuşuyor da onun için yani.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Hayır, sadece görüşlerimi ifade ediyorum kanuna ilişkin olarak yoksa kanun teklifinin yazımında hiçbir şekilde rol almadım.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Zaten kanun teklifinin yazımında hiçbir uzman yok ki.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – 62’nci maddenin bu kadar motamot hâle getirilmesi, hâkime hiçbir hak verilmemesi, takdir hakkı tanınmaması doğru mudur? Türk Ceza Kanunu anlamında hâkimin vereceği cezayı sanığın üzerine elbise gibi giydirmesi gerektiğini...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şöyle ifade edeyim Sayın Vekilim: Burada ulaşmak istediğimiz amaçla bağlantılıdır bu husus. Mesela 61’i sınırladık bu anlamda, 62’ye “gibi hususları” ilave ettik. Bir bölü altı indirim bakımından sadece bu husus söz konusudur zaten ve bu anlamda eğer ki sınırlı sayıda getirirsek öngörülemeyen somut bir durum çıktığında hâkim bunu değerlendiremeyecektir otomatik olarak yani bu sonuca gideceğiz. Ama sayın vekillerimin bunu getirirken kamuoyundaki tartışmalar noktasında sınırlama amacını taşıdığını düşünüyorum. Lakin, şunu da şahsi kanaatim olarak ifade etmek isterim: Yani kamuoyunda tartışılan bu hususlarda aslında yanlış bir uygulama da söz konusudur yani 62 size kravat taktığınız için indirim yapılmasını söylemez zaten, ciddi bir yanlış uygulama var ama bazen de yanlış uygulamayı kanunlarla işaret ederek düzeltiyoruz, ben örneklerini de ifade ettim, gösterdim.

Yine, 82’nci maddede “kadına karşı” ifadesi kullanılmış. Şimdi, orada bir dönüştürme yapılmış aslında. “Gebe olduğu bilinen kadına karşı” bölümünün “gebe olduğu bilinen” bölümü çıkartılmış. Çünkü “kadına karşı” ifadesi eklenerek nitelikli hâl uyguladığınızda “gebe olduğu bilinen kadına karşı” ifadesini orada tutmanızın anlamı kalmaz, onun için böyle bir yola başvurulduğunu düşünüyorum. Buranın eşitlik ilkesine aykırı olacağını açıkcası düşünmüyorum ama şu nokta belki sorun olabilir uygulama açısından: Burada kadın kadına karşı işlerse de nitelikli hâl uygulanacak yani kadına karşı işlendiğinde kadın kimliği göz önüne alınmaksızın işlenirse de uygulanacak çünkü bizim amacımız

kadın kimliğini göz önüne alarak eğer cezalandırmak ise nitelikli hâlde, burada bu husus sıkıntı yaratabilir. Bir de olası kast durumunun ben sıkıntı yaratabileceğini düşünüyorum ama bunun başka türlü nasıl formüle edilmesi gerektiğini yani burada kadın kimliğinin, kadına...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Formüle ettik verdik.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Nasıl formüle ettiniz Süleyman Bey?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak... Orada hem fail erkek oluyor hem de kaynağını o ilişkiden alan bir tarif var.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Doğrudur Sayın Vekilim, sadece ben buradaki düzenlemeye ilişkin yorumumu yapmak adına.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yani bir yöntem olarak...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Teşekkür ederim sağ olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Devam edelim Hocam, siz görüşlerinizi sunun.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – 86’ncı maddenin (2)’nci fıkrasına bir cümle eklenmek suretiyle suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırında bir belirleme yapılıyor. 86’ncı maddenin (2)’nci fıkrası, basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek yaralama aslında baktığımızda ve bu, kanuna sonradan eklenmişti malumunuz olduğu üzere, 86’ya (1)’i esas olarak düzenlerken sonradan “basit bir tıbbi müdahale”yi ekledik. Bu sefer, kadına karşı işlendiği zaman cezanın eksik kaldığı herhâlde düşünülüyor burada ve bundan dolayı alt sınırdan bir yükseltme yapılıyor alt sınır bakımından.

94 ve 96’ncı maddeler yine kadına karşı işlenmesi bakımından ceza alt sınırını yükseltiyor, belli bir seviyenin altına düşülmeyeceğini söylüyor. Yine, koruma amacıyla getirilmiş bir düzenleme.

106’ncı madde... Burada 106’ncı maddenin yeri itibarıyla baktığımızda, (1)’inci fıkranın birinci cümlesinden sonra geliyor yani sona eklemiyoruz bunu. (1)’inci fıkranın birinci cümlesi aslında 3 tane temel değere yönelik tehdidi cezalandırıyor. Bu 3 temel değer yaşam, vücut bütünlüğü ve cinsel dokunulmazlıktır. Bunlara yönelik, bu 3 değere yönelik eğer kadına karşı işlenirse cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz şeklinde düzenlenmiştir. Tabii, bu hâliyle 106’ncı madde hâlâ uzlaştırma kapsamında kalmaya devam eder. 113’üncü madde bakımından suçun konusunun sağlık hizmeti olması bir nitelikli hâl, ceza hukuku tekniği açısından baktığımızda nitelikli hâl olarak düzenleniyor, sağlık hizmeti olması durumunda verilecek cezada bir artırım yapılıyor.

Belki teklifin en can alıcı noktası ısrarlı takip suçuna ilişkin husus. Acaba bu 123/A maddesi olmasaydı Ceza Kanunu’ndaki herhangi bir maddeyle biz bunu, buradaki eylemleri cezalandırabilir miydik? Çok mümkün gözükmüyor. 123’üncü madde bakımından bazen tartışılıyor, huzur ve sükûnu bozma suçu burada uygulanabilir ama oradaki “diğer hareketlerdeki hukuka aykırı” ifadesi bizi sınırılıyor, demek ki hareketin hukuka aykırı olması lazım. Bir kişiyle temas kurma ne zaman hukuka aykırıdır? Bu tartışmayı bu sefer yapmamız gerekir. Dolayısıyla, aslında, sosyal davranış kurallarına hukukun ciddi şekilde müdahalesiyle burada karşılaşılabildik. 123/A maddesi onun için belki bir ihtiyaç bu anlamda.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Hocam yeri doğru mudur? İşkence bölümüne alınması daha doğru olmaz mı?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şöyle: 123’üncü maddeden sonra geliyor. Sayın Vekilim, bana göre yeri doğru gibi duruyor burada.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Bir suç olarak...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Belki ama burada iç huzurun bozulması söz konusu ya,

123'te de iç huzurun bozulması söz konusu. Bundan dolayı yeri sanki doğru gibi geliyor bana.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hatta 123'ün içinde ağırlaştırıcı sebep olarak da düzenlenebilirdi ama bu daha iyi.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Siz böyle bir suçun yerine koyduğunuzda ısrarlı takibi...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, böyle tutanağa geçmiyor ama...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – O yüzden yerde bir yanlışlık var. Siz buraya yazdığınız anda “dikkate alınmayan suçlar” kategorisine otomatik olarak giriyor ama sonuçları çok ağır kadınlar açısından. Yani ısrarlı takibin bir sonraki aşaması ya yaralama, ağır yaralama ve öldürmeye kadar gider. Kadının bütün hayatından, öldürülmeden önce, yok uzak olmak zorunda yani mahallesinden gidiyor, iş yerinden gidiyor, her şeyini kaybediyor. Dolayısıyla ağırlık olarak yanlış yerde.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hocam açıklasın görüşlerini, sonra konuşuruz.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Bu, bir tercih nedenidir ama –burada kanun koyucunun özellikle- netice itibarıyla bakıldığında, kişinin huzur ve sükûnunu bozması açısından bakıldığında doğru yer gibi duruyor. Evet, katılım, sonraki süreçte farklı yerlere gidebilir lakin tehdit suçunda da aynı şey olabilir yani tehdit ettikten sonra yaralayabilir veya öldürebilir. Yani elbette ki önemlidir ama doğrudan ele aldığımız bir kriter değil. Katılıyorum, birden fazla hukuki yararı da koruyabilir. Bakın, yani tek hukuki yararı koruyacak diye bir şey de değil ama bir yere koymak zorundasınız. Mesela, yağma suçuna ilişkin düzenlemeyi örnek olarak verebilirim yani. Mal varlığına karşı suç mudur yağma? Ama bir yandan da kişinin huzur ve sükûnunu bozar, kişiye yönelik bir cebir söz konusudur. Kişiye karşı işlenen bir suçta da düzenleyebilirsiniz onu. Sadece ben şahsi kanaatimi o noktadan hareketle ifade etmeye çalıştım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Peki “boşandığı eşe” şeklinde olmasını bir ayrımcılık olarak görmüyor musunuz? Yani hiç tanımadığı erkekler tarafından da kadınlar...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şöyle Sayın Vekilim: O, nitelikli hâl. Anayasa Mahkemesi de kararlarında “Nitelikli hâllerin tespiti bakımından kanun koyucunun takdiri vardır.” diyor, kanun koyucunun takdiridir. Burada yalnız nitelikli hâl olduğuna işaret etmek isterim. Var bu düzenleme, başka yerlerimizde de var, 86'ncı maddenin (3)'üncü fıkrasında da var benzer şekilde.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Nitelikli hâldeki olan şeyleri şikâyeteye bağlı kılmak doğru mu? Çocuğa karşı şikâyeteye bağlı yani kadına karşı şikâyeteye bağlı.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Sayın Vekilim, bazı durumlarda muhakkak somut olaya da bakmak lazım, bazı durumlarda resen takip desorunlar yaratabiliyor.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Dehşet yaratmış bir durumda bir de şikâyeteye mi bağlı olacak?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – İşte bazı durumlarda... Aslında şikâyeteye tabi kılmak o kadar çok kötü bir şey değil. Şikâyeteye tabi kılmak aynı zamanda mağdurun süreç üzerindeki egemenliğini de tanımak anlamına gelir yani o bağlamda da güzel. Yani ben çok zarar verici bir şey olduğunu açıkçası düşünmüyorum.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Eşitler arasında olsaydı, dediğiniz doğru.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Ha, bir baskıya maruz kalabilir diye düşünüyorsunuz, kesinlikle ona katılıyorum.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Soruşturma ve kovuşturma aşamasından sonra üzerinde o baskıyı artıracak bir hâle getiriliyor şikâyeteye bağlı kılındığında çünkü bu süreç bitmeyecek, devam edecek.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şimdi, ceza hukuku tekniği açısından şunu söyleyebilirim:

Yani (3)'üncü fıkra eğer buradan çıkarsa (2)'nci fıkra otomatikman resen takip edilen suç hâline gelir çünkü bir suçun temel şekli şikâyetle bağlı ise nitelikli hâller de şikâyetle bağlıdır diyemiyoruz, nitelikli hâller için kanun koyucunun ayrıca zikretmesi lazım ama (3)'üncü fıkra eğer tercih içerisinde buradan çıkarılırsa, (1)'de şikâyetle tabi kılınması isteniyorsa eklenmesi gerekir burada; böyle bir yöntem.

Şimdi, burada 123/A'nın şöyle bir özelliği var: Ben bazı ülkelerde de buna ilişkin düzenlemelere baktım. Onların da incelendiği görülüyor, birçok ülkenin incelendiği bu anlamda görülüyor. Bir kere, sadece hareket suçu değil yani ısrarlı şekilde kişiyi fiziken takip etmeyle, haberleşme araçlarıyla, iletişim, bilişim sistemleri aracılığıyla iletişim kurmakla suç oluşmuyor. Bu hareketin sonucunda mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması gerekir. Şimdi, eğer bu noktayı yani bu neticeyi buradan çıkarırsak o zaman ceza hukukundaki belirsizlik durumuna da gidebilir. Yani bu neticenin bu hâlinin düzenlenmesinin bu teklif bakımından iyi olduğunu düşünüyorum. Yani bunu buradan çıkartıp da temas kurmasını sadece suçun oluşabilmesi bakımından yeterli kılarırsak bakın, o öyle bir belirsizliğe gider ki nereye gideceğini bilemezsiniz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Siz böyle dediğinizde hâkimlerin değerlendirmesi huzursuzluk yaratmadığı noktasında olur.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Tam tersine de oluyor ama Türkiye uygulaması tam tersine. Ben size söyleyeyim, belirsizliğin olduğu yerde özgürlükler her zaman tehdit edilir hâle geliyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ceza hukukunda belirsizliğin olmaması lazım.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, başka meselelerde öyle hâkimlerin bakışı ama kadınlara dair meselelerde maalesef tersine baktığı için bütün bunları...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – O özel durumlara siz daha vâkıfsınız yani ben o özel durumla ilgili konuşmak istemem ama genel olarak baktığımızda belirsizliği yarattığınız anda kişi üzerinde ceza hukukunu bir tehdit aracı olarak kullanmaya başlıyorsunuz yani bu iş böyledir, dünyanın her yerinde de bu iş böyle.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Tamam, karar çıktığında sizinle tekrar konuşuruz.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Tamam.

Suçun (2)'nci fıkrasında 3 tane durum var ama bu 3 tane durumun ceza hukuku açısından nitelikleri birbirinden farklı. (2)-a'da nitelikli hâl var, cezayı arttıran bir nitelikli hâl, (b)'de netice sebebiyle ağırlaşan hâl var, (c)'de ise fail özgü suç yani fail bakımından bir nitelikli hâl var. Bunlara geniş anlamda özgü suç diyoruz fail bakımından. Bu üç durumda cezanın artırılması düzenlenmiş.

9'uncu madde bakımından baktığımızda öncelikle yaralama suçuna ilişkin olarak, kasten yaralamaya ilişkin olarak eklenen bazı bentlerin, “canavarca hisle” bendinin de katalog kapsamına alındığını görüyoruz 100'üncü maddede.

Şimdi, bu katalog hususu tartışmalı. Katalog, uygulamada yanlış sonuçlara da gidebiliyor, doğru sonuçlara da gidebiliyor, hangi açıdan baktığınıza göre bağlı olarak değişiyor ama yanlış uygulama şu: 100'üncü maddede katalog hâlinde sayılması sadece bir tutuklama nedeni bakımından varsayabilme ihtimalini ortaya koyar. Kuvvetli suç şüphesinin alternatifi değildir katalog. Bazen burada kuvvetli suç şüphesinin alternatifi olarak kullanıldığında kataloğa bakarak doğrudan tutuklama kararı verilebildiği durumlar da oluyor. Bunun için kataloğa almak konusunda çok dikkatli olmak gerekir. “İyi” bölümü niye kadına karşı işlenen kasten yaralamayı sadece almış? Aslında “kadına karşı işlenen suçlar” diyemezsiniz burada çünkü Ceza Kanunu'nda öyle bir suç kategorisi yok, sınırlanmış. Yani o bağlamda da “kadına karşı işlenen suç” dediğinizde nitelikli hâldeki tüm suçların mağdurunun kadın olması

durumunu katalog kapsamına almış olursunuz ki...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz öyle demiyoruz da işte...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Yok, ben sizin...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Demek istediğimiz...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Özür dilerim, ben hoca olarak konuşurken görüşleri böyle bir ideolojik ayrım ve şey açısından değil, tamamıyla ceza hukukundaki teorik görüşler anlamında konuşuyorum. Onların ve bunların böyle demesini... Lütfen beni hoca olarak algılayın.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hocam, siz Komisyona hitap edin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, ben size katılarak söyledim. “Kadına yönelik” diyemezsiniz, hakikaten kadına yönelik her türlü suç kapsayamaz. O yüzden ama ısrarla toplumsal cinsiyet işsizliğinden kaynaklı diyoruz yani bunu belirtmemiz gerektiğini söylüyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hocam, devam edelim.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – (J)’de ise kataloğa getirilen yeni düzenleme aslında zaten Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’ndaki düzenlemeydi. Bunun Ceza Muhakemesi Kanunu’na -ya yerindeliğini tartışmayalım- alınması doğrudur çünkü orada durması derlilik topluluk açısından sıkıntılıdır. Çünkü kanunun... Ceza yargıcı 100’üncü maddeye bakıyor. Orada katalog hâlinde bir tutuklama nedeni düzenlediğinizde bu, sistematığa de aykırı oluyor; bunun için buraya gelmesinin de yerinde olduğunu değerlendiriyorum.

234 ve 239 açısından... 234, mağdur ve suçtan zarar görenin hakları; 239, katılanın hakları yani ceza muhakemesinde bir süje olduktan sonra, burada, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence ve eziyet suçlarında vekil isteme hakkı getiriliyor. Tabii ki bu bağlamda baktığımızda, diğer koruma hükümleriyle beraber baktığımızda, elbette ki doğru bir düzenleme olduğunu düşünüyorum ama tabii ki devlete maliyeti noktasını bilemem evet.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Önceki maddede, özellikle bu (j) bendinde...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Şimdi, gene burada hani kadının kadına karşı işlemiş olduğu suçlar anlamında aynı şey görüşülüyor. Bunda da yine sağlık kurum, kuruluşlarda görev yapan personelin kendi aralarındaki bir şeyden kaynaklı bir şey olması hâlinde de yine bu uygulanacak mı? O konuda da bir şeyiniz var mı?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Doğrudur, “görev sırasında” dediğiniz için evet ama görevleri dolayısıyla deseydiniz, belki biraz daha sınırlandırabilirdik. Ama bu sefer de şöyle bir durum söz konusu olur: “Görev sırası”nı çıkartırsanız, sadece göreviyle ilgili durumda bu uygulanır. Görev esnasında göreviyle ilgili olmayan bir durumsa... Mesela şöyle bir örnek vereyim: Bir sağlık çalışanımız borcunu, kirasını ödemiyo, geciktiriyor ve görevi esnasında ev sahibi onu darbediyor -kasten yaralama- bu kapsama girer görevi esnasında olduğu için ama “görevi esnasını” çıkartırsanız, görevi dolayısıyla olmadığı için girmez yani onu ifade etmek isterim.

Evet, kesinlikle sağlık çalışanları görevleri sırasında birbirine karşı işledikleri suçlar bakımından da bu bir tutuklama nedeni var sayılabilir ama zaten doğru uygularsak sorunu da çözeriz diye düşünüyorum yani hep uygulama noktasına geliyoruz; bu tutuklama nedeni olarak varsayabilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Somut delil varsa...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Kuvvetli suç şüphesi varsa diyelim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kuvvetli suç şüphesini gösteren somut delil varsa.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Evet, kesinlikle.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, şey var, şimdi, bütün, hep bunu diyoruz ya, bu torba yasa hâline geldiği zaman bir bütünlük olarak bunu tartışamayacağız.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aslında torba değil, Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu’nda düzenlemeler yapıyoruz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Hayır ama şimdi sağlık alanını ilgilendiren bir mesele. Diğer tarafta, onun için şey var, bunu biraz daha detaylı tartışmakta yarar var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O zaman, Türk Ceza Kanunu -torba değil, ne denir ona- her çeşit şeyi düzenliyor. Ya, burada biz ceza alanında bir düzenleme yapıyoruz, dolayısıyla torba değil aslında.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkanım, ya, ne demek istediğimi siz anladınız aslında da yani tüm mesele şey daha doğru bir yasa...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

Hocam, tamamlandı mı?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Sayın Başkanım, benim alanımla ilgili olarak 12’nci madde, uzlaştırma hususu kaldı. Şimdi, biraz önce, sayın vekillerim de ifade etti yani “‘Şikâyeteye bağlı hâlde’ düzenledik bunu.” dediniz. Bunun bir sonucu var: Şikâyeteye bağlı suçların hepsi uzlaştırmaya tabidirler, dolayısıyla ısrarlı takipte de siz uzlaştırma teklifi yapacaksınız, taraflara “Bir araya gelmek istiyor musunuz?” diye soracaksınız ve bir araya getirme gayretinde bulunacaksınız ki zaten kişinin amacı onunla bir araya gelmemek, dolayısıyla uzlaştırma kapsamından çıkarılmasına ilişkin bu düzenlemeye ihtiyaç vardır burada ama ısrarlı takip bakımından sadece bunu söylemek lazım. Yabancı ülke uygulamasına baktığınız zaman “Kadına karşı işlenen tüm suçlarda uzlaştırma kapsamından çıkarılsın.” demek yani yabancı ülke uygulaması açısından baktığınız zaman -ne diyeyim- çok rastlanan bir durum değil diye ifade edebilirim bunu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz yapmış oluruz, ne güzel olur.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Efendim?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz yapmış oluruz, ne güzel olur.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Tabii ki. Türk uygulaması olur, biz de literatürde okuturuz yani. Elbette ki hiçbir sıkıntı yok ama bunu ifade etmek isterim.

Diğer husus biraz daha...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yurt dışı uygulamaları...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Uzlaşma kapsamında o. Şimdi, şöyle, mesela Finlandiya örneğini vereyim. Finlandiya örneğinde eşe karşı işlenen suçlar, kasten yaralama da dâhil olmak üzere, basit hâli dâhil olmak üzere ilk sefer uzlaştırma kapsamında, ikincisinde kapsam dışına çıkarıyor. Dışarıda tutan ülkeler de var ama sorun uzlaştırma kurumunu ne kadar başarılı uyguladığınızla alakalı.

Bakın, yani biz Türkiye’de 2017 yılından itibaren -ben uzlaştırmayı da fiilen eğitimlerini yapan kişi olarak söylüyorum- çok büyük mesafe katettik, çok büyük mesafe uzlaştırmayla ilgili. Hatalarımız var mı? Hâlâ var elbette ki ama çok büyük mesafe katettik, hem sayılar bakımından hem nitelik bakımından, hatta şu anda devam eden eğitim projeleriyle de uzlaştırmacıların niteliklerini yükseltip... Hatta bir adım daha ileri giderek ihtisas uzlaştırmacılığı hâline getirilmeye çalışılıyor şu anda yani kadına karşı işlenen suçlardaki uzlaştırmacı ihtisas sahibi bir uzlaştırmacı olacak.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu önemli bir şey aslında.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Ve şu anda bunun 4-5 alanda çalışmasına Bakanlıkla başladık, ben de devam ediyorum, Avrupa Konseyinin bir toplantısında uzman olarak bu süreci yürütüyorum, ondan biliyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hocam, bir şey sorabilir miyim? Uzlaştırıcılar Avrupa’da yani kimlerden oluşuyor? Polis, zabıt katibi?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şöyle efendim, hemen hemen birçok ülkede farklı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Türkiye gibi mi?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Hayır, birçok ülkede farklı. Şöyle söyleyebilirim. Hanımefendinin ifade ettiği gibi...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Türkiye gibi olan var mı?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şöyle, meslek gibi olan var, meslek gibi olanlar var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yok, Türkiye gibi yok.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Hayır, meslek gibi ya, bizde meslek gibi ya, onun için diyorum, bizde meslek gibi ya. Yani kişilere diyorsunuz ki “Siz uzlaştırmacı oldunuz.” Ona söylüyorsunuz. Niye? Şunun için söyledim, şunun için söyledim efendim: Bazı ülkelerde mesela sivil toplum kuruluşları yürütüyor bunu tamamıyla; bazı ülkelerde gönüllüler yürütüyorlar bunu tamamıyla; bazı ülkelerde yine gönüllü olan ama sınırlı sayıda sosyolog, sosyal psikolog, psikolog, sosyal araştırmacılar yürütüyorlar bunları; bazı ülkelerde, bizim gibi, o noktada görevlendirilmiş kişiler yürütüyorlar. Ama şunu söyleyebilirim, hiçbir ülkede bizim kadar çok sayıda uzlaştırma dosyası yok, çok net söyleyebilirim, Avrupa’da, bırakın, bize yaklaşan yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 150 bin avukat var, psikolog var, onlar yeterli olur yani hukukçular yeterli olur.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sebebi nedir?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şöyle, sebeplerinden bir tanesi şu: Bizde, tabii, Ceza Muhakemesi bakımından bir muhakeme şartı olması önemli bir sebep ama bu, başarıyı açıklamıyor yani muhakeme şartı olması başarıyı açıklamıyor. Aksi takdirde şöyle bir şey olur: 500 dosya gider, 500 dosya içerisinde 10 tanesi başarılı olur. Şunu söyleyebilirsiniz: “500 dosya gitmiş, 10 başarılı...” O zaman “Sadece gönderme zorunda olduğu için, gönderdiğinizden dolayı bu kadar dosya gidiyor.” dersiniz ama şu anda 500 dosyada 300 dosya başarılı olarak çıkıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Demek ki bu, toplumsal barışa yatkın olduğumuzu gösteriyor, bu gurur duyulacak bir şey.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yani bir dava üç yıl, beş yıl sürecekse insanlar o kadar sürmesini beklememek için...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Sayın Vekilim, o zaman da şu sonuca bakmak lazım. Ne istiyorlar insanlar? Büyük oranda edimsiz uzlaşıyorlar, “özür dilesin”le uzlaşıyorlar büyük oranda.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hocam, ben iş davalarından çok yakından biliyorum...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Ara buluculuk ayrı ama ben hep uzlaştırma özelinde konuştum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Uzlaştırma konusunu bitirdik herhâlde.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Tamam Sayın Vekilim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Önemli bir soru daha Hocam.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Özellikle bu çocuğa karşı işlenen suçlardan dolayı uzlaştırma meselesi... Çocuğun yararının korunmasına ilişkin olan sizin konunuz olduğu için, uzmanlık alanınız olduğu için bu kanunda da ayrı bir aykırılığa neden olacak; o konuda gerçekten sizden bir açıklama istiyorum.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Şu anda o çocuk bakımından da özel uzlaştırma modülleri ihdas edildi, eğitim modülleri ve çocukla uzlaştırmayı yapacak birimlerin ihtisas alanı olması gerektiği çalışması var şu anda; onu da ifade etmek isterim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun Hocam, teşekkür ederiz, ayağınıza sağlık; iyi dersler diliyoruz size.

Evet, şimdi Sayın Öznur Çalık... Sayın Çalık, hem Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Komisyonu Başkanlığını yürütmüştü.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, daha sonra bizim vekilimize söz verebilir misin?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Çalık toplantının başından beri konuşma talep etti.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sonra konuşması olacak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Efendim?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Dilan Vekilimizin konuşması olacak Genel Kurulda o yüzden, bir de Filiz Hanım var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genel Kurul ara verecek zaten biraz sonra. Sonra Gamze Hanım’a vereceğiz, sonra ara vereceğiz, aradan sonra da size verelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama biz Gamze Hanım daha gelmeden burada talep ettik.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gamze Hanım toplantının başında istedi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ha, Gamze Hanım değil, pardon.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Ben başta geldim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Çalık.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Evet, Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekillerim; ben de Adalet Komisyonunda çok önemli bir yasal düzenlemenin, teklifin görüşülmesinden dolayı memnuniyet duyuyorum. Yaklaşık yirmi yıldır kadına ve kadının statüsünün güçlendirilmesine yönelik verilen mücadeleyi hep beraber yaşadık ve bununla ilgili çalışmaları da hep birlikte takip ettik.

Öncelikle “şiddet” kavramı ve “kadına yönelik şiddet” kavramları arasındaki farkları Komisyon üyesi arkadaşlarımız dile getirdi. Evet, şiddet, bireyleri ve toplumları doğrudan ya da dolaylı olarak olumsuz yönde etkileyen çok yönlü bir olgu. Kadına yönelik şiddet ise uluslararası ve ulusal düzeyde alınan tedbirlere rağmen tüm dünyada varlığını devam ettiren evrensel bir sorun olarak karşımıza çıkıyor ve şiddet tüm toplumların maalesef kanayan yarası. Sadece Türkiye’nin değil, tüm dünyada gelişmiş, az gelişmiş ve gelişmekte olan tüm toplumlarda kadına yönelik şiddeti maalesef görmekteyiz ve Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre her 3 kadından 1’inin de şiddet gördüğü göz önünde bulundurulduğunda yapılması gereken çalışmaları uzun yıllardır Türkiye olarak da yapmaktayız.

Özellikle altını çizmek istediğim en önemli konulardan bir tanesi, yirmi yıl önce sadece kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle alakalı Türkiye’de sadece 4320 sayılı Yasa’mız vardı. Bu yasa Ailenin Korunmasına Dair Yasa’ydı ve biz bundan sonra çok önemli düzenlemeler yaptık. Bunu, bütün Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımızın hukukçu olduğunu göz önünde bulundurarak söylüyorum, bizim Anayasa’da yapmış olduğumuz düzenlemeleri her biriniz çok iyi biliyorsunuz. 2004’te, 2010’da yapmış olduğumuz değişikliklerle, Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, İş Kanunu, Borçlar Kanunu’nda yaptığımız değişikliklerle kadına şiddetin önlenmesine yönelik, öncelikle kadının güçlendirilmesi adına çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum. Bu vesileyle yasal düzenlemelerimizi güçlendirdik, kadının statüsünü güçlendirdik, temsilde adaleti tesis etmek için mücadele ettik.

Konuşan kıymetli milletvekillerimiz ve teklif sahibi Kıymetli Başkanımızla beraber neler yaptık, yirmi yılda neler yapıldığını sizinle paylaşmayacağım ama yasal olarak -özellikle altını çizmek istediğim- yapmış olduğumuz Anayasa ve iç hukuktaki düzenlemelerimiz bizim elimizi çok güçlendirdi. 2006 yılında yayınlanmış olan Başbakanlık genelgesi kadına yönelik şiddetle mücadelede devlet politikası hâline getirmiş olmayı çok önemli görüyorum ve o tarihlerde İstanbul Sözleşmesi’nin ya da Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin adından dahi bahsedilmediği bir dönemden bahsediyorum. Türkiye, yirmi yıl önce kadına yönelik şiddetle mücadele için çok önemli adımlar attı ve öncelikle kadını, aileyi ve toplumu bütünüyle güçlendirmek için mücadelesine devam etti. Bu yapılan anayasal düzenleme, yasal düzenleme, 2006 genelgesi ve arkasından eylem planları dâhil olmak üzere çok güçlü üst politika belgelerimiz elimizde mevcut ve eylem planlarımızda kadına yönelik şiddetle mücadeledeki eylem planlarımızı da emin adımlarla işler hâle getirdik. 2000’li yıllardan itibaren uygulanan sosyal politikalarımıza, Anayasa’mıza, yasalarımıza rağmen hâlâ kadına yönelik şiddetin var olduğunu görüp bununla ilgili olarak da Türkiye Büyük Millet Meclisinde araştırma komisyonu kurduk. Özellikle bu yasa teklifimizin altını oluşturan Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması Komisyonu Raporu’muzu bütün Adalet Komisyonu üyesi arkadaşlarımızın, milletvekillerimizin gözden geçirmesini hassaten istirham ederim. Bunun en önemli sebebi birçok kanuna teklif edilebilecek önerileri, sadece kamu kurum ve kuruluşlarına değil, özel sektöre, sivil toplum örgütlerine, üniversitelere, sendikalara, her kurum ve kuruluşu üzerine alabilecekleri önerileri getirdik. Bunu söylerken yasa teklifi gündeme geldiğinde “Sivil toplum örgütleriyle, üniversitelerle, hiç kimseyle görüşülmedi.” diyen arkadaşlarımıza istinaden söylüyorum, biz 100’e yakın kişiyi Komisyonumuza davet ettik, üniversitelerimizden, barolarımızdan, sendikalarımızdan, mağdur kadınlardan; ziyaret ettiğimiz yerlerde de failer dâhil olmak üzere herkesi dinledik ve o yaklaşık, gidip ziyaret ettiklerimiz dâhil, 300 kişiden aldığımız bilgi, görüş, yorumları birleştirerek rapor hazırladık. Ortak kanaat kadına yönelik şiddeti “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”siz ve çifte standartçı bakış açısını ortadan kaldırarak hep birlikte, topyekün bir mücadeleyle ancak çözeriz.

Yasal metinlerimiz güçlü, uygulamadan kaynaklanan aksaklıklar var. İşte, tam da bugün, bu Komisyonunda, Adalet Komisyonunda bunu konuşuyoruz. Uygulamadan kaynaklanan aksaklıkları ortadan kaldırmak adına öncelikle görüşülen kanun teklifimizde Türk Ceza Kanunu’nun takdiri indirim nedenlerine ilişkin hükümlerinde değişiklik yapılarak failin duruşmada mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdir indirimi nedeni olarak dikkate alınmaması, kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hâlinin suçun nitelikli hâli kapsamına alınması, kasten yaralama işkence eziyet ve tehdit suçlarının kadına karşı işlenmesi hâllerinde öngörülen cezaların alt sınırlarının artırılması, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun sağlık hizmeti olması durumunda verilecek cezada artış yapılması -ki hem sağlıkçı hem de yıllardır kadın, kadın hakları ve kadına yönelik şiddet çalışmış birisi olarak- sağlıkçılarımıza yönelik şiddetin önlenmesi adına çok önemli bir teklif olduğunu düşünüyorum; katalog suçlarına giriyor olmasının da önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.

Israrlı takip fiilinin müstakil bir suç olarak düzenlenerek yaptırma bağlanması ve bu suçun

uzlaştırma kapsamı dışında tutulması çok önemli. Çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip ve kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında mağdurun, mağdur ile şikâyetçinin istemi hâlinde baro tarafından ücretsiz olarak avukatın görevlendirilmesi, kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan hekim, diş hekimi ve diğer sağlık mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılacak adli soruşturmalar için izin alma usulünün getirilmesi ve bu kapsamda izin verme yetkisinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmesi kanun teklifimizin içerisinde yer almakta.

Şimdi, özellikle Komisyon toplantımızda Anayasa'ya aykırılık, eşitlik ilkesine aykırılığa istinaden çok cümle sarf edildi. Ben hukukçu değilim dolayısıyla bunu inceleyecek hukukçularımız mutlaka süreci -hocalarımız da dâhil olmak üzere- takip ettiler ve etmeye devam edecekler. Fakat ben, bu teklifin kadına yönelik şiddetle mücadelede çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum. İyi hâl indiriminden bahsediyoruz, toplumda var olan cezasızlık algısını ortadan kaldırmak için bizim iyi hâl indirimini Komisyon'da 300'e yakın insanı dinlediğimizde de herkesin, buraya Yargıtay'dan ve yargının yetkilileri, temsilcileri geldiğinde de Adalet Bakanımız, Aile Bakanımız, İçişleri Bakanımız, Millî Eğitim Bakanımız geldiğinde de ortak söylenen en önemli cümle özellikle uygulamadan kaynaklanan iyi hâl indiriminin toplumda oluşturduğu cezasızlık algısıydı ve bu teklifin kadına yönelik şiddetle mücadelede cezasızlık algısını ortadan kaldıracak çok önemli bir teklif olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, Anayasa Mahkemesine gitmeyi kendine alışkanlık hâline getiren siyasi partilere, kadına yönelik şiddetle mücadelede sadece fiziksel şiddet değil, aynı zamanda psikolojik olarak, eğitimin önündeki, kamuda çalışanın önündeki engelleri, çifte standartçı bakışı ortadan kaldıran bir iktidar olarak geçmiş dönemlerdeki bir Anayasa Mahkemesine gidişatı hatırlatmak isterim. (2008/16) esas ve (2008/116) Karar sayısıyla Anayasa Mahkemesi Başkanlığı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, CHP milletvekilleri olarak -Sayın Kılıçdaroğlu'nun da imzasının bulunduğu- "Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğretim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez, bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenir..." Ve Anayasa Mahkemesi bu kanunu maalesef iptal etmiş ve CHP'nin Anayasa Mahkemesine başvurusuyla iptal etmiş. Burada kadına yönelik uygulanan çok ciddi bir şiddet vardı. Yıllarca görmezden gelinen kadının eğitim hakkından kamuda, kurumlarda çalışma hakkından, statüsünün yükselmesine kadar her alanda çifte standartçı bakış açısı kadına yönelik uygulanan en önemli şiddetlerden bir tanesiydi ve maalesef o gün de CHP bunu iptal etmek üzere Anayasa Mahkemesine gitmişti. Şimdi, yine Adalet Komisyonunda konuştuğumuz, görüştüğümüz ve geneli üzerinde tartıştığımız bu teklifin Anayasa Mahkemesine gitmesi bir kez daha kadına yönelik şiddetle mücadelede attığımız çok önemli bir adımın engellenmesi anlamına gelir. Bu konuda CHP'deki kadın çalışan, yıllarını kadına veren, kadın çalışmalarına veren milletvekilleri tarafından sürecin takip edileceğini düşünüyorum. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi sürecine gitmeden bu teklifteki kadının şiddete maruz kalmasının önündeki engellerin kaldırılması adına atılacak adımların ortadan kaldırılması adına çok önemli diye düşünüyorum.

Arkadaşlar, özellikle Avrupa Konseyi Sözleşmesi'yle alakalı olarak söylemem gereken en önemli hadise, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi, bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi... CEDAW -kadına yönelik şiddetin önlenmesi- 189 ülke tarafından imzalandı. Birleşmiş Milletlere üye 197 ülke var ve 189 tanesi CEDAW sözleşmesine taraf olmuş. İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili olarak, Avrupa Konseyinde, 47 tane Avrupa Konseyi üyesi var, sadece 34 ülke tarafından imzalanıp onaylanmış, 11 ülke sözleşmeyi imzalamasına rağmen onaylamamıştır: İngiltere, Ukrayna, Çek Cumhuriyeti, Bulgaristan, Moldova, Macaristan, Ermenistan, Letonya, Liechtenstein, Litvanya, Slovakya. Avrupa Konseyi üyesi 2 ülke Rusya ve Azerbaycan sözleşmeyi de imzalamamıştır.

Gözlemci ülke statüsündeki Amerika, Japonya, Kanada, Meksika, Vatikan sözleşmeyi imzalamamıştır. Sözleşmeyi imzalayan ve onaylayan 22 ülke sözleşmeye çekince koymuştur. Polonya, yakın zamanda sözleşmeden çekilme yönünde işlem başlatmıştır. Dolayısıyla, Avrupa Konseyi Sözleşmesi sadece Türkiye’de değil, neredeyse diğer ülkelerde de tartışılan bir metindir. Bizim kadına yönelik şiddetle mücadelemiz, bir hukuki metinle başlamadı ve bir hukuki metinle de bitmeyecek. Kadına yönelik şiddetle mücadelemiz sonuna kadar devam edecek ve net duruşumuz, hedefimiz, sıfır şiddet ve hedefimiz sıfır can kaybı. Bunun için de bugünkü teklifin Adalet Komisyonunda görüşülerek Meclise gelmesini çok önemli görüyorum.

Özellikle “Yasa ne getiriyor, ne olacak? İyi hâl gelse, altı ay olsa, dokuz ay olsa ne olacak.” diyen hukukçu arkadaşlarımız oldu. Siz, hukuku bilen, okuyan kişilersiniz ama ben, size bugünlerde çok gündem olan -bütün kadınlarımızı rahmetle anarken- “Bergen” filmiyle yeniden bir kez daha gündemimize oturan, hikâyeden kısacık bir şey söylemek istiyorum: Bergen’in öldürülmesi nedeniyle yürütülen yargılama sonucunda, takdir indirimi uygulanmış arkadaşlar, takdir indirimi uygulanmış. Ve 1991 yılında bu süreçte, maktul Bergen ve sanık arasında yaşanan tartışma ve ölümle, can kaybıyla sonuçlanan süreçte, maalesef, takdir indirimi uygulanmak suretiyle 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 59’uncu maddesine göre altıda 1 oranında, on beş yıl ağır hapis cezası verilmiş. Şimdi, iyi hâl indiriminin sadece Bergen üzerinden, bizde yaratmış olduğu travmayı söylemek için ifade ediyorum. Yine, biraz evvel Hatice Kaçmaz söylendi, Hatice Kaçmaz vakası da hepimizin yüreğini yaraladı. Bileğine konan bıçağın tasarlayıp gitmediğine dair verilen, olay yerine, evlenme isteğinin reddedilmesi ihtimaline bağlı olarak, suçta kullandığı bıçağı sağ bileğinin içerisine bağlayarak gelen ve bu nedenle şarta bağlı olarak hareket eden sanığın eyleminde, tasarlanmanın koşullarının oluşmadığı şeklindeki değerlendirme, hepimizi derinden yaralamıştır. Dolayısıyla, biraz evvel uygulamadan kaynaklanan aksaklıklarda hâkimin yetkisini kısıtlar mısınız, kısıtlamaz mıyız gibi yorumlar oldu. Benim kanaatim, bu iyi hâl indirimi, ısrarlı takip dâhil olmak üzere, kadına yönelik şiddetle mücadelede atılan çok önemli adımlardan olacak.

Gülizar Hanım, burada yok. Biraz evvel “İsrarlı takip üzerinden, tek taraflı ısrarlı takip üzerinden, 6284 sayılı Yasa’nın değişimi için bir kapı aralandığını.” söyledi. Biz böyle bir kapı aramıyoruz, arıyorsanız siz arıyorsunuz, Anayasa Mahkemesine götürmek için kendinize gerekçe arıyorsunuz. Bu, bizde yok. Biz, hukuk mevzuatımızda... İstirhamım şudur: Raporumuzda “Mevzuata yönelik öneriler” kısmı çok uzun bir alanı, uzun bir bölümü kapsamıyor. Komisyon üyelerimizden, bir kez daha mevzuatın okunmasını istirham ederim çünkü orada şöyle söylüyoruz, diyoruz ki: “Hukuk mevzuatımıza ilk defa 6284 sayılı Kanun’la giren, ‘tek taraflı ısrarlı takip’ kavramı, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği’nde tanımlanmıştır. Ancak ceza mevzuatımızda şiddetin bir türü olan ısrarlı takip teşkil eden fiiller, bir bütünlük içerisinde, ayrı bir suç olarak tanımlanıp yaptırıma bağlanmamıştır. Bu sebeple, ısrarlı takip teşkil eden fiiller, mahkemelerce huzur ve sükûnu bozma, taciz veya sarkıntılık eylemleri kapsamında ele alınmakta ve failere verilen cezalar caydırıcılık unsuru taşımamaktadır. İsrarlı takip teşkil eden fiiller, mağdur ve mağdur yakınları üzerinde ciddi etkiler oluşturmaktadır. Bu tür vakalarda, çok uzun yıllar süren ısrarlı takip fiilleri olabilmekte ve şiddete uğrayan kadın ve çocuklar maddi ve manevi psikolojik zarar görebilmektedir. Bu kapsamda, Türk Ceza Kanunu’nda yapılacak yeni bir düzenlemeyle ısrarlı takip fiillerinin etkili ve caydırıcı nitelikte bir yaptırıma bağlanması ve ayrıca suçun nitelikli hâllerinde yapılacak düzenlemede yer verilmesi, Araştırma Komisyonu Raporu’muzun “Mevzuata yönelik öneriler” kısmındaki önerisidir. Buradan dönüyoruz, TCK’daki değişiklik önerimizden sonra, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek

tarafı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları da içeren önemli bir yasal düzenlemedir ancak kanunun sunduğu tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanabilmesi için vakalara risk değerlendirilmesi yapılmalıdır. Kanunun 1'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki “tek taraflı ısrarlı takip” ibaresi “ısrarlı takip” olarak değiştirilmelidir. Yani biz, Türk Ceza Kanunu’nda “ısrarlı takip” suç olarak görülsün ve bununla birlikte 6284’teki uyumlaştırmayı da -çünkü 6284’te “tek taraflı ısrarlı takip” olarak geçiyor- burada da “Tek taraflı ısrarlı takip”i “ısrarlı takip” olarak değiştirelim diyoruz arkadaşlarımızla birlikte.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Onu teklife ilave etmemişsiniz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Efendim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Onu teklife ilave etmemişsiniz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım, 6284 sayılı Yasa’ya istinaden, süreçte beraber daha çok yasal düzenleme yapacağız, Allah nasip ederse. Kıymetli Başkanım, özellikle infazla alakalı çok konu konuşuldu. Bizim de bu konuda, raporumuzda, infazla ilgili önermelerimiz oldu. İnşallah, İnfaz Kanunu’yla ilgili yaşanan süreçte de bunun kanunlaşması için tekliflerimizi hazırlayacağız. Ki, özellikle -çok özür diliyorum- 2020 yılında infazla ilgili bir düzenleme Komisyona geldi, Komisyonda görüldü ve denetimli serbestlik dâhil olmak üzere bununla ilgili Komisyonda yapılan görüşmelerden sonra Genel Kurula indirilemedi. İndirilememesinin de sebebi, bizim buradaki teklifimiz, özellikle rapordaki teklifimiz şuydu: Türk Ceza Kanunu’nda yapılacak yeni bir düzenlemeyle...

Pardon özür diliyorum, aynı yeri tekrar...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Başka bir komisyona geldi o zaman.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Yok.

Çok özür diliyorum.

Özellikle ceza adaletinde hakkaniyeti güçlendirmek adına yapılması gereken çalışmada...

Sayın Başkanım, bir saniyenizi alıyorum, kadına yönelik biz Araştırma Komisyonu Raporu’muzda şunu söyledik: İnfaz Kanunu özellikle denetimli serbestlik süreci yaşanırken kadına yönelik şiddeti uygulayan failin denetimli serbestlik uygulanmasıyla birlikte dışarıya çıkması ve ceza görmemesinden kaynaklı bir cezasızlık algısı vardı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Komisyondan geçti yani oran getiriyorduk. Cezasızlık algısını ortadan kaldıracak bir düzenlemeydi.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Evet, ortadan kaldırmak adına.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yani bir yıllık süre değil de bir aylık ceza alan on iki gün ceza yatabilecekti. O Genel Kurulda siyasi partilerin uzlaşmasıyla çünkü başka sonuçları doğabilir düşüncesiyle...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Dendiği için ama burada, Kıymetli Başkanım, bunu çok önemli görüyorum, sebebi şu: “Kadına yönelik şiddet suçları nedeniyle hükmedilen cezalarda cezalarının infazı aşamasında cezasızlık algısına neden olan mevcut sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.” diye biz önermemizi burada yapıyoruz. 2020 yılında bununla ilgili düzenleme teklif edilmiş ve Genel Kuruldan geri çekilmiş ama buna rağmen İnsan Hakları Eylem Planı’nda da yer alan ceza adaletinde hakkaniyeti güçlendirmek için denetimli serbestlikte cezanın infazında nispi uygulamaya geçilmesini biz çok önemli görüyoruz. Bundan sonraki süreçte de yani iki yıl ceza alan ve sonrasında uygulanan indirimlerle bir yıllık denetimli serbestlikle dışarıya çıkan ve şiddeti uygulamasına rağmen elini kolunu sallayarak dışarıya çıkan failin hiç olmazsa nispi olarak ceza

görmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu vesileyle de denetimli serbestlikte nispi cezaların uygulanması Komisyon Raporlarımızın içerisinde. Tabii ki daha yapılacak çok işimiz var. Bu topyekûn bir mücadele. Türkiye Büyük Millet Meclisi yasama organıyla, yürütme organıyla yargı organıyla, sivil inisiyatifle, özel sektör, sendika, üniversite, bütün disiplinlerle birlikte yürütülmesi gereken bir süreç. Ben bu vesileyle özellikle kadına yönelik şiddetin bir hukuki metne indirgenmeden bugüne kadar yapılan tüm çalışmaları, uygulanan politikaları hiç olmasa Adalet Komisyonunda adil bir ifadeyi dile getirmelerini temenni ederdim. Kadına yönelik şiddetle mücadelede, kadının statüsünün güçlendirilmesi, istihdamı, eğitime katılımı dâhil olmak üzere çok önemli adımlar atıldı. Bunlar diğer komisyonlarda ifade edilmiyor da Adalet Komisyonunda hiç olmazsa adaletli bir şekilde ifade edilmesini arzu ederdim. Çünkü “Hiçbir şey yapılmadı. Yirmi yıldır kadının statüsü yoktur, şiddet görüyor. İstatistikler tutulmadı.” falan filan. Arkadaşlar, yıllardır istatistik tutulmadığı için elimizde veriler yok, şimdi istatistikler tutulmaya başlandığı için kadın cinayetleri de şiddete maruz kalan kadınların sayıları da...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Hangi kurumdan verileri istesek “Yok.” diyor, cevap vermiyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İki yıldır ölü sayıları açıklanmıyor 2022, 2021 dâhil. Kaç kişinin öldüğünü bilmiyoruz ki, kaç kadının öldüğünü bilelim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Dolayısıyla, arkadaşlar, istatistiklerin tutulması, analizlerin yapılması, izlenmesi, değerlendirilmesiyle alakalı da biz Araştırma Komisyon Raporu’muzda önerilerimiz var, orada da inşallah güzel neticeler alacağız diye umut ediyorum.

Kıymetli Başkanım, bütün emeği geçen arkadaşlarımıza, milletvekillerimize, bürokratlarımıza ben canıgönülden teşekkür ediyorum. Adalet Bakanlığımıza, Adalet Bakanımıza, Aile Bakanımıza ve Sağlık Bakanımıza da teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Biz de teşekkür ediyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Şimdiden teklifin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Bakanlıkta mı hazırlandı?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yok, kendileri hazırladılar. Teklif sahipleri aynı zamanda. Teknik destek almış olabilirler.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Adalet Bakanlığımıza hayırlı uğurlu olsun. Teknik desteği biz burada Komisyon Raporu’muz için bütün destekleri herkesten aldık, sadece Adalet Bakanlığından değil, teklifimizin hazırlanması esnasında bizler çalışmalarımızı yaptık, bizim çalışma yapmamıza gerek yoktu elimizdeki metni zaten bütün kurumlarla konuşmuş, önermelerimizi de hazırlamıştık.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – O Komisyon bu teklif mi görüşüldü? Yapmayın, Allah aşkına!

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Çalık.

Ara vereceğim.

Sayın İlgezdi söz istedi.

Buyurun Sayın İlgezdi.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Ben öncelikle alt komisyon da sağlığı yoğunlukla konuştuk, gene onun üzerine çok kısa bir konuşma yapacağım. Çok zamanınızı almayacağım ama Sayın Çalık’ın Genel Başkanımız ve partimiz üzerine söylediği, teklifle ilgili söylediği ithamla ilgili iki kelam etmek isterim.

Bir kere, bu Meclise ilk vekil olarak geldiğimde Meclis Başkan Vekilinizin bir kadın vekile, muhalefet partisinden bir kadın vekile “Sus be, bir sus, sus be kadın.” lafını buradaki bütün kadın arkadaşlarım hatırlarlar. Eğer bir kadın ayırıştırması varsa bu Cumhuriyet Halk Partisinden kaynaklı değildir. Cumhuriyet Halk Partisi kadınlar için her şeyin en iyisini yapacak ve “Evet.” diyecek konumda bir partidir ki zira cumhuriyeti kuran değerlerimiz ideolojimizi belirler ve bu değerler aslında cumhuriyeti kurarken bir kadın devrimini hayata geçirmiştir. Bunun altını çizmek isterim ve bir tartışma yaratmak istemiyorum ama biz kadını eşi değil, eştii gören bir anlayışla bu topraklarda yaşatmaya çalışan bir partiyiz, kuruluşun ve kurtuluşun partisi olarak böyle görüyoruz.

Efendim, şimdi esas konuya gelelim. Ben esas sağlık alanında konuşmak istiyorum. Ülkemizde baktığımızda sağlıkta şiddet ve malpraktis konuların ciddi sorun yaratan boyutta olduğunu görüyoruz. Bu konuda ülkemiz için bu kadar önemli sorun içeren konuların ayrı ayrı özel kanun düzenlemeleri olarak aslında gelmesini umut ederdik. Bir torba teklifle gelmesi konuya bakış açısının ciddiyetini ve nasıl baktığını da aslında iktidarın göstermekte. Burada hem kadına bence hem de hekim ve sağlık çalışanlarına yapılan bir haksızlık olduğunu düşünüyorum bunun. Hekimlerimizin ve sağlık emekçilerimizin bu kadar değersiz olmaması gerektiğini düşünüyorum. Geçen hafta Komisyona sunduklarımızı tekrar özetle çok kısa dile getireceğim.

İlk olarak teklifin sağlıkta şiddeti önlemeye yönelik kısmı eksik ve yetersiz Sayın Başkan. Neden mi? Çünkü hekimlerin ve sağlık çalışanlarının öfke ve şiddetin temel öznesi olduklarını hep birlikte yaşıyoruz. Bugün geline nokta Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın tam aslında sağlıkta çöküş programına evrildiğini görüyoruz ve bu tamamen çökmüş bir sistemin resmini gösteriyor bize baktığımızda topyekûn. Sistemin yönetsel sorunları büyük açmazları yarattığı kaos ve sağlıkta şiddeti besliyor aslında tam da, bunun sonunda hastalar karşılarında sistemi kuran politikacıları değil de sistemi uygulamak zorunda kalan emekçileri, hekimleri, sağlık emekçilerini buluyorlar. Hepinizin bildiği gibi sağlık alanında yaşanan zorluklar her geçen gün artıyor. Bugün sağlık hizmetlerinden hem hizmet alan hastalar memnun değil hem hizmet veren hekimler memnun değil, bunu hepimiz biliyoruz. Geline nokta da görüyoruz ki cezasızlığın sonucu hekimler ve sağlık emekçileri mesleğini icra ederken “Şiddete uğrayacak mıyım?” diye kaygı duyar oldular. Oysa bir toplumun kendi şifacılarına dönük saldırı eğilimi yönetenler tarafından normalleştirilmemeli, kabul görmemelidir diye düşünüyorum. Bu iklimten hekimleri ve sağlık emekçilerini ucuz iş gücü olarak görüp sömüren, emeği değersizleştiren, hor gören iktidarınız sorumludur. Şu bir gerçek ki sağlıklı ticarileştirmek aslında tam da iç barışı zedelemek anlamına gelmektedir. Bugün karşımızda duran tablo ideolojik tercihlerle şekillenmiş ve ülkemizin gerçekleriyle bağdaşmayan sağlık politikalarınızın acı sonucudur. Sağlıkta şiddet nedeniyle hekimlerin, sağlık çalışanlarının öldüğü, hasta-hekim ilişkisinin ciddi biçimde yaralandığı, şiddetin kontrol altına alınması bir yana sürekli artış gösterdiği bir toplumsal dönemi yaşıyoruz. Sağlıkta şiddeti önleyici düzenlemelerin tek bir maddeye indirgenmesini bu nedenle doğru bulmuyoruz tek bir maddeye indirgenmesini ve bütüncül bir biçimde sağlık alanına özgü sağlık hizmetini, sağlık çalışanlarını korumaya dönük yapılması çalışmanın ve ayrıca bu durumun toplumda da bilinir ve anlaşılır olmasının büyük önem taşıdığını ifade etmek istiyorum.

Sağlıkta şiddetin önüne geçilmesi için yasal düzenlemelerin tek başına yeterli olmayacağı açık. Elbette, şiddetin psikolojik, sosyolojik birçok boyutu var ancak öncelikle işe, siyasetçilerin hekim ve sağlık çalışanlarını değersizleştirmeye yönelik bütün söylemlerini, tutum ve davranışlarını terk ederek başlamak gerekiyor. Zira, kendim de yıllarca devlet kurumunda hekimlik yapmış bir hekim olarak, gerek performans sistemi gerek SSK ve Sağlık Bakanlığı kurumlarının birleşme sürecine şahit olan bir hekim olarak, adım adım sağlık alanındaki hekimle, sağlık emekçilerini bunun nasıl değersizleştirdiğine tanık olmuş biriyim. Bu değersizliğin esas başlangıcı iktidarınız sürecinde başlamıştır ve bugünlere

gelmiştir; altını da çizmek isterim.

Şimdi hekimleri, sağlık çalışanlarını ötekileştiren, hedef gösteren söylemler değiştirilmediği sürece hangi yasal düzenlemeyi yaparsak yapalım bu sorunu çözemeyiz bir kere, bunu kabul etmemiz gerekiyor. Gelen teklifte, şiddet konusunda eksiklerden biri ve mutlak olması gereken sağlıkta şiddetten hüküm giymiş birinin herhangi bir sağlık kuruluşuna başvurduğunda başvuru sırasında bu kaydın ortaya çıkmasının ve ilgililerin bu konuda bilgilendirilmesinin gerekmekte olduğunu düşünüyorum.

Yine teklifte, şiddetle karşılaşmış sağlık çalışanının rehabilitasyonu ile ilgili bir düzenleme yok. Sağlıkta şiddetin öznesi olan sağlıkçı için psikolojik destek, gerekirse çalışma düzeni değişikliği gibi düzenlemelerin mutlaka yasaya konulması gerektiğini düşünüyorum. Geçtiğimiz haftadaki alt komisyonda, sağlık hizmetinin sunumu sırasında yaşanan şiddet vakalarının ağırlıklı olarak sağlık tesislerinde yaşandığı gerçeği üzerinde vermiş olduğumuz “tüm sağlık kurum ve kuruluşları” ibaresinin madde metnine eklenmesi talebimiz o gün reddedilmişti. Oysa sağlık tesisleri sağlıkçıların iş yeri niteliği taşıdığı için sağlıkta şiddetin engellenmesini, sağlık çalışanlarının yoğunluklu olarak bulundukları iş yerlerinin de koruma kapsamına alınmasını amaçlamıştık. Bu önerenin de Adalet Komisyonunda tekrar görüşülerek kabulünü arz ediyorum.

Düzenlemenin “malpraktis” konusunda da yeterli olmadığı açık. Her ne kadar Bakan Koca, “Mesleki Sorumluluk Kurulu, malpraktis davalarında uzman olmayanlardan kaynaklanan haksızlıklara ve bu davaların suistimal edilmesi durumuna karşı beklenenin ötesinde köklü bir değişiklik amaçlıyor.” dese de malpraktis konusuna karşı oluşturulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun yapısı sorunu çözmekten çok uzak görünüyor Sayın Başkan. Çünkü mevcut düzenlemede “Kuruldaki 7 kişiden sadece 2’si doktor, biri cerrahi alanda, biri dâhilî alanda.” diye tanımlanmış. Sağlık Bakanlığına bağlı kurulacak ve bürokrat ağırlıklı olacak Kurulun ülkemizin bu ikliminde ne kadar özgür karar verebileceğinin, ne kadar doğru karar verebileceğinin aşikâr olduğunu düşünüyoruz. Kurulun oluşumuyla ilgili meslek örgütlerinin görüşleri de alınmadı. Oysa, işin mutfağında olan bu meslek örgütleri, hepimizin bildiği gibi bedeli ödeyen de onlar. Dolayısıyla bu Kurulun oluşumunda ilgili meslek örgütlerine yer verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Oysa bürokrasiye bu kadar yer verilmesi yerine, bence dengeleri daha doğru kurup Türk Tabipleri Birliğinden, Türk Eczacılar Birliğinden, Türk Diş Hekimleri Birliğinden, Türkiye Barolar Birliğinden seçilen 1’er üyenin Kurulun yapısına dâhil edilmesinin elzem olduğunu belirtmek isterim. Sağlık Komisyonunda vermiş olduğumuz bu önerge de yine reddedildi. Bu düzenleme olmazsa sağlık alanında karar verecek olan Kuruldakilerin büyük çoğunluğu sağlıkçı olmayacağı için bu da doğru olmayan kararlara vesile olacaktır diye düşünüyorum. Bunun da değerlendirmesini, kabulünü arz ediyorum yine.

Bir başka konu da Kurulun kararlarını verirken uyacağı ölçütler yetersiz ve muğlak kalmış. Bunların yeniden bir değerlendirilmesi gerekir. Teklifte sağlık hizmetlerinde ortaya çıkan zararların tazminini hekimlerin üzerine bırakan yaklaşım devam ettirilmekte. 2010 yılından bu yana uygulanmakta olan zorunlu özel sigortacılık sisteminin değiştirilmesine ilişkin herhangi bir düzenleme teklif edilmemekte. Ancak bize göre olması gereken bu konuda bir kamu fonunun oluşturulmasıdır. Gelirleri hekimlerden değil, sağlık kuruluşlarından sağlanacak bir kamu fonu oluşturularak özel sigorta ve reasürans şirketlerine giden mali kaynağın çok azıyla bütün zararları karşılamak, sağlık sistemini giderek daha az hatayla hizmet verir hâle getirmek ve hekimlerin işlerini güvenli biçimde yapmalarını sağlamanın mümkün olduğunu belirtmek isterim.

Sonuç olarak, biz sağlıkta şiddeti önlemeye yönelik bu düzenlemenin gerekli ve olumlu ancak yeterli olmadığını, malpraktis konusundaki teklifin yaklaşımının yanlışlıklarını ortaya koyuyoruz. Bizi dinlerseniz, hekimlerin ve sağlıkçıların istediği gibi bir düzenleme ortaya çıkacaktır. İşte, bu yüzden

bilimin odağında yeni bir sağlık sistemi şarttır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, 20.30'a kadar toplantıya ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.26

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.33****BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toplantımızı açıyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, teklifin geneli üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Hayati Arkaz Komisyonumuzun yeni üyelerinden, ilk kez Komisyon toplantımıza katılıyor. Hayırlı uğurlu olsun.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederiz efendim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sağlıkla ilgili teklifin görüşüldüğü bir toplantıda, kendisi de hekim, istifade edeceğiz inşallah.

Buyurun.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun çok değerli üyelerini ve sayın basın mensuplarını saygıyla selamlıyorum.

Ben de, söylediğiniz gibi, hem Adalet Komisyonu üyesi ve de bir hekim olarak bu konuda düşüncelerimi çok kısa olarak söylemek istiyorum.

Bizim binlerce yıllık devlet geleneğimizde milletimizi korumak ve adaleti sağlamak vardır. Yaklaşık bir yıldır Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılması Komisyonunda kadınlarımızı korumak ve şiddeti engellemek için büyük bir özveriyle çalışıyoruz. Ben aynı zamanda Kadına Şiddeti Önleme Komisyonundaydım, bir senedir de orada çalışıyoruz, elimizden geleni yaptık Öznur Hanım’la beraber. Alanında uzman yüzlerce kişinin hazırlık sürecine dâhil olduğu kanun teklifiyle kadınlara yönelik şiddetin engellenmesi hedeflenmiş. Ayrıca, doktorlarımızı ve sağlık camiamızı da koruyacak maddelerle kapsamı genişletilmiştir.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, ülkemizin küresel yapısı ve ahlaki değerlerimiz dikkate alınarak hazırlanmıştır. Teklifin hazırlık sürecinde emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. Gazi Mustafa Kemal Atatürk diyor ki: “Şuna inanmak gerekir ki, dünya üzerinde gördüğümüz her şey kadının eseridir.”

Değerli Komisyon üyeleri, kadınların yükseldiği bir dünyada medeniyet ve insanlık da yücelir. Bir ülkenin kalkınması ve o ülkede demokrasinin sağlanması için kadının mutlak özgür olması gerekiyor. Bizler, toplum ve devlet olarak kadınlarımızın hakkını, hukukunu ve can güvenliğini korumalıyız; bu, kadınlarımıza şeref ve namus borcumuzdur çünkü kadın toplumun şerefidir, namusudur. Koruyamıyorsak orada bir sorun var demektir, görüştüğümüz kanun teklifiyle de bu sorunları ortadan kaldıracğız inşallah diyelim.

Yapılan düzenlemeyle şiddet mağduru kadınlarımıza ücretsiz avukatlık hizmeti sağlanıyor. İyi hâl indirimi olarak bilinen hâkim takdir indirimi uygulaması değiştirilerek takım elbise giymek, kravat takmak, önünü ilikleme ve boyun bükme gibi koşullar iyi hâl olmaktan çıkıyor. Bundan sonra, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit gibi suçlar kadınlara karşı işlenmişse cezalar daha da ağır oluyor. Üstelik mağdur kadına karşı bu suçları işleyen eşi veya eski eşiye cezası 1 kat daha artıyor.

Değerli Komisyon üyeleri, kadınlara karşı tüm suçların cezaları caydırıcı hâle geliyor, ısrarlı takip olarak bilinen rahatsız edici davranışlar suç olarak kabul ediliyor. Kadınların çarşıda, sokakta ya da herhangi bir yerde takip edilmeleri ve internetten, sosyal medyadan tacize uğramaları engelleniyor. Şunu da belirtmeliyim ki: Uzaklaştırma kararlarındaki mesafeler hakkında -burası çok önemli- mutlaka bir çalışma daha yapılmalıdır. Mağduriyet yaşanmaması için uzaklaştırma kararı verilirken kişilerin yaşadığı köy, kasaba, ilçe ya da il merkezlerinin -mesafe açısından diyorum- dikkate alınması lazım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hekimler ve sağlık çalışanları toplumun sağlığı için gece gündüz mücadele etmektedir ancak fedakârca çalışmalarına rağmen istenmeyen durumlar yaşanabiliyor, sık sık şiddete maruz kalıyor ya da meslekleri gereği yaptıkları muayene, teşhis, tedavi ve tıbbi uygulamalar nedeniyle hukuki sorunlarla karşılaşabiliyorlar. Kanun teklifiyle hekimlere ve sağlıkçılara yönelik şiddetin de engellenmesi hedefleniyor. Sağlıkçılara yönelik şiddet, katalog suçlara dahil edilip failler tutuklu yargılanacak ve şiddet mağduru sağlıkçılarımız korunacak. Hekimin uyguladığı tedavi esnasında ortaya çıkan istenmeyen sonuçlar “tıbbi malpraktis” olarak tanımlanmaktadır. Daha önce doktorlarımız malpraktis davalarında ceza mahkemelerinde yargılanıyor ve ağır tazminatlar ödemek zorunda kalıyorlardı. Yeni düzenlemeyle başta doktorlarımız olmak üzere tüm sağlıkçılarımız hakkında ceza soruşturması açılabilmesi özel bir kurul izniyle mümkün olacak. Burasını tekrarlıyorum: Yeni düzenlemeyle başta doktorlarımız olmak üzere tüm sağlıkçılarımız hakkında ceza soruşturması açılabilmesi özel bir kurul izniyle mümkün olacak, hekimler de hakimler gibi korunacak. Ayrıca, hekimlerin malpraktis cezalarındaki mağduriyetleri de giderilmelidir; örneğin, malpraktis davasında en yüksek risk grubunda bulunan doktorlar için zorunlu sigorta 800 bin liraya kadar ödeme yapıyor, zorunlu sigortanın ödediği miktar bu, bu miktardan daha fazla ceza uygulanması durumunda hekimler ya tamamlayıcı sigorta yaptırıyor ya da üstünü kendileri ödüyordu. Bu mağduriyeti gidermek için zorunlu sağlık sigortasının kapsamı genişletilmeli, primlerin tamamı devlet tarafından ödenmeli ve oluşacak ceza durumlarında tüm para cezası sigorta tarafında karşılanmalıdır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; branş seçimlerinde eskiden hekimlerin çoğu kardiyovasküler cerrahi, genel cerrahi, ortopedi, kadın doğum, -özellikle kadın doğum- göz, KBB, plastik cerrahi gibi bölümleri tercih ediyorlardı. Şimdi tam tersi oldu; hekimler, hekim arkadaşlarımız cildiye, radyoloji, fizik tedavi, psikiyatri gibi bölümleri tercih ediyorlar.

Türk hekimleri ve sağlıkçıları koronavirüs mücadelesinde başarılı oldu, Dünya Sağlık Örgütü bizi bu konuda gıptayla seyreliyor. Hekimlerimiz çok bilgili ve tecrübelidir. Ülkemizde şu anda 170 bin doktor olmak üzere, 1 milyon 500 bin sağlık personeli bulunmaktadır. Her yıl da ortalama 15 bin hekim mezun olmaktadır Türkiye’de, 15 bin hekim. 2023 yılında 20 bin doktor mezun etmeyi hedefliyoruz, hedef 20 bin doktordur. Türkiye’de bir hekime ortalama 500 hasta düşüyor. Ülkemizde toplam 1.515 hastane bulunmaktadır, 25 bin yoğun bakım yatağı var, yaklaşık 300 bin hasta yatağı vatandaşlarımıza hizmet veriyor. Bu rakamlar dünya standartlarının üzerinde. Eğer bu rakamlar yani doktor sayısı, hastane sayısı, yatak sayısı yeterli olmasaydı biz pandemide ne yapardık onu bilemiyorum.

Aynı zamanda pandemide tüm sağlık çalışanları büyük bir özveriyle çalıştı ve çok faydalı oldular. Yalnız, şunu söylemek istiyorum: 2019’un Aralık ayında koronavirüs ve coronanın başladığı, haberleri geldiği gibi Sayın Sağlık Bakanı ve Sağlık Bakanlığı çok ciddi kararlar aldı. Birincisi ve en önemlisi, Bilim Kuruludur. Bilim insanlarından, dalında uzman olan hekimlerden bir Bilim Kurulu oluşturuldu. Bu, mücadelenin birinci basamağıdır ve başarılı olmuştur; onun için emeği geçen herkese buradan tekrar teşekkür ediyorum. Şundan herkes emin olsun ki, bizim hastane binalarımız ne Avrupa’da ne de Amerika’da var, dünyada bir numara, samimiyetle söylüyorum bunu ve çok içten söylüyorum bir hekim olarak. Avrupalılar ve Amerikalılar pandeminin en hızlı ve en yaygın olduğu dönemlerde hastalarını

parklarda ve bahçelerde bıraktılar zengin fakir ayrımı yapıldı, genç ve yaşlı ayrımı yapıldı; biz ise hiçbir hastamızı sokakta bırakmadık, hepsini hastanelerimize kabul ettik ve tedavi ettik. Sadece kendi hastalarımız değil, yurt dışından gelen hastalara da aynı özveriyle yaklaştık ve tedavi ettik; bununla da şeref duyuyorum.

Evet, bir de şunu söylemeden geçmek istemiyorum: Pandemi sırasında bir mucizedir, bir tanesi Atatürk Hava Limanı'nda ve diğeri Sancaktepe'de olmak üzere, iki ayda 2 tane büyük pandemi hastanesi yapıldı ve bunları defalarca gezdim ve de gururlandım, hayırlı olmasını diliyorum. Yıllardan beri, vantilatör diye bir cihaz vardır, hekim olan arkadaşlarımız bilir, halk arasında buna solunum cihazı denir; yoğun bakımlarda hep biz bu cihazı kullanırdık ve Avrupa'dan, gelişmiş ülkelerden bunu ithal ederdik. Türk işadamlarımız -Türk milletinin büyük bir özelliği vardır, yaratıcıdır; hakikaten öyledir- bu cihazı on beş günde yaptılar ve şu anda kullanıyoruz; Avrupa'dan aldığımız fiyatın üçte 1'ine mal ettik ve kullanıyoruz. Bir de coronavirüste, pandemide yani Covid-19'da olmazsa olmaz olan "High Flow" diye bir cihaz vardır, bu High Flow cihazı tedavide mutlak şarttır. Bunu da on beş gün gibi kısa bir sürede kendi imkânlarımızla yaptık ve şu an yerli mallarımızı, millî mallarımızı kullanıyoruz; aynı zamanda ihtiyacı olan ülkelere ücretsiz gönderdik ve şu anda da ihraç ediyoruz; bunda da emeği geçen herkese tekrar teşekkür ediyorum. Bizim sağlık sistemimiz dünyada bir numara, sistemden bahsediyorum. Ben İstanbul Tıp Fakültesi mezunuyum, göz kliniğinde kırk sekiz saat öncesinden, minimal yirmi dört saat öncesinden kuyruklarda insanların muayene olmak için gece gündüz perişan olduğunu da gördüm, koşuşları bilirim, o şartları bilirim. Şu anda tekrarlıyorum, hastane binalarımız gerçekten mükemmel, bunların hepsi insanlık için yapılmıştır, hepsi bizim insanlarımız ve tüm insanlık için yapılmıştır. Bir de şunu söyleyeyim: Türkiye sağlık turizminde en çok tercih edilen bir memleket. Sayısını şimdi vermek istemiyorum ama önümüzdeki yıl büyük bir patlama yaşanacak, geçen yıl da çok büyük bir patlama yaşandı bu konuda, sağlık turizmi konusunda. Afrika'dan, Avrupa'dan, Asya'dan, her taraftan bize çok ciddi bir şekilde talep var. Ha, Türk doktorlarına da büyük bir talep var onu da söyleyeyim. Alpay Bey, bana gülme sakın ha.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hocam, saç ektirme bayağı yoğun.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Alpay Bey'i tanırım da.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Mustafa Kemal Atatürk ne diyor? "Beni Türk hekimlerine emanet edin."

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Onu da söyleyeceğim. Atatürk'ten de demin bahsettim zaten. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ektiği tohumlar yüz yıl sonra hep devam etti. Yüz yıldır ciddi yatırımlar yapılmıştır ama son yıllarda sağlığa gerçekten çok ciddi yatırımlar yapıldı, bununla da bir Türk vatandaşı olarak gururlanıyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Şehir hastaneleri yatırımları olmasa iyiydi ama neyse artık.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Yok, iyi ki var. Lütfen, ben işin uzmanıyım, şehir hastaneleri olmasaydı perişan olurduk onu da söyleyeyim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hastane olsun ama hasta garantili olmasın.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Müdahale etmeyelim arkadaşlar.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Bu vesileyle, kadınlarımız, çocuklarımız, hekimlerimiz ve sağlık çalışanlarımız için yapılan bu düzenlemelerde gerekli hassasiyeti gösteren herkese ve iki buçuk yıldır gecesini gündüzüne katarak ailelerini görmeden, uyku uyumadan corona virüse karşı kahramanca mücadele eden hekim meslektaşlarımıza ve tüm sağlık çalışanlarımıza şükranlarımı sunuyorum. Yine, Atatürk'ümüzün bir sözüyle sözlerimi tamamlamak istiyorum "Beni Türk hekimlerine emanet ediniz."

demış ve de ne güzel söylemiş. Allah hepimizi de Türk hekimlerine emanet etsin.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum, sağ olun, var olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Arkaz. Komisyon üyeliğinizi de tebrik ediyoruz, hayırlı uğurlu olsun.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Ben de çok teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sağ olun.

Sayın Dilan Taşdemir, buyurun.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Konuşmalarda bu kanun teklifine muhalefetin karşı çıktığı ifade edildi. Biz aslında bu kanun teklifine karşı çıkmıyoruz. Elbette ki eleştirilerimiz var, önerilerimiz var, zaten muhalefet şerhlerimizde de bunları belirttik. Dolayısıyla hem itirazlarımızın hem eleştirilerimizin ve hem de önerilerimizin karşı çıkılıyor olarak algılanmasını da açıkçası anlamak mümkün değil. Yani, şöyle bir yaklaşım var: Hani, biz hazırladık, getirdik, en mükemmeli bu dolayısıyla siz de bir şey söylemeyin, takdir edin, hani bu iyidir, bizi destekleyin; bu yönde bir yaklaşım var, aslında bu demokratik katılımcı müzakere kültürünü de zedeliyor ve bunun olanaklarını da ortadan kaldırıyor. Genelde bütün kanun tekliflerinde ya da Genel Kurula gelen tartışmalarda hep böyle bir yaklaşım var dolayısıyla bu da bütüncül bir yaklaşımın açığa çıkmasını engelliyor. Tabii ki biz kadınların yararına olan her konuda yapılan her iyileştirmeyi destekliyoruz ve güçlendirmeye çalışıyoruz ama şöyle bir durum söz konusu: Yani, kadına yönelik şiddeti artık kavramsal olarak sadece şiddet olarak tanımlamak yeterli değil çünkü gerçekten artık şiddeti aşan, belki bir cins kırımı, kadın kırımı olarak tanımlanabilecek bir yaklaşım söz konusu yani çok vahim bir tablo var aslında karşımızda. Neredeyse hemen hemen her gün bir kadın katlediliyor ya da şiddete maruz kalıyor, sakat kalıyor, öldürülüyor ve benzeri durumlar yaşanıyor. Yani kadınlar hem evde hem de sokakta tanıdığı ya da tanımadığı erkeklerin şiddetine maruz kalıyor. Kadınlar sadece aile içerisinde tanıdığı erkeklerin saldırısına ya da şiddetine uğramıyor, bir şekilde sokakta yürüyen, hiç tanımayan erkekler bile kadınların yaşam biçimini, kıyafetini, davranışını benimsemediği zaman, onaylamadığı zaman şiddet uygulama hakkını kendinde görüyor, böyle bir perspektifle yaklaşıyor. Şimdi erkekleri böyle düşünmeye yönelten mesele ne, aslında biraz bu tartışmaya ihtiyacımız var. Tabii ki bu toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifine inanmama, bunu...

(Uğultular)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başkan, çok gürültü var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sessiz olalım arkadaşlar, konuşmayı duyamıyoruz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Yani, tabii ki bu aslında toplumsal cinsiyet perspektifini kabul etmemek kadınlar ile erkeklerin eşit olduğu fikrine karşı erkeklerin gösterdiği bir refleks. O açıdan da kadına yönelik şiddeti tanımlarken, bununla mücadele yöntemlerini oluştururken bunu çok yapısal bir sorun olarak ele almak gerekiyor. Tek başına hukuki düzenlemeler yapmak soruna çözüm üretmiyor maalesef. Dolayısıyla doğru temelde ve perspektifle hazırlanmayan her yasa mevcut sorunların çözümü olmadığı gibi başkaca sorunların da yaşanmasına neden oluyor yani biz onun için aslında daha önce de defalarca hem Genel Kurul konuşmalarımızda hem de önergelerimizde bunu ifade etmiştik. Bir kere Meclisin bu kadın kırımına karşı özel bir gündemle oturum yapması gerektiğini ifade ettik, çokça bunun çağrısında da bulunduk. Dolayısıyla burada bir eylem planının hazırlanması gerekiyor, bir yol haritasının belirlenmesi gerekiyor. Sadece hukuki alandaki kimi düzenlemeler kadına yönelik şiddetin aslında bu yapısal sorunlarını çözümüyle dolayısıyla yasamadan yürütmeye, yargıya, basına, Diyanete birçok kurumda aslında bu toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle bir

düzenleme ya da yeniden bir yapılanma gerekiyor. Ama maalesef bırakın bu önerileri dikkate almayı, Meclisin bu gündemle toplanmasını ya da bütün kadın örgütlerini de bu süreçlere dâhil ederek bir çalışma yürütülmesini, mevcut yasalarda bile... Örneğin bu alanda yıllardır kadın örgütleri çalışma yürütüyor, feminist hareket, kadın hareketi bu anlamda ciddi bir mücadele yürütüyor, ciddi deneyimleri var, birikimleri var ama bunları dinlemek, bunların önerilerini almak, dikkate almak, bunun üzerinden bir tartışma yürütmek maalesef mümkün olmadı. Yani KEFEK’te bile -hani ben KEFEK üyesiyim-yedi saatte bu tartışıldı, bitirildi, önergelerimiz kabul edilmedi. Zaten KEFEK’e gelme süreci de ayrıca bir tartışma konusu. Örneğin biz katılma imkânı bulamadık, hem “Nevroz” gündemiydi, işte ben ilimdeydim, zaten bizim uçak seferlerimiz her gün yok. Yani tarihler belirlenirken bile ortaklaşa belirlenmediği için sadece belirlenip “Bugün gelinsin.” denildiği için zaten oralara da çok sağlıklı katılım sağlanamıyor maalesef ama geldiğimizde de öneriler, eleştiriler çok da dikkate alınarak ortak bir tartışma kültürü yaratılarak maalesef yapılmıyor. Yani dolayısıyla bütün bu tartışmalarda aslında kadın-erkek eşitliğine, bu perspektife inanmayan bir iktidar var karşımızda dolayısıyla buna inanmayan bir iktidarın yasa tekliflerinde de eşitlik perspektifine, cinsiyet eşitliği perspektifine göre yol alması, böyle bir düzenlemeler yapması çok mümkün görünmüyor, kadınlar açısından çok inandırıcı da gelmiyor.

Yani mesela, bu yasa teklifinde olan birçok madde aslında İstanbul Sözleşmesi’nde var, arkadaşlar da ifade etti, ben de tekrar ifade edeyim. Şimdi bu maddeleri madem getirecektik, bu anlamda madem şiddetin önleneyeğine inanılıyorsa, bunlarla önleneyeği düşünülüyorsa zaten bunların İstanbul Sözleşmesi’nde daha detaylı hâli vardı ve sonuçta ilgili kurumlara, kuruluşlara, devletlere yükümlülükler yüklüyordu. Ama burada bunu kaldırıp, İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırıp, yerine bu maddeleri düzenleyip, “İşte bakın, ne kadar iyi bir şey yapıyoruz. İşte bakın, sorunu çözeceğiz.” gibi bir yaklaşımın da açıkçası çok bir samimiyet meselesi... Ve bir “mı” gibi yapma hâlini yarattığını düşünüyoruz. Bir de zaten eğer gerçekten şiddetle mücadele edilecekse iktidarın da bu anlamda bütünlüklü bir politikasının ve duruşunun olması lazım. Örneğin kadınlar, 8 Martta alanlara çıktığında, adalet talep ettiğinde, eşitlik talep ettiğinde, kadınlara yönelik hak ihlallerine karşı sesini yükselttiğinde biz kadınların sokakta şiddete maruz kaldığını, coplandığını görüyoruz. Yine, yüzlerce kadın aktivist, siyasetçi yürüttüğü kadın faaliyetlerinden kaynaklı, kadın mücadelesinden kaynaklı şu an cezaevinde. Yine OHAL gerekçe gösterilerek kadınına yönelik şiddet alanında çalışma yürüten kadın örgütleri, kadın kurumları kapatıldı, ki bu kadınlar yıllardır alanında çok ciddi bir deneyim de oluşturmıştı. Hatta şunu da söyleyeyim: Bu kurumlara başvuran kadınlar, bu kurumlar kapatıldıktan sonra ciddi anlamda savunmasız bir hâlde bırakıldı. Ve dönem dönem kadınlar şunu da bizimle paylaştılar: Bize şiddet uygulayan erkekler ya da failler “Siz daha önce şu kuruma gidiyordunuz; A kurumuna, B kurumuna gidiyordunuz; şu an kapatıldı, hadi biz size şiddet uyguladık, bakalım nereye gideceksiniz?” Yani gerçekten erkeklerin şiddet uygulamasının böyle psikolojik olarak da önünü açan bir yaklaşımla karşı karşıyayız.

Yine, yerelerde karar mekanizmalarında kadınların katılımını destekleyen, bu konuda ön açan, yerel politikanın güçlenmesinde eş başkanlık ciddi bir misyon ve görev, sorumluluk alanı aynı zamanda. Ama eş başkanlık da bir suçmuş gibi algılanıyor ve eş başkanlık yapan, bu konuda bu sorumluluğu alan arkadaşlarımız tutuklandı. Yine, eş başkanlık sanki suçmuş gibi bir yaklaşım söz konusu. En basiti “Nevroz”da ben Patnos’taydım; bizim Patnos Belediyemizde eş başkanlık sistemi var. İşte, alana gireceğiz, erkek eş başkan aranmadı ama kadın eş başkanı illaki arayacağız. Niye? Hani erkek aranmadan geçiyor, niye kadını arıyorsunuz? E, biz eş başkanlık sistemini tanımıyoruz, bu bizim için geçerli değil. Yani bakın, tepede yürütülen politikanın aslında yerellere de nasıl yani kolluğa kadar sirayet ettiğini de görmek mümkün. Dolayısıyla politik duruşu bu olan bir iktidarın, ceza artırarak şiddeti önleyeceğini düşünmek de çok hayal yani açıkçası bunun olacağına biz çok inanmıyoruz.

Dolayısıyla bu duruş karşısında hiçbir erkeğin de bu cezalardan korkup “Ben yapmayayım, bundan vazgeçeyim.” diyeceğini, bir caydırıcılığı olacağını da açıkçası düşünmüyorum.

Yine, kamusal alanda, mevcut iktidarın politikalarını eleştiren, karşı çıkan kadınlar şiddete maruz kalıyor. Evde de erkek egemenliğine, erkeklerin belirlediği sınırlara ve tahakküm ilişkilerine karşı çıkan kadınlar şiddete uğruyor. Dolayısıyla bu, politik olarak da birbirini besliyor, birbirini güçlendiriyor. Açıkçası bu bakış açısı değişmedikçe, bütün bu bakış açısına karşı ortak bir duruş gelişmedikçe yasaların değişmesinin bu soruna köklü bir çözüm olacağına -belki kısmi iyileşmeler yapabilir ama- bunun ciddi bir değişime yol açacağına açıkçası inanmıyorum, bu çok mümkün de görünmüyor.

Yine bu, sadece yasal düzenlemelerle ilgili bir mesele değil. Örneğin, kadın cinayetlerinde eziyet suçu aslında Ceza Yasası’nda düzenlenmiş ama uygulanmıyor. Örneğin Ağrı’da 2012’de Melek Karaaslan isminde bir kadına eşi ve eşinin ailesi tarafından işkence edildi; eziyete uğradı, hapsedildi, aç bırakıldı, hareketsiz bırakıldı ve bu uygulamalar sonucunda Melek yaşamını yitirdi. Ama fail nasıl ceza aldı biliyor musunuz? Sadece ihmalden ceza aldı. Oysa burada bir ihmal söz konusu değil, aynı zamanda bir eziyet söz konusu, aslında sistematik işkence söz konusu. Hatta bu ihmalden ceza aldığı yetmiyormuş gibi bir de indirim uygulandı faile ve cezası indirildi. Yani dolayısıyla burada anlatmak istediğim bu perspektif değişmediği müddetçe aslında biz, bu meseleleri belki bir daha bir daha konuşacağız, bir daha bir daha tartışacağız, yeni yeni tartışmaları beraberinde getirecek oysa biz bu süreci bu kadar uzatmanın... Biz bunları konuşurken, tartışırken kadınlar öldürülüyor, kadınlar öldürülmeye devam ediyor. Dolayısıyla daha köklü çözümler, daha yapısal çözümler üreten, bu konuda ortak politikalar oluşturan bir duruşa ihtiyaç var. Kadınlar uzun yıllardır bunun mücadelesini veriyor, bütünlüklü bir siyasetin gerekliliğine vurgu yapıyor. O açıdan biz bu konuda hem muhalefet şerhimizde hem de buradaki konuşmalarımızda biraz eksik kalan taraflara yönelik de eleştiri ve önerilerimizi sunduk.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Taşdemir.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hazır değilseniz Sayın Antmen’e...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yok, yok, hazırız. “Hazır değilseniz” deyip sonrasında başkasına söz veriyorsunuz, hep bizi atlıyorsunuz, bana hep yapıyorsunuz zaten.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ciddi mi?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, başladı zaten.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – En çok size söz veriyorum Züleyha Hanım.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hiç değil, hiç değil. Fark etmiyorum zannetmeyin, söylemiyorum ama.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hiç farkında bile değilsiniz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Bugün kadınlar...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bugün beyler pozitif ayrımcılık yapıyor size, teşekkür etmeniz lazım, bakın, hiç ısrar etmiyorlar.

Biraz sonra maddelerine geçerken “Niye konuşmadık?” diyecekler.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi burada önemli olan, gerçekten, hani ilk değinmek istediğim şeylerden biri, birçok kez Meclise gelen, komisyonlara gelen kanunların yeterince istişare edilmiyor olması. Şimdi nedense, iktidar partisinde farklı bir yeterlilik algısı var ve sizler yeterince istişare edildiğini düşünüyorsunuz ama ondan sonrasında bir bakıyoruz... Hatta zaman zaman kişisel konuşmalarda da söylüyoruz: “Bakın, bu döner.” “Bakın, bunda bir hata olabilir.” “Bunun düzeltilmesi gerekir.” ya da “Burada eksikler var.” diye. Yine ısrarla, aslında aynı kafayla geçiriyorsunuz bazı kanunları ve ondan sonra tekrar geri geliyor, tekrar yapboz oluyor, düzeltmeler yapılıyor. Şimdi, niye böyle yapılıyor? Yani bunun acelesi ne? Mesela biz gerçekten niye çay molası bile neredeyse vermeden yedi saat KEFEK’te konuşarak bu kanun teklifini görüşmek zorunda kaldık? Üstelik orası asli komisyon olması gerekirken, tali komisyon olarak yer aldı. Madem kadına yönelik şiddetle ilgili kanun teklifydi, aynı zamanda oranın da asli komisyon olması gerekirdi ya da üçlü bir karma komisyon olabilirdi, daha uzun günler tartışılabilirdi, detaylar konuşulabilirdi. Hepimiz insanız yani şurada gerçekten, aslında birçoğumuz “mı” gibi yapıyoruz. Yani birbirimizi dinlermiş gibi yapıyoruz ya da istişare edermiş gibi yapıyoruz. Daha ince bazı şeyleri konuşabilecek mecalimiz kalmıyor bu toplantıların sonunda. Bir kere bu, ciddi bir eleştiri konusu, hakikaten olmaması gereken bir şey. Ama maalesef “Ben yaptım, oldu.” anlayışına herhâlde yirmi yılın sonunda daha şiddetli bir şekilde ulaşılmış, erişilmiş oluyor. Bu da aslında demokrasi değil yani buna biz “demokrasi” demiyoruz. Halkın beklentisi ise Parlamentodan istişare, uzlaşma, sorunlarına gerçek çözümler üretilmesi.

Ha, şimdi, bir de bize şöyle bir laf söylendi: “Noktası, virgülüne dahi dokunmadan, bakın, muhalefet şerhlerinizi vereceksiniz.” Ya, böyle bir şey mi var? “Zaten kim noktasına, virgülüne dokunabilir bizim muhalefet şerhlerimizin.” dedik ama öyle olmadı, noktasına, virgülüne gerçekten dokunuldu. Yazdığımız şerhte biz “Güvenlik güçleri tarafından işlenen işkence, kötü muamele, tehdit ve hakaret suçları son zamanlarda oldukça tırmanmış durumdadır. İktidarın suç işleyen devlet görevlilerine sahip çıkan tavrı, cezasızlık pratiği ve uygulamaları sebebiyle şiddet sistematik hâle gelmekte. Güvenlik güçlerinin iktidar tarafından kollanacaklarını bilmeleri, orantısız güç kullanmaları ve hatta yurttaşların yaşama hakkını ihlal etmeleri konusunda cesaret kazanmalarına sebep olmaktadır.” demiştik. “İktidarı hedef alıyorsunuz.” dediler. Kimi hedef alacağız? Yirmi yıldır iktidar olan bir partiye mi hedef alacağız, yoksa komşumuzu mu hedef alacağız? Yani bu uygulamalarla ilgili biz kimi hedef alacağız, kimi eleştireceğiz, kime yönelteceğiz birtakım suçlamaları? Suçlamaları da diyorum. Tabii ki suçlama yönelteceğiz, biz burada siyaset yapıyoruz, siyasi eleştiri yapıyoruz.

İpek Er’i ölüme sürükleyen Musa Orhan’ı, Garibe Gezer’e işkence eden ceza infaz kurumu görevlilerini, panzerlerle çocukları ezen kolluk güçlerini koruyan kim? Gülistan Doku daha hâlâ kayıp. Ee, iki yılda ne yaptı iktidar? Baraj boşalttı. Zaynal Abakarov’un, baş şüphelinin niye ifadesi iki yıl sonra alındı ve hemen serbest bırakıldı? Bunları biz söylemeyeceğiz de “Koruma var.” demeyeceğiz de kime diyeceğiz gerçekten? Yani sonuçta siyasi eleştiri yapmak bile hakikaten tartışma konusuysa ve “Şerhte bunu yazmayın.” denilebiliyorsa işte, bunun da adı demokrasi falan değil.

Şimdi, teklif önerdiği bazı olumlu değişimlere rağmen en temelde kadına yönelik erkek şiddetinin toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle yaşandığının yok sayıldığı bir dille yazılmış ve üstelik de medeni hâl ayrımcılığı yapıyor bazı maddelerde “boşanmış eş, eş, eski eş” vesaire falan diyerek. Yani hakikaten bunlar incelikli olarak konuşulması gereken konular, bazılarında özellikle değineceğim buna.

Şimdi, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun burada,

ısrarlı takip aslında on yıldır mevcut olan bir şey. Bu tabii ki ceza değil, sadece bir düzenleme ve en azından tedbir anlamında getirilen bir şey ama bunun uygulaması kime yapıldı Türkiye’de bugüne kadar? Naci İnci’ye, Boğaziçi Rektörüne. “Öğrenciler, öğretim görevlileri beni ısrarla takip ediyorlar, rahatsız ediyorlar.” dedi. Rektör Naci İnci’ye uygulandı, kadınlara uygulanmadı bu, biz duymadık kadınlara uygulandığını. Şimdi, bu zihniyet olduğu sürece hâkimlerde, bu zihniyet değişmediği sürece siz hangi kanunu getirirseniz getirin gerçekten bunun çaresi ceza artırımı da değil, kanun da değil.

Ben otuz beş yıl avukatlık yaptım ve gerçekten şiddete maruz kalan kadınların davalarına da işte, birçok davaya baktım bu anlamda hep onu gördüm yani uygulamadaki eksiklikler. Biz bugün hâlâ aynı şeyi söylüyoruz “Uygulamadaki eksiklikler, uygulamadaki eksiklikler.” Niye uygulamadaki eksiklikler peki? Hâkimlere güncelleme eğitimleri mi yapıyoruz? Hâkimlere toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yol açabileceği şeyleri mi anlatıyoruz? Savcılara bunların eğitimini mi veriyoruz? Bana şeyi söylemeyin... Biz de yaptık baroda, kadın hakları merkezini kurduk, orada eğitimler yaptık ama her yıl biz kaç kere güncelleme eğitimi yapıyorduk aynı zamanda ve kendimiz o kadar feminist mücadeleden gelmemize rağmen, kadın hakları alanında mücadele etmiş olmamıza rağmen gelen bazı eğitimci arkadaşların eğitimine katıldığımız zaman, içimizde bizlerin dahi ne kadar gizli cinsiyetçilik olabildiğini, tıpkı nasıl gizli ırkçılıklar da olabildiği gibi aslında “Ben hiç öyle değilim.” diyenler arasında, bunları görebiliyorduk.

Şimdi, bunları gerçekleştirmediğiniz zaman getirdiniz... Ne getirdiniz? Koskoca, bu ülkenin en övünülesi sözleşmesini, İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırdınız. O sözleşmenin komisyonunda bir buçuk yıl çalıştık, bir buçuk yıl emek verdik. Şu raporda olan şeyler zaten o rapor yazılıysaydı eğer orada da olacak olan şeylerdi, İstanbul Sözleşmesi’nin İzlenmesi Alt Komisyonunda ama sonra bir yıl kaçtınız bizden. “Rapor nerede, rapor nerede? Biz şerh yazacağız.” dedik. Rapor ortada olmadı ve bir gecede İstanbul Sözleşmesi’nden çıktı. Neden? Çok küçük bir erkek grubunun manipülasyonu nedeniyle, tıpkı nafaka hakkıyla ilgili şu anda hâlâ gündemden düşürmemeye çalıştıkları gibi. Türkiye’de kadınların alabildiği nafaka ortalama 500 lirayı geçmez ve tahsil de edilemez bu nafaka üstelik doğru dürüst ama buna rağmen “Biz sonsuza kadar nafaka mı ödeyeceğiz?” diyen bir küçük erkek grubunun... Ki böyle bir şey de yok kanunda, sonsuza kadar kimse nafaka ödemiyor. Eğer kadının hâli refaha erişmesi söz konusuysa zaten açarsınız davayı, nafakanın kaldırılmasını istersiniz, hâkim de buna karar verir yani bu, bu kadar net aslında. Bunu bütün kadın örgütleri biliyor, iktidar yanlısı olsun olmasın, muhalefette olsun, herkes bunu biliyor. İstanbul Sözleşmesi’nin de ne kadar gerekli ve aslında yararlı olduğunu da bütün kadın örgütleri söylüyordu ama yine erkeklerin, bir küçük erkek grubunun refahına kadınlar helak edildi.

Ee, şimdi, arkasından Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Komisyonu kuruldu, işte, bu rapor çıktı ve bunun arkasından da üç beş maddede değişiklik öngören bir kanun teklifi getiriyorsunuz. Ya, üç beş maddeyi değiştirmek bir işe yaramaz. Neden İstanbul Sözleşmesi önemliydi ve neden biz bunu defalarca tekrar ediyoruz biliyor musunuz? Çünkü İstanbul Sözleşmesi bütün kurumlara, sadece devlet kurumlarına değil, medyaya da başka kurumlara da sağlık kurumlarına da sendikalara da her alandaki kurumlara sorumluluk yüklüyordu, şiddeti önleme konusunda sorumluluk yüklüyordu, devlete de önleme yükümlülüğü getiriyordu ve aynı zamanda sonrasında da soruşturma yükümlülüğü getiriyordu. Hangi kadın bir hâkimin ihmali nedeniyle tedbir verilmediği için öldürüldüğünde hangi hâkime rücu edildi? Hangi hâkimle ilgili soruşturma açıldı?

Şimdi, bunlarla ilgili uygulamadıklarında ne yapılacak? Bununla ilgili bir düzenleme yapacak mıyız el birliğiyle? Yapalım. İnanın mesele üzüm yemek, inanın bağcı dövmek değil yani bunca yıldır bununla ilgili mücadele ediyoruz, siz anlatıyorsunuz, sayıyorsunuz “şunlar, şunlar, şunlar” diye.

Onların hepsinin içinde vardık, 2002’de Medeni Kanun için yüz binlerce imza toplanırken vardık, 2005’te buraya gelen tek bir profesör değil, o zamanki profesörlerle beraber Türk Ceza Kanunu’ndaki değişikliklerin cinsel suçlarla ilgili gerekçelerini beraber yazıyorduk, beraber yazıyorduk. Gerçekten buna yatkın bir yönelim vardı o zaman. Ne zaman bu hâle geldiniz? Gerçekten siz ne zaman bu hâle geldiniz? Ve bu hâle geldiğiniz için de zaten bu şiddeti üç beş kanunla önlemek mümkün değil.

Birkaç maddeye değinmek istiyorum. Madde 1; evet, failin duruşmadaki hâlinin, şeklinin -işte parantez içinde- kravat takmasının, takım elbise giymesinin, vesaire dikkate alınmayacağı ancak yargılama sürecindeki pişmanlığının takdiri indirimde esas alınacağı şeklindeki değişiklik. Nedir biliyor musunuz? Faile pişmanlık öğretmektir. “‘Pişmanım.’ nasıl denir iyi öğren, sadece kravat takman yetmez. İyi çalış pişmanlığı öğren.” demektir. Hâkime de aslında gerekçe yasal bir zorunluluk olmasına rağmen... Ki sadece Anayasa’da değil, aynı zamanda değiştirdiğiniz kanunda 62’ye 2’de de var o. Ne diyor? Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir. Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir ne demek? Yani “nedenler” demek aslında gerekçe. “Neden takdiri indirim yapıyorsun sen, bunları kararda göster.” diyor, zaten maddede var bu ama siz adama “Pişmanlığını iyi hazırlan gel, sadece kravat yetmez.” hâkime de “Adamın pişmanlığını iyi gerekçelendirir çünkü sonra infiale neden oluyor.” diyorsunuz. Hiç gerekli olmayan bir madde. Eğer bir madde gerekliyse şu gereklidir: Gerçekten, hepsinde aslında, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına yönelik, LGBT +’lara yönelik ya da nefret suçları, bütün bu suçlarda indirim, takdiri indirim uygulanamaz. Demin Öznur Hanım mesela bu Hatice Kaçmaz kararından bahsetti. Evet “Hepimizin yüreği yandı.” dedik, “şu” dedik, “bu” dedik. Ya, yüreği yandının ötesinde bir şey bu zaten hepimiz için çünkü konuştuğumuz Kurul neresi biliyor musunuz? Yargıtay Ceza Genel Kurulu ya yani koca koca...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İçerik öyle mi Filiz Hanım?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Nasıl?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yargıtay da burada gerçi ama. Yargıtay Başsavcısı burada. Biraz sonra söz vereceğiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Açıklasın Yargıtay, bilmiyorum. Biz kararı okuduk yani uydurarak söylemiyoruz. Evlilik teklifinde bulunmuş. Evlilik teklifinde bulunduktan sonra reddetmeseymiş öldürülmezmiş herhâlde değil mi? Bir de bıçağını buraya mı, ayağına mı ne saklamış ama tasarlamamış yani tasarlayarak gitmemiş.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bıçak ayağa gitmiş orada.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani benim anladığım bu karardan, değilse açıklasınlar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Neyse, biraz sonra söz veririz eğer o konuda açıklama yapmak isterlerse.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Sadece o değil, kullanılan dilin kendisi de zaten cinayeti meşrulaştıran bir yerden...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, tamamen, meşrulaştıran bir dil bu, tamamen meşrulaştıran bir dil ve 14 değil mi, 14 erkek hâkim.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Aşk cinayeti gibi bir şey.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani bizim vardı yani bu sadece Yargıtay Ceza Genel Kuruluna ait bir şey değil. Bu, erkeklige has bir şey aslında. Hiç öyle bakmayın. Mesela ben solcu avukatlar da çok gördüm sanığı savunurken gelip aşk hikâyeleri anlatan. Hakikaten yani burada

başka bir şey var, burada başka bir şey var, empati kurmak var, hâkimin empati kurması var ve bununla özdeşleştirmesi var aslında yaşananları. Gerçekten sonuç böyle oluyor.

Evet, bir madde daha var özellikle değinmek istediğim; bu da ısrarlı takiple ilgili. Şimdi, evet yani biz cezaların da biraz daha artırılmasını istiyoruz, “Şikâyetle bağlıdır.”ın resen olmasını istiyoruz ve burada özellikle A bendindeki “ya da” ibaresinden sonra “ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşi” ibaresinin “toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına karşı” ibaresiyle değiştirilmiş olmasını istiyoruz, değiştirilmesini istiyoruz çünkü kadınlar sadece eş ya da boşandığı eş tarafından ısrarlı takibe uğramıyorlar, tanımadıkları adamlar tarafından da takibe uğruyorlar. Sokakta takip etmeye başlıyor “Ben ona göz koydum.” diyor, “Ben onu takip ediyorum.” diyor ve ondan sonra bir gün kadının öldürüldüğünü görüyoruz. Ya da çok daha yakın bir tarihte, hatırlarsınız, bir kadın öldürüldü ve hiç tanıımıyordu, adam sokaktan geçerken birden kadını bıçakladı mı, ne yaptı ve dedi ki: “Onun mukavemet edemeyeceğini düşündüğüm için bunu yaptım.” dedi.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Kılıçla.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kılıçla. Hiç tanımadığı bir kadındı. İşte, bunun nedeni yaratılan algı. İşte biz, “Toplumsal cinsiyet eşitsizliği.” derken bunu kastediyoruz ya. Laflara takılmayın, başka bir şey söyleyin ama gerçekten içini aynı şekilde dolduralım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bu her yerde oluyor. İskoçya’da olan... Temelde insan...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben size “İskoçya’da olmuyor.” mu dedim ya da “Fransa’da olmuyor.” mu dedim?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, yaklaşımınız şöyle: Sadece buraya hasmı gibi anlatıyorsunuz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler, müdahale etmeyelim.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başka yerlerde olunca normal mi oluyor?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, ben sadece burada olur gibi anlatmıyorum, ben altmış bir yıldır bu ülkede yaşadığım için burayı anlatıyorum ve bu ülkedeki kanun teklifiyle ilgili konuştuğum için anlatıyorum. Eğer Avrupa Konseyinde konuşuyor olsaydım Avrupa Konseyindeki ırkçılıktan, ikiye bölünlükten ya da başka şeylerden bahseder, onları eleştirirdim ama buradaki kanun teklifiyle ilgili konuşuyorsak şu anda mecburen bunu söylüyorum, ne söyleyeyim yani?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Abdullah Bey, İskoçya’da geçen yıl kaç kişi kadına yönelik şiddete uğradı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, ne olur insicamımı bozmayın. Sonuçta 8’inci...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yüzbinlerce rakamlar var arkadaşlar; Avrupa’yı inceleyin, ülkeleri. O “Mutlu, huzurlu.” dediğiniz ülkeleri inceleyin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bakın, Abdullah Bey, ağzımdan ne “Avrupa” çıktı, ne de “Avrupa mutlu, huzurlu.” çıktı. “Erkek egemenliği.” dedim. Bütün dünyada bu böyle, bütün dünyada herhâlde kadınlar mülkiyetin yüzde 2’sine, 3’üne sahipler.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Yüzde 1’ine.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Eskiden öyleydi, belki biraz değişmiş.

Ve hâlihazırda da gene savaşlara karar verenler de en fazla erkekler, yönetenler de en fazla erkekler. O yüzden Türkiye’ye “Böyle, şöyle.” demedim, “Siz nasıl bu hâle geldiniz? Başka şeyler yapıyordunuz.” dedim aksine.

Evet, 8'inci madde. Ciddiye alarak lütfen gerçekten bunu göz önüne alın. “Boşandığı eşe, ayrılık kararı verilen eşe, eşe” olmaz. Gerçekten tanımadığı adamların da ısrarlı takibini düşünerek bunda bir değişiklik yapılmasını talep ediyoruz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Birinci fıkrada düzenleniyor zaten.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Birinci fıkra “kadına karşı” diyor zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Demiyor, öyle bir şey demiyor. Hayır, “kadına karşı” falan demiyor.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Birinci fıkrada genel hâli var, ikinci fıkrada daha nitelikli hâli var kadına karşı...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – E “boşanmış kadına karşı” diyorsunuz, onu diyorum zaten.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Evli olmayan kız arkadaşına karşı...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, yok, öyle bir şey yok, neyse. “Eşi” dediğiniz zaman resmî nikahlı algılıyorlar, öyle değil yani. Neyse, aynı şeyi okumuyoruz herhâlde. Gerçekten, sonuçta öyle değil.

Şimdi baroların zaten kadınlarla ilgili, özellikle şiddet suçlarında müdafî tayin etmeleri söz konusu talep hâlinde, bunu yapıyorlar fakat biz aynı zamanda yine, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olan bütün suçlarda zorunlu müdafîliğin olması gerektiğini düşünüyoruz ve bunun yer alması gerektiğini düşünüyoruz. Ve aynı zamanda, şimdi barolar mesela bunu tayin ediyorlar ya da adli yardım sisteminde bu var fakat kadınlar bunu bilmiyorlar, kadınlara hakları anlatılmıyor yani en önemli şeylerden bir tanesi bu. Yargıçlara, savcılara, emniyet görevlilerine anlatılmadığı gibi bazı şeyler kadınlara da hakları anlatılmıyor ve o zaman hakkını bilmeyen kadın kalkıp bununla ilgili “Ben avukat talep edebilirim, bunu isteyebilirim ya da 6284’te aynı zamanda bana nafaka da bağlanabilir, bununla ilgili de talepte bulunabilirim ya da başka tedbirler de var, bunlara da karar verilebilir.” i bilmediği için talepte de bulunamıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben son tavsiye olarak, gerçekten, diyorum ki: Bırakın çekişmeleri, bırakın olanları bitenleri, neyse ne. Ama hakikaten özellikle İstanbul Sözleşmesi’ni bir kere daha, hani böyle bir sabah ferahlığında zihin açıklığıyla bir okuyun. Neler getiriyordu? Neleri biz aslında kaybetmeye kalkıştık? Ve Danıştay savcılarının mütalaalarını da dikkate alarak özellikle aslında bu sözleşmeden nasıl hukuka aykırı olarak çekildiği... Bunu da dikkate alarak “İstanbul Sözleşmesi’nden vazgeçmeyelim.” diyorum ben ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Alpay Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle tabii, içinde pek çok eksiklik, hata ve belli noktalarda Anayasa’ya aykırılık olsa da böyle bir teklif için hazırlayan değerli milletvekili arkadaşlarımıza ben teşekkür etmek istiyorum. Türkiye’de çok önemli bir konu şiddet. Şiddetin bir kere haklı gerekçesi olmaz. Öncelikle sağlıkta şiddetin önüne geçmenin yolu insani bir sağlık altyapısı kurmaktır, kadına şiddetin önüne geçmenin tek yolu şiddetle topyekûn mücadele etmektir. Eksik yapılan, önüne geçilmeyen her problem sosyolojik, ekonomik ve politik olarak şiddeti beslemeye devam eder. Biz burada istediğimiz kadar yasa yapaalım, bu yasalar iyi uygulayıcılar elinde doğru düzgün uygulanmazsa veya politikacılar tarafından, özellikle siyasi iktidar

ve iktidarlar tarafından yanlış yönlendirilirse o kanun maddelerinin hiçbir anlamı kalmaz. Özellikle şiddeti besleyecek her türlü eylem ve söylemden uzak durmamız gerekiyor. Biz bugün burada şiddeti önlemeyi konuşuyoruz, şiddetle ilgili, kadına şiddetle, sağlıkta şiddetle ilgili olarak cezaları artırmak istiyoruz, iyi hâl indirimlerini konuşuyoruz ama kadınlarımız başta olmak üzere, vatandaşlarımızın şiddetten korunmasını zaten istemeyen yok, hepimiz bunda hemfikiriz ve hep birlikte bu konuda çalışmamız lazım. Ama bakıyoruz, 8 martta kadınlar bir şekilde kendilerini anlatmaya çalışıyorlar fakat polis şiddetine uğruyorlar diyelim ya da polisler tarafından darp ediliyor, yerlerde sürükleniyorlar, üzerlerine gaz sıkılıyor. Ben bir soru önergesiyle Sayın İçişleri Bakanına sordum. Polis, Şırnak'ta kendi hâlinde kaldırımda yürüyen bir vatandaşa kalkaniyla vurdu olayla da eylemle de hiç alakası olmayan birine. “Bu nedir?” dedik; hâlâ oradan bir cevap yok, bir soruşturma da yok. İşte göstermelik soruşturmalar ya da hiç soruşturma yapılmaması, bu döngü şiddeti artırıyor ve insanlar artık şiddeti kanıksıyor. En son 14 Mart Tıp Bayramı'nda hekimler Atatürk anıtına bir çiçek bırakmak istediler, izin verilmedi; 89 yaşındaki bir doktor, Doktor Erdiç Köksal itilip kakıldı, yere düştü; Tabip Odası Başkanı yere itildi ve biz pandemi döneminde alkışladığımız doktorlara bunu reva gördük. İşte benim demin “Ancak sosyal ve politik etmenlerin tamamıyla şiddet önlenir.” dememdeki esas kasıt bu. En iyi yasaları da çıkarsak, iktidar talimatıyla veya kendine vazife çıkaran kamu görevlileri tarafından, polisler tarafından hekimlerin darp edilmesi hâlinde veya kadınların darp edilmesi hâlinde o yasalar hiçbir işe yaramaz. Bizim, her hâl ve şartta şiddetin tamamını bu topraklardan, bu coğrafyadan engellememiz ve engellememiz gerekiyor.

Bakın, değerli milletvekilleri, Ceza Yasası'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok düzenlenmiş suç türleri var. Kadınlara şiddetin ilk tezahürlerini içeren bu suçların Ceza Yasası'nda düzenlenmiş olması, etkin uygulanmalarını sağlamıyor. Uygulayıcılar, hâkimler 62'nci maddeye dayanarak iyi hâl indirimi yapıyorlar veya...

Bakın, ben size şöyle söyleyeyim: İştme engelli bir genci darp eden yine iştme engelli biri on yıl ceza aldı ve bugün tahliye edildi, on yıl ceza veriyorsunuz ve tahliye ediyorsunuz. Biz ceza hukukunda caydırıcılığı sağlamazsak ki bu sadece ceza hükümleriyle olmaz, Ceza İnfaz Yasası'yla olur, HAGB'nin uygulanmamasıyla olur, denetimli serbestliğin düzenlenmesiyle olur ve bununla ilgili olarak koşullu salıverme hükümlerinin düzenlenmesiyle olur. Ceza Kanunu'ndaki değişiklikler tek başına hiçbir zaman işe yaramıyor. Ceza Yasası'nda bu hükümlerin yer alması, cezaların artırılması, etkin uygulanmalarını sağlamıyor. Cinayetlerin, özellikle kadın cinayetlerinin önünü açan, yargının bu görmezden gelme hâliyle ilgili herhangi bir yaptırımımız yok. Uygulanmayan bir Ceza Yasası'na gene uygulanmayacak maddeler ekleyeceğiz ama bu, kadını, sağlık çalışanlarını şiddetten kurtarmayacak, kadına karşı şiddetle mücadele iradesi olmayacak ve biz bu konuda samimi davranmak zorundayız.

Burada bence AKP iktidarının yaptığı en önemli şeylerden biri, İstanbul Sözleşmesi'ne girmektir, imza atmaktır, İstanbul'da bunu hukuk tarihine kazandırmaktır ama en kötü işi de bundan -bize göre- hukuka aykırı olarak çıkarmaktır. Kanun sözcüsü Danıştay savcıları da bu görüşte. Bakacağız, Danıştay, yargı buna ne diyecek ama hem İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıp hem de burada bugün cezaları artırmak çok da samimi gözüküyor.

Değerli milletvekilleri, bakın, failin duruşmadaki mahkeme heyetine yönelik şekli tutum ve davranışları takdiri indirim nedeni olmayacak diyoruz bu kanun 62'nci maddede değişiklik yaptıktan sonra. Yani kamuoyunun “kravat indirimi” olarak bildiği, toplum vicdanını her seferinde yaralayan bir konu bu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, ben duyamıyorum arkadaşımı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Değerli arkadaşlar, uğultuyu kesebilir miyiz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

62’nci madde Türk Ceza Kanunu’nun ceza hükümlerinin failin üzerine uydurulmasıyla ilgili bir madde. Bu konuda lütfen ifrata kaçalım derken tefrite de gitmeyelim.

Mesela, teklifte Türk Ceza Kanunu’nun 82’nci maddesinde değişiklik öngörülüyor. Kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hâli, nitelikli bir kasten öldürme suçu hâline getiriliyor ama gebe olduğunu bildiğimiz bir kadına karşı işlenmesini burada devam ettirmemiz gerekiyor çünkü orada 2 can var.

Bununla ilgili -zaten maddeleri teknik olarak konuşacağız ama- şunu açık ve net söylemek istiyoruz: Biz parti olarak kadınlarımız başta olmak üzere şiddetin hedefinde olan herkesin korunmasına yönelik adımları kayıtsız şartsız destekledik, desteklemeye de devam ediyoruz, devam edeceğiz. Burada tekrar etmek istiyorum: Problem, yasa çıkarmak değil, bu yasanın uygulanmasını sağlamak.

Teklif hakkında aslında en çok övülmesi gereken ve öne çıkarılması gereken madde ısrarlı takip. Bu, Türk Ceza Kanunu’nun 123’üncü maddesinden sonra bir 123-(a) maddesinin ihdasıyla sağlanmak isteniyor ama bana göre -birazdan da teknik olarak konuşuruz- bunun yeri yanlış. 123’üncü madde çok daha basit bir suçtan bahsediyor ama 123-(a)’da başka bir yere bunu dercetmemizde yarar var, çok daha ciddi bir şekilde bu suçu düzenlememiz gerekiyor. Sadece eş, eski eş değil ama özellikle kadınlarımız, çocuklarımız onları tanımayan kimseler tarafından da ısrarlı takibe uğruyor ve inanın, artık kadın arkadaşlarımız çalıştıkları yerlerde veya görevlerinde telefonlarını hiç kimseye vermemeye çalışıyorlar rahatsız edilmemek ve taciz edilmemek için.

Bunun yanında, bu ısrarlı takip suçunun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesinin yanında, hakkında uzaklaştırma kararı verilen fail tarafından işlenmesinin de nitelikli hâl olarak düzenlenmesi gerekir diyorum. Nitelikli hâllerin bu şekilde sınırlandırılmasında sorunlar var, bunu madde üzerinde görüşürüz.

Değerli milletvekilleri, bir iki noktaya daha işaret edip sözümü çok uzatmayacağım. Teklifte (CMK) Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 234 ve 239’uncu maddelerine ekleme yapılıyor. Çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet suçları bakımından, baro tarafından mağdurlara avukat görevlendirilmesi istenilebilecek. Bu zaten var ve barolarımız bunu uzun zamandır zaten yapıyorlar. Adalet Bakanlığının Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı var. Biz aslında insan hakları bağlamında, evrensel hukuk normları anlamında, yargılanan sanıklara nasıl ücretsiz avukat sağlıyorsak şikâyetçi olan bütün mağdurları da avukatsız bırakmamamız gerekiyor. Aslında devletimiz güçlü bir devlet. Tüm vatandaşlarımızın özellikle ceza hukukunda, ceza yargılamasında avukatsız olarak kendini savunmalarının önüne geçmek ve daha önce beş yıl ve üstü için kısıtladığımız avukatla temsil mecburiyetini, zorunluluğunu belki de kaldırıp daha da genişletmek gerekiyor. Özellikle burada şundan bahsetmek istiyorum: Mağdurlara da en iyi şekilde avukatlık hizmeti verilmesi gerekiyor. Barolar bunu yapar. Baroların ne kadar önemli olduğunu zaten defalarca anlatıyoruz. Ben eski bir Baro Başkanı olarak özellikle sağlık çalışanlarımızın yanında, kadınlarımızın yanında Türk Ceza Kanunu’nun 6’ncı maddesi anlamında yargı mensuplarının, yüksek mahkeme yargıçları, yargıçlar, savcılar ve avukatların da Türk Ceza Kanunu’nun 100’üncü maddesi kapsamındaki katalog suçlara alınmasının gerekli olduğunu, mecburi olduğunu, zorunlu olduğunu düşünüyorum.

Geçenlerde bir cumhuriyet savcısı, adının önünde “cumhuriyet” unvanı olan bir cumhuriyet savcısı odasında darp edildi ve sulh ceza hâkimi önce bunu tutuklamadı, daha sonra itiraz üzerine, sanıyorum, tutuklama oldu. Biz, maalesef, yargıdaki ehliyetlessiz ve liyakatsiz ve pek çoğu da tecrübesiz hâkimler yüzünden kanunlarımızı durmadan düzeltmek zorunda kalıyoruz ama bunun da yapılması gerekiyor.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: İstanbul Sözleşmesi sadece indirimler konusunda değil, ceza verirken göz önünde bulundurulması gereken kıstaslar açısından da olmalı. “Reform” diye sunulan bu kanundan daha da önemli düzenlemeler getiriyor İstanbul Sözleşmesi. Ben yargının kararıyla, İstanbul Sözleşmesi’nden tek taraflı çıkma durumunun ortadan kaldırılacağına inanıyorum; olmazsa biz ilk işimiz olarak İstanbul Sözleşmesi’ne döneceğiz diyorum.

Saygılar sunarım.

Dediğim gibi, eksiklikleri giderelim, teknik bir çalışma yapalım ve bugün buradan çok daha iyi bir kanun çıkartalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Genel Kurula gideceğim. Sadece bir cümle -açmasanız da olur- tutanağa geçsin diye...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben demin “Hatice Kaçmaz kararı” derken -siz “Yargıtay” deyince kafam karıştı- Öznur Hanım özellikle ondan bahsetti diye o karardan bahsediyorum. O kararda haksız tahrik indirimi uygulandı ve şu andaki teklifte haksız tahrikle ilgili herhangi bir şey yok yani onun da ayrıca düzenlenmesi... Çünkü aslında resmen kadınlara karşı bir araç olarak kullanılıyor haksız tahrik 29 düzenlemesi.

Bunu ilave etmek istedim.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Öyle olmadı diye düşünüyorum ama...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Efendim?

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Haksız tahrik uygulaması olmadı diye biliyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Haksız tahrik yok.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Tasarlama mıdır, klasik, düz “adam öldürmedir” dediğimiz öldürme midir?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Pardon, Yargıtay...

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Sayın Başkan, izin verirse bir açıklama yapma imkânı doğdu diye düşünüyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Haksız tahrik yok, haksız tahrik uygulanmamış.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani neyse o kararda olmayabilir de bu haksız tahrike ilişkin bir hüküm olmalı anlamında söylüyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, evet, yani onu...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani o karardan bağımsız olarak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Savcı Bey.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Sayın Başkanım, öncelikle, yüce Meclisin çatısı altında yüksek Komisyonun huzurunda bize söz fırsatı verdiğiniz için öncelikle teşekkür ediyorum.

Ben Yargıtay Başsavcılık Temsilcisiyim, Ceza Genel Kurulu Temsilcisi veya üyesi değilim, onu

baştan izah edeyim.

Öncelikle bütün konuşmacılara teşekkür ediyorum. Herkes son derece hazırlıklı gelmiş ve katkı sunma gayretiyle gelmiş. Onu müşahade etmek benim açımdan son derece sevindirici oldu.

Sayın Başkan, sözlerimize izin verirseniz şöyle başlayayım: Bu TRT sanatçısı merhum hanımefendinin dosyası son günlerde basında çok konuşuldu.

Şimdi, bu dosyada... Olay şöyle, kısaca safahatı ben arz edersem herkes tam doğru bilgiyi almış olacak diye düşünüyorum. Birincisi, haksız tahrik söz konusu değil dosyada. Basına yansıyan kısmıyla, biliyorsunuz maalesef, hanımefendiyi bir mahlukat evlilik teklifi reddedilince bıçakla öldürdü. Savcılık buna ilk derece iddianamesini bıçakla oraya gittiği için tasarlayarak adam öldürmeden açtı, birden fazla bıçak darbesi var. Benim şahsi kanaatimi soracak olursanız bana da göre de tasarlama. Neticesinde, yerel mahkeme buna “tasarlama” dedi. Birinci Ceza Dairesi üyemiz de burada, belki açıklama yapar. Birinci Daire’imiz buna “Tasarlama yoktur.” dedi, çünkü hukukta tasarlamanın son derece ağır şartları var, biliyorsunuz, hukuk bir silsile bütünü. Biz, Yargıtay Başsavcılığında -bunun kadın-erkek de çok alakası yok bir İtiraz Komisyonu var, ben de içerisinde üyeyim- Başsavcımızın Başkanlığında, 8 erkek dedi ki: “Burada tasarlama var.” ve biz buna “CMK 308 itirazı” dediğimiz olağanüstü itirazı kullanarak Ceza Genel Kuruluna itiraz ettik. Orada da sayın üyelerimizden 14 yüksek yargıç dedi ki: “Tasarlama yoktur, ben şimdiye kadar uyguladığım kriterlere göre şartları yeterli görmedim.” Şimdi, burada hukuk kendi mecrasında işledi, Başsavcılık görevini yaptı, Ceza Genel Kurulu da takdirine göre uzun müzakereler sonucunda karar verdi, 5 üyemiz de muhalif kaldı yani burada artık bundan sonra yapacak bir şey yok ama benim şahsi kanaatimi soracak olursanız ben de tasarlama diye düşünüyorum ve içinde bulunduğum 8 kişilik Yargıtay Başsavcılığı Heyeti de buna “Tasarlama.” dedi yani bunun kadın veya erkek bakış açısıyla ilgisi yok, bu hukuki görüşünüzle alakalı bir şey. Bunda dünya görüşünün de tesiri de yok, oradaki arkadaşlarımızın hepsini de tenzih ederim, yüksek hâkim hepsi, yıllarını bu işe vermiş insanlar; yani bu konu böyle. Biraz, çok özür dileyerek söylemek zorundayım, tabii bizim elimiz kolumuz bağlı. Birkaç konuşmacının da sözünde geçti “Efendim, yargıya güven düşük.” E, şimdi, biz yüzde 50 üzerinden değerlendiriliyoruz efendim. Şimdi, Karayollarına, Tapuya, hastaneye yüzde 100 üzerinden memnuniyet anketi yapılıyor ama biz, zaten iki taraf var, biri kesinlikle memnun olmayacak; dolayısıyla öyle bakmak lazım. Biz yüzde 50 üzerinden değerlendiriliyoruz, yüzde 25 bizden memnun...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Öyle mantık mı olur ya? Yani gerekçe mi bu?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Öyle bir şey olmaz. Yani...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bu da mı gerekçe?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Savcım, “Yüzde 50” dediğiniz muhalefet mi?

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Yok efendim, taraflar açısından söylüyorum. İki taraf var...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani karşılıklı taraflar arasında...

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Hayır, hayır, efendim, taraflar var direkt... Bir davacı var, bir davalı var, birini memnun edeceksiniz.

(Gürültüler)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, arkadaşlar, dinleyelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sonuçta hukukta önemli olan, ne kadar çok kararın bozularak döndüğüdür mesela, buna göre ölçülür standartlar.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Şimdi, efendim, biz...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Şimdi efendim, Güven Endeksi diye uluslararası alanda standartlar var, ona göre ölçümleme yapıyor, sizin anlattığınızla ilgisi yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Standartlar...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Karayollarıyla karşılaştırıyor.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Şimdi, efendim, ben şöyle, arz edeyim. Bu spesifik olay yani biz “Yargıtay çok mükemmel karar veriyor, mahkemelerimiz çok süper.” demiyoruz. Her gün kendimizi de, bize gelen meslektaşlarımız da, yeni başlayan arkadaşlarımızı da, Bakanlığımızda biz sürekli çalışma yetmeye uğraşıyoruz ama bu tabii, öyle üç günde, beş günde, bir senede, iki senede olabilecek bir şey değil yani Türkiye çok dinamik bir ülke, 85 milyon nüfusu var ve çok hareketli bir ülke, her gün kanun değişikliği var.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yüz yıllık bir geçmiş var bu ülkenin yani o kadar da...

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Yani dolayısıyla öyle hemen hemen zihniyet değişikliği olabilecek bir şey değil.

Başkanım, izin verecek misiniz yoksa keseyim burada?

Maddeye ilişkin birkaç görüş beyan etmek istiyorum ama...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şöyle: Siz teklifle söylemek istediğiniz bir şey var mı?

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Birkaç şey var izin vererseniz...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, söz almışken onları da söyleyin.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Çok kısa genel olarak arz edeyim.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, maddelere geçmedik...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyle ilgili değil, teklifin geneliyle ilgili.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Teklifin maddeleriyle ilgili girmeyeyim mi Başkanım?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddelere son gireceğiz.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCI BAŞYARDIMCISI BAHATTİN AZİZAĞAOĞLU – Peki efendim, o zaman sözümü tamamlamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, teşekkür ederiz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkanım, Filiz Hanım kalkmadan bir...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Genel Kurula yetiyeceğim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Pardon, böyle karşılıklı tartışma olursa...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Başkanım, bir tek şey söyleyeceğim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, KEFEK’te kimse konuşturulmadı.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Bir tek şey söyleyeceğim: Şu İstanbul Sözleşmesi’nin...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Maddeler üzerinde bile kimse konuşulmadı KEFEK’te...

FATMA AKSAL (Edirne) – Yedi buçuk saat konuştuk KEFEK’te. Neden gelip konuşulmadı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Maddeler üzerinde konuşuldu mu?

FATMA AKSAL (Edirne) – Nasıl konuşulmadı? Yapmayın.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – O konuyu açmayın.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Antalya) – KEFEK’te maddeler üzerinde arkadaşlarımız konuşulmadı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Süleyman Bey...

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Süleyman abi, burada konuşuyor zaten, süresi yok zaten. Orada konuşmayanlar burada konuşuyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Süleyman Bey, şimdi...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – KEFEK’ten....

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Başkanım...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Buyurun Sayın Çalık.

(Gürültüler)

Bir saniye...

Buyurun Sayın Çalık.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine ilişkin kararın hukuka uygunluğu hakkında milletvekili arkadaşlarımızın görüş ve kanaatleri oldu. Demin söz aldığım da notlarımın arasındaydı ama...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ama şimdi konumuz o değil yalnız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Öznur Hanım, o konuda bizi ikna edemezsiniz. Tarihe not düşüldü, bırakın bunu, boş verin ya!

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Bu vesileyle şunu söylemek istiyorum: Kadınlara yönelik bu sözleşmenin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 3’üncü maddesi gereğince karar verilmiş. 9 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 3’üncü maddesi de sizlerin bilgisindedir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Feshedilme değil, çekilmedir o zaten.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sözleşmede “Fesih” yazıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yanlış yazmışlar.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – CHP’nin Anayasa Mahkemesine başvurusu var. Orada 9 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin hükümlerinin iptali Anayasa Mahkemesince oy birliğiyle reddedilmiştir.

Komisyonun bilgisine sunmak istedim Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, konumuz bu değil yalnız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, hanımefendi...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Süleyman Bey bekliyor bakın saatlerdir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hanımefendi bu konuya girdi.

Bir dakika, bir dakika, rica ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, sadece “Anayasa Mahkemesinin oy birliğiyle karar verdiğini” söyledi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir dakika ama yani rica ediyorum bir dakika. Rica ediyorum bir dakika, izin verir misiniz, izin verir misiniz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – İşinize gelince Anayasa Mahkemesinin kararlarını kabul ediyorsunuz, gelmeyince kabul etmiyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Öznur Hanımcığım, bu söylediğiniz sözleşme, biliyorsunuz, Anayasa’mızda ve akabinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde çıkarılan bir kanunla yürürlüğe girdi. Yürürlüğe girdiği şekil...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hayır, hayır yanlış.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, hayır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hayır, Türkiye Büyük Millet Meclisi onaylanmasını uygun buldu, Cumhurbaşkanı da onayladı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, daha sonra Cumhurbaşkanı onayladı, tabii; anlatıyorum. Aynı süreçle...

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Hukuki bir işlem...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, Turan Bey...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Anlatalım mı? Bizim de hukuk bilgimiz var bu konuyla ilgili.

Yani aynı sistemle bu sözleşmeden geri dönmek mümkündü. Sayın Cumhurbaşkanı bir yetki gaspı yaptı. Kendisinin sadece uygulamayla ilgili kısmından çıkarak sözleşmeden tümüyle Türkiye’yi çıkarır hâle geldi. Hiçbir hukukçuyu bu sistem üzerinden ikna etme şansınız yok. Tarih bunu zaten netleştirecek.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Anayasa Mahkemesi kararı...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – O yüzden bize kalkıp özür...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Anayasa Mahkemesinin kararı...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, Anayasa Mahkemesinin çok saçma kararları da var, ben size anlatırım.

Sizin, Anayasa Mahkemenize -ki benim de Anayasa Mahkemem hiçbir kurumu tekzip etmeyeceğim bizim iktidarımızda çok daha özgün, çok daha bağımsız, çok daha objektif ve sübjektif koşullardan arı bir şekilde bu işi yapacaklar demokratik kurumlar ama- Yargıtayda koltuğuna bir gün bile oturmamış bir üyeyi seçtirecek kadar tekçi sistemin esiri hâline getirdiniz. O yüzden, bırakın bu işleri.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Biz çok iyi biliyoruz o tekçi sistemi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Sayın Süleyman Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan...

(Gürtültüler)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Arkadaşlar...

Süleyman Bey, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Arkadaşlar, Türkiye’de kadın olmak çok zor, çok zor. Neden zor? İklim, Türkiye’nin iklimine bakacaksınız. Türkiye’de demokrasi iklimi var mı? Bakıyorum, şimdi endekslere, Cinsiyet Eşitsizliği Raporu’nda 156 ülke arasında 133’üncüyüz arkadaşlar, iklime bakın. Demokrasi Endeksi’nde ise 2021 yılında 167 ülke arasında 103’üncüyüz; Türkiye, 21 ülkenin bulunduğu Batı Avrupa ülkeleri arasında sonuncu. Şu anda, bakıyoruz, 8 Martta kadınlar 22’nci kez gece Femenist Gece Yürüyüşü’nü yapmak istedi, İstanbul Valiliği yasakladı. Yasaklamadı mı? Ankara Valiliği yasaklamadı mı? Kadınların üzerine gece yürüyüşü yaptıklarından dolayı, 8 Martta copla, gazla polis şiddeti uygulanmadı mı? Uygulandı. Türkiye’de kadın olmak çok zor arkadaşlar.

Bakın, daha başka bazı şeyleri vereceğim: 2002-2021 yılları arasında Türkiye’de en az 7.071 kadının yaşam hakkı ihlal edildi. 2021 yılında en az 175 kadın iş cinayetleri sonucunda yaşamını yitirdi, bu da...

(Uğultular)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani konuşmama devam etsem mi? Sayın Başkan Yardımcım engelliyor konuşmamı. Devam edeyim mi?

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Siz devam edin, biz dinliyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 2021’de en az 339 kadın erkekler tarafından öldürüldü, 793 kadına şiddet uygulandı. Arkadaşlar, 2022’nin Ocak ayında 26 kadın cinayeti, 28 şüpheli kadın ölümü gerçekleşti yani Türkiye’de kadın olmak çok zor. Neden mi zor? Arkadaşlar, bakın, Türkiye’de “Kadına şiddet abartılıyor.” diyen bir Cumhurbaşkanımız var. “Kadın-erkek eşitliği fitrata ters.” diyen bir Cumhurbaşkanımız var. “Kadına iz bırakmadan dayak atmak mübah.” diyen Belediye Başkanımız var. “Evdeki işler yetmiyor mu?” diyen eski Çevre ve Orman Bakanı ‘Veysel Eroğlu’ denen Milletvekilimiz var. “Kadınlar iş aradığı için işsizlik artıyor.” diyen bir AKP Bakanı var.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – “Denen” ne ya?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Daha devam ediyorum, ondan sonra...

ORHAN KIRCALI (Samsun) – “Denen” olur mu ya?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ya, burada bir şey söyleyeyim: Bunları ben tarih tarih söylüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Süleyman Bey...

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Süleyman Bey, o zaman, birisi çıkar, size “‘Süleyman Bey’ denen birisi var.” der; o, çok ayıp olur.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İsim veriyorum.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Olmaz, olmaz. “Denen” diye bir şey olmaz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yalnız burada olmayanlarla ilgili bu beyanların...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İsim veriyorum...

ORHAN KIRCALI (Samsun) – “Denen” değildir ağabey o.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Orhan Bey...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – “Veysel Eroğlu var.” diyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Süleyman Bey, bakın...

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Hayır “denen” diyorsun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Tamam, geri alıyorum “denen”i, Veysel Eroğlu var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Süleyman Bey...

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Tamam.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bir daha söyleyeyim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Dinler misiniz Süleyman Bey.

Bakın, burada olmayanlarla ilgili isimler geçiyor ve “Şunu dedi.” diyorsunuz yani tamamen başından...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, onlar çıkarlar, bu konuda “Demedim.” derler. O konuda bir şey yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Biz konuya gelelim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Konuya geleceğiz Başkan, sınırlama mı var?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Konu...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Komisyon üyesi konuşuyor. Kadınlarla ilgili bir yasa teklifi getiriyorsunuz, biz de kadınlarla ilgili Türkiye’de yaşanan gerçekleri ortaya koyuyoruz, söylemek zorundayız.

Şimdi, TÜİK’in İstatistiklerle Kadın 2021 Raporu var, bu rapor da kadınların istihdamını ve erkeklerin istihdamını ortaya koyuyor. TÜİK, İstatistiklerle Kadın 2021 Raporu’nu yayınlıyor “İstihdam edilen kadınların oranı yüzde 26,3; erkeklerin ise yüzde 59,8.” diyor. Kadınlar, Türkiye’de olmayan demokrasi ikliminde, Türkiye’de olmayan hukuk devleti ikliminde, Türkiye’de olmayan anayasal hak ve özgürlüklerin uygulanmadığı bir yapıda ne hâlde? Kadınlar haklarını kullanamıyorlar; ilk önce buradan bakmak lazım. Bir yerde kadını tartışıyorsak kadının yaşadığı yerin demokratik iklimini araştırmak gerekiyor.

Şimdi, bakıyoruz, İstanbul Sözleşmesi’ni kaldırılıyorsunuz; arkasından, İstanbul Sözleşmesi’ne iç mevzuat düzenlemesi olan 6284 sayılı Yasa dayanağını ortadan kaldırılıyorsunuz. Daha sonra, on yıl sonra ısrarlı takip düzenlemesini ve İnsan Hakları Eylem Planı’nı bir yıl önce yayınlandığı hâlde şimdi getiriyorsunuz. Biz defalarca söyledik “İsrarlı takip konusunda mutlaka düzenleme yapmanız gerekir.” diye söyledik ama onu da eksik getiriyorsunuz. Orada, nitelikli olarak ceza artırımında sadece çocukları, boşanmış eş ve şu andaki eşi koyuyorsunuz, şu anda bunun diğer kadınlara yönelik bir çerçevesini kesinlikle taşıyorsunuz.

Bu kanun teklifinde olumlu noktalar var ama sorun olumlu noktalar değil, burada sorun sistem. Bu sisteme bütüncül olarak bakmadığımız sürece bir iki iyileştirici noktada yapacağımız düzenlemeler bu sorunu, kadına yönelik şiddeti ya da sağlıktaki şiddeti kesinlikle çözemez. Neden çözemez? Bakıyoruz, 1’inci maddede hâkimin kullanacağı takdir hakkı... Artık, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları takdiri indirim nedeni olarak kullanılamayacak diyorsunuz, tamam, pişmanlığı getiriyorsunuz, tamam ama bunu maddede yazmıyorsunuz. Nerede yazıyorsunuz? Gerekeceği yazıyorsunuz. Bu da ne yapıyor? İş muğlak hâlde getiriyor ve hâkime diyorsunuz ki: “Vermiş olduğunuz indirimle ilgili kararı gerekçelendir.” Ya, arkadaşlar, demek ki bu hâkimler o

kadar çok gerekçesiz kararlar yazıyor. Türkiye’de 15 Temmuz darbe girişiminden sonra yapılan hâkim sınavlarında -burada Adalet Komisyonunda bas bas bağırarak, konuştuk- almış olduğunuz 15 bin hâkim, çalışmalarında o kadar çok gerekçesiz karar yazıyor ki siz de -bugün de haber düştü- kalite tartışmasına başlıyorsunuz. Yargıtay Başkanı, Anayasa Mahkemesi Başkanı “Kalite konusunda Türkiye hukuk camiasında büyük sıkıntı var.” diye açıklamalarda bulunuyorlar ve bugün de Türkiye Adalet Akademisi 1.500 hâkim ve savcıya bir yıl sürecek gerekçeli karar yazma eğitimi vereceğini duyuruyor arkadaşlar. Bakınız, uygulamaya bakınız. Bu hâkimler kimler? 1.900 küsuru birinci sınıfa ayrılmış hâkim, 3.500’ü ise birinci sınıf hâkim, geri kalanlarda birçok hâkim var. Bu hâkim, savcıların 15 bini hangi dönemde alındı? AKP döneminde alındı. Yani AKP’nin döneminde alınan, çoğunun liyakatsiz olduğu iddia edilen, gerekçe yazmayı dahi bilmeyen hâkim, savcılarla, bu olumlu sayılabilecek ya da getirdiğiniz uygulama açısından birçok sıkıntıyı ortaya çıkaran gerekçesiz kararları yazan hâkimlerle neyi çözeceğiz, ne yapacağız; o da belli değil.

Burada sorun ne? Burada sorun şu: Hâkimlerin mesleğe kabul aşamaları ve mesleki eğitimleri sorgulanmıyor. Bunun sorgulanması lazım. Biz, burada, Adalet Komisyonunda “Bu hâkimlerin alımlarında liyakat esasları uygulansın, sıkıntılar orada başlıyor.” diye defalarca söyledik ama yerine gelmedi, şimdi gerekçeli karar eğitimi verileceğini söylüyorsunuz. Bir de yasaya hâkimlerin gerekçeli karar yazmaları konusunda hüküm koyuyorsunuz. 141’inci madde açık; Anayasa’nın 141’inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre bütün mahkemelerin kararlarının gerekçeyle yazılması lazım. CMK 34 de açık; hâkim ve mahkemelerin bütün kararlarının gerekçeli olması lazım. O kadar iyi, liyakatli hâkim ve savcı almışsınız ki gerekçe yazmayı daha bilemiyorlar, yasa teklifinin içine koyuyorsunuz.

Şimdi, sorun şu: Bu teklifte “pişmanlık” derken neyin pişmanlığı? Yahu arkadaşlar, ben bakıyorum, takdiri indirim -62’nci madde- kadına yönelik şiddette yüzde 99,9 uygulanıyor bütün kararlarda yani takdiri indirim kadına yönelik şiddet eylemini yapan faile uygulanıyor. Bir de haksız tahrik indirimi var -kararlara bakıyorum- hâkimlerin kararlarında yüzde 99,9 haksız tahrik indirimi de uygulanıyor. Türkiye’de kadın olmak zor diyoruz işte. Yani kadın öldürülüyor, kadın tehdit ediliyor, kadın taciz ediliyor ama uygulamada hâkim ve savcılar bütün kararlarını ne yapıyor; kadını taciz eden, tehdit eden, şiddete uğratan fail lehine kullanıyor. Bu çerçevede, bu işin, sorunun tek çözümü kadına yönelik şiddet kanunları değişikliği değil; bu iş, liyakatli hâkim ve savcı, yargı bağımsızlığı, yargı tarafsızlığı ve yürütmeye bağlanmayan yargıyla çözülebilir.

Arkadaşlar, bunun dışında, sağlıkta şiddet... Sağlık konusu çok önemli. Bir Kurul getirdiniz, bu Kurulun içine bizim önerilerimiz olacak. Bu konuda bu Kurula Türkiye Barolar Birliğinden, Türk Dişhekimleri Birliğinden, Türk Eczacıları Birliğinden ve Türk Tabipleri Birliğinden birer temsilci konulması gerekiyor mutlaka çünkü kamu kurumu niteliğindeki meslek teşekkülü olan bu odaların temsilcilerinin bu Kurulun çalışmalarına büyük katkı sağlayacağını düşünüyoruz, bu konuda da bir önergemiz oldu.

Yalnız, sağlıkta şiddetin nedeni de sistem yani bu kurullarla ya da sağlık çalışanlarına yönelik şiddet uygulandığı zaman cezaların artırımıyla bu şiddet önlenemez. Burada Sağlık Dönüşüm Programı ve beş dakikaya sıkıştırılan hasta randevularıyla yani hastaya müşteri gözüyle bakan sistem anlayışıyla ve hasta garantili, genel bütçeyle yapılmayan hastanelerle sağlıkta sorun çözülemez diye düşünüyoruz. Burada, mutlaka yapılacak olan şudur: Hastaya müşteri gözüyle bakmayacağız, sağlık hizmetini kâr getiren bir hizmet olarak görmeyeceğiz ve sağlıktaki şiddeti azaltmaya yönelik sistem değişikliğini mutlaka yapacağız.

Sayın Başkan, burada kadınlara yönelik şiddete karşı 5 suçta aşağı haddinden artırılan cezalar düzenlemesi var. Bu konuda, olumlu olarak, barodan da avukat yardımı getiriliyor ancak bu istek,

bu suçta mağdur durumda olanlara bırakılmamalı. Burada baroların bu suç nedeniyle mağdur olan kadınlara yönelik avukatı mutlaka zorunlu olarak vermesi sağlanmalı. Bu düzenleme, isteğe bağlı bir düzenleme olarak kalmamalı, avukatların baro tarafından görevlendirilmeleri zorunlu hâle getirilmeli; bu çerçevede bu düzenleme yapılmalı.

En son olarak şunu söylemek istiyorum: Kadına yönelik şiddetin, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin çözümü, sistem sorunu; bu sistemin oluşturulabilmesi için Türkiye’de demokrasi, hukuk devleti, insan hakları çerçevesinde yapılacak büyük reform niteliğinde çalışmalar gerekiyor. Bunun çözümü... Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden demokratik parlamenter sisteme geçişi sağlayan denge, denetleme, hesap verilebilir, saydam, şeffaf bir yönetimle bu çözüm şansı doğabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Zeybek, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, sayın protokol; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben de sözlerimin başında kadın-erkek eşitliği savunucusu olduğumu ve kadına karşı, yine, sağlıkçılara karşı şiddetle mutlaka mücadele edilmesi gerektiğini savunan birisiyim.

Değerli arkadaşlarım, gerçekten, kadına karşı şiddetin önlenmesinin temel yollarından biri bu konuda samimi olmaktır. Daha doğrusu, bütün yasaların çıkış amacında, eğer biz samimiysek, o zaman, o yasaların uygulanmasında mutlaka olumlu sonuçlar elde ediyoruz ama başka saiklerle yapıyorsak ki ben bir yıl önce İstanbul Sözleşmesi’ni kaldıran -daha doğrusu çıkaran- bir yaklaşımın, bir yıl sonra kadına karşı şiddetle ilgili ceza artırımını getirmesinin çok samimi olmadığını düşünüyorum.

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Samimiyiz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Şu nedenle düşünüyorum: Çünkü...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Samimiyetin göstergesi.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Olur mu ya?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Ya, ben düşüncelerimi söyleyeyim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ama her şeye karşı çıkıyorsunuz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Bakın “Düşünüyorum.” dedim. Ya, ben sizin gibi düşünmek zorunda değilim, yapmayın ya. Düşünmüyorum çünkü bakın, çünkü o İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmayı kadınlar çok eleştirdi, haklı olarak eleştirdi. Şimdi, seçim yaklaşıyor, kadınların o tepkisini yok etmek için, bakın, seçim için getirilen bir kanun teklifidir bu.

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Daha neler...

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Evet, ben öyle düşünüyorum, ben öyle düşünüyorum. Şu anda Meclis Genel Kurulunda görüşülen bir de seçim yasası teklifi var; onu da aynı saikle getiriyorsunuz. Evet, lütfen ya arkadaşlar, ben bu samimiyet şeyini... Yani bakın, yarın komisyonlarda görüşülecek Vergi Usul Kanunu; yıllardır konuşuldu, ya, bu zincirleme olsun dedik. Niye çıkarmadınız, niye şimdi getiriyorsunuz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – “Yıllardır” derken... İlk, Cumhurbaşkanımız gündeme getirdi İnsan Hakları Eylem Planı’nda Sayın Zeybek.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Hayır, yıllardır dediğim, sizin iktidarının döneminde çok getirdik.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Geçen yıl...

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Hayır, çok getirdik. Ondan önce çok getirdik. Şimdi seçim yaklaştı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani “Samimisiniz.” dese bir şey demeyeceksiniz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Yani söylediğim şu: Samimi olarak getirilen kanunlar uygulamada kesinlikle uygulamada sonuç alır. Bakın, bu uygulamada sonuç almayacak. Gerçi vekilimiz de söyledi; bunu, bu kanunu kim uygulayacak çıkardığımız zaman?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yargı.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Yargı uygulayacak. Hangi yargı uygulayacak? Bağımsız ve tarafsız yargı, değil mi? Şimdi, Türkiye’de eğer bir hâkim “Anayasa Mahkemesi kararını tanımıyorum.” diyorsa o ülkede bağımsız yargı yoktur arkadaşlar, lütfen ya. Yani bunu eğer samimiyetle kabullenmezseniz “Ya, yargı bağımsız ve tarafsız.” dersiniz aynı şeye... Bakın, Genel Kurulda da ısrarla söylüyorum, burada Komisyonlarda da ısrarla söylüyorum, değerli arkadaşlarım, kumpas davalarında siz “Yargı gereğini yapıyor, yargı bağımsız, tarafsız.” dediniz ya, yapmayın gözünüzü seveyim ya. “Demedik.” deyin. Sonra “Kandırıldık, aldatıldık.” Arkadaşlar, yine kandırılıyor, yine aldatılıyor. Bu ülkede yargı bağımsız da değildir, tarafsız da değildir. Ha, şimdi bazı hâkimleri eleştiriyoruz “Ya, hâkimlere dokunmayın.” Ben görevini vicdanına ve yasalara göre yapan tarafsız hâkim, savcılar önünde saygıyla eğiliyorum, saygıyla eğiliyorum hepsinin ve Türkiye’de tarafsız, vicdanına göre, yasalara göre karar veren hâkim, savcılar var, hiçbir şey söylemiyorum ama taraflı hâkim, savcılar da var; bunları ben eleştiriyorum, ben bunları kınıyorum, bu benim görevim, bunu vatandaş da kınıyor; eğer ben milletin vekiliysem beni de kınayacak, ben hiçbir zaman bütün hâkimleri, savcıları kapsayarak laf etmedim, on yıl önce de etmedim. O FETÖ’cü hâkim, savcılar eleştirdik “Ya, yapmayın, cemaati bu yargının içinde yapılandırmayın.” dedim. Hayır, biz yargıyı işte, şöyle bağımsız yapacağız... Bağımsız mı yaptık? 2010 Anayasa değişikliğiyle yargı bağımsızlaştı mı? Yapmayın arkadaşlar. Bakın, Meclisin yapması gereken, gerçekten bu ülkenin sorunlarına doğru teşhis koyup iddialı ve uygulamada gerçekten geçerli olacak çözümler getirmek. Öyle gerçeği görmeden, gerçeği inkar ederek bir ülkede asla iyi yasa çıkaramazsınız; o gerçeği göreceğiz. Mesela, burada bu yasa teklifini, tamam, sizin dediğiniz gibi düşünelim: Kadına şiddet var mı? Var. O nedenle getiriliyor. Diğer yasalarda da benzer şeyler olsun. Ben “samimi” derken onu kastediyorum. Yani şimdi bana kimse şu anda Genel Kurulda görüşülen Seçim Kanunu Teklifi “Ya, evet, daha iyi bir seçim -ne bileyim işte- müdahale olmayacak, yargının bağımsız olduğu, işte, hâkimlerin, seçim hâkimlerinin tarafsız görev yapacağı bir yasa getiriyoruz.” diye gelmiyor, böyle değil. O zaman da işte, uygulamada sorunlar yaşıyoruz, eleştirince de ya, sen yargıyı niye eleştiriyorsun, işte onu niye eleştiriyorsun? Eleştireceğiz değerli arkadaşlarım.

Yine, gerçi, vekilimiz söyledi, bende çıkarmıştım açıkçası; hatta özellikle Cumhurbaşkanını yazmadım da bakanların kadınlarla ilgili çok sayıda sözlerini çıkarmıştım, tekrar olmasın, aslında benimki daha çok ama okumayacağım çünkü dile getirildi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Oku ya, tekrarda her zaman fayda var.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Kılıçdaroğlu’nun sözünü de söyler misiniz lütfen?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Ya, siz de onu söyleyin.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Siz KEFEK’teki demokratik olmayan çalışmanızı söyleyin o zaman burada.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakınız, sadece yasa değiştirerek ya

da sadece cezaları artırarak... Bir ülkede gerek kadına karşı olsun gerek sağlıkçılarımıza karşı olsun gerek diğer kesimlere karşı olsun sadece ceza artırarak o saldırılar önlenmez, bunun uygulaması önemlidir. Bunun uygulaması olmadan siz ne kadar kanun çıkarırsanız çıkarın, ne kadar iyi kanun çıkarırsanız çıkarın; daha başında dedim, destekliyorum, evet, kadın-erkek eşitliğini ya da kadına karşı şiddetle ciddi mücadele edilmesi gerektiğini destekliyorum ama işte, böyle eksik ya da hatalı birtakım uygulamalarla önleyemiyoruz, devam ediyor, bakın, devam ediyor.

Bakın, Sayın Bakanının bugün paylaştığı bir “tweet”i okuyayım size, bugün paylaşıyor, bakın, bugün; burada biz kadına karşı şiddetle mücadele etmek için çalışıyoruz, bugün paylaştığı bir şey: “Kırşehir Eğitim Araştırma Hastanesinde beyin kanaması nedeniyle dört gündür tedavi gören bir hastamız kurtarılamayarak vefat etti. Bu olaya bütün arkadaşlarımız üzüldü. Hasta yakınlarıysa bir hemşiremizi, hekimimizi, sağlık çalışanlarını darp etti, camları kırdı. Bu nasıl insanlık?” Sağlık Bakanı paylaşıyor değerli arkadaşlarım, devam ediyor kadına şiddet, devam ediyor. Biz burada yasa teklifi görüşüyoruz ama... Bir kere, sadece yasal düzenlemelerle kadına şiddet önlenmez; eğitimden kültüre kadar biz -Kaboğlu Hocamız da söyledi- zihniyet değişikliğini, zihniyet devrimini gerçekleştiremediğimiz sürece kadınlara şiddeti önleyemeyiz. O zihniyette, işte, evet, gerçekten “Kadın-erkek eşittir, kadına karşı şiddetle hep birlikte gerçekten mücadele edelim.” diyebilmektir. Bunu yapabiliyorsak bu kadar yasalarla uğraşmaya hiç gerek kalmayacaktır diyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederim Sayın Zeybek.

Diğer söz taleplerini dikkate alıyoruz, maddelere geçtikten sonra diğer arkadaşlara söz vereceğiz çünkü yedi saattir geneli üzerinde konuşuyoruz.

Şimdi, birleştirme önergesi var, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

(2/4290) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin görüşmeleri öncesi teklifle ilgili 27’nci Yasama Döneminde Adalet Komisyonuna havale edilmiş ve Komisyonun gündemine aldığı kanun tekliflerinin TBMM İç Tüzük’ünün 26’ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Komisyon gündemine hakimdir.” ile 35’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun, tasarı veya tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilirler; birbirleriyle ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler.” ibareleri çerçevesinde CHP Grubu olarak verdiğimiz (2/3684) ve (2/3694) esas sayılı Kanun Tekliflerinin görüşülecek olan (2/4290) esas sayılı Teklifte birleştirilerek görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Turan Aydoğan

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

İstanbul

Antalya

Mersin

Süleyman Bülbül

Tufan Köse

Aydın

Çorum

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelere geçtik.

1’inci maddeden önce madde ihdasına ilişkin önergeniz varmış. Önergenizi geri mi çektiniz Züleyha Hanım?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Var, var, önergemiz var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 1’inci maddeden önce madde ihdasına ilişkin önermeniz var.

Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi olarak aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 16.- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 29’uncu maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar, çocuğa karşı işlenen suçlar ve dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsel kimlik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlarda bu madde uygulanmaz.”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi mi okutayım yoksa kısaca açıklarsanız...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Kısa değil de açıklayacağım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O zaman gerekçeyi okutalım.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yok, hayır, ben açıklayacağım.

Biraz önce hatırlatmıştım, yine aynı şeyi yapmayın isterseniz.

Mikrofonu açabilir misiniz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, biraz önce de genel de konuşurken de kısa kesmiştik, o yüzden bir noktayı hatırlatmak istiyorum. Şimdi, biz, aslında kadınlara yönelik erkek suçlarına, erkek devlet suçlarına ilişkin daha önce de önerilerde bulunmuştuk yasa tartışmaları yapılırken.

(Uğultular)

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Çok gürültü var arkadaşlar ya. Çok gürültü var gerçekten, olmuyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Arkadaşlar, sessiz olalım lütfen.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Biz şunu önermiştik: Ceza Yasası’nda ayrı bir bent olarak, ayrı bir başlık altında aslında kadına yönelik toplumsal cinsiyetten kaynaklı suçlar mevzusunun düzenlenmesi gerekir demiştik. Örnek olarak şeyi vermek istiyorum, mesela İnfaz Yasası tartışması pandemi döneminde yapılırken kadın-erkek ayrımı yok...

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Meyve...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Meyvelerinizi birazdan isterseniz ya da sessiz isterseniz...

Arkadaşlar...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım, siz konuşmanıza devam edin, ben müdahale ederim.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Edemiyorum ki, ses gelince edilmiyor. Meyvelerinizi sonra konuşsanız.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – AKP’yi sabote ettim vallahi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım meyve istiyorsunuz herhâlde. Meyve mi istiyorsunuz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hayır, karşı taraf meyveden bahsediyor, ben konuşamıyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – “Meyve” sesini hep sizden duydum da başka yerden duymadım.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hayır, o taraftan geldiği için söylüyoruz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Tutanağa da geçiyor ama...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yeniden başlıyorum...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kaldığınız yerden başlayın.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yeniden başlıyorum, gerçekten kesmeyin.

Daha önce de söylemiştik, şimdi, bu kadına yönelik suçlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı suçlar özel olarak ceza hukukunda düzenlenmediğinde, yeni düzenlemeler yapılmaya kalkındığında bir karmaşa yaratıyor aslında. Biz bunun en açık örneğini nerde görmüştük? Pandemi nedeniyle infaz ertelenmesi yapılacağı zaman suç tanımlarında “Kadınlara yönelik suçlar” diye ayrı başlık olmadığı için ayrımı yapmakta da zorlanmıştık. Şimdi, biz, aslında çok uzun zamandır şunu söylüyoruz: Ceza Kanunu’nda kadın yönelik suçlara ilişkin, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı suçların ayrı bağımsız bir başlık altında düzenlenmesi gerekir diyoruz. Bu bir karmaşa yaratıyor. Bunun altını tekrardan çizmek istiyorum ve neden ayrı olması gerektiğini de aslında açıklayan ayrı bir sistemden kaynaklı bu suçların meydana geldiğini de gören bir yerden ayrı bir düzenlemeye ihtiyaç var. Burada, yine benzer bir sorundan kaynaklı aslında karmaşa yaşıyoruz. Biraz ileride yine anlatacağız “takdiri indirim nedenleri” dediğimiz aslında bizim “erkeklik indirimi” dediğimiz şeyin kendisi, kadınlarla ilgili bir mesele ama genelin içine yazdığımızda, bu, maalesef kadına yönelik suçlarda istenilen noktaya denk düşmediği için başka bir karmaşaya yol açıyor. O nedenle, biz, mesela “takdiri indirim” değil “erkeklik indirimi” diye tarifliyoruz farklılığını koyabilmek açısından. Şimdi, burada da haksız tahrikle ilgili -biz daha önce de söylemiştik- hiçbir düzenleme yok. Kadınlara yönelik erkeklerin işlediği suçlarda ya da erkek devletin görevlilerinin işlediği suçlar mevzuunda kadınları en çok sıkıntıya sokan maddelerden bir tanesi bu yani mahkemeler maalesef bu “erkek adalet” dediğimiz sistemden kaynaklı kadına yönelik erkeklerin işlediği ya da devlet görevlilerinin işlediği suçlarda hemen bir madde bulup oradan haksız tahrik hükümlerini uyguluyorlar; çok yaygın gözlemlediğimiz bir şey hatta bazen Ceza Yasası’nda aslında açıkça “haksız fiil” demesine rağmen, suç kavramına girmeyen birtakım eylem ya da davranışları da haksız tahrik hükümleri içerisinde değerlendirerek -biraz önce sizin de aslında gerekçelerde saydığımız; yemeğin tuzu, kılık-kıyafet vesaire meseleleri gibi meseleler de dâhil olmak üzere- haksız tahrik indirimleriyle verilen cezalar çok fazlaca indiriliyor ve aslında bir cezasızlık durumuna taşınıyor. O yüzden, biz, kadına yönelik suçlar meselesinde aslında haksız tahrik hükümlerinin uygulanamayacağı netliğinde bir açıklık getirilmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü hiçbir bahane, hiçbir gerekçe, isterseniz bu kadın açısından bir suç tanımı dahi olsa kadına yönelik şiddeti meşrulaştıramaz, bir indirim nedeni hâline getiremez, hele ki cezasızlık noktasına taşınmasına gerekçe olamaz. Bu nedenle, bu tür suçlarda “Haksız tahrik hükümleri uygulanamaz.”ı açıkça söylemek gerekiyor.

Şimdi, diğer bir mesele de -yine genel gerekçeyi de açarken söylemiştik- çocuklara karşı işlenen suçlarda da benzer bir uygulamanın yapılması gerekiyor çünkü çocuğa karşı işlenen suçlar açısından da hiçbir gerekçe haksız tahrik indiriminin gerekçesi olamaz, bu şiddeti meşrulaştıramaz dolayısıyla çocuklar açısından da aynı madde uygulanmalıdır diye öneriyoruz.

Yine, dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlarda da bu maddenin uygulanamayacağı yönünde bir önerimiz var çünkü bu da insanların bir arada yaşayabilmesi, barış ortamında yaşayabilmesi, kendini güvende hissedilmesi açısından çok önemli bir noktada duruyor yani bir kişinin bir başka kişiye şiddet uygulaması ile cinsel kimliğinden, cinsel yöneliminden, siyasi düşüncesinden dolayı ya da inancından dolayı şiddet uygulaması aynı şey değil. Aynı kadınlarda olduğu gibi, bir Alevi'ye yönelik bir şiddet Alevi olmasından kaynaklı uygulandığında aslında bütün Alevileri tehdit altında bırakıyor, bütün Aleviler kendini güvende hissetmiyor ya da bir trans kadına şiddet uygulandığında bütün trans kadınlar kendini güvende hissetmiyor ve buna göre toplumda kendi kimliğini saklayarak yaşamak zorunda kalıyor. Bir gizleme ihtiyacı, zorunluluğu doğuyor ve bu, aslında, barış içinde bir arada yaşamının da koşullarını ortadan kaldıran bir durum hâline geliyor. Kürt olmak, Ermeni olmak, bundan dolayı şiddete uğramak, kimliğini saklamak zorunda kalmak aslında bir toplumsal kesimi topyekûn şiddet tehdidi altında ve buna uygun olarak da sınırlı bir yaşama zorluyor.

Dolayısıyla, burada da aslında yaklaşım, kadın meselesindeki o sistemsel sorunun bir benzerinin yaşandığını düşünüyoruz ve bu nedenle haksız tahrik indiriminin uygulama alanlarının bu koşullarda uygulanamayacağı noktasında açık, net bir hüküm konulmasını öneriyoruz. Ha, şöyle bir itiraz gelebilir: “Evet, bazı koşullarda haksız tahrik uygulanması gerekebilir.” gibi ama burada tarafların, geniş kesimlerin çıkarları ve diğer kesimlerin çıkarları meselesinden baktığımızda bu hâliyle yani “haksız tahrik” dediğimiz anda binlerce kadın ya da kimliğinden dolayı, cinsel yöneliminden dolayı ya da siyasi düşüncesinden dolayı mağdur olan ve failin cezalandırılması gereken durumlarda da cezasızlıkla karşı karşıya kalındığını gören bir yerden düşünmek gerekiyor. Bu nedenle de bu maddeyi öneriyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRK CEZA KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sürecindeki davranışları,” ibaresi “sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya” şeklinde değiştirilmiş ve “gibi hususlar” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve “kararda” ibaresinden sonra gelmek üzere “gerekçeleriyle” ibaresi eklenmiştir.

“Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdirli indirim nedeni olarak dikkate alınmaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Sayın Taşcier...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Teşekkür ederim Başkan.

Şimdi, öncelikle, şunu ifade edeyim: Verilen teklifin geneliyle ilgili ne benim ne bu anlamda mücadele eden kadınların hiçbir sorunu yok çünkü bugüne kadar hep söylediğimiz başlıklar aslında maddelerde var. Ama sorun şu: Bunlar çözüm getirecek mi? Bizim burada altını ısrarla vurguladığımız sorun bu.

Şimdi, her seferinde bazı şeylerle ilgili arkadaşlar hemen kolaycılığa kaçıyorlar yıllardır, işte “Yirmi yıldır şunu yaptık, bunu yaptık.” Peki, değerli milletvekilleri, çözüm, sonuç ne? Evet, yirmi yıldır iktidardasınız, kadına yönelik şiddetle ilgili birçok şey yaptığınızı söylüyorsunuz. Sonuç? Önüne

geçiyor muyuz? Geçemiyoruz. Diyorsunuz ki gerekçe olarak: “Dünyada da var.” Evet, bunu inkâr etmiyoruz zaten, biz de söylemlerimizde her seferinde kadına yönelik şiddetin sadece Türkiye’nin bir sorunu değil, dünyada bir sorun olduğunu ifade ediyoruz ama dünyada hangi noktadayız? OECD ülkelerine göre 129 ülkede kadına yönelik şiddette 26’ncı sıradayız. Ha, diyorsanız ki “Biz 25 ülkenin arkasındayız, bu bir gurur vesilesi.” bu bakış açınızı anlayabiliriz çünkü siz hep işi başarı yönünden kendinize yontmakla öne çıkan bir partisiniz ama 129 ülkeden 26’ncı sırada, geriye dönük 103 ülkenin çok gerisinde olduğunuzu bir başarı olarak hâlâ görebiliyorsanız burada çok ciddi bir sıkıntı var.

İkincisi; Öznur Hanım dedi ki... Biz bu teklifi hazırlarken ısrarla şunu ifade ettik, dedik ki: “Bu teklif ortak akıldan uzak. Muhalefet partilerini dinlemiyorsunuz ama kadın derneklerini de dinlemiyorsunuz.” Tabii, o gün Sayın KEFEK Komisyon Başkanı antidemokratik bir şekilde bizim cevap hakkımızı kullanmamıza müsaade etmediği için bu açıklamasına ben bu soruyu soraamıştım. Dolayısıyla, bugün ancak fırsat oldu. Şunu merak ediyorum... Evet, bir komisyon raporu hazırladınız, gerçekten güzel bir rapor, yine ben o gün de... Tebrik etmek istiyorum, emek verilmiş. Eksiklikleri var mıdır? Şüphesiz vardır ama ortada bir emek var ve prensip olarak bizim de önerdiğimiz, yıllardır dile getirdiğimiz sorunlar. Ama Sayın Başkan şunu soracağım: Siz, örneğin, iyi hâl indirimi ya da ısrarlı takiple ilgili bir düzenleme yapacağız diye gelen STK’leri sordunuz mu? Başlıkta bir sıkıntı yok. İsrarlı takibin ceza kapsamına alınmasını zaten biz de kabul ediyoruz. Sorun şu: Getirdiğiniz...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Biz savunma makamı değildik, dinleme makamıydık ve dinledik. Onlardan aldığımız...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, dediniz ki: “Bu teklif Adalet Bakanlığında ya da başka yerlerde hazırlanmadı. Biz Komisyon olarak STK’leri dinleyerek hazırladık.” Hiçbir STK’nin fikrinin alındığını düşünmüyorum ben. Soruyorum, çok merak ediyorum, örnek veriyorum “Verilen cezalarda ısrarlı takiple ilgili biz Ceza Kanunu’nda şöyle bir düzenleme getiriyoruz, uygun mudur?” diye sorduğunuz tek bir sivil toplum kuruluşu ya da kadın derneği var mı? Yok. Çünkü sormadınız, çünkü bu kanun teklifini siz hazırlamadınız. Biz de zaten bunu söylüyoruz. E, sizin az önceki -tutanaklarda da bakabilirsiniz- anlayışınıza göre zaten şiddet komisyonunu da kurmanıza gerek yoktu çünkü 23’üncü Dönemde zaten böyle bir komisyon kurulmuştu ve bir rapor hazırladı. E, aynı şeyi döne döne... Hani diyorsunuz ya “Kadın dernekleriyle görüştük.” 23’üncü Dönemde de görüşülmüştü. E, niye topladınız? Çünkü çözüm üretmedi. Şimdi de aynı anlayışla bir teklif getiriyorsunuz. Sonda söyleyeceğimi başta söyleyeyim; getireceğiniz bu uygulama da maalesef çözüm getirmeyecek.

Bir diğer söyleminiz; her seferinde Cumhuriyet Halk Partisini Anayasa Mahkemesine gitmekle ifade ettiniz, her seferinde bunu bir alışkanlık hâline getirdiğini söylüyorsunuz. E, Değerli Milletvekilim, Anayasa’ya aykırı iş yapmayın, biz de götürmeyelim. Siz işinizi doğru yaptınız, hukuk çerçevesinde bir işlem yaptınız da biz mi durup dururken götürdük? Ortada bir hukuksuzluk var ve doğal olarak muhalefet partisine, ana muhalefet partisine düşen de o hukuksuzluğu yargıya taşıyıp düzenlemesini sağlamak. Bir de şunu ifade ettiniz: “Bu mücadeleye, her seferinde CHP’nin Anayasa Mahkemesine itiraz etmesi kadın mücadelesine sekte vuruyor.” Yani İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmak sekte vurmuyor, Cumhuriyet Halk Partisinin hukuki yollarını araması kadın mücadelesine sekte vuruyor.

Bir diğeri; İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmeyle ilgili bir açıklama yaptınız, dediniz ki: “Bazı ülkeler çekince koydu, bazı ülkeler imzalamadı.” Doğru ama bizzat sizin konuşmanız var, çekince koymadığınızın ve ilk imzalayan ülke olduğunuzun verdiği gururu taşıdığınıza dair bir ifadeniz var. Bu ülkeler yani... Şunu anlıyorum: Çekince koysaydınız ve bugün bunu ifade etseydiniz ya da imzalamama yönünde bir eğilim gösterip imzalasaydınız tutarlı bulurdum ama ülke zaten çekincesini koymuş, imzalamamış, şimdi onu niye önümüze getiriyorsunuz? Bunu anlamak mümkün değil.

Bir diğeri; açıklamanızda dediniz ki: “CEDAW’ı bir sürü ülke imzaladı ama İstanbul Sözleşmesi’ni imzalayan ülke sayısı az.” Evet, doğru. Yani yaptığınız kıyaslama zaten elma ile armut kıyaslaması. Neden? Çünkü CEDAW, Birleşmiş Milletler bünyesinde yer alan 8 temel insan hakkı sözleşmelerinden biri, daha çok ülkenin imzalaması gayet normal. Oysa İstanbul Sözleşmesi, Avrupa Konseyi üyesi olan ülkeler tarafından imzalanıyor. Eğer bu Konseyin üyesi olmayan ülkeler de imzalama talebinde bulunursa davet usulüyle ancak sözleşmeye dâhil olabiliyor. Dolayısıyla bu kıyas da doğru değil.

Şimdi, hep söylediğimiz bir şey var: Kadına yönelik şiddet bütüncül politikalarla ele alınmalı. Oysa siz her seferinde cezanın artırılmasıyla suçun azalacağını düşünerek böyle bir anlayışla yaklaşıyorsunuz.

(Uğultular)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, ben konsantre olamıyorum. Zaten meyve yeniliyor, bir de konuşmalar olunca insicamım bozuluyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Biraz sessiz olalım arkadaşlar.

Buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hep şunu söylüyoruz: Sebebi yani bataklığı kurutmadığınız sürece o sineklerin önüne geçemezsiniz. Nasrettin Hoca’nın bir fıkrası var: Bir gün sokakta bir şey ararken görüyorlar, diyorlar ki: “Hocam, ne yapıyorsun?” “Anahtarımı arıyorum.” “Burada mı kaybettin?” diyor. “Hayır, evde kaybettim.” “E, niye evde aramıyorsun?” diyor, “Evin içi karanlık da ondan.” diyor. Şimdi, siz asıl aramanız gereken yere, kadına yönelik şiddetin sebeplerine bakmayıp sadece cezayı artıracığınızı düşünerek bir yola çıkıyorsanız ve yirmi yıldır hâlâ bu noktadaysanız zaten bir çözüm üretmenizi beklemek doğru bir anlayış değil.

Bir diğeri, konuşmalarınızda her seferinde bu getirdiğiniz teklifle cezasızlık algısının önüne geçtiğinizi söylediniz. Ben size samimiyetle şunu söylüyorum, şunu sormak istiyorum: Hangi madde caydırıcılığı olan bir madde? Yani dört ayı altı aya çıkaran, iki yılı iki yıl altı aya çıkaran, daha doğrusu infazı, yatarı olmayan cezalar vermişsiniz. Bu getirdiğiniz maddelerin hiçbirinin yatarı yok. Oysa hukukta temel bir ilke, evet, ceza önemli ama cezanın mutlak uygulanması daha çok önemli. Eğer katil, verilen ceza ne kadar olursa olsun uygulanmayacağından eminse bunun caydırıcılığı olmaz. Nitekim, bu getirdiğiniz maddelerden çok somut şunu söylemenizi sizden rica ediyorum: “Şu maddenin kadına yönelik şiddette caydırıcılık özelliği var.” Ve hangi gerekçeyle caydırıcılık özelliği var? Samimiyetle bunu açıklamanızı istiyorum sizden.

Şimdi, az önce Yargıtaydan gelen görevli şunu ifade etti, dedi ki: “Hukuk kendi çerçevesinde bir işleyiş yapar...”

(Uğultular)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Biraz daha sessiz olursak, bir de buradan da konuşma olunca...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Arkadaşlar, sessiz olalım.

Devam edelim, buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şimdi “Hukuk kendi çerçevesinde işler.” dedi Yargıtay üyesi, o zaman, hukuk kendi çerçevesinde işleyecekse biz madde 1’i hiç koymayalım çünkü madde 1 zaten hâkimin takdir yetkisi olan bir şeyi yine hâkimin takdir yetkisine bırakıyor. O gün geldiğinde o hâkimler de aynı düşüncede.... Yani yaptığımın doğru olduğunu düşünen, kendi takdir hakkını kullanan hâkimler biz bu maddeyi değiştirdiğimizde de kendilerinin hukuk çerçevesinde karar verdiğini yine düşünecek ve yine benzer kararları verecekler. Burada hâkimin takdir yetkisinin dışına çıkılan bir uygulama yok. Dolayısıyla, caydırıcı bir özelliği yok.

Diyeceksiniz ki, az önce TOBB'dan gelen bir hukukçu hocamız ifade etti, dedi ki: "Gerekçe vurgusu, ısrarla üzerine basıldı ki kararı verenler buraya dikkat çeksin." Şimdi, yine, bütün arkadaşlarım örnek verdiği için söyleyeceğim, Hatice Kaçmaz olayında ya da başka bir davada... İşte, en son yine bir kadın cinayeti davasında haksız tahrik indirimi veren bir hâkim. Hatice Kaçmaz olayında "Evlilik teklifini kabul etseydi öldürülmeyecekti." diyen hâkim zaten bunun doğru olduğuna inanıyor. Namus gerekçesiyle işlenen cinayetin doğru olduğuna inanıyor. "O saatte sokakta olduğu için, erkek namusuna zarar geldiğini düşündüğü için bu cinayeti işledi." diyen hâkim zaten verdiği kararın doğru olduğuna inanıyor. Dolayısıyla, gerekçeye bunu çok rahatlıkla yazabilir. Bizim zihniyet dönüşümünden kastımız her seferinde bu. Eğer bu kararı veren hâkimler -parantez içinde belirtiyim ben de, hepsini tabii ki kastetmiyoruz- kadın-erkek eşitliğini içselleştirmede süreci, kadını bir birey olarak görmediği sürece vereceği karar değişmeyecek. Biz bu nedenle sebebe bakılması gerektiğini, sonucun bize sadece cezayı artırarak bizi sonuca götürmeyeceğini ifade etmek istiyoruz.

KEFEK komisyonunda da ifade ettim ben birçok önemli maddeyi; yine, özellikle kadına yönelik şiddette "kadın cinayeti" tanımının yasada yapılması gerektiğini düşünüyorum, en önemli sorun bu. İşlenen cinayetlerin artırıcı koşulları arasında çocuğun gözü önünde işlenmesinin artırıcı bir gerekçe olarak tanımlanması gerektiğini yine belirtmek istiyorum. Haksız tahrik indiriminin olmazsa olmazı, olması gerektiğini düşünüyorum bu değişiklikte. Bu konuyla ilgili sizin tek bir açıklamanız yok. Mesela sizce neden haksız tahrik indirimi yok?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Yılmaz Başkanım, sataşma var, sürekli bana sataşıyor.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, tabii, soruyorum; cevap hakkı geldiğinde zaten sizden cevap bekliyorum. Bu sataşma değil, açalım ki konuyu, güzel bir şey yapalım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Önermeniz var mı, haksız tahrikle ilgili öneriniz var mı?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Evet, İstanbul Sözleşmesi'nin maddesinde çok net bir şekilde töre, din, gelenek, namus -sözde namus- gerekçesiyle hiçbir gerekçenin indirim sebebi sayılmayacağı çok net bir şekilde ifade edildi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O bizde artırım sebebi zaten, cezayı artırım sebebi onlar; nitelikli hâl.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, "haksız tahrik" diye bir indirim gerekçesi var. İşte, Hatice Kaçmaz olayında evlilik teklifini kabul etseydi... Bunu bir indirim gerekçesi olarak kullanmadı mı?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hayır, haksız tahrik bağlayıcı değil ki.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Olmayan bir şey üzerinden niye yorum yapıyorsunuz?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hangi olmayan şey?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Karşılıklı olmasın.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – İşte, olmadığı için yorum yapıyorum, olsa zaten bu yorumu yapmam.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Tamam da teklifiniz nedir diyorum, haksız tahrikte verdiğiniz önerge var mı, ağırlaştırıcı nedenler...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Evet, söylüyorum, uygulanmıyor. Bunun bir gerekçe olarak indirim sebebi yapılmaması gerektiğini söylüyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ağırlaştırıcı sebep o.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Dinleyelim arkadaşlar.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – İşte, eğer siz bunu söylüyorsanız zaten... Bakın, biz bu teklifin neden KEFEK'te konuşulması gerektiğini istedik biliyor musunuz? Çünkü evet, adaleti, hukuku, buradaki maddeleri düzenleyecek olan Adalet Komisyonu olabilir ama maalesef uygulamadaki eksiklikleri bilmiyorsunuz değerli milletvekilleri, kadın cinayetlerinin, gittiğim bütün dava...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bakın, biz uygulamadan geliyoruz Hanımefendi, siz bilmiyorsunuz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bir tek kadın cinayeti davasını izlediniz mi? Tek bir kadın cinayeti davasına gittiniz mi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ya, uygulamadan biz geliyoruz, siz uygulamadan gelmiyorsunuz...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Size bir şey soruyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Zaten avukat arkadaşlar bilmiyor, eczacılar biliyor!

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Tek bir kadın cinayeti davasına gittiniz mi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet, tek tek anlatırım size.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toparlayın Sayın Taşcier.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama bir şey söylüyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama müdahale etmeyin Sayın Güler, niye müdahale ediyorsunuz?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Değerli Milletvekili, o zaman yasayı hep siz yapın, ne demek eczacı olmam benim bu konuyla ilgili...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – O zaman bu konuyla ilgili teklifiniz...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, ben teklifimi söylüyorum: Haksız tahrik indiriminin indirim gerekçesi olmaması gerektiğini söylüyorum. Bakın, bütün davalarda “O saatte sokakta ne işi vardı?” “Ama kırmızı etek giymişti.” “Ama ruj sürmüştü.” diyerek tahrik indirimi uygulayan bir sürü hâkim var ve bu nedenle üç beş yıl yatıp bir sürü katil şu an sokakta dolanıyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hanımefendi, onlar sosyal medya uydurmaları, dosyalara bakın.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bizzat ben davaları takip ettim Beyefendi, bir gün beraber bir kadın cinayeti davasına gidelim, hep birlikte görelim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Siz bizi dinlemiyorsunuz, bilmiyorsunuz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – İşte, bu meseleden ne kadar bihaber olduğunuzu gösteriyor. Ha, bana inanmıyor olabilirsiniz, bunu Öznur Hanım’a sorun lütfen, Komisyonunda cezaevlerini ziyaret eden milletvekilleri, AK PARTİ milletvekilleri dönüp diyor ki: “Haksız tahrikin indirim gerekçesi olmaması gerekir.” Bunu diyen sizin milletvekilleriniz. Belli ki kendi Komisyon raporunuzu da okumamışsınız, eğer o raporu okusaydınız partinizin kadın milletvekillerinin de bu yönde görüşü olduğunu ama bu kanun teklifine konulmadığını çok net bir şekilde gördünüz.

Demek ki iş, hukukçu olmakla bitmiyor; iş, halkın, toplumun sorunlarından bihaber olup olmamakla alakalı. Siz kadınların yaşadığı sorunlardan, kadınların yaşadığı şiddetten bihaber olarak nasıl çözüm üretecek bu makamlardasınız, ben de bunu hayretle karşılıyorum.

Çözüm önerimi sordunuz...

(Uğultular)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Dinler misiniz, çözüm önerimi sordunuz...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Tiryaki... Mehmet Bey, karşılıklı konuşmayın, toplantı...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Çözüm önerimi sordunuz...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler... Sayın Tiryaki...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Güler, çözüm önerimi sordunuz, öncelikle...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ya, arkadaşlar, ama lütfen...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Öncelikle şunu da ifade edeyim Sayın Başkan: Sayın milletvekili benim eczacı olduğumu ve hukuki bir yorum yaptığımı söyledi, Komisyon Başkanı da benim çok değerli bir meslektaşım, Öznur Hanım da eczacı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Komisyon Başkanı burada.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, Kadına Yönelik Şiddet Komisyonu Başkanı.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bakın, siz bizi dinlemiyorsunuz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ben sizi dinliyorum, siz bizi anlamak istemiyorsunuz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Siz uygulamayı bilmiyorsunuz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Abdullah Bey, bakın, sizi ikaz ediyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Uygulamayı biliyorum. Ben şu ana kadar 30'dan fazla kadın davasına gittim Değerli Milletvekili. 30'dan fazla kadın davasının hepsinde iyi hâl indirimi ve haksız tahrik indirimi uygulandı. Siz neden bahsediyorsunuz? Bir tane davaya gelin, birlikte gidelim. Bu kadar yaptığı işten bihaber olan başka bir dönem olmamıştı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim.

Sayın Taşcier, toparlayabilir misiniz?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama sataşıyorlar. Toparlayacağım Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam ama sizin cevap vermenize gerek yok sataşmalara.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Cevap vermemize gerek yok değil ama yanlış ithamda bulunuyor. Şimdi, benim eczacı olmamla bu işin ne alakası var? Kendisi hukukçu ama uygulamalardan bihaber. Yani ben buna çok şaşırdım ve üzüldüm. Keşke bir kadın davasını takip etseydi zaten bana bu yorumu yapmayacaktı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Vallahi şöyle söyleyeyim: Namus gerekçesiyle, sözde namus gerekçesiyle bu ülkede erkekler üç beş yıl yatıp mahkemeye gittiğinde “Erkekliğime laf söyledi.” diyerek indirim alacağını biliyorlar ve bütün davalarda bu indirimi alıyorlar.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Töre ve namus cinayetlerinde ağırlaştırıcı sebebi biz getirdik.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hanımefendi, bunu bir indirim gerekçesi olarak uyguluyor diyorum hâkimler, bunu bir indirim gerekçesi olarak uyguluyor. Getirmiş olmanız... Madem getirdiniz, her şey güllük gülistanlık, niye düzenleme yapıyoruz? Niye düzenleme yapıyoruz her şey güllük gülistanlık? Hatice Kaçmaz olayında neden adam üç beş yıl yatıp çıkıyor madem bu kadar doğru düzenlemeler var?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Uğraşıyoruz zaten. Hiçbir suçu sıfırlamak mümkün olmuyor ve dünyadaki uygulamalara baktığımız zaman da azalma olayına gittiğimizde görülüyor yani.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi şöyle: Hatice Kaçmaz olayında üç beş yıl yatıp çıkmıyor Gamze Hanım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, Hatice Kaçmaz olayında da indirim gerekçesi olarak...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Müebbet aldı.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bakın, ağırlaştırıcı bir gerekçe olarak sunmuyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Değerli arkadaşlar, bakın, bu şekilde olursa olmaz. Yani sürekli karşılıklı konuşmayla olmaz.

Gamze Hanım, siz tamamlayın.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hatice Kaçmaz davasında ağırlaştırılma gerekçesi var mı?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Müebbet almış adam.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ağırlaştırma gerekçesi olarak saymamış, kadını öldürmesini bir ağırlaştırma gerekçesi olarak uygulamamış yani “Eğer evlilik teklifini kabul etseydi bunu uygulamayacaktı.” diyerek ağırlaştırılmış mı vermiş, müebbet mi vermiş? Müebbet vermiş. Oysa ağırlaştırılmış olması gerekirdi. Yanlış mı düşünüyorum?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Aynı şey değil ya. Başka bir şeyi birbirine karıştırıyorsunuz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ben bir şeyi karıştırmıyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Hayır, konu dağılmadı, Abdullah Bey bilmiyor. Ben çok net söyleyeyim: Maalesef, bir hukukçu olarak eğer bana bu yorumu yapabiliyorsa ben çok şaşkınım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gamze Hanım, tamam mı?

Toparlayalım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şöyle söyleyeyim hemen: Ayşe Tuğba örneğini vereyim Abdullah Bey’e.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Nasıl o telefon, nasıl açıldı hemen o?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ben açıyorum merak etmeyin, öyle özel yeteneklerim var Başkanım, siz merak etmeyin, kafanızı yormayın ona.

Ayşe Tuba davasında 29 kez şikâyetçi olmasına rağmen “haksız tahrik” altında tasarlayarak kasten öldürme suçundan yirmi dört yıla düşürdü. Ayşe Tuba örneği Eskişehir’de. Lütfen yani biraz şu elinize gelen teklifleri okuyup ona... Yani bir okuyun ya. Allah aşkına ya! El kaldırıp indirmekten vazgeçin. Biraz halkın sorunlarına, halkın yaşadığı sorunlara kulak kabartın.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toparlayalım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şimdi en son... İnsicam bozuldu tabii, ne diyeceğimi unuttum.

FATMA AKSAL (Edirne) – Hakaret edince sürekli...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, toparlayalım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, ben hakaret etmiyorum, hakaret etmiyorum. Hayır, bana değil kendi partilerinize cevap vermeniz lazım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gamze Hanım, her sataşılana kulak kabartmayın ya.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Eğer kadın davalarında verilen cezaları normal karşılıyorsanız bilelim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Estağfurullah.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Eğer indirim uygulanmasına, “Sokakta o saatte ne işi vardı? Erkekliğime laf söyledi. Kırmızı ruj sürdü.” gerekçeleriyle indirim, tahrik indirimi uygulanmasını normal karşılıyorsanız... Ki söyleminizden bu anlaşılıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hayır, onu kimse normal karşılamıyor zaten.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ki söyleminizden bu anlaşılıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yok, yok; anlaşılmaz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Zaten sizin buna çözüm üretme şansınız yok. Ha diyeceksiniz ki: “Gamze Hanım, niye kendini yoruyorsun?” On dokuz yıllık AKP iktidarının zaten kadına bakış açısını biliyoruz, kadın ile erkeği eşit görmeyen bir zihniyete sahip olduğunu biliyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Hanımefendi, bakın, onu yarıştırmaya kalkarsak burada ben AKP’nin taciz, tecavüz, şiddet... Bir sürü şeyler var. Bunları yarıştırmayın. Bunları yarıştırmanın bir anlamı yok. Siz altında kalırsınız. Siz Genel Başkanınızın, partililerinizin söylemlerinin altında kalırsınız. Girmeyin bunlara, bunlara girmeyin. Bu kadar acziyet içinde olmayın, bu kadar acziyet içerisinde olmayın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyorum Gamze Hanım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sözümlü toparlıyorum Başkan.

Özetle... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ya, birbirimizi mi yarıştıracamız! Ayıp ya! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, ilk siz söylediniz, ben hiç örnek vermedim, ilk siz başlattınız, ilk siz söylediniz, ilk siz söylediniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Çok yanlış şeyler bunlar.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Onun için altında kalırsın, hiç girmeyin. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Özetle Sayın Başkan, biz bu teklifin kadına yönelik şiddetin, kadın cinayetlerinin önüne geçeceğine inanmıyoruz. Hele hele bu Komisyonunda bu kararların altına imza atacak milletvekillerinin bu kadar konudan bihaber, kadınlarla ilgili olaylardan bihaber olduğu böyle bir Komisyonunda zaten çözüm çıkması da beklenemez.

Teşekkürler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Oy birliğiyle geçecek biraz sonra, görürsün, buna “hayır” diyebilen kimse yok.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Bu tarz konuşmanızdan dolayı sizi ayıplıyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, ben son derece sakın konuşuyordum. Yanınızdaki milletvekiline söyleyin, siz onu ayıplayın, beni değil.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Habip Bey, buyurun.

HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hazırnu tekrardan saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten önemli bir konu. Kadın milletvekili arkadaşlarımın da bu konudaki tartışmaları çok

kıymetli, çok değerli. Umarım ortak bir noktada buluşurlar ve ülkemizin, coğrafyamızın, halklarımızın daha iyi bir yaşama kavuşmaları için doğru yasalar yaparlar diyorum.

Şimdi, özellikle şunu belirtmek istiyorum: Çok yoğun bir pandemi süreci yaşadık ve gerçekten hekim arkadaşlar, sağlık emekçisi olan arkadaşlarımız muazzam bir emek verdiler ve ciddi anlamda da bu emeklerini sergilerken de hepimizden takdir aldılar. Zaman zaman iktidar alkışladı, zaman zaman bu sağlık emekçisi ve doktor arkadaşları maalesef sözleriyle dövdü. Söz verdi iktidar, sözlerini tutmadı. Özellikle özlük haklarıyla ilgili maaşlarının düzenlenmesiyle ilgili iktidar bir söz verdi. Maalesef bu sözü tutmadı. Sayın Bakan Yardımcımız burada, Meclisimizin kıymetli milletvekilleri, yasamanın üyeleri burada. Umarım bu konuyla ilgili, hep beraber ortak bir adım atarız, sağlık emekçilerine, doktorlara verilen söz tutulur diyorum.

Şimdi, konumuza dönecek olursak, bu yasanın zaten kadına şiddet kısmıyla ilgili muhakkak ki kadın milletvekili arkadaşlar tartışmaları daha derinlikli, daha yoğunluklu ve daha sağlıklı yürüteceklerdir. Ben bir hekim olarak, bir sağlık emekçisi olarak sağlıktaki şiddet ve malpraktis davalarla ilgili yapılan düzenlemeyi ele alacağım. Burada şunu özellikle belirtmek gerekir arkadaşlar: Biz Sağlık Komisyonunda detaylı olarak bu maddeleri zaten tartıştık. Bununla ilgili bir şerh de yazdık, Komisyonumuza sunduk da. Ama şunu özellikle belirtmek istiyorum: Türkiye bir hukuk devleti ama aynı zamanda bir sosyal devlettir. Yani her şiddeti ya da her sorunu kanunlarla düzenlemeye çalışırsak emin olun eksik kalır, kadük kalır. Sağlıktaki şiddet de aynı böyle. Sağlıktaki şiddetin çözümünün temeli aslında sağlık politikaları, yanlış yürütülen sağlık politikalarının değişimiyle olabilecek bir sorundur, çözülebilecek bir sorundur. O açıdan bence sadece katalog suçlar grubuna alınması sağlıkta şiddetin yeterli olmayacaktır, ciddi anlamda eksik kalacaktır ama tabii caydırıcı olması açısından da önemlidir. Bu noktada onu da belirtmeden geçmemek lazım. Şunu özellikle belirtiyim: Türkiye’de Sağlıkta Dönüşüm Programı var olduğu sürece, hasta bir müşteri olarak algılandığı sürece, sağlık hizmeti ticari bir meta olarak görüldüğü sürece, sağlıktaki yöneticiler liyakat sistemine göre değil, sözleşmelerle, iktidarın yandaşı, tarafındaki kişiler olduğu sürece, hatta şunu söyleyeyim, KHK’lerle, güvenlik soruşturmalarıyla, sağlıkçılar ve hekimler üzerinde bir sopa gibi etmenlerin olması süreci boyunca emin olun bu sağlıktaki şiddet devam edecektir. Hatta şöyle bir şey söyleyeyim: Bakın, bazen medyaya da yansıyor siyasilerin özellikle sağlık emekçileri üzerine, hekimler üzerine yer yer haksız söylemleri çıkıyor “Giderlerse gitsinler.” “İğne yaptırmam.” “Şu olur, bu olur.” gibisinden sözleri var olduğu sürece kesinlikle sağlıktaki şiddet son bulmayacaktır arkadaşlar çünkü bu toplumsal zihniyetin değişmesi, bu şiddeti körükleyen tavırların, politikaların olması sürecinde emin olun, bu şiddet değişmeyecektir, devam edecektir çünkü daha birkaç ay önce, biz birkaç yıl önce aslında, biz bir madde çıkarttık, kanun çıkarttık ve dedik ki: “Yani bu sağlıkta şiddeti önlemeye yönelik umarız çözüm olur.” ama olmadı, eminim bu da olmayacaktır. Yeniden hekimlerimiz, sağlık emekçilerimiz haksız bir şekilde şiddete maruz kalacaklardır. Umarım, bu konuda daha sağlıklı politikalar geliştiririz ve bu sorunların kökten çözümünü sağlarız.

Bakın, hekimler, sağlık emekçileri kötü çalışma ortamlarında çalışıyorlar. İdarelerden kaynaklı, ciddi anlamda eksik materyallerle, kötü ortamlarda çalışıyorlar; beş dakikada, on dakikada hasta muayene ediyorlar ve baktığınız zaman resmen bütün hastalıklar hastanelerin kapısında karşılanıyor.

Bakın, size şöyle söyleyeyim: Türkiye’de her yıl 200 bine yakın yeni kanser teşhisi konuluyor arkadaşlar. Tabii, Abdullah Bey’in sağlık durumu şu an iyi, önümüzdeki süreçlerde herhâlde bir sağlık sorunuyla çok karşılaşmayacağını düşünüyor. Onun için çok sağlık politikalarıyla ilgilenmiyor, daha çok Ceza Kanunu’yla ilgileniyor. Abdullah Bey, Türkiye’de her sene 200 bin civarında yeni kanser vakası teşhisi konuluyor ve aynı zamanda binlerce insan, 100 bine yakın insan kanserden dolayı

yaşamını yitiriyor, bu sadece bir alandaki sağlıkla ilgili değerlendirmem.

Bakın, pandemide de gördük, diğer alanlarda da, diğer kronik hastalıklarla ilgili de ciddi anlamda sorunlar var, sıkıntılar var. Yani mevcut Sağlıkta Dönüşüm Programı bu sorunları daha da körüklüyor. Emin olun, koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmemesi, tedavi edici sağlık hizmetlerine öncelik verilmesi, hastalıkların hastanenin kapısında karşılanması ciddi anlamda sağlık emekçilerine bir yük getiriyor. Doğal olarak da sağlık hizmetini almaya giden hastalarda da ciddi bir strese, soruna yol açıyor ve neticesinde de hiç istenmeyen durumlar yaşanıyor. Evet, sağlıkta şiddeti önlemeye yönelik çıkarılan yasa olumludur ama gerçekten bakın, Sayın Bakan Yardımcımız burada, bu politikalar devam ettiği sürece, bu yanlış politikalar sürdürüldüğü sürece kesinlikle ve kesinlikle bu şiddet önlenemeyecektir. Gelin, burada değil, Sağlık Komisyonunda, ki sizlerin de katılımıyla bu şiddetin ana nedenlerini kurutacak, sorunları ortadan kaldıracak politikalar üzerine kafa yoralım ve bu sağlıkta şiddeti besleyen Sağlıkta Dönüşüm Programı'ndan vazgeçip, sağlıklı ticari bir metaya, hastayı bir müşteriye dönüştüren sistemden vazgeçip yeni bir sağlık sistemi, toplumsal anlamda toplumcu bir sağlık sistemi var edelim diyorum ancak bu şekilde biz sağlıkta şiddeti önleyebiliriz.

İkinci konu, çok uzatmayayım detaylı tartışmıştık zaten. Bu malpraktis davalar iki yönlüdür arkadaşlar, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; bakın hem hekim açısından bakmak lazım hem de hasta açısından bakmak lazım. Aksi takdirde terazinin bir tarafına bastığınız zaman öbür tarafı ciddi anlamda mağdur edersiniz, çok daha başka sorunlara yol açarsınız. O açıdan idarenin elinde, idarenin tamamıyla hükmettiği, idarenin üyelerinden oluşan, Bakanın belirlediği, Bakan Yardımcısının Başkanı olduğu, 5 Genel Müdürtün üyesi olduğu, bilimsel anlamda sadece 2 hekimin olduğu bir kurul sağlıklı karar veremeyecektir. O açıdan bu kurulun özerk olması lazım, demokratik bir şekilde kendi başkanını seçmesi lazım ve aynı zamanda bilimsel bir karar verdiği için de bilim insanlarının yoğunlukta olduğu bir kurula dönüştürülmeli, meslek odalarının, hasta hakları derneklerinin temsilcilerinin olduğu bir kurul olmalıdır. Aksi takdirde malpraktis davalarının bakın, yüzde 90'ından fazlası -Bakan Yardımcımız bilir- idare kaynaklıdır aslında, yetersiz donanımın alakalıdır, fiziki ortamların yetersizliğiyle alakalıdır. O açıdan bakın, birçok noktada idare kendi eksikliğinin orada belki de üstünü örtecektir. O nedenle malpraktis davalarıyla ilgili değerlendirmeyi yapacak, ki biz Sağlık Komisyonunda tartıştık, bununla ilgili Adalet Bakanlığından değerli bir arkadaşımız gelip bilgilendirme de yaptı, "Kasıt aranacak." dedi. "Ceza almışsa taksirle ya da işte, kasten o sebebiyet vermişse yaralama ya da ölüme, o zaman işte, bu kurul karar verecektir." dedi. Evet, doğrudur ama şöyle bir durum da söz konusu, burada keyfiyetçiliğin de olma durumu söz konusu çünkü kurul kararlarında sorumsuzdur, dokunulmazdır yani "Bir hekimle ilgili buna rücu edebiliriz tazminatı." dediği anda bitmiştir, onu Ankara İdare Mahkemesine götürecek, yıllarca uğraşacaktır. Oysaki bu kurul bilimsel anlamda gerçekten bilim insanlarının yeterli sayıda olması durumunda ve aynı zamanda tarafsız, bağımsız kurulmuş bir kurul olursa o zaman daha sağlıklı karar verecektir hem hekimlerin hem de hastaların hem sağlık emekçilerinin bu tür durumlarda haklarını koruyacak bir durumda olacaktır. Aksi takdirde iktidarın -yani bugün AKP iktidarı vardır, yarın başka bir iktidar da olabilir- sopolasına dönüşecektir hekimler üzerinde, sağlık emekçileri üzerinde, bürokratik bir şiddete dönüşecektir çünkü baktığınız zaman tamamıyla Sağlık Bakanının yetkisiyle hareket edecektir.

Zaten Komisyonun başlangıcında da ben Anayasa'ya aykırılık açısından da değerlendirmiştim. Gerçekten ciddi anlamda da hem Anayasa 9'a hem 10'a hem de 2'nci maddeye aykırı bir durum da teşkil etmektedir. O nedenle biz bununla ilgili bir önerge verdik, Sağlık Komisyonuna kurulun demokratik bir hâle kavuşturulması, özerk yapıda olması ve Bakanlığın etkisinin yani idarenin etkisinin kısıtlanması için Bakanlıktan gelen üye sayısının 1'e düşürülmesini, başkanının kendi içinde demokratik bir seçimle seçilmesini önerdik. Umarım siz, bugün, burada değerlendirirsiniz, siz bu önerimizi dikkate alırsınız

diyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyorum. Zaten fazlasıyla biz Sağlık Komisyonunda bu tartışmaları yürütmüştük.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Teklif sahipleri, 5237 sayılı Yasa'nın 62'nci maddesindeki “sürecindeki davranışları,” ibaresini “sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya” ibaresiyle değiştirmeyi teklif ediyorlar. Yani pişmanlık gösteren davranışları varsa ancak bu bir indirim sebebi olacak.

Şimdi, ben size sadece toplantı sırasında telefonumdan internet sitelerine girerek birkaç tane ceza davasından pişmanlık örneği okuyacağım: 12 Nisan 2016 tarihinde Elâzığ'da eşi Gülcan Demir'i katleden Serdar Demir savunmasında şöyle demiş: “Eşimi çok seviyordum, aldatıldım, psikolojim altüst oldu.” Yani “Pişmanım.” diyor. 12 Mart 2020 tarihinde Aydın Yılmaz bir buçuk yıl evli kaldıktan sonra boşandığı eşi Vildan Akkaya'yı katlediyor. Mahkemede “Eşimi çok seviyordum. Ona nasıl kıydığımı bilemiyorum yani pişmanım.” diyor.

Sancaktepe'de 15 Ocak 2020 tarihinde tartıştığı eşi Tuğçe Demiryaran'ı boğarak öldüren Turan Demiryaran “Ben eşimi seviyordum, tasarlayarak öldürmedim. Sonra aldatıldığımı öğrendim, çocuğumuz olduğu için eşimi affettim. Bir anlık öfke sonucu olan bir şey. Adaletinize sığınıyorum yani pişmanım.” diyor.

Adana'nın Ceyhan ilçesinde yaşayan 26 yaşındaki Serap Öner, evli olduğu ve hakkında uzaklaştırma kararı aldırıldığı 24 yaşındaki Ali Öner tarafından bıçaklanarak katlediliyor ve duruşmada “Karım beni aldattı ve öldürdüm. Pişmanım, onu çok sevdim.” diyor.

İstanbul'da yalnız 2009'da 16 kadın kocası tarafından öldürülür. Faillerin neredeyse tümü verdikleri ifadelerinde “Eşimi çok seviyordum, yanlış yaptım. O anda sinirlerime hâkim olamadım, çok pişmanım.” diyor.

Şubat 2015'te Çengelköy'de eşi Kübra Kart'ı öldürdükten sonra parçalara ayırıp çöpe atan Tahir Kart duruşmada son sözü sorulunca “Eşim Kübra Kart'ı çok seviyordum. Bana muska yaptıklarından dolayı eşimi öldürdüm yani pişmanım.” diyor.

Adana'da, kendisini aldattığı iddiasıyla 42 yaşındaki eşi Hatice Demir'i banyo yaparken satırla doğrayıp öldüren 56 yaşındaki Arif Demir savunmasında “Ben aslında eşimi çok seviyordum yani pişmanım.” diyor.

İğdır'da, eski eşi ve kuzeni olan 2 çocuk annesi Dilan Kok'u camını kırarak girdiği evde tabancayla vurup öldüren Maruf Kok, savcılıkta verdiği ifade “Gözüm karardı, bir anda ateş etmeye başladım. Kaç el ateş ettiğimi hatırlamıyorum. Çok pişmanım.” diyor.

Akhisar'da 2015 yılı Kasım ayında eski eşi ve kayınpederini öldüren Halil Ölmezler ifadesinde “Hâlâ aklım almıyor. Ben karımı aslında çok seviyordum. Olayın nasıl geliştiğini anlamakta zorlanıyorum. İlişkimiz için çok çabaladım, mücadele gösterdim. Yaptıklarımın dolayı çok pişmanım.” diyor.

Şimdi, bu teklif sahipleri diyor ki: “Eğer pişmanlığı gösterirse bu, indirim nedeni olacak.” Bir kişinin pişmanlık gösterdiğini nasıl anlarsınız ifadesi dışında, yani ifadesi dışında ne anlayacaksınız? Ya, işte, evet, bunu söylüyorum. Yani dolayısıyla sözüne, lafına güvenmek dışında ne yapacaksınız? İşte veya diyelim ki bunu söyledi, pişman olduğunu söyledi ve yasada bu hüküm olduğu sürece yani

pişmanlık gösteren davranış -kimi insanın sözünden daha büyük bir davranış yok- yüksek yargı, bölge adliye mahkemeleri bunların hepsini bozmayacak mı? Yani bundan dolayı indirim uygulanmamış her dosyada “Pişmanlık vardı, dolayısıyla indirim uygulanmalıdır.” demeyecek mi? Bu, indirim sebebini daha somutlaştırmak için getirilmiş bir teklif gibi görünse de esasen bu tür davaların tamamında, emin olun, sanıkların tamamı “Ben çok pişmanım.” diyecek ve bu pişmanlık nedeniyle indirim nedeninden yararlanmak isteyecek. Dolayısıyla, ben teklifin 1’inci maddesindeki bu ibarenin tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Teklif sahipleri şu anda vazgeçmeseler bile Genel Kurula kadar bunu düşünsünler ve bu ibarenin tekliften çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkan.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Çok özür dilerim Başkanım, bu önemli de yani çünkü...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Benim sözümünden sonra aslında söylerseniz, ben de cevabı...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – O cümlelerin başıyla beraber değerlendirsek çok daha iyi olacak yani maddenin ikinci fıkrasını. Yani sadece beyan değil, failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki durumu. Çünkü bir de yargılama tek başına yeterli olmuyor, yargılama bir de bir süreç.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bu yüzden sonra olur Abdullah Bey, pişmanlık olaydan sonra olur.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet, ben... Eyvallah, bir bütün olarak değerlendirdim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Candan Hanım, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum.

Ben de bütün herkesi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bir hekim olarak ve bir kadın olarak öncelikle, bu torbanın içine hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin hem kadına yönelik şiddetin konulmasını gerçekten anlayamıyorum. Yani burada amacımız ne, bilemiyorum. Şimdi, bu Komisyonumuzun olsun, diğer ihtisas komisyonlarımızın olsun, hani, bu tasarıları, bu kanunları ayrı ayrı görüşmeye zamanı var, gücü var. Yılları buldu, komisyonlarımızın birçoğu maalesef toplanmıyor. Dolayısıyla, burada amacın ben sorunu çözmek olduğunu düşünmüyorum. Biraz ilgileniyormuş gibi yapıyoruz, işte sorunu çözüyormuş gibi yapıyoruz ama “mış” gibi yapıyoruz ve önümüze çok iddialı cümlelerle geliyor bu kanun teklifleri niyeyse, her gelen, işte, müjdeleniyor, “devrim” deniliyor, “reform” deniliyor. E, biz de bunları duyunca, hakikaten, hani, bir şeylerin düzeleceğine inanıyoruz. Hani, “Büyük değişim olacak ya, sorunlarımız çözülecek. En azından yapısal şeylerimiz bu anlamda düzelecek.” diye düşünüyoruz ama hani işin özü öyle olmuyor. Bir geliyor, bakıyoruz ki sadece bir makyaj.

Bakın, bizler, kısaca... Tabii, çok uzun uzun girmeyeceğim. Aslında kronolojik bir tarih var, on yıl önceye gitmek lazım, işte İstanbul Sözleşmesi’ne bir atıf yapmak lazım çünkü on yıl önce biz, gene bugün konuştuklarımızı konuşuyorduk o dönemde de. Aynı, aynı sorunları konuşuyorduk. Ama sorunları çözerek gitmediğimiz, bir getirdiğimizi bir götürdüğümüz için... Sayın Vekilim biraz önce dedi ki: “Biz getirdik.” E, getirdiklerinizi götürüyorsunuz. Yani kaşıkla getirip kepçeyle götürüyorsunuz hatta. Sonuç olarak, bizim elimize maalesef zarar kalıyor ve İstanbul Sözleşmesi’ne gidişimizde dedik ki: “Ya, bizim sorunumuz var. Kadına yönelik şiddet sorunumuz var. Dünya ortalamasında OECD ülkelerinde birinci sıradayız şiddette, cinayette, kadınlar katlediliyor.” Ne oldu? Hani, kadına yönelik şiddet sorunumuzu mu çözdük? Ne olduk yani sıralamada en alt seviyelere mi düştük, ne oldu bu kadar sürede? Ve bu mücadele, bakın, öyle bir kişinin kararıyla çıkılabilecek bir mücadele de değil. Yüz

binlerce, milyonlarca kadının yıllardır verdiği eşitlik ve adalet mücadelesi var bunun içinde. Acısı var, gözyaşı var. Öyle bir kişinin kararıyla “Ya, ben yaptım, oldu.” diyerek çıkabileceği bir sözleşme de değil. Bakın, yaşayan, yaşatan, gerçekten çok kıymetli bir şeydi İstanbul Sözleşmesi ve hâlâ öyle tabii ki. Neden “yaşayan ve yaşatan” diyorum? Çünkü kendini değiştiriyordu, zamana göre, eksiklere göre, her ülkenin kendi ihtiyacına göre bunu yapıyordu. Bu yüzden çok kıymetliydi ve biz dönüp dönüp ha bire niye buna atıf yapıyoruz? Bakın, bu sözleşmenin orijini, hatırlarsınız, Türkiye’den çıktı; Nahide Opuz diye bir kadının verdiği bir hukuk, bir adalet mücadelesi, bir yaşam hakkı mücadelesiyle ortaya çıktı. Ne oldu? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bizim hak ihlali yaptığımız yönünde karar verdi ve ondan sonra biz çalıştık, toplantılar yaptık ve ortaya İstanbul Sözleşmesi çıktı. Peki, sonrasında 6284 sayılı bir Kanun yaptık İstanbul Sözleşmesi pratiğini uygulayalım diye. Saygıdeğer hukukçularımız çok iyi bilirler bunu. Hani, pratikte uygulayalım, sorunları bununla paralel bir şekilde çözelim diye. Neden biz durup durup İstanbul Sözleşmesi ve 6284 diyoruz, biliyor musunuz? İlk kez kamuda, toplumda zihniyet dönüşümünün güçlenmesine, farkındalığın artmasına, yerleşik, derli toplu bir içtihat oluşmasına katkı sunduğu için, şiddete karşı ilk kez teyakkuz şeklinde bir yapı oluşturmaya başladığı için bu kadar önemli buluyoruz. Sözleşmeden çıkılması, maalesef, bu süreci, gerçekten, ciddi anlamda sekteye uğrattı.

Şimdi, eleştirimiz nereden? Eleştirimiz şöyle: Bütüncül bir bakış açısıyla değil, yüzeysel bir yorumla hazırlanıp önümüze getirilmiş bir teklif bu. Neden böyle diyoruz? Ya, sorunun tespitini yapmıyor. Ben doktorum. Ya, teşhis koymadan nasıl tedavi edeceksiniz? Teşhis yok. Bir kere, kadının adı yok, “kadın cinayeti” diyemiyor. Sırf kadına yönelik, kadın olduğu için, ayrımcılığa uğradığı için öldürüldüğünü ifade etmekten çekiniyor. Eril şiddeti tanımlayamıyor, eril şiddetin öznelarini betimleyemiyor, “toplumsal cinsiyet eşitliği” demekten imtina ediyor, çekiniyor; 6284’e atıf yapamıyor, hatta, kendi çıkardığınız Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4’üncü Ulusal Eylem Planı’na bile atıf yapmıyor. Şimdi, böyle olunca biz tabii ki samimiyeti sorguluyoruz. Biz tabii ki diyoruz ki böyle, cezaların alt sınırında aylık artışlar yaparak sanki yani böyle, yeni bulmuş gibi mevzuatımızda on yıldır olan ısrarlı takibi suç tanımına sokarak Allah aşkına reform mu yapabileceğiz, kadına yönelik şiddeti mi önleyeceğiz, kadın-erkek eşitliğini mi sağlayacağız? Biz bunu eleştiriyoruz. Vekilim de çıkmış diyor ki: “Hukuktan anlamıyorsunuz.” Hukuktan anlayanların getirdiği teklif bu mudur Sayın Vekilim? Hani, buysa vay hâlimize o zaman, vay hâlimize o zaman. Ben hukukçu değilim ama vallaha çok eksik var. Tek tek de söyleyeyim, bize izin verirseniz.

Teklifin 1’inci maddesi -Ceza Kanunu’muzun 62’nci maddesi- takdiri indirim maddesi. Bunda diyor ki -biraz önce de ifade etti Sayın Vekilim- “Failin geçmiş, sosyal ilişkisi, cezanın failin geleceği üzerinde olan etkisi, failin yaşı, eğitimi, failin fiilden sonraki ve duruşmadaki hâl ve tavırları gibi nedenlerle hâkimler tarafından uygulanan indirimler.” diyor. Şimdi de biz olmaz diyoruz, içten pişmanlık lazım. Yani öyle, hani, kıyafetini giymiş, gelmiş, öyle boynunu bükmüş, herkes kafadan, bol kepeçeden, pişman olsun. Nasıl olacak pişman? Olan olmuş, ölen ölmüş. “Pişmanım.” demeyecek mi yani o? 50 tane bıçak darbesi sallamış, boğazını kesmiş; şiddet uygulamış, eziyet etmiş, yıllarca, bir kez de değil, yıllarca yapmış, sonra da gitmiş boğazını kesmiş “Pişmanım.” diyecek, biz de “Evet ya, çok pişman gerçekten...” Gerekeceye yazmışsınız bir şeyler ama bunların hiçbirisi samimi değil. Ayşe Paşalı’yı hatırlayın, diğer cinayetleri hatırlayın. Bu anlamlı bir şey değil ki “pişmanlık” ifadesi de hâlâ muğlak, açık bir ifade değil.

Bu arada, korunan şeyler var. Bu pişmanlığı koyuyor, gerekçeyi de yazıyor ama madde metnine... Bakın, failin geçmiş, sosyal ilişkileri, cezanın geleceği üzerine etkisi, takdiri indirim sebeplerini koruyor. Bunları niye koruyorsunuz? Bunları neden koruyorsunuz? Asıl bunlardan alıyor zaten.

Ve konulan bir madde, Sayın Vekilimin de ifade ettiği gibi, Türk Ceza Kanunu'nun 29'uncu maddesi, aslında kadına yönelik şiddette, kadın cinayetlerinde çokça kullanılan, hâkimler, yargı mensupları tarafından bir düzenleme; haksız tahrik indirimi. Ona da hiç dokunmuyoruz. Yani suya sabuna dokunmuyoruz ama ne hikmetse, biz kadına yönelik şiddeti engelliyoruz. Burada ne diyor? Burada diyor ki: "Suçun, haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet ve şiddetli elemin etkisiyle işlenmesi hâlinde uygulanan indirim." Yani biz buna diyoruz ki: "Erkeklik indirimi." "Namusuma küfretti, erkekliğime laf etti." işte, etti de etti yani. "Beni aldattı, küçük düşürdü, yemek yapmadı, evi süpürmedi, kadınlık görevlerini..." O kadar çok ki, o kadar bol kepeçeden sayılıyor ki ve bunlar gerçekten mahkemelerde indirim sebepleri olabiliyor. Nerede? Bakın, örneğini vereyim ben size, somut örnek, daha yeni, daha geçen hafta; 16 Mart 2022, Bursa'da, boşandığı eşi Fatma Gökce'yi 5 bıçak darbesiyle öldüren İlhan Gökce, eski eşinin erkekliğine laf ettiğini söyleyerek önce haksız tarihten indirimini alıyor, sonra da duruşmada "Savunulacak yanı yok, tabii ki çok pişmanım, keşke öldürmeseydim." diyerek iyi hâlden ceza indirimi alıyor; çifte indirim alıyor.

İpek Er davasını hatırlıyorsunuz değil mi, hani, tecavüze uğrayan sonra kendi canına kıyan? Mahkeme ne oluyor? Diyor ki tecavüzcü: "Yapma, söyleme, zaten sana kimse inanmaz." diyor ve gerçekten yargı tecavüzcüyü haklı çıkardı. Failin geleceğini düşünerek tutuklama bile yapmadı. Yani ölen kişinin, ölen kadının hayatından değil, failin geleceğinden kaygı duydu. Şimdi bunu nereye koyacaksınız? Sayın Vekilim, bunu nereye koyacaksınız? Bakın, hemen hemen tüm kadın cinayetlerinde, hemen hemen hepsinde iyi hâl indirimleri var. O kadar sistematik, o kadar rutin ki artık; kafadan, hiç öyle pişmanlığa filan, hiçbir şeye bakılmadan. Ve bu indirimler gerçekten kadın cinayetlerini meşrulaştırıyor.

Hatice Kaçmaz olayı bu cinayet... 19 santim bıçakla gidiyor kadınla buluşmaya, evlilik teklif edecek. İnsan yüzükle gider, çiçekle gider değil mi? 20 santim bıçağı almış, evlilik teklif etmeye gidiyor. Kaç? 16 bıçak darbesiyle öldürüyor? Sizce bu, hunharca öldürmek değil mi? Sizce bu tasarlayarak bir insanı öldürmek değil mi? Bu değilse daha nedir, bilmiyorum yani. Hani bunun daha nasıl bir tanımı var? Ben gerçekten bilmiyorum. Bu, Yargıtayın verdiği bir karar, çok içler acısı bence. Bence bir oturup düşünmemiz lazım. Bir şöyle oturalım, bizim yargımız ne boyutta, düşünelim.

Emine Bulut... Hatırlarsınız değil mi? (Gürültüler) Eğer konuşmazsanız kendi aranızda Sayın Vekillerim... Hani dinlerlerse daha iyi olur bence, daha iyi sonuç alırız diye düşünüyorum. Emine Bulut'u hatırlıyorsunuz değil mi? Çocuğunun gözü önünde boğazı kesilerek... O da tasarlanarak hunharca öldürmekten ceza almadı biliyorsunuz, almadı. Şimdi, burada bir çarpıklık yok mu? Demeyelim mi? Ben çıkardım, çok da gerilere de gittim, bugünden başlayıp 2018, 2019...

Bakın, İzmir'in Menderes ilçesinde 13 yaşındaki çocuğa cinsel istismarda sanık iyi hâl almış. Bir diğeri, Ankara'da, 2019 yılında, eşinin yüz kemiklerini kırmış, haksız tahrik ve takdiri indirim almış. 2018 yılında, 9 yaşındaki kızını istismar eden babaya iyi hâlden indirim verilmiş. Şimdi, bunları nereye koyacaksınız? 2017'de, Batman'da kız kardeşine, 16 yaşındaki bir çocuğa bir hafta işkence ederek, en sonunda da üzerine elektrik vererek ölümüne sebep olmuş. Yani o da almış iyi hâl indirimi. Neyse Yargıtay bozmuş Allah'tan ama almış, cebine koymuş yani indirimi. Antalya'da sevgilisinin üzerine benzin dökerek yakan sanık iyi hâl indirimi almış. Şimdi, failleri koruyan bu kararlar, uygulanan iyi hâl, haksız tahrik indirimleri, kadını şiddetle tecavüzle hem açık bir şekilde hem korunmasız bir şekilde bırakmıyor mu Allah aşkına? Caydırıcılığı azaltmıyor mu sizce de? Kadınlar canını yitiriyor; katiller, yok, işte, gelecek indirimi, yok saygın indirimi, yok pişmanlık indirimi, yok cinnet indirimiyle topu topu sekiz, dokuz yıl yatıp çıkıp hayatına devam ediyor. Şimdi, zaten, biraz önce de ifade ettiğim gibi, öyle pişmanlığı yazıp "Gerekçeyi de yaz altına." diyerek sorunları çözemediğiniz çok açık ve net

ortada, amacınızın bu olmadığı da ortada. İşte, biz bir şeyler yapıyoruz, siz de susun; işte, bakın, kadına yönelik şiddetle mücadele ediyoruz ama sorunu çözmek derdinde değiliz. Şimdi, biz diyoruz ki...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Derdimiz ne?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben konuşayım sonra cevap verirsiniz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Derdimiz ne yani?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Biz diyoruz ki kadına yönelik şiddette, cinayetlerde, kadın saikiyle işlenen, kadına yönelik cinsiyete dayalı ayrımcılıkla ilgili suçlarda, cinsel istismarda, çocuğun cinsel istismarında ya uygulamayın, ne indirimi, ne pişmanlığı ya? Bunun yasada olması bile bence bir utançtır, hepimiz için bir utançtır. Ne demek “Pişmanım.” ya? Hangi pişmanlık, hangi özür, o çocuğu annesine, annesini çocuğuna götürebilir ya? Kim karar verecek buna? Giden gitmiş ya. Böyle bir şey olabilir mi ya? Hâlâ bugün olmuş 21’inci yüzyıl, 2022’nin Türkiye’inde biz bunu konuşuyoruz, pişmanlığı yazalım mı diye; utanç vesilesi bence. Bırakın, oraya yazmayı hani bunun olması hepimiz için utanç diye düşünüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Candan Hanım, şimdi, orada bakın, teklifi okursanız...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teklifi çok okudum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Orada “Pişmanım.” demenin yeterli olmayacağını söylüyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Biliyorum, gerekçede neler yazdığını da biliyorum, davalarda nasıl kullanıldığını da çok iyi biliyorum; ıllardır takip ediyorum, okuyorum. Elbette hukukçu değilim ama milletvekiliyim. Milletvekili olmam hasebiyle de elimden geldiğince kul hakkı yemeden, kimsenin hakkını kimseye geçirmeden de bu doğruları, bu gerçekleri dile getirmek zorundayız biz; zorunluyum ya, ben onların sesi olmak zorundayım, hani bu yüzden buradayım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, toparlayalım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Toparlayacağım.

Şimdi, cezalar evrensel hukuk kurallarına göre verilmiyor Sayın Vekilim. Yani bunlar maalesef toplumsal normlara, kişilerin ve toplulukların ahlak kurallarının anlayışına göre veriliyor. Ve esas sorun, gerçekten yargının pratiğinde yani yasalarda var, cezalarımız var, uygulamıyoruz; infaz sistemi, hükmün açıklanmasının geriye bırakılması var, denetimli serbestliği var, infazı var, affı var, paraya çevrilmesi var. Ya, ceza diye bir şey yok ki zaten. Ceza kalmıyor, kuşa dönüyor yani. “Yatmıyor.” diyorsunuz, müebbet almış. Müebbet alan kaç yıl yatıyor Allah aşkına? Siz söyleyin. En son 2020’de işte, yaptınız yani ne oldu, kaç yıl yattı da çıktı insanlar? Ve bir ısrarlı takip... Sanki yeni bulmuşsunuz gibi, on yıldır mevzuatta var bu teklif, on yıldır. İki yıl önce bende kanun teklifi...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Mevzuatta nerede var?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – 6284’te var Sayın Vekilim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Türk Ceza Kanunu’nda yok.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bilirsiniz siz, 6284 Koruma Kanunu hani biz yaptık.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Türk Ceza Kanunu’na ilk kez giriyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bizim mevzuatımızda var, hani, Amerika’da değil, Almanya’da değil. 6284 sayılı Kanun’un 1’inci maddesi ve Uygulama Yönetmeliği’nin 3’üncü maddesi o kadar güzel açıklamış ki. Hem de “Fail ile mağdurun arasında bir illiyet bağı da yok.” diyor yani kim olursa olsun.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – TCK’ye ilk kez giriyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama sizin getirdiğiniz ne? Boşanmış eş. Eş, e, ne olacak, dinî nikahlı eşi olunca ne olacak?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Herkesi kapsıyor, nerede? Birinci fıkraya bakın.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Herkesi kapsamıyor. Ağırlaştırmak için söylüyorum. Herkesi kapsaması ayrı, herhâlde bir ısrarlı takip suçu tanımlanmış ama ağırlaştırıcı unsurlarda...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ağırlaştırıcı unsur olmasın mı?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ağırlaştırıcı unsur olsun ama onun içinde nişanlı da olsun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ama yani kademe kademe gidiyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – E, tamam ama bu da kademe yani. Bu bütün suçlar için olması gereken bir kademe aynı zamanda.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ Evet, toparlayalım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Nişanlısı olsun, dinî nikahlı eşi olsun...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Onlar işte ağırlaştırıcı sebep.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama yok, bunlar değil. İyi okursanız... Sayın Vekilim, okumamışsınız demek ki.

Şimdi “kasten yaralama” suçu eklenmiş tamam. Eziyet, eziyet... (Gürültüler)

Eğer dinlerseniz ben de tamamlayacağım cümlelerimi.

“Eziyet” ve “ısrarlı takip” suçu neden tutuklama sebebi sayılmıyor? Yani bu aslında çok büyük bir eksiklik. İsrarlı takibin şikâyet tabi olması, kamu davası açılmaması, bunlar çok büyük bir eksiklik. Her şey, bütün getirdiğiniz teklifler maalesef “mı” gibi yapmak üzerine kurulmuş.

Burada, sözlerimi toparlarken şunu söylemem lazım: Bizim yapabileceğimiz şey... Vekilim diyor ya: “Ne yapıyoruz?” Yapmamız gereken şey, bir kere bu iş sadece cezalarla, sonuçla olmaz, hele suçun alt sınırlarını böyle aylar, aylar artırarak hiç olmaz. Bu iş toplumsal. Gerçekten bir zihniyet dönüşümü lazım. Kadın-erkek eşitliğinin, özellikle “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramının toplumun ve özellikle yargı mensubunun kişiliğine, kimliğine tamamen yerleştirilmesi lazım. Yargı pratiklerinde bunların göz önünde bulundurularak karar verilmesi lazım. Yoksa gerçekten yargı, işte, biraz önce de okuduğum şekilde kararları vermeye devam ediyor. Bize düşen, samimiyet ya, samimi yaklaşacağız. Samimi olursak, birbirimizi dinlersek... Böyle üstten “Siz bilmiyorsunuz, anlamıyorsunuz.” edasıyla yani konuşmacılara müdahil olursanız zaten burada, o zaman, hani amaca binaen olmamızın bir anlamı yok “Biz konuşalım, muhalefet konuşuyor, eleştiriyor.” Hayır, 6284’ü hep beraber yaptık, alkışladık, İstanbul Sözleşmesi keza aynı. Ama bunların karşısına daha somut, daha gerçek yaptırımlarla, daha gerçek kanunlarla gelmek zorundayız ve bir an önce İstanbul Sözleşmesi’ni ve hükümlerini uygulamak zorundayız diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Sayın Kayışoğlu, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, şimdi ben de genel olarak şöyle bir giriş yapmak istiyorum: Ya, burada bir şeyleri yarıştırmamanın anlamı yok. Konuşmacılar, teklif sahipleri ve iktidar partisinden vekiller konuşurken işte “Biz, şunu yaptık, şunu yaptık. Genel Başkanınız şunu söyledi...” Ya, tarih AKP’yle başlamadı. Ya, 1926’sı var, 2001’i var. Ya, 2001’deki Medeni Kanun kadar hakikaten devrim yapan başka bir

kanun var mı? Ya, 1926'dan sonrasında bahsediyorum. Ailenin reisi kocaydı 2001'e kadar. E, 2001'de çok kapsamlı değişiklikler yapıldı üçlü koalisyon döneminde "Aile birliğini her iki eş de temsil eder." denildi, birçok hak konusunda eşitlik getirildi. Ya, bunları yok saymanın bir anlamı yok, kimse için bir faydası yok. 2004'te yapılan değişiklikler de evet, 2010'da yapılanlar da, sonrası da, öncesi de hepsi önemlidir, değerlidir, zaten haklar böyledir. Haklar, insan hakları, kadın hakları, çocuk hakları genel olarak "yaşayan belgeler" olarak tanımlanır ve dolayısıyla da gün geçtikçe, yıllar geçtikçe yeniden yeniden ele alınır, yeniden yeniden düzenlenir çağın koşullarına göre. O yüzden...

Bir de şunu söyleyeceğim: Hani "Genel Başkanınız şöyle dedi, böyle dedi." Ya, bunu söylersek siz hakikaten altında kalırsanız, kadınlarla ilgili söylenen onca olumsuz lafı alt alta sıralasak koca bir ansiklopedi oluşur.

Şimdi, söylenen şey şu: Bir kere kadınlara yönelik şiddetle ilgili, sorunlarla ilgili, haklarının korunmasıyla ilgili sebepler nelerdir, neden kaynaklanıyor? Alınması gereken tedbirler nelerdir? Elimizde bilimsel bir veri var mı?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Var.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – 2009 yılında Avrupa Birliği fonlarıyla Aile Bakanlığı tarafından yapılmış bir araştırma var. Ben sonrasını görmedim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 2014 var.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – 2014'ü görmedim. 2009'u gördüm.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 2014 Aile Bakanlığı...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Var mı?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – 2014 var, var, var.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tamam. Benim en son gördüğüm araştırmada şöyle diyor...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – 2014 var.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tamam, varsa sorun yok, olsun zaten, onu söylüyorum.

Benim en son okuduğum araştırmada diyor ki: "Eğer eğitim seviyesi artarsa –araştırmada öyle diyor- şiddet azalıyor. Refah seviyesi artarsa şiddet azalıyor." Bu, bir gerçek. O zaman ne yapmamız lazım? Eğitim seviyesini artırmamız lazım -2014'te de muhtemelen benzer şeyler var- refah seviyesini artırmamız lazım. Bunu söyleyince farklı şeylere çekiyorsunuz, doğru değil.

Şimdi, öncelikle evet, toplumsal cinsiyet rollerinin artık toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde yerleşmesi gerekiyor. Yani toplumun kadına rol biçmekten artık vazgeçmesi gerekiyor, bunun için de eğitimen başlamak gerekiyor. Ama bakıyorsunuz müfredata, müfredatta toplumsal cinsiyet eşitliği yok. Tam tersine, okul kitaplarında, ders kitaplarında kadına biçilen rol, ev işi yapan, çocuk bakan, çocuk doğuran, işte, çay servisi yapan bir şekilde tanımlanıyor ve çocukların zihnine de bu eşitsizlik çocukluklarından itibaren işleniyor; bu bir.

İkincisi: Sıla Şentürk öldürüldüğünde kaç yaşındaydı, daha yeni oldu? 16 yaşındaydı. Peki, 16 yaşında bir çocuk nerede olur normalde? Okulda olur. 10'uncu sınıf öğrencisi olur. Peki, neden okulda değil o çocuk, neden öldürülüyor? Çünkü eğitim sisteminde sorun var, neden olacak. O çocuğun okulda olması lazım, sosyal devlet o çocuğun okulda olmasını temin etmeli. 10'uncu sınıfta olması gereken bir çocuktan bahsediyoruz. Sonra, her cinayetten sonra çıkıp ahkâm kesiliyor, büyük büyük laflar ediliyor "Öyle yapacağız, böyle yapacağız." "Yok, 23 bıçak darbesiyle tahliye olur mu?" "Cezaları

ağırlaştıracağız.” Cezaları ağırlaştırmakla evet, bir nebze olsun belki caydırıcılık olacak ama bu sorun çözülmeyecek, biliyoruz, hukukçu olarak hepimiz bunu biliyoruz. Hani bu cezaları ağırlaştıracağız da böyle dönersel... İşte “Karaman olayı oldu, çocuk istismarı araştırma komisyonu kuralım.” işte, Emine Bulut çocuğunun gözü önünde öldürüldü “Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda araştırma komisyonu kuralım.” o geçti, yeniden seçim geldi “Hazırladığımız o kanunu atalım rafa, infazla ilgili kanunu...” Bu, böyle olmaz ki. Yani bir partinin ülkenin sorunuyla ilgili bir programı vardır, bir tüzüğü vardır, projesi vardır ve iktidara geldiğinde onu hayata geçirmek için oturur, düzenler, bir kere de evrensel hukuka uygun bir şekilde, insan haklarına uygun bir şekilde, Anayasa’ya uygun bir şekilde teorisini oluşturur, pratiğini de uygulamaya geçirecek şekilde gerekli tedbirleri, önlemleri alır; bütüncül bir şekilde yaklaşım budur. Ama bu olmuyor, kamuoyunun algılarına göre, dönemsel gerçekleşen olaylara göre maalesef ele alınıyor, bu da çözüm getirmiyor. Uygulayıcılara da sorulmadığı için her defasında bir eksiklik oluyor. Bakın, geçen KEFEK’te de söyledim yani 6284 çıktığında kadınlardan harç alınıyordu harç yani yüzü gözü mor içinde adliyece gidip cebinde para olmadığı için koruma kararı alamayan kadınlar vardı biz bunları buraya iletene kadar.

Şimdi, tamam, cezalarla ilgili ağırlaştırma hükümleri geliyor, daha doğrusu, kadına yönelik suçlarla ilgili birtakım hükümler geliyor. Mesela, kadına yönelik işlenen suçlardan bir tanesi de en çok karşılaşılanlardan bir tanesi de eski adıyla, “hürriyeti tahdit” yani “hürriyetten yoksun bırakma” suçu peki niye yok burada? Ya, bir sebebi var mı merak ediyorum. Var mı gerçekten, kanunu imzalayan arkadaşlar söylerse memnun olurum. Niye yok? Yani kadınların kaçırıldığı veya eve kapatıldığı, hapsedildiği, kilit altında tutulduğu bir gerçek değil mi? Sadece kadın oldukları için aynı gerekçelerle bu suç işlenmiyor mu kadınlara karşı? İşleniyor. Peki, niye yok? Niye yok yani burada, merak ettim gerçekten.

Sonra, şöyle bir şey olabilir... Kadınları koruyamıyoruz, gerçekten, bu, bir gerçek. Örneğin, ısrarlı takiple ilgili veya diğer suçlarla ilgili faili neden elektronik kelepçeyle takip etme gibi bir tedbir düşünülüyor? Ya, olabilir, cezaevinden... Yani karşılaştığımız çok olay var, cezaevinden çıkıp gidip evde işte, karısını veya boşandığı kişiyi veya bir yakını öldüren çok faille karşılaştık. Neden bunlar takip edilmiyor? Neden haber verilmiyor kadınlara? Neden bu tedbirler ele alınmıyor? Onu da düşünmek lazım.

Sonra, ısrarlı takip suçu. Şimdi, hocamız da açıklama yaparken dedi ki: “Bu bir hareket suçu değil.” Arkadaşlar, ısrarlı takip suçuyla ilgili bir şey söylemek istiyorum, önemli bir şey, lütfen dinlerseniz. Şimdi, hareket suçu değil, neticeli suç. Yani kanundaki tanıma göre ne oluşması gerekiyor? Huzursuzluk. Huzursuzluk oluşması ya da işte, kendisinin, yakınlarından birisinin güvenliğinden endişe duyması gerekiyor. Yani “hareket suçu” dediğimiz şey ne oluyor? Tehdit ettiğinde suç oluşmuş oluyor, hakaret ettiğinde suç oluşmuş oluyor, herhangi bir netice beklenmiyor ama ısrarlı takipte netice bekleniyor. Peki, kime göre huzursuzluk? Kime göre o kaygının oluşmuş olması gerekiyor? Bunu nasıl ölçeceğiz? Merak ediyorum, nasıl ölçeceğiz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şikâyetçiye göre.

NURHAYATA ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yani umarım öyle olur. O zaman zaten onu yazmaya gerek yok ki. Yani ısrarlı takip... Bir de şikâyet tabi üstelik, şikâyet ettiyse demek ki huzursuz olmuş. O zaman huzursuzluğu yazmaya gerek yok, var mı? Yok, değil mi Yılmaz Bey, katılıyorsunuzdur bana?

Şimdi, bir de şunu söyleyeyim: İsrarlı takip suçu nasıl bir suç, biliyor musunuz? Bazen ölümden beterdir, gerçekten ölümden beterdir. İki gün önce bana gelen mesajları isteyene gösteririm. Bir kadın -şehrini, ismini vermeyeyim, başka bir şehirden- yirmi yıldır öğretmenlik yaparken -bakın devlet memuru, öğretmen. Bir insan kolay kolay memurluğu bırakır mı?- çocuklarını alıyor ve yurt dışına

kaçıyor çünkü dövülüyor, darbediliyor, şiddete maruz kalıyor, serbest bırakılıyor, tehditler ediliyor, evine kefen gönderiliyor. Savcı diyor ki: “Evden çıkma.” “Devlet beni koruyamadı Vekilim.” diyor. WhatsApp üzerinden konuştuk “Devlet beni koruyamadı, ne olur beni burada bırakmayın, ben turistim burada. İşe gidemiyorum, param yok, arkadaşlarım para verdi canımı kurtarayım diye, kaçtım. Çocuklarım okula gidemiyor, çocuklarımla psikolojisi bozuk.” diyor. Bu bir devlet memuru ya. Bir insan devlet memurluğunu bırakıp, ülkesini bırakıp kaçmak zorunda kalır mı? “Devlet beni koruyamadı, savcı ‘Evden çıkma.’ dedi.” diyor. Şimdi, soruyorum: Allah aşkına, şu teklifi hazırlayanlardan birisi bana -şu anlattığım örneği, isterse mesajı gösteririm, mesajları, tutanakları, her şeyi var şurada- “Şu kanun o kadını koruyacak, o kadın kaçmak zorunda kalmayacak artık.” desin. Diyebiliyor musunuz? Diyemiyorsunuz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Anlatın da...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Hayır, nasıl koruyacak?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ne demek “Nasıl koruyacak?”

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Söyleyin ya, bu kanunun hangi maddesi koruyor? Hangi maddesi o kadını...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Öyle bir madde yazın ki korusun o zaman, söyleyin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Örnek veriyorum, mesela, elektronik kelepçe getir diyorum, takip et faili diyorum. Bak, savcı şunu söyleyebilir mi ya “Evden çıkma.” diyebilir mi ya? Bu kadın işe gitmek durumunda, bu kadın çalışmak zorunda, çocuklarını kaçırmış, çocukları okula gitmek zorunda.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Dünyada hangi ülkede kadına yönelik şiddet sıfırlanmış?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Karşılıklı olmasın...

Nurhayat Hanım, toparlayabilir misiniz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – O zaman, önce zihniyet değişikliğini getireceksiniz, önce müfredattan başlayacaksınız, önce eğitimden başlayacaksınız, önce söylemleri düzelteceksiniz. “Kadınlar iş arıyor diye işsizlik var.” demeyeceksiniz.

Şimdi, dolayısıyla, evet, ben “ısrarlı takip” suçunun tanımıyla ilgili tekrar şerhimi koyuyorum. Bir sonuç beklenmesi çok anlamsız, çok gereksiz, şikâyetle bağlı olması da çok anlamsız, onun da kaldırılması lazım. Yine, uzlaşmayla çelişkili oluyor, o çelişkinin düzeltilmesi lazım. Hürriyetle ilgili, hürriyeti tahdit suçunun buraya eklenmesi lazım, eksik kalmış. Bunları vurgulamak istedim. Biliyoruz ki gerçekten bunlar çözüm değil, bunlar geçici, bunlar ne kadar caydırıcı olacak, göreceğiz elbette. Ama biz her adımı, her gelişmeyi tabii ki önemli buluyoruz yine de diyorum, herkesi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Kayışoğlu.

Madde üzerinde 3 tane önerge var, önergeleri okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı TCK'nun 62. maddesinin 2. fıkrasında yer alan “sürecindeki davranışları,” ibaresi “sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya” şeklinde değiştirilmiş,

fıkra 1. cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve “kararda” ibaresinden sonra gelmek üzere “gerekçeleriyle” ibaresi eklenmiştir.

‘Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz.’”

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Alpay Antmen

Antalya

Çorum

Mersin

Süleyman Bülbül

Aydın

Gerekçe:

Anayasa’ya aykırılık olmaması amaçlanmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum..

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Kısa bir açıklama yapabilir miyim teknik anlamda?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Çok kısa, gerekçeyi okuduk.

Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Değerli arkadaşlar, burada bizim muradımız, 62’nci maddede “gibi hususlar” ifadesi var, bu “gibi hususlar” ifadesi teklifte yok yani bizim önergemiz ile teklif arasındaki tek fark “gibi hususlar” ibaresi. Neden bunu düşündük? Bu 62’nci madde sadece kadına şiddette, sağlıkta şiddette uygulanmayacak, Türk Ceza Kanunu’ndaki bütün suçlarda uygulanacak. Biz, hâkime burada neredeyse sıfır takdir hakkı veriyoruz, bu da hem Anayasa’ya uygun değil hem de her olaya göre böyle motamot bir 62’nci madde yaratmamış oluruz. Bu düzelirse hâkimin takdir hakkı da burada tekrar gündeme gelmiş olacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 62’nci maddesinin ikinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

3) Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına, LGBT’+lara ve çocuklara karşı işlenen suçlar,

4) Dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle bu madde kapsamı dışındadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Züleyha Hanım.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Eskiden “iyi hâl indirimi” dediğimiz bir indirim maddesi.

Çokça kadın hareketinin, feminist hareketinin tartıştığı bir madde aslında, çokça da gündeme giren bir maddeydi. Yargının kararları nedeniyle aslında çok fazla konuşulan bir madde oldu. Yani burada şöyle bir sorun olduğunu düşünüyorum: Genel bir düzenleme yapılmış, öncelikle oradan tartışılabilir miyiz? Genel bir düzenleme yapılmış, bu, genel düzenleme içerisinde değerlendirilebilecek bir düzenleme değil. Yine, kadınlar meselesinden, toplumsal cinsiyet meselesinden bakılarak tartışılması gereken bir mesele ve bu yüzden biz, kadın hareketi olarak, feminist hareket olarak buna “erkeklik indirimi” diyoruz aslında. İyi hâl indiriminin genel kapsamında, içinde değerlendirilemeyecek bir madde olarak düşünüyoruz. Böyle yaptığınızda, aslında kadın meselesindeki egemenlik ilişkisinin sonucu olan bir meseleyi genele yaymak gibi bir şey yaparsınız ki bu, aslında, hukuk mantığı ve erkeklerin kadın üzerinde uyguladığı şiddet ya da cezalar sonrası verilecek kararlarda eşitlemek olur. Eşitleme doğru bir yöntem değil. Burada erkeklik indiriminden vazgeçilmesini talep ediyoruz biz. Yoksa, genel olarak bütün takdiri indirimlerin de uygulamada farklılıklar ya da daraltma gibi bir önerimiz yok. Bu anlamıyla biz gerekçede söyledik, erkeklik indiriminin topyekûn kadına yönelik toplumsal cinsiyetten kaynaklı işlenen suçlara ilişkin, LGBTİ+’lara ilişkin ve yine ötekileştirilen diğer kesimlere ilişkin suçlarda uygulanmaz şeklinde bir düzenleme öneriyoruz. Şimdi, demin burada öneriler tartışıldı. “Ben çok seviyordum, öldürdüm.” “Çok seviyordum, yaraladım.” “Çok seviyordum, hürriyetini tahdit ettim.” “Çok seviyordum, şunu yaptım, bunu yaptım, pişmanım.” meselesinde belki anlaşılmadığımız nokta şu: Pişman olmak aslında suçu işleme gerekçesinden pişman olmak değil. Burada şunu demiyor: “Ben kadın üzerinde bir egemenlik ilişkisi kurmak istedim, onu kendi malım olarak gördüm, benim sevgime karşılık vermemiş olmasını kendi açımdan erkekliğime edilmiş bir laf, iktidarına edilmiş bir laf olarak gördüm.” diye bir düşüncesi yok. “Çok seviyordum, sevdiğim kadını öldürdüm. Aslında, evet, öldürmek hakkımda ama pişmanım.” diyor. Şimdi, bu iki şey farklı bir şey, buranın bir anlaşılması lazım. Burada pişman olunan şey erkeklikten, erkek olarak egemenlik ilişkisinden vazgeçmek değil; ceza alacak, ondan dolayı pişman. Mesele bu burada, o yüzden bu, bir pişmanlık olarak değerlendirilecek bir durum değil. Bu nedenle, biz, bu tür suçlarda çocuklara yönelik, kadınlara yönelik ve demin söylediğim ayrımcılık nedeniyle işlenen nefret suçlarına ilişkin meselelerde bunun böyle tariflenmesini ve bu indirimin, iyi hâl indiriminin, takdiri indirimin topyekûn kaldırılması gerektiğini söylüyoruz. Ve bir kez daha şunu söyleyeyim: Burada mesele sadece orada mağdur olan kadın meselesi değil, bütün kadınlara yönelik işlenmiş bir suç olmasından kaynak alıyor. Bunu her seferinde kaçırıyorsunuz. Sadece tek bir kadına karşı işlenmiş gibi algılanıyor, oysa, bir kadına karşı işlendiğinde aslında bütün hepimiz tehdit altına giriyoruz. Aslında, hepimiz, bir erkeğin teklifini kabul etmediğimizde bizi öldürebileceği, yaralayabileceği, hürriyetimizden mahrum bırakabileceği tehdidiyle karşı karşıya geliyoruz. Bu nedenle bir sistemsel meseledir diye tarifliyoruz ve “erkeklik indirimi” diyoruz bunun adına. Bu yüzden biz topyekûn kaldırılması gerektiğini söylüyoruz.

Bir kez daha şunu hatırlatalım: Ya, İstanbul Sözleşmesi meselesi işte tam da bunların hepsini kapsayan, hepsini ayrıntılı anlatan, neden erkeklik indirimi olduğunun gerekçesini, zeminini koyan bir sözleşmeydi. Oradan bakabilirsek, oradan aslında bütün bu yasal düzenlemeleri görebilsek, gerçekten, düzenleme, kadın meselesinde, kadına yönelik erkek şiddeti meselesinde çözüme adım atabilecek bir noktaya gelecek. Şimdi, şunu söylüyorsunuz ya “Avrupa’da yok mu?” Değil mi? “Hangi ülkede çözmüş?” diye sorular soruyorsunuz. Sorduğunuz sorunun cevabını vereyim, dinlemiyorsunuz ama olsun, ben vereyim. Biz şunu iddia etmiyoruz: Bir tek bizim ülkemizde kadına yönelik erkek şiddeti var, bir tek bizim ülkemizde erkek devlet şiddeti var demiyoruz. Diyoruz ki: Bütün toplumlarda erkek egemenliği var, bundan azade olan bir toplum yok zaten, bir devlet yok zaten, bir ülke yok zaten. Bu bir sistem meselesi diyoruz, kapitalizmle iş birliği yapan bir patriarkal sistem meselesi var ama şöyle bir fark var: Kadına yönelik suçların azaldığı ülkeler var, hâlen çok yoğun yaşandığı ülkeler var, adımların

atıldığı ülkeler var, atılamayan ülkeler var, daha geriye giden ülkeler var diyoruz. Aradaki farkı böyle koyuyoruz, yoksa, Avrupa tümüyle bu sorunu çözdü falan demiyoruz, orada da erkek egemenliği devam ediyor diyoruz. Sizin mücadeleniz, izlediğiniz politika, iktidarların uyguladığı siyasetin kendisi, kadın meselesinde yaklaşımın kendisi belli bir seviyeye taşıyor ya da daha geriye düşürüyor; iktidarın özellikle son dönemlerde belirgin uyguladığı siyasi yaklaşımı, kadına yönelik yaklaşım, kadın kazanımlarına yönelik aslında geri çeken yaklaşımı bu meselede maalesef, kadın kazanımları daha da geriye götürüyor ve bizim ilerlememize değil geriye çekilmemize yol açıyor; burada sorun var diyoruz. Yoksa ülkeler çözdü, bir tek Türkiye’de sorun var demiyoruz ki. Sistem sorunu varsa bütün ülkelerde var diyoruz. Ama şunu diyoruz: Bakın, sabah akşam bize şunu söylerseniz, işte, kadın erkek eşitliği yoktur, fitratımızda yoktur, kadınlar zaten... Nafaka hakkını tartışırken kalkıp Diyanet İşlerinden görüş alırsanız, âlimlerden görüş alırsanız, kadınlara bunları sormazsanız, yıllardır mücadele eden kadınlara “Ya, siz pratikte varsınız, ne diyorsunuz, hangi yasal düzenleme, nasıl yapılırsa çözüm üretilir?” diye sormuyorsanız ilerleme sağlanmaz diyoruz, bu yaklaşımdan vazgeçmezseniz ilerleme sağlanmaz diyoruz. Söylediğimiz şey bu, bunu dikkate almanızı istiyoruz. Mesele budur, yoksa, sadece Türkiye’de erkek egemenliği var diye bir sözümüz yok ama demin de söyledim, şuradan da bağımsız değil: “Aileyle uyumlaştırılmış iş yaşamı” diye kadını konumlandırıdığınız sürece, kadını aileye mahkûm ettiğiniz sürece, aile dışına göre kamusal alan tarifi yaptığınız sürece kadına yönelik erkek şiddetini de suçları da önleme şansınız yok. Buradan baktığınız sürece bu sistem böyle devam edecek. O yüzden, bütünlüğe, bütünlüklü bir politik hatta bakmak gerekiyor diyoruz, bu kadar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Gerekçesi açıklanan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirmesine arz ve teklif ederiz.

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

“Madde 1: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 62’nci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna “Çocuk istismarı ve kadına karşı işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır. Bu Kanun’un 82’nci maddesiyle düzenlenen kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadını kadın olduğu için kasten öldürme suçlarında bu madde uygulanmaz.” cümlesi eklenmiştir.

Gerekçe:

Kadına yönelik şiddet davalarında yargı yetkisini kullananlar fail lehine değerlendirmeler sonucunda cezasızlık pratiği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Türk Ceza Kanunu’nun 62’nci maddesinde yer alan takdiri indirim nedenleri arasından çocuk istismarı ve kadına karşı işlenen suçlar kapsam dışında bırakılmıştır. Kadına yönelik şiddet davalarında yargı erkleri tarafından sıkça kullanılan haksız tahrik indiriminin kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet türleri ile kasten öldürme suçları indirim kapsamı dışında bırakılmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okuduk ama buyurun Sayın Subaşı.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biz de indirimin bu yönüyle kaldırılmasını istiyoruz çünkü biz, üst üste yaptığımız yargı reformlarıyla sanıyorum en çok yargıyı yıpratmış. Bu yasanın hazırlanmasında da yine özensizce hazırlanma sebebi, hepimizin bildiği gibi İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılması. Ardından pandemi gibi bir felaket yaşanırken, sağlık çalışanlarımızı, ekonomik şartlarının zorlukları ve üstelik bir de hakaretimiz beyanlarla çok ciddi yıpratmış ve bu iki konudaki tepkilere karşılık iktidar da hemen bu yasayı hazırladı ama baktığımız zaman yasada kadına karşı şiddetin tanımı dahi yapılmamış. Şimdi, kadına karşı bu suçları... Binbir emekle hazırlanmış yasalarımızın sistematüğını, biz, böyle acele yapılmış torba yasalarla bozuyoruz. Bu yasaya da baktığımızda, doğrusu Anayasa'nın 10'uncu maddesine -eşitlik maddesine- çok aykırı hükümler de var, hatta bir kadının kadına karşı suç işleminde de yani kadın şiddetiyle tanımlayamayacağımız şekilde, bir kadının kadına karşı suç işleminde de kabaca cezaları artırarak uygulamaları ona da uygulamış olacağız. Hâlbuki suçun maksadı ve tanımı tabii ki bu değil.

Şimdi, bu ceza indirimlerine de bir çekidüzen vermeye çalışmışız ama burada bizim belirttiğimiz gibi, çocuk istismarı ve kadına karşı işlenen suçlarda bu ceza indiriminin uygulanmaması en doğrusudur diye düşünüyoruz çünkü failleri burada pişmanlık rolüne sevk edecektir ve mutlaka hepsi de bütün failler de bu pişmanlık rolünü oynayacaktır ve yargıda çok çeşitli kararlar vermeye başlayacaktır. Bir kere daha, biz yargıyı da yıpratmış olacağız. Onun için, yasalar hazırlanırken bir kere, her şeyden önce Ceza Kanunu'muzda her cezanın, her suçun bir tanımı yapılır ama biz, bu kadar önem verdiğimiz bir kadına karşı şiddet suçunun tanımını yapabilmiş değiliz, tanımını bilmiyoruz. Oysa burada İstanbul Sözleşmesi bu noktada iyileşme adımı atmak isteyen bütün ülkeler, toplumlar için derli toplu, çok iyi hazırlanmış bir sözleşmeyi ama biz, gelin görün ki Anayasa'nın 90'ıncı maddesine aykırı biçimde, maalesef, sahip olduğumuz bu otoriter rejim yüzünden kanuna aykırılıkla bu maddeyi yok saydık ve bu madde Danıştaydan döndükten sonra tekrar İstanbul Sözleşmesi'nin yaşatılması için elden gelenin yapılması gerektiğine inanıyoruz. Ama biz bu şekilde yasalar yaparak yasalara ve yargıya katkı sağlamadığımız gibi hem yasaların sistematüğını bozuyoruz hem de yargıyı biraz daha yıpratmış oluyoruz. Bu kanunda da biz bu "pişmanlık" denen konuyu tamamen kaldırarak kadına şiddet ve çocuk istismarlarında bu hükmün uygulanmamasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Subaşı'nın ve Sayın Erel'in vermiş olduğu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: 1'inci maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(f) Kadına karşı,”

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Başkan, hiç söz almayanlar var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ– Ünal Bey, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifinde hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle

ilgili düzenlemeler vardır. Her iki konu da maalesef uzun yıllardır hemen hemen her gün ülkemiz gündemine olumsuz olarak yansıyan, basın manşetlerinde yer bulan, toplumda travmatik etkiler yaratan sosyal bir yara hâline gelmiş ve yıllardır çözülmeyi bekleyen ve maalesef yıllardır da çözülemeyen konudur; sorundur. Bu sebeple, her iki konu açısından da her ne kadar bu düzenlemelerin çıkarılmasında gecikilmiş ve her ne kadar bazı eksiklikler olsa da ve hatta kanun teklifinin bazı maddelerinin hukuk tekniği açısından hatalı yönleri olmuş olsa da konunun Meclis gündemine alınmasını olumlu bir adım olarak görmekteyiz. Ancak kanun teklifinde eleştirdiğimiz ve eksik gördüğümüz önemli noktalar da vardır.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinde genel olarak, sağlık çalışanlarına şiddet ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ve cezaların artırılarak caydırıcılığın sağlanması amaçlanmıştır. Oysa sadece tutuklama yapılarak ve sadece cezalar artırılarak caydırıcılığın sağlanması, şiddetin engellenmesi ve sorunların çözülmesi mümkün değildir. Ceza kanunlarındaki değişikliklerin yanında, her iki sorun açısından da şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörleri ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmadan hem sağlık çalışanlarına yönelik hem de kadına yönelik şiddetin tamamen önlenmesi ve bu sorunun çözülmesi veya minimize edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, bu yasa teklifinin, sorunu bütün yönleriyle ele alıp şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörleri ortadan kaldırılmasını ve sorunun bütün yönleriyle çözülmesini amaçlayan daha geniş kapsamlı, bütüncül bir yargı paketi olması gerekirdi ama teklif bu yönleriyle eksiktir ve sorunu kökten çözecek veya minimize edecek bir anlayıştan maalesef uzaktır.

Değerli milletvekilleri, öncelikli olarak, yasa teklifinin sağlık çalışanlarının şiddeti önlemeye yönelik düzenlemeler hakkındaki görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Tabii, ülkemizin sağlık sisteminin kronikleşmiş, çözülmeyi bekleyen birçok sorunu vardır. Sağlık sistemindeki sorunlar AK PARTİ iktidarlarında çözüleceğine, maalesef artarak devam etmektedir. Bugün geldiğimiz noktada, vatandaşlarımız hem sağlık hizmetlerine yeterli düzeyde ve hızda erişememekten hem kaliteli bir sağlık hizmeti alamamaktan hem de pahalı sağlık hizmeti almaktan; sağlık çalışanları da çok ağır çalışma koşullarından, otuz altı saate kadar uzayan nöbetlerden, düşük ücretlerden, mesleklerinin itibarlarının yerle bir edilmesinden şikâyetçidirler. Bu sebeple, hekimlerimiz ile sağlık çalışanlarımız ülkemizi terk ederek yurt dışına gitmek istiyorlar ve hatta mesleğe yeni başlayan öğrenciler bazı branşları tercih etmiyorlar ve bazı dallardaki ameliyatlara dahi girmek istememektedirler.

Bugün sağlık çalışanlarının karşılaştığı en önemli ve çözülemeyen sorunlarından biri de bugünkü toplantımızın gündemini oluşturan sağlık çalışanlarına yönelik şiddettir. Aslında sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili konular daha önce de birçok defa Meclisimiz gündemine gelmiştir. Örneğin, Recep Akdağ'ın Sağlık Bakanı olduğu 2012 yılında da Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu 2013 yılı Ocak ayında açıklanmıştır. Raporda son derece önemli tespitler ve çözüm önerileri vardır ve bu rapor, 28 Mayıs 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmüştür. Komisyon, sağlıkta şiddetin engellenmesi için tam 66 öneri sunmuştur, bu önerilerin hepsi de birbirinden değerli ve önemli önerilerdir. Acaba bugüne kadar bu önerilerden kaçısı yerine getirildi, kaç tanesiyle ilgili somut bir adım atıldı? İşte, bugün anlayabilmek için bunları iyi değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. Örneğin, rapordan bir öneride şu söylenilmektedir: "Sağlık personelinin dengesiz dağılımı ve sayılarının yetersizliği giderilmeli, hastalara ayrılan süre artırılmalıdır." Peki, dengesiz dağılım engellendi mi? Maalesef hayır. Sağlık personeli sayısı artırıldı mı? Artırıldı ama maalesef yeterli değil. Peki, hastalara ayrılan süre artırıldı mı? Mesela beş dakika daha yukarılara doğru çıktı mı? Maalesef, yine hayır. Yine, personel yetersiz. Atama bekleyen, örneğin 100 bin hemşire vardır ama yeteri kadar hemşire ataması

yapılmamıştır. Yine, birçok branşta kadro olmasına rağmen atamalar yapılmamıştır.

Komisyon başka neler önermiş? Mesela “Sağlık çalışanlarının mesai ve nöbet saatleri yeniden düzenlenmeli, uzun çalışma sürelerinden vazgeçilmelidir.” demiş. Peki, uzun çalışma sürelerinden vazgeçildi mi? Maalesef hayır. Hatırlayalım, daha altı ay öncesinde, Asistan Hekim Rümeysa Berin Şen, Ankara’da, otuz altı saatlik nöbet sonrasında evine giderken geçirdiği bir trafik kazasında yaşamını yitirdi.

Peki, başka ne önerilmiş? “Sağlık yöneticileri ve özellikle sağlık politikalarını belirleyen siyasetçiler -bakın çok önemli- şiddeti kinayan ve sağlık çalışanlarının verdiği hizmetin önemini ve vazgeçilmezliğini vurgulayan söylemler geliştirilmelidir.” demişler. “Yetkililer sağlık çalışanlarıyla ilgili söylemlerini dikkatle seçmelidir.” denilmiş. Peki, bunlara dikkat edildi mi? Maalesef, tam tersine, iktidar temsilcileri sağlık çalışanlarını hedef gösteren açıklamalar yaptılar. Mesela, son örnek Sayın Cumhurbaşkanından: “Giderlerse gitsinler.” “Hekimler iğne yapmaktan aciz.” gibi hem sağlık çalışanlarının tamamını hedef gösteren hem de sağlık çalışanlarını kendi içlerinde birbirlerine karşı hedef gösteren... O kadar çok söylendi ki... Ve bu şekilde aslında bu araştırma komisyonunun çalışmalarının önemli bir kısmının boşa çıktığını görmüş oluyoruz. Bu teklifle de...

(Uğultular)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Arkadaşlar, uğultuyu kesebilir miyiz?

Ünal Bey, toparlayalım.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vallahi, Sayın Başkanım, ben Alt Komisyon da görüştüm ve Sağlık Komisyonunun Sözcüsüyüm, mümkünse konuşmalarımı geniş çerçevede değerlendirmek istiyorum çünkü geneli üzerine söz alamadık.

Değerli milletvekilleri, bu rapordan sonra da aradan yaklaşık dokuz yıl geçmiş ve dokuz yılda belki bazı düzenlemeler yapılmış, adımlar atılmış ama sorun çözülmüş mü? Maalesef çözülmemiştir.

Yine, sağlıkta şiddet konusunu konuşuyoruz; her gün gazetelerde, televizyonlarda sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerini artarak görmeye devam ediyoruz. Sağlık çalışanları sözlü şiddetten ölüme kadar varan şiddete maruz kalmaya devam etmektedirler. Çünkü bugüne kadar maalesef sorun geniş kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınmamış, sağlık çalışanlarına şiddeti önlemeye yönelik temel politikalar oluşturulmamış ve sorunu çözecek veya minimize edecek öneriler tam anlamıyla yaşama geçirilememiştir.

Değerli milletvekilleri, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili olarak maddelere ilişkin değerlendirmeler yapmadan önce, ülkemizdeki sağlık sistemi ve sağlık çalışanlarının durumlarına ilişkin bir genel değerlendirme yapmak gerekmektedir çünkü sağlıkta şiddeti ülkemizdeki sağlık sisteminden ayırarak konuşmak bizi doğru bir çözüme ulaştırmayacaktır. Ülkemizde sağlık sistemi, diğer kamu hizmetlerinin çoğunda olduğu gibi, hizmetin kalitesi, hizmeti verenlerin mali ve özlük hakları, koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi hizmetlerinin yeterli olmadığından daha çok, bu hizmetlerin gerçekleştirildiği yerlerde yani binalarda tanımlanmaktadır maalesef. Yani “Doktorlar hastaları yeterli sürede muayene edebiliyor mu? diye sordüğümüzde, iktidar “Şehir hastaneleri yaptık.” diyor. “Sağlık çalışanlarının maaşları, özlük hakları yeterli mi?” diye sordüğümüzde, iktidar yine “Şehir hastaneleri yaptık.” diyor. “Koruyucu sağlık hizmetleri mi ön planda yoksa tedavi hizmetleri mi?” diye sordüğümüzde yine iktidarın cevabı “Şehir hastaneleri yaptık.” oluyor. Sağlık sisteminin her sorununu devasa, evlerden uzak, büyük binalar yapmakla, hastaneler yapmakla çözeceksiniz ve çözülmü de. Muayene süreleri beş dakikaysa, sağlık çalışanları “Tükendik, çalışmıyoruz.” diyorsa, koruyucu sağlık hizmetlerine yeterli önem verilmiyorsa, tedavi hizmetlerinde önemli aksamalar

oluyorsa, yeterli ve dengeli sağlık personeli ataması yapılamıyorsa ve doktorlar artık bu ağır çalışma koşulları karşısında dayanamayıp yurt dışına gittiklerindeyse “Giderlerse gitsinler.” deniliyorsa, sağlık sistemine de sağlıkçılara da bu yönde yorum yapanlarda çok ciddi sorunlar olduğunu düşünmekteyim. Bu nedenle, sorunu öncelikli olarak net olarak ortaya koymak gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, AK Parti iktidarları döneminde doktorundan hemşiresine, sağlık memurundan teknisyenine tüm sağlık çalışanlarının meslekleri maalesef değersizleştirilmiştir. İktidar, bizzat sağlık çalışanlarını halkın karşısında itibarsızlaştırmıştır. Bu, bazen Sayın Cumhurbaşkanının yaptığı gibi sağlık çalışanlarını hedef gösteren, yanlış yapılan açıklamalarıyla yapıldı, bazen de sağlık çalışanlarının mali ve özlük hakları iyileştirilmeyerek yapıldı. Bakın, Aralık 2021 tarihinde sağlık çalışanlarının özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin düzenleme Meclise gelir gibi oldu, sonra bir anda geri çekildi. Belki bazı noktalar eksik bırakılmıştı, ama bu gerekçe gösterildi ama bir yandan da “Tamamlayıp yeniden Meclise sunacağız.” denildi ama bakın, aradan üç ay geçti, hâlâ Meclise sunulmuş bir teklif yok bu konuyla ilgili. Dolayısıyla, sağlık hizmeti veren sağlık çalışanı ile sağlık hizmeti alan halk karşı karşıya getirildi ve kutuplaştırıldı, hatta sağlık çalışanları maalesef hedef tahtasına oturtuldu. 2019 yılında dünyayı ve ülkemizi sarsan bir pandemi, Covid-19 süreci başladı. Pandeminin kahramanı sağlık çalışanlarına hepimiz minnet duyduk, evlerimizin camından onları alkışladık, hatta iktidar partisi yetkililerimiz “Hakları ödenmez.” dediler, bu yönde açıklamalar yaptılar ama maalesef iktidar partisinin bu açıklamasının tersine hiçbir hakları ödenmedi, maaşlarındaki ve özlük haklarındaki iyileştirme hâlâ olmadı. Bakın, Covid-19’a mesleklerini yaparken yakalanan sağlık çalışanları için Covid-19 hâlâ meslek hastalığı sayılmadı. Sağlık çalışanları üçer beşer ölürken maalesef Çalışma Bakanlığı “Covid-19’a görevi nedeniyle yakalandığı ispat edilmeli.” şeklinde bir gerekçe sunarak talepleri reddetti. Bugün, bakın, 554 sağlık çalışanı hak sahibi hâlâ mağdur durumdadır. Maalesef sağlık çalışanları bu süreçte ortada bırakıldı.

Değerli milletvekilleri, teklifin malpraktisle ilgili bir maddesi var, bununla ilgili kısa bir değerlendirme yapacağım ve sözlerime son vereceğim, sağlıkla ilgili sözlerime. “Mesleki Sorumluluk Kurulu” adı altında bir kurul oluşturulmaya çalışılıyor. Bu kurul, malpraktisle ilgili şikâyetlerde cezai kovuşturma açılmasına yönelik ön izin verecek olan bir kurul olarak düzenlenmektedir. Bu kurulun düzenlenmesini genel olarak biz de olumlu buluyoruz ancak bu maddeden konunun bazı yönlerinin eksik düzenlendiğini düşünmekteyiz. Teklife göre kurul 7 kişiden oluşmaktadır. Kurulda yer alacak olanlar Sağlık Bakanı tarafından belirlenmektedir. 7 kişilik kurulda sadece 2 hekim görev yapmaktadır. Bu sebeple 7 kişilik kuruldan 5’inin yürütme organının temsilcilerinden oluşmasıyla, kurulun, bağımsızlık, tarafsızlık ve objektiflik açısından yeterli güvence taşımadığını düşünmekteyiz. Kurul oluşumunun daha geniş çerçevede, ilgili meslek birlik ve derneklerin temsilcilerinin de olabileceği şekilde genişletilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Öte yandan, bu kurul sadece hekimler ve diş hekimleriyle ilgili iddiaları inceleyip karara bağlamayacaktır, diğer sağlık çalışanlarıyla ilgili iddialar da incelenip karara bağlanacaktır; örneğin hemşireler, örneğin eczacılarla ilgili iddialar da değerlendirilecektir. Bu anlamda, Kuruldaki üye sayısı eksik düzenlenmiştir. Bu sebeple, bu Kurulun içerisinde Türk Tabipleri Birliğinden, Türkiye Barolar Birliğinden, Türk Diş Hekimleri Birliğinden, Türk Eczacıları Birliğinden, Türk Hemşireler Derneğinden ve en fazla üyeye sahip Hasta Hakları Derneği gibi derneklerden de temsilcilerin olması gerektiğini düşünüyoruz. Bu sebeple, bu şekilde üye sayısının artırılmasıyla Kurulun daha dengeli, daha tarafsız ve daha objektif çalışacağını düşünmekteyiz. Bu sebeple, bu Kurulun üye sayısı artırılmalıdır diye düşünüyoruz.

Kadına şiddetle ilgili kısmı da kısaca, iki üç cümleyle toparlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toparlayalım.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sabrınız için teşekkür ediyorum her şeyden önce.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sağ olun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Değerli milletvekilleri, günümüzde maalesef yine her gün bir kadın cinayetinin veya bazen birden fazla kadın cinayetinin ya da kadına yönelik başka şiddet olaylarının yaşandığı bir ülke hâline geldik. Kadına yönelik şiddet de maalesef ülkemizin çok fazla kanayan yaralarından biri oldu. Kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili getirilen düzenlemeler de gecikmiş, eksik olsa da yetersiz olsa da kanun tekniğine aykırı olmuş olsa da yerinde olan düzenlemelerdir. Ancak, kadına yönelik şiddet sorununun çözülmesi de bütünlükçü bir bakış açısıyla çözülecek bir sorun olmasına rağmen sadece Ceza Kanunu’nda yapılan bu düzenlemelerle düzeltilmeye çalışılmıştır. Bunu da kabul etmiyoruz yani konuyu bütün yönleriyle ele alan bir paket getirilmiş olsaydı daha doğru olurdu diye düşünüyoruz.

Yine, İstanbul Sözleşmesi’ni de mutlaka Türkiye’nin imzalaması gerektiğini düşünüyoruz çünkü için en önemli kısmı bu. “İstanbul Sözleşmesi yaşatır.” diyoruz. Bu sözleşmenin tekrar imzalanması noktasında da gerekli adımların atılmasını diliyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Murat Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de olabildiği kadar kanuna katkı vermeye çalışacağım, genel değerlendirmelerden uzak durmaya gayret edeceğim ve özellikle de tali komisyon çalışmalarında dile getirdiğimiz noktalardan biraz daha farklı ama bazı konuların da açılmasını bekleyeceğim sizden.

Birkaç kelime etmek gerekirse -arkadaşlarım ayrıntılı bahsettiler- sağlıkta şiddet ve kadına karşı şiddet gerçekten toplumda çok derin bir yara, her gün çok acı örneklerle karşılaşılıyor ve bu konuya tutarlı bir şekilde el atmak noktasında Meclisimiz maalesef gecikmiştir, bunu itiraf etmemiz gerekiyor. Hem gecikmiş hem de eksik bir düzenleme. Tabii, bu düzenlemeyi getiren arkadaşlarımız da bizler de herkes de biliyor ki bu yasaları yapmak gerekiyor, işleyecek mekanizmaları kurmak gerekiyor ama bu iki sorun da son derece çok boyutlu, çok yönlü, karmaşık sorunlar. Dolayısıyla da bunlara daha kapsamlı çalışmalar ve kapsamlı çözümler üretmek mutlaka şart.

Değerli arkadaşlar, baktığımız zaman 13’üncü maddeye, burada aslında sağlıkçılara yapılan şiddete dönük olarak bir düzeltme, şiddetin azaltılmasına dönük, şiddeti uygulayanların cezalandırılmasını veya tutuklanmasını kolaylaştıran bir düzenleme var gibi görünse de doğrusu ben çok o kanaatte olamıyorum. Çünkü bakın, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun ek 12’nci maddesinde zaten CMK’nin 100’üncü maddesine atıfla “...üçüncü fıkrası kapsamında tutuklama nedeni varsayılan suçlardır.” diyor zaten. Zaten bu var. Şimdi, bunu kaldırılıyorsunuz ve getiriliyorsunuz, bu 9’uncu maddedeki (j) bendi olarak işliyorsunuz buraya ve yine o atıf yapılan (3)’üncü fıkraya bakılıyorsunuz, yine “...tutuklama nedeni var sayılabilir.” diyor. Yani burada “...tutuklama nedeni varsayılan suçlardır.” kavramını “...tutuklama nedeni var sayılabilir.” diyorsunuz. Bunu da bir düzenleme, bir yenilik, zorlayıcı bir faktörmüş gibi sunuyorsunuz. Doğrusu, ben buradaki farkı çok anlayabilmiş değilim. Dolayısıyla, bu yasayı öneren arkadaşlarımızdan ve özellikle sayın genel müdürlerimizden buradaki farkın en azından tutanaklara geçecek şekilde açıklanmasını talep ediyorum.

Değerli arkadaşlar, özellikle şu Mesleki Sorumluluk Kurulu meselesine değinmek isterim. Ben tali komisyonda da söylemiştim, dikkate alınmamış ama ben bir defa daha söylemiş olayım. Bir defa, yazım yanlışları da var, daha önce de ilettiğim, bence düzeltilmesi lazım. Diyorsunuz ki: “Kurul,

özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan ve yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir.” Bir şeye “da” eki yapıyorsanız, öncesinde birilerini görevlendirmiş olmanız gerekir. Yani o cümlemin önü boş arkadaşlar, bunu düzeltin. Ya, bu ısrara gerek yok. Tekrar ediyorum: Bunları da “Ön inceleme yapmak üzere görevlendiriyor.” diyorsanız kanunda, öncesinde birilerini görevlendirebileceğinizi söylemiş olmanız gerekir. Bu “da”nın anlamı budur. Dolayısıyla, burada bir yasa yapıyoruz ve bu yasanın bu şekilde çıkmaması lazım. Bence, buraya bir dikkat etmenizde yarar var.

Şimdi benim ikinci eleştirime geliyoruz. Daha önce de söylemiştim ve bu konuda da bir açıklık bekliyorum, burada da mutlaka tutanaklara girmesi lazım. Şimdi, vatandaşlar açısından hak arama yolları tıkanıyor, azalıyor çünkü bir olay olduğu zaman, bir vatandaşımızın bir iddiası olduğu zaman, o vatandaşımızın şikâyetçi olduğu sağlıkçının, sağlık çalışanının soruşturulup soruşturulmamasına Ankara’daki Mesleki Sorumluluk Kurulu karar veriyor. Ama vatandaşımız buna itiraz edeceği zaman, yani bu kararın oluşmasında, diyelim ki bu olay Şırnak’ta gerçekleşmiş olsun, Hakkâri’de gerçekleşmiş olsun, oraya ön inceleme yetkisi veriyor bu Kurul ve orada ön inceleme yapıyor. Ama karşılığında eğer vatandaş buna itiraz edecekse Ankara’ya geliyor. İlk başta bu doğru gibi gelebilir size çünkü bir idari işlem var ve bu idari işlemi Ankara yaptığına göre yetkili mahkemenin de Ankara İdare Mahkemesi olması beklenir. Ama bu, şikâyetçiler açısından hak arama yollarının tıkanmasıdır. Bu önemli bir ayrıntı arkadaşlar. Buraya başka bir gözle, başka bir ek düzenleme yapmak lazım çünkü siz, bak, koskoca Bakanlıksınız, oradaki memurunuzu “Bak bakalım şu olaya.” diye görevlendiriyorsunuz ama vatandaş “Ya, benim hakkım haledar oldu. Ben şikâyetçiyim. Beni bunlar iyi değerlendirmediler.” dediği zaman “Ankara’ya gelsin.” diyorsunuz. Bu doğru bir şey değil.

Devam ediyoruz arkadaşlar. Bakınız, ben, özellikle şu, “Görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından birlikte karar verilir.” meselesine geçen sefer değinmiştim. Çünkü burada aslında bakarsanız bir kurul oluşturuluyor. Birazdan geleceğim Kurulun yapısına. Kurul idari bir kurul, bürokratik bir kurul ve bu Kurul son derece geniş yetkili görünüyor burada. Ama Sayın Genel Müdür sonrasında bunun aslında kasten işlenen suçlar için geçerli olduğunu, dolayısıyla burada kastın bu cümlemin lafzından anlaşılması gerektiğini ifade etmişti. Ben hem bunun kasten suçlar bakımından ancak geçerli olabileceğinin hem ilgili bürokratlar hem de kanunun sahipleri tarafından burada tutanaklar açısından en azından tekrar edilmesinde yarar görüyorum.

Şimdi, asıl sorun Kurulun oluşumu arkadaşlar. Bu Kurul bürokratik bir kurul. Bakan, bakan yardımcısını -kendi atadığı bakan yardımcısını- ve 4 genel müdürü yetkilendiriyor. Yanlarına da biri cerrah biri dâhili bilimlerden olmak üzere 2 hekimi önermiş ve bunların bu kadar geniş yetkilerle çalışabileceğini düşünmüş. Aslında bu “Ya, biz nasılsa hallederiz. Bizim elimizin altında olsun hatta bizim vesayetimiz altında olsun. Bizim sözümüzü dinleyenler olsun hatta bize yakınlar olsun. Bizim istediğimiz kararlar çıksın.” yaklaşımının bir uzantısıdır.

Şimdi, burada bir liyakat söz konusu değil. Yani bu kişilerin mesela bu genel müdürlerin herhangi bir formasyonları olması gerekmiyor yani üniversite mezunu olmaları yeterli bildiğim kadarıyla. Şimdi, bu genel müdürler neye göre karar verecekler, hangi bilgi beceriyle karar verecekler bunlara? Birazdan geleceğim. Yani “soruşturulsun soruşturulmasın” kararına, “rücu edilsin edilmesin” kararına nasıl karar verecekler?

Peki, bakıyorsunuz, orada sadece bir iki doktor var, başka meslek grupları zaten yok –arkadaşlarım eleştirdiler doğru bir şekilde- bunların buradaki uzmanlığı tartışmalı, liyakatleri tartışmalı, bağımsızlıkları zaten tartışmalı. Yani işin özü şu: Siz Ankara’da 7 beyi oturtacaksınız oraya. Tüm

Türkiye'deki sağlıkla ilgili şikâyetler soruşturulsun, soruşturulmasın veya bir tazminat oluşursa bunu kim ödesin, buradaki sağlıkçının kusuru ne kadar; buna karar vereceksiniz. Çünkü bakın, ne diyor? “Görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek...” Şimdi bu kusur durumunu bu arkadaşlar nasıl tespit edecekler? Bunu nasıl aklınız alıyor, bunu nasıl buraya yazabiliyorsunuz, bunu buraya nasıl getirebiliyorsunuz? Cidden anlamak mümkün değil. Eskiden Yüksek Sağlık Şurası vardı, çok kıymetli. Adli Tıp, perişan ettiniz. Adli Tıbbın bağımsızlığını her türlü giderdiniz ama nihayetinde bir kurul var orada da, ya, burada hiçbir şey yok. Genel müdürler oturacak karar verecekler -ya, söyleyecek kelime bulamıyorum- ve kusur belirleyecekler. Mesela, ben göz doktoruyum. Bir göz ameliyatında tıbbi malpraktis olup olmadığına genel müdür arkadaşlar karar verecekler. İçinizde bir tane göz deyimi bilen varsa beri gelsin. Nasıl yapacaksınız bunu, nasıl yapacaksınız? Yöntemi ne bunun burada? Başka bir şey yazmamışsınız ki. Neye göre değerlendireceksiniz? Şuna bakıyorum, diyor ki: “Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre, başka bir bakan yardımcısının başkanlığında üçüncü fıkra da gösterilenlerden, yeni kurullar oluşturabilir.” Üçüncü fıkraya bakıyorsunuz, yine aynı yani yeni kurullar oluşturabiliyor işin niteliğine göre ama yine değişmiyor meselenin özü. Ya, burada, bakın, böyle bir niyetiniz varsa eğer ve samimiyseniz ve sorunu çözmek istiyorsanız bağımsız, bilimsel ve bu konuda yetkin bir heyet oluşturmalısınız. İki yıl çalışacak, Bakan istiyorsa değiştirecek; bunun nasıl çalışacağı belli değil. Şimdi Bakana yeni kurullar ihdas etme yetkisi veriyorsunuz. Bu Kurul zaten Bakanın. Yani baktığınız zaman bir Komisyonuz biz burada, bu, Genel Kurula gelecek. Seçilmiş, milletin vekilleri olarak biz, atanmış Sağlık Bakanına “Bir meslek kurulu ata, gönlüne göre ata, beğenmezsen yeni bir kurul daha ata, onu da beğenmezsen yeni bir tane daha ata ve ona göre sen istediğin kararı çıkarttır.” yetkisi veriyoruz. Bunun hukuk devletiyle, asgari vicdanla, asgari hukuk bilgisiyle hiçbir ilgisi olamaz. Bunu çıkarın arkadaşlar, bu, başınıza bela olacak. Ya, bugün siz “Bizim çocukları atarız.” diyorsunuz, “Biz varız nasılsa.” diyorsunuz; yarın yoksunuz, yarın başkaları gelir. Bunu yapmayın, böyle yetkilerle, idari yetkilerle donatmayın herkesi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Diğer maddelerde değerlendirecekler zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – Yo, yo, yo, bitiriyorum, bitiriyorum. Tamam, yani şey yapıyorum.

Şimdi bakın, bu Kurul üyeleri aynı zamanda son derece de korunaklı. Yani diyor ki: “Verdikleri karar sebebiyle görevinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin gösterilmesi gerekiyor.” Yani görevi kötüye kullanacak. Nasıl belli olacak bu? Soruşturulacak. E, soruşturma iznini kim verecek? Bakan verecek. Yani böyle kedinin kuyruğunu tutması gibi imkânsız bir şeye bağlıyorsunuz. Bu Kuruldakiler gönüllü olarak çalışacaklar, gönüllü olarak karar verecekler, hiçbir şeyleri de yok.

Şimdi, rücu konusunda -ben Komisyonu çok yormak istemiyorum- yine tali komisyonda söylemişim ve açıklamalardan anladığım şu: Davacı kamu, kamuya iki ay süre veriyorsunuz, “Git başvuru, başvuramazsan dava düşer.” diyorsunuz. Şimdi, burada, bu ihtiyari yetkiyi niye veriyorsunuz kamuya? Yani eğer bunu kamu yapacaksa zaten kamunun böyle bir şey yapmasına gerek yok ki. Yani burada bir sorun var arkadaşlar. Kamuya diyorsunuz ki “Git başvuru.” Neye göre başvuracak veya neye göre başvurmayacak iki ay içerisinde? Hani ilgili herhangi bir kişiye başvuruyor olsanız şey... Kim karar verecek buna? Bu Kurul karar verecek. Yani garabete bakar mısınız? Yani Kurul rücu davasını devam ettireyim mi, ettirmeyeyim mi diye iki ay içerisinde tekrar Bakanlığa başvuracak, tekrar Kurula başvuracak. Nasıl olabilir böyle bir şey? Kamu, devlet, Sağlık Bakanlığı rücu davasının davacı tarafı iki ay içerisinde tekrar Sağlık Bakanlığına başvuracak, “Ben bu davayı devam ettirmek istiyorum.” diyecek. Kim kime söyleyecek? İki de yine Mesleki Sorumluluk Kurulu... Böyle bunu anlamakta güçlük çekiyorum, buna da bir açıklık getirirseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Madde üzerinde 2 tane önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 2: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 82'inci maddesinin birinci fıkrasının f bendi aynen kalarak aşağıdaki bent eklenmiştir.

1) Kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar.”

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Aydın

Antalya

Çorum

Alpay Antmen

Mersin

Gerekçe:

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda şiddetin toplumsal cinsiyetle bağının kurulması amacıyla Türk Ceza Kanunu'ndaki nitelikli hâller kapsamında şiddetin tanımı yapılmış ve cinsiyet kimliği nedeniyle şiddet suçu madde kapsamına alınmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Alpay Bey, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biz, burada, önergede, özellikle gebe kadına karşı işlenen suçlarda ağırlaştırıcı sebebin devam etmesini ve fakat önergemizde belirlediğimiz gibi kadına karşı, özellikle kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar anlamında bir ağırlaştırıcı neden getirelim diyoruz. Yoksa, özellikle 82'nci maddede kadına karşı bütün cinayetler ağırlaştırılmış hâlde, ağırlaştırılmış müebbet cezası alacak. Bir kadının bir kadına karşı cinayet eylemi işlemesi veya başka nedenlerle bir şekilde işlenmesi hâlinde bu madde olacak. Bu maddeyi bu kadar çok geniş bırakmak doğru değil diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 2– 5237 sayılı Kanunun 82nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendindeki “kadına karşı” ibaresi “gebe olduğu bilinen kadına karşı ya da toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(2) Dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ya, şimdi birçok maddede “kadına karşı işlenmesi hâlinde” diyorsunuz ama bu uygulamada bir sorun alanı hâline gelecek, bilmiyorum dikkatinizi çekiyor mu. Yani bir kadın kadına karşı işlediğinde de ağırlaştırılmış hâlini, nitelikli hâlini vermek durumunda kalacaksınız yani buna dair bir düşünceniz var mı bilmiyorum. Önce bu konuda bir uyarayım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kadının kadını öldürmesi hâlinde ağırlaştırılmış müebbetle karşı karşıya kalacak.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Evet, şimdi, o yüzden bu tarifleme doğru bir tarifleme değil. Bizim, hani, burada kastımız erkeklerin kadın...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kadın bir kadın öldürdüğünde ağırlaştırılmış size göre kalmasın mı?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Kalmasın tabii ki çünkü biz şöyle tarif ediyoruz.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Suçun tarifine uymaz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hayır, hayır, bir dinlerseniz. Şimdi biz şunu söylüyoruz ya; burada asıl olarak erkeklerin kadınlar üzerinde hâkimiyet kurma ilişkisi üzerinden, erkek egemenliğinden kaynaklı bir şiddet var yani hep şunu anlatıyoruz ya; aynı erkek kızdığı zaman, öfkelenildiği zaman mesela iş yerinde patronunu öldürmeye kalkmıyor ama evde sevgilisini, karısını, eşini ya da yakınına öldürmeye kalkıyor. Bu oradaki egemenlik ilişkisinden kaynaklanıyor, onu öldürebileceğini düşünmesinden kaynaklanıyor, onun üzerinde böyle bir iktidar ilişkisi kurduğundan kaynaklanıyor. Mesela, bu son örnekte, hatırlarsınız, bıçak değil, neydi o? Keskin bir şeyle öldürmüştü kadını sokakta, rastgele öldürmüştü; kılıçla. Gerekçe olarak şöyle demişti: “Kadın olduğu için, zayıf olduğu için öldürebileceğimi düşündüğüm için bir kadın seçtim.” Şimdi, bakın, buradaki ayrıma dikkat etmezsek eğer o zaman bütün suçları bunun içine alırsınız, o yüzden yanlış olur diye bir kez daha dikkatinizi çekmek istiyorum. O yüzden, burada “toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden” diye yazıyoruz, biz özellikle yazıyoruz bunu. Yani bu iktidar ilişkisinden kaynaklı, eşitsiz ilişkiden kaynaklı, kadın-erkek eşitsizliğinden kaynaklı olursa ağırlaştırılmış hâlleri -sadece bu madde için değil, yaralama için de diğer maddeler için de koydunuz ya bu maddeye- bunu böyle düzenlemezsene gerçekten çok garip bir noktaya varacak. Bir kadın, bir kadınla komşuluk ilişkisinden kaynaklı bir suç işledi -yaralandı ya da öldürüldü- ona da öyle uygulayacaksınız ama bizim kastımız bu değil ki. Bizim kastımız genel olarak ne? Kadına yönelik erkek şiddetinin azaltılmasına, engellenmesine yönelik bir şey değil mi? Erkeklerin işlediği cinayetleri, yaralamaları, işte, tehdidi, eziyeti vesaire engellemek değil mi? E, şimdi, böyle koyduğunuzda gerçekten çok garip bir hâl alır. Bence bunun üzerine bir düşünmeniz lazım yani burada bir ayırım koyulması lazım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bana göre buradaki “mağduriyet” kısmını biz...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Abdullah Bey, söz mü istediniz?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Böyle birkaç değerlendirme de arada kaynasın.

Milletvekilllerimiz sorularını soruyorlar, sonra ayrılıyorlar veya arada kaynıyor.

Şimdi, burada önemli bir kısım da şu: Kadının mevcut hâliyle beraber, bu şiddetin veya saldırının veya bu manadaki o yaralamaya yönelik fiilin kimden geldiğine bakılmaksızın -bu, çocuktan da gelebilir, 18 yaş altı bir çocuktan da kadına yönelik gelebilir- indirim sebebi sayılmayacak. Mesele şurada: Mevcut şu andaki hâl ve durum içerisinde kadının mevcut savunma konumu ve özelliği erkekler göre çok daha zayıf yapıda, bakış açısı bu. Şimdi, bu zayıf hâliyle beraber, gerek yaralama gerekse de öldürülme hâlinde bunun nitelikli hâline getiriliyor. Şimdi, eğer bu, kadın tarafından da işlenmişse, çocuk tarafından da işlenmişse veya çok daha savunmasız -ne bileyim- yani yaşlı, kötürüm, işte, sadece silahla da değil, birçok hâli girebilir bu manada. Dolayısıyla, buradaki özel durum, kadının kendi savunma konumuyla beraber korunmaya muhtaç bir hâlinin değerlendirilmesidir. Bunu alıp salt manada bir kadının işleyeceği suçlarla da ilgili bir azaltma veya suçlarla ilgili gerçeklere göre daha az ceza alabileceği bir boyuta getirirseniz, işte, esas olarak burada, Anayasa'nın 10'uncu maddesi kapsamı içerisinde gerek suç yapısını bozma gerekse de suç/ceza dengesini oluşturma açısından ciddi bir ayrışmaya sebep verebiliriz. Bu yönünü tartıştık yani değerlendirildi de şu anda da tartışmalar devam ediyor, milletvekillerimizin bazıları da söz aldı, hatta şu da oldu: Ya, bir kadın kadını öldürmekle ağırlaştırılmış müebbet ceza alacak ki biliyoruz -yani belki çok azdır ama İstanbul'dan yakinen bildiğim, yakın takip ettiğim böyle bazı ceza dosyaları oldu- "patroniçe" diye ifade edilen, "baroniçe" diye ifade edilen suç şebekesi lideri kadınlar var. İşte, onların işkenceyle, yakarak, asit dökerek, farklı modellerle öldürdükleri bir sürü insan ortaya çıktı, yargılamalarda ortaya çıktı. Şimdi, efendime söyleyeyim, o kadının bir erkeği öldürdüğünde alacağı ceza ile bir kadını öldürdüğünde alacağı ceza bu bakış açımıza göre aynı olsun diyoruz. Yani suç şebekesi lideri bir kadın bir erkeği öldürdüğünde kasten adam öldürmeden alacağı müebbet ceza ama kadın olduğunda nitelikli hâlden dolayı ağırlaştırılmış müebbet ceza. Siz diyorsunuz ki bu yönüyle de eşit olsun ama öldüğünde...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Abdullah Bey, burada öncelik cinsiyet mi, kadına karşı şiddet mi? Önce onu bir tespit etmek lazım, erkek şiddeti mi? Bu kanun teklifinin amacı nedir ağabey ya?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bu kanun teklifinin amacı, kadına yönelecek şiddetin kadından veya erkekten...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Olur mu hiç? Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı düzenlemeler yapamayız ki.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bakın, biz ayrımcı bir model olarak sadece erkek şiddetinden bahsetmiyoruz. Kadınlar özel konumları gereği, toplum yapımız içerisindeki özel konumlarından dolayı kendi savunmalarını bir erkeğe göre çok daha düşük seviyede sağlayabiliyorlar, imkânları buna izin vermiyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ha, işte, böyle yola çıkarsanız bunu yapamazsınız, bu olmaz.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Suçun tarifinin olmaması sorununu yaratıyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dolayısıyla, kadınların daha özel bir korunmaya ihtiyaçları var bu manada. Dolayısıyla, bu şiddet kadından da gelse, çocuktan da gelse, bir yaşlıdan da gelse veya engelli bir kişiden de gelse fark etmez; biz ağırlaştırılmış hâliyle nitelikli hâliyle beraber cezalandırılması noktasında...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Burada Anayasa'nın 10'uncu maddesine uygun bir davranış söz konusu değil o anlamda, onu size söyleyeyim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Abdullah Bey, siz orada fiziki kadın...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım, siz...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye...

Barolar Birliği bu konuda söz istedi. Abdullah Bey, bitirdiyseniz...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Ben küçük bir ekleme yapayım mı? Şimdi, bakın, siz de konuşurken şunu söylüyorsunuz, aynı yerden bakmıyoruz, o yaklaşımınıza katılmasam da sizin cümlelerinizden söyleyeceğim, diyorsunuz ki: “Bir kadın erkeğe göre daha zayıf olduğu için...” Ben, zayıflık meselesine böyle bak...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, konumu gereği bir erkeğe göre kendini daha az savunabilecek bir pozisyonda.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Konumu gereği, tabii...

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Ama kadına karşı değil. Kadın kadına karşı olursa...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bir saniye Hocam.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Affedersiniz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, sizin dediğiniz zayıflığı kabul etmiyorum ben, bir egemenlik ilişkisi olarak değerlendiriyoruz da. Sizin söylediğiniz yerden bile olsa aslında 2 kadın olduğunda, meselenin kendisi, ikisi aynı güçler, farklı bir konumları yok, ikisi de aynı pozisyonlardalar, dolayısıyla birinin birinin üzerinde kurduğu bir üstünlük ilişkisi...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ben fiziki değerlendirme olarak yapmıyorum bunu.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Toplumsal konum olarak da...

Bakın, bir bitireyim mi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Züleyha Hanım, hayır, şu manada söylüyorum, derdimizi iyi anlatalım. Biz kadınlarımızın tamamı üzerinden bir değerlendirme yapıyoruz. Bazı kadınların fiziki üstünlükleri olabilir, farklı pozisyonlarından kaynaklı ekonomik güçleri iyi olabilir, yaptırımları, diğer eylem biçimleri farklı olabilir ama geneline baktığımızda kadınlarımızın kendilerini koruma noktasında erkeklerle göre daha zayıf alanda durduğunu görüyoruz. Yani bunun içerisinde spesifik olarak kendini çok daha üst seviyede koruyacak pozisyonda olanlar var; bu da istisnadır ama örnekleri var, kamuoyuna yansıyan örnekleri var. Yani caddede giderken bir omuz vurulan ve kavgaya tutuşan bir erkek ile bir annemizin, bir kadının aynı şekilde kendini savunma imkânları eşit olmuyor dolayısıyla daha özel bir korunmaya ihtiyaç duyuyorlar. Bunları ekonomik olarak, fiziki yapı olarak eşitlikten veya daha gelişmişlikten bahsetmiyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler, anlaşıldı mesele.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Türkiye Barolar Birliği Temsilcimiz Seray Hanım, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER - Sayın Başkan, değerli üyeler ve sayın vekiller; hepinizi kurumum ve şahsım adına saygılarımla selamlıyorum.

Ben, Türkiye Barolar Birliği Hukuk Müşavirliğinden Avukat Seray Şenfer.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Arkadaşlar, Barolar Birliği Temsilcisini dinleyelim.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER - Teşekkür ederim.

Tartışmanın çok dozunu düşürmeden bir giriş yapmak istiyorum izninizle. Bir de Sayın Başkan,

teklifin 2, 3, 4, 5 ve 6'ncı maddelerine bütün olarak açıklama yapacağım için biraz fazla zaman alacağım.

Şimdi, Türkiye Barolar Birliği kadına yönelik şiddet sorununu toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadının insan hakkı ihlali açısından görüyor ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun da kendisine verdiği insan hakları ve hukukun üstünlüğünü koruma ve savunma kavramlarına işlerlik kazandırmak görevini de şiddetin önlenmesi ve kadının hak ihlalinin engellenmesi kapsamında ifa ediyor; bu nedenle TÜBAKKOM'un adını geçirmek durumundayız. 1999 yılında kuruldu, tüm barolarla etkin mücadele hâlinde çatı örgüt sıfatıyla Türkiye Barolar Birliği Kadın Hukuku Komisyonu ve gerek bu Komisyonun getirdiği çalışmalar gerekse en son geçen hafta çok sayıda baronun katılımıyla Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Çalıştay'ı gerçekleştirdik; çıkan sonuç şu ki -sizlerin de bilgisi dâhilinde- kadına yönelik şiddet sorununun çözümü çok çok farklı bakış açılarını gerektirmekte ve bir sürü farklı olguyu içinde tutmaktadır. Yasama organı olarak kadına yönelik şiddetle ilgili bu teklifi getirmeniz bizim için de çok sevindirici, umut vadeci çünkü sorun gerçekten büyük, almış başını gidiyor tabiri caizse ama bu saatten sonra söyleyeceklerimizi de şöyle algılamanızı diliyoruz: Gerek ceza hukuku tekniği açısından ve gerekse ceza felsefesi ve sosyolojik anlamda getirilecek kanun teklifinde kullanılacak dil, teknik, hepsinin özenle düzenlenmesi gerekiyor ki tekniğe aykırı olup başka hak kayıplarına yol açmasın.

Şimdi teklifin maddelerine dönüyorum. Teklifin 2, 3, 4, 5, 6'ncı maddelerinde özellikle -az önce de sayın vekillerimizin tartıştığı gibi- kadının mağdur olduğu kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçlarına konu her türlü eylem ya nitelikli hâl hâline geliyor ya da ceza artırımına sebebiyet veriyor. Hâlbuki teklif bu şekilde yasalışırsa -teklifin genel amacı kadına yönelik şiddeti önlemektir ya- amaç hasıl olmayacak. Hukuk tekniği açısından da kasten yaralama suçuna örnek verelim: Trafikteyiz, bir kadın, bir adam -şoför- yolda gidiyor, tartışma büyüdü, adam kadına etkili bir eylemde bulundu. Dolayısıyla bu fiil kasten yaralama eylemi. Burada kadına yönelik şiddet saiki diyeceğim ama saik değil önerimiz. Burada adamın yargılanması, eğer mağdur kadın olmasaydı, erkek olsaydı daha az ceza alması gerçekten anayasal anlamda sıkıntı yaratacak durumda. Bizim önerimiz -birazdan gerekçelendireceğim ama- öncelikle, şunu da ifade etmek istiyorum -hocamız gitmeseydi bence katılacaktı bana- bir ceza maddesi yaratılırken önce hukuken korunan değer belirlenir; örneğin, yaşam hakkı. Ondan sonra da onun ihlali hâlinde, ona zarar verilmesi hâlinde de bir yaptırım belirlenir. Bence Ceza Yasası maddelerinin tanımı ya da yapılışı bu şekilde. Şimdi, "kadının öldürülmesi" dediğimizde -ki burada, 82'de bu var- korunan hukuki değer sadece yaşam hakkı ama kadına yönelik şiddet kapsamında kadının öldürülmesi, daha üst başlıkla "kadın cinayeti" dediğimizde korunan değer sadece yaşam hakkı değil. Ne? Kadının eşitlik hakkı, baskıya, ayrımcılığa itiraz hakkı ya da ayrımcılığa belki de uğramama hakkı. Dolayısıyla sizlerin getirdiği teklifin -hani, bizim memnuniyetle karşıladığımız teklifin- ana fikri kadına yönelik şiddeti önlemek olduğu için anayasal sıkıntıdan da kurtarmak adına şu anda önerimizi ifade ediyorum. Barolar Birliğinin önerisi: Tüm teklifte "kadına karşı işlenmesi" ibareleri yerine, tanımı ve temeli 6284 sayılı Kanun'da oluşturulan kadına yönelik şiddet kapsamında bu suçların işlenmesi hâlinin getirilmesi ama 6284 sayılı Kanun'un bir tedbir kanunu olduğu düşünülürse sayın kanun koyucu tarafından, o zaman da bir başka öneri geldi aklımıza, Türk Ceza Kanunu'nun 6'ncı maddesi, "Tanımlar" maddesine kadına yönelik şiddeti de tanımlayabilirsiniz, Genel Kurula kadar sanırım, böyle bir çalışma yapılabilir. Bu hâlin kabulü hukuk mantığına, hukuk tekniğine, ceza hukuku felsefesine ve bence en en en önemli şekilde teklifinizin genel gerekçesine, hatta madde gerekçelerine uygun olacağını düşünüyoruz Sayın Başkanım.

Kaçırdıysanız tekrarlayabilirim arzu ederseniz Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – "Kadına karşı

işlenmesi” diye geçen teklifteki bütün maddeleri “kadına yönelik şiddet kapsamında işlenen” şeklinde değiştirmemiz gerekiyor. İdeali, evet, toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde ama o daha çok ideal, hiç olmazsa hukuk tekniği ve hukuken belirlilik ilkesini de bir parça cebimize koymak adına kadına yönelik şiddet kapsamında işlenmesi gerektiğini düşünüyoruz Barolar Birliği olarak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İşte, o zaman Hasan Bey’in dediğine geliyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Önerimiz bu şekilde bir de Genel Kurula kadar...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kadına yönelik şiddeti nasıl tarif ediyorsunuz?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER –6284’te hem kadına yönelik şiddet 2’nci maddesinde ayrı olarak tanımlanıyor, şiddet de ayrı olarak ayrı bir başlıkla tekrar tanımlanıyor yani kadının kadın olmasından kaynaklı uğradığı şiddet ya da uğradığı zarar kasten yaralama da mümkün olur, öldürme de mümkün olur. Bu şekilde temellendirdik Sayın Başkan.

Bu maddelere ilişkin de genel olarak dikkatinizi çekmek istediğimiz birkaç husus var, bir de onları ifade edeyim. Sayın vekiller daha önce, işte, haksız tahriki, vesaireyi ifade etti HAGB’yi, uzlaşma yasağını ama biz başka bir şey söyleyeceğiz izninizle. Teklif maddelerine konu suçların teşebbüs aşamasında kaldığı hâlde alt sınırdan uzaklaştırılmaya ilişkin de bir düzenleme bulunmuyor, ona dikkatinizi çekmek istiyorum.

Onun dışında da koşullu salıverilme süreleri konusunda da bir düzenleme yapmanız teklifin kadına yönelik şiddet kapsamında değerini ve kıymetini daha çok arttıracaktır diye düşünüyoruz.

Bizi dinlediğiniz için teşekkür ederiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Sayın Bankoğlu, buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler.

Şimdi, biraz geneli üzerinden bahsedeceğim çünkü Genel Kurulda olduğumuz için kaçırmıştım. Bir kere KEFEK’te biz bu kanun teklifini tali olarak görüştük, ne yazık ki bu kadar kadına yönelik şiddetle ilgili konuları düzenleyen bir kanun teklifi KEFEK’te tali olarak görüşüldü. Kadın örgütlerinin, kadın haklarıyla ilişkili uzman uzmanların hiçbir görüşü alınmadı ne yazık ki bu teklif üzerine. Alındı mı, davet edildiler mi? Hayır. Ya da muhalefetin, bizim KEFEK’te önergelerimiz bile okutulmadı çünkü KEFEK’te bu kanun teklifi görüşülürken maddelerin görüşmelerine geçilmesi kabul edilmedi, sadece geneli üzerine konuşmaları yaptık. Daha da üzücüsü bizim Komisyon üyeleri olarak konuşmalarımız devam ederken Sayın Komisyon Başkanı oturuma ara vererek sözlerimizi kesti. Bu “ben yaptım oldu” anlayışını biz kabul etmiyoruz ve eleştiriyoruz, bunu bir kere söylemek istiyorum.

Teklif geçelim. Şimdi, değerli Komisyon üyeleri; bu teklifte, bir kere, haksız tahrik meselesi düzenlenmemiş, şiddetin temelindeki toplumsal cinsiyet eşitsizliği meselesi tanımlanmamış. Ki bu tanımlanmadan yapılan bir yasa değişikliği aslında Anayasa’nın eşitlik ilkesine de aykırı oluyor.

Yine, şüpheli kadın ölümlerine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmuyor. Teklifte, evet,

göstermelik olarak ceza artışlarını öngörmüşsünüz ama önleyici ve koruyucu tedbirlerle bunu desteklemiyorsunuz. Üstelik bu ceza artırımlarını ceza infaz yasalarıyla birlikte değerlendirdiğimizde faillerin cezaevine hiç girmeden sokakta dolaşmasının önüne geçmeyeceği de oldukça açık.

Yine, hâkimin takdir yetkisi var, duruyor. İndirim meselesinde “pişmanlık” diye ismini değiştiriyorsunuz sadece. “İçten samimi pişmanlık” diyorsunuz. “İçten samimi pişmanlık” ne demek değerli milletvekilleri?” Yani oldukça muğlak ve soyut kalmış, gerekçede açıklamaya çalışmışsınız ama yeterli değil. Yani kusura bakmayın ama bu böyle şey gibi olmuş: “Bana mutluluğun resmini çizer misin Abidin?” gibi bir şey olmuş, bu “samimi pişmanlık” ne demek yani neyi kastediyorsunuz burada?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Peki, “samimi pişmanlık” hangi maddede?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Tahrik indirimleriyle ilgili.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yok, “samimi pişmanlık” yok.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Töre cinayetleri yine duruyor. CEDAW’ın 2010’daki sonuç gözlemlerinde, Türkiye sonuç gözlemlerinde bu töre cinayetlerinin yanına namus kavramının da eklenmesi gerektiğine ilişkin önerileri var, bunlar yine göz ardı edilmiş.

Yine, aynı şekilde teklifte “evli kadın bekâr kadın” ayrımı duruyor yani medeni hâle göre şiddette ayrımcılık mı yapılacak? Birçok maddede, ceza artırımı dört beş maddede öngörülüyor ama bu medeni hâl ayrımcılığına sebebiyet verecek şekilde duruyor.

Yine, ısrarlı takip meselesi ne yazık ki özensizce yazılmış. Yani ısrarlı takibin düzenlenmiş olması sevindirici olmakla birlikte bir kere hukuk tekniği açısından düzenleme yanlış yerde. Hürriyete karşı işlenen suçlar açısından düzenlemişsiniz, vücut bütünlüğüne karşı işlenen suçlar açısından bunun düzenlenmesi gerekirdi. Yine cezalar yetersiz, temel hâlinde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası öngörüyorsunuz, nitelikli hâller açısından bir yıldan üç yıla çıkarıyorsunuz cezaları ama ceza ertelemesi kapsamında bu süreler failin cezaevine bile girmeden yani ısrarlı takibe, suçu işlemeye devam etmesi sonucunu doğuracak süreler. İnfaz rejimini de göz önünde bulundurduğumuzda, değerli milletvekilleri, üst sınırdan cezalandırılan bir failin çoğu zaman bir gün bile hapiste yatmaması mümkün olabilecek. Bu da caydırıcı olmasının tam tersine, kamuoyundaki cezasızlık algısını pekiştirecek nitelikte başka bir tehlike yaratıyor. Yine, bu suçun nitelikli hâlleri açısından, hâlâ ısrarlı takibin nitelikli hâli açısından da şikâyeteye bağlı olmasını istiyorsunuz yani şikâyeteye tabi tutuluyor. Yani mesela bir çocuk ısrarlı takibe maruz kalacak ama şikâyet etmesi lazım. Bir kamu davası, suçun resen kovuşturulması olmuyor. Biz, suçun, ısrarlı takip suçunun nitelikli hâlleri açısından en azından resen kovuşturma açılabilirmeli, şikâyeteye bağlı tutulmamalı diyoruz. Yine, diyorsunuz ki: “İsrarlı takiple ilgili ciddi huzursuzluk aranıyor.” Yani burada da bir takdir yetkisi var, bu ciddi huzursuzluk meselesine hâkim karar verecek, nasıl karar verecek bizim huzursuzluğumuzun ciddiyetine? Bu da önemli bir konu.

Uzlaşma meselesi, güzel, düzenliyorsunuz ama eksik değerli milletvekilleri. Sadece ısrarlı takip açısından getiriyorsunuz ama kadına yönelik şiddette uzlaşma hiçbir şekilde olamaz, bunun genişletilmesi gerekir. Tehditte de uzlaşma olmaz.

Baroların müdahillliği meselesi... Buna ilişkin bir somut öneri talebi vardı barolardan, kadın örgütlerinden. Buna ilişkin de teklifte bir öneri yok. Avukat isteme hakkına ilişkin bir düzenleme getiriyorsunuz, güzel ama bunun beş yıllık alt süresi devam ediyor. Buna ilişkin de bir gelişim göremiyoruz.

Şimdi, tabii, bütün bu eksiklikler bir yana, değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddeti önleme amacıyla getirilen bu teklif, kadınların aslında canı pahasına İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmaya karar veren tek bir kişinin iradesiyle oluşturulmuşsa eğer, teklifte kadın örgütlerinin, komisyonların, kadın

hakları savunucularının, uzmanların ya da muhalefetin görüşleri yok sayılmışsa gerçekten bu teklif amacına hizmet edebilir mi? Ya da bu teklif, ülkenin en tepe noktalarındaki siyasiler bile hâlâ eril söylemleriyle toplumsal cinsiyet eşitsizliğini körüklerken, sokakta hakkını arayan kadınların üzerine mütemadiyen gaz sıkılmaya devam edilirken, kadınların sözlerinden giydiklerine kadar sudan sebeplerle hâlâ haksız tahrik indirimleri verilmeye devam edilirken uygulanabilir mi gerçekten? Uygulanamaz değerli arkadaşlar.

Kanun yapım tekniğinize bakalım. Yani torba yasa tekniğini yirmi yıldır âdeta bir teamül hâline getirdiniz. Yani böylelikle muhalefetin belki sesini biraz kısarsız, müzakereleri azaltırız, hızlı bir şekilde yürütmeyi oluştururuz zannediyorsunuz ama bu şekilde yasa yapma sürecinin, inanın bana, yürütmeye bile en ufak bir yardımı olmuyor.

Bakın, bir şeyden daha bahsedeceğim. Sayın Erdoğan, 8 Mart Kadınlar Günü'nde, Tokat'ta eski eşini 23 yerinden bıçaklayan Samet Ağ'ın tahliyesine ilişkin şöyle diyor: "Hemen aradık, araştırdık. Hamdolsun, tekrar bu adi herifi içeri almışlar. Ey hâkim! Sen nasıl oluyor böyle birisini serbest bırakıyorsun?" Sonra devam ediyor: "Hâkim böyle bir tasarruf yapıyor, ondan sonra yargıya hakaret. Ben bu ülkede Cumhurbaşkanıysam sen de böyle bir adamı serbest bırakıyorsan bununla ilgili söylenmesi gereken neyse ben sana bunu söylerim. Sonuna kadar da takip edeceğiz. Daha bitmedi işimiz." diyor. Sonra davada tahliye talep eden savcı ve karar veren hâkim sürüldüler. Sonrasında yine Cumhurbaşkanının mağdureye ifadesi şöyle: "Bu saatten sonra yalnız değilsin." diyor. Şimdi diyeceksiniz ki "Burada mesele nedir?" Değerli milletvekilleri, şimdi bir dakikalığına olsun bu olaya ilişkin siyasi değil de bir hukukçu gözüyle bakın. Şimdi, ortada bir mağdur var, yüzlerce mağdur kadından biri. Ancak bu mağdur biraz şanslı çünkü Cumhurbaşkanı'na ulaşabilmiş. O yüzden de Cumhurbaşkanı'na ulaşabildiği andan itibaren yalnız değil. Peki, ulaşamayan yüzlerce kadın neden yalnız? Burası bir hukuk devleti değil mi değerli milletvekilleri? Bir hukukçu olarak, şiddet mağduru bir kadının nereye ulaşmasını tavsiye ediyorsunuz merak ediyorum. Polise mi, savcıya mı? Bilemediniz. Cumhurbaşkanı'na mı? Devam edeyim, burada Mecliste değil, yargıda bir hâkim olduğunuzu varsayın. Önünüzde bir kanun var, beğenin beğenmeyin ama uyguluyorsunuz. "Uygulama doğru mu?" diye kime sorarsınız? Üst mahkemeye, Yargıtaya değil mi? Ama bilemediniz, bu ülkede Cumhurbaşkanı. Çünkü Cumhurbaşkanı uygulamanızı beğenmezse sürülürsünüz, nokta. Şimdi, bahsettiğimiz hukuk devletinde yargı kime karşı sorumlu? Kanuna karşı mı, Hâkimler ve Savcılar Kuruluna karşı mı, Bakanlığa karşı mı? Hiçbirine. Bulduğumuz noktada yargı fiilen Cumhurbaşkanı'na karşı sorumlu hâle geldi değerli milletvekilleri. Peki, bu tek kişi, Sayın Cumhurbaşkanı her şeyin başındaysa, kanunların yapılması, değiştirilmesi, ilgası ve uygulanması tek bir Cumhurbaşkanı'nın iradesindeyse eğer, sizin gerçekten burada alelacele geçirmeye çalıştığınız kanunların da bir anlamı var mı, bunu sormak istiyorum.

Şimdi, bakın, değerli milletvekilleri, burada, bu Mecliste bir uluslararası anlaşmanın, İstanbul Sözleşmesi'nin onaylanmasına oy birliğiyle karar verildi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aysu Hanım, onu çok konuştuk, İstanbul Sözleşmesi'ni; gündüz de çok değerlendirdik.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Toparlıyorum.

Meclisin sözünün bir hükmü olsaydı gerçekten, yürütmenin ve onun başındaki kişinin Meclise, onun çalışma usulüne saygısı olsaydı, bir gecede tek başına İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmazdı, çıkamazdı. Sizin sözünüzle onaylanan bir sözleşmeden yine sizin sözünüzle çıkılması gerekmez miydi, gerçekten vicdanlarınıza bir kez daha sormak istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Biz onaylamadık, biz onaylanmasını uygun gördük; onaylayan Cumhurbaşkanı.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Biz onayladık.

İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin bir kararın yeri, değerli milletvekilleri, ona “evet” diyerek can veren bu Meclis çatısıdır çünkü yasanın hukuk bilgisiyle değil, siyasetin günlük ihtiyaçlarına göre yapılmasıyla ilgili bir söz vardır: “Yok kanun, yap kanun.” Ama bu anlayış hukuka uygunluk için sadece ayrıntıdan ibaret yani bu anlayışla, isteğinize göre bir kanun yoksa yaparsınız, kanun hoşunuza gitmezse değiştirirsiniz. Hâlbuki, özgün bir metinle yasa yapmak âdeta bir sanattır yani. Tabii, bu sizin torba kanunlarla yaptığınız yürütmenin güdümündeki özensiz metinler için geçerli değil. O yüzden, sizin metinler de defalarca ve defalarca değişiyor ve bu şekilde de yürütmenin hızlandığı filan yok değerli milletvekilleri. Torba yasalar gibi, ne yazık ki yasa yapım anlayışını küçümseyen bu anlayış nedeniyle vatandaşımızın da yargıya ve adalete olan güveni sarsılıyor, ne yazık ki hukuki öngörülebilirlik ortadan kalkıyor ve yargılama sürerken yani derdest davalar varken kuralların değişmesi sadece tarafların değil, aslında yargıdaki uygulamacıların da uygulayıcıların da işini zorlaştırıyor çünkü sonuç olarak, ülke adım adım hukuk devleti olmaktan uzaklaşıyor değerli milletvekilleri. Bunu da not etmem lazım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, toparlayalım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Son olarak, az önce söyledim, kim hazırladı bu taslağı? Seçilmiş yasama erki mi hazırladı gerçekten, yoksa atanmış yürütme mi hazırladı? Ne yazık ki yürütme hazırladı.

Yapılan değişikliklerin birçoğu, evet, kadına yönelik şiddetle ilgili ama bununla ilgili en yetkili, en ilgili organ olan, komisyon olan KEFEK tali komisyon, ikinci komisyon, neredeyse dış kapının dış mandalı hâline geldi ve bu da aslında bize bir zihniyet resmi verir değerli milletvekilleri. KEFEK'in kurulduğundan beri hiçbir kanunu esas komisyon olarak görüşmemiş olması da resimdeki eril zihniyetin ayrıntısıdır. Kadına yönelik bir yasa tartışmasında bile, biz, kadının komisyonunu tali gören erkek egemen zihniyetin kadına yönelik şiddeti de önlemesinin mümkün olmadığını düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkürler.

Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Oldukça geç oldu gerçekten yani sağlıksız.

AYHAN EREL (Aksaray) – Çok geç oldu, yarın sabah grup toplantımız da var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet.

Ya, sağlıksız bir ortam oldu gerçekten.

Yok, ben, Ayhan Vekil'in hassasiyeti... Çünkü bunu her zaman yaşıyoruz, nitelikli yasa yapma sürecinden de uzaklaşıyoruz maalesef.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Özür diliyoruz da özgün değerlendirmeler varsa hakikaten istifade edelim ama aynı konulara tekrar tekrar... Rica ediyoruz...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Doğru, haklısınız gerçekten. Ben de şimdi buradan empati yapıyorum ve herkesin vücut dilinden de anlayabiliyorum ama bu kadar sağlıksız koşullarda çalışmak zorunda da değiliz Sayın Vekilim. Gerçekten makul saatlerde toplanabiliriz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şöyle: Tabii, yani mümkün mertebe sözü kesmemeye çalışıyoruz ama...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biliyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aynı konuları, mesela, İstanbul Sözleşmesi'ni aynı cümlelerle bütün

arkadaşlar aynı şekilde tekrar ediyor yani bunu artık dinledik.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ama yine de anlatamıyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Anlatamıyorsunuz, evet.

Sibel Hanım, “İki üç dakika.” dediniz, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii tabii.

Hassasiyetinizi de biliyorum ama yani gerçekten nitelikli bir çalışma yapmıyoruz, bu çok açık ve aşîkâr. Geçen, işte, Anayasa görüşmelerinde de aynısı oldu; 2 tane önemli konu ve 2 tane gerçekten çözüm üretemediğimiz işte sağîlıkta şiddet konusu da çığırından çıkan bir noktaya geldi, kadına yönelik şiddetle de ilgili çünkü burada yasa yapıcı olarak gerçekten bu konuları detaylı ele alamıyoruz. İşte bugün bu saatte Barolar Birliğini sadece dinleyebiliyoruz ve farklı önerileri var gerçekten. Bizim bu çalışmayı, bu mutabakatı ki hepimizin üzerinde hemfikir olduğu 2 tane temel sorun, yani burada tartışacak bir nokta yok, hepimizin bunu durdurmak noktasında bir gayreti var, kanun teklifi getirenlerin de bu salonda olan ya da bu ülkede yaşayan herkesin gerçekten bu sorunu çözme çabası var ama bunun ciddi bir şekilde ve ciddi bir süreçle hazırlanış aşaması, uygulama sorunları bugün çok gündeme geldi, nitelikli ve liyakatli yargı temsilcilerinin karar verme ehliyetleri çünkü mevcut yasalar var ama bu yasaların uygulamaya geçmesinde sorunlar var ve o kadar çok “case” oldu ki herkes toplumda hukukçu oldu ve bu davaları okudu, iddianameleri okudu, bu kararlar çok tartışıldı ve bugünkü o “case”ler de anlatıldı ve hepsi birbirinden farklı ama bunun detaylı çalışması yapılmadan ve uygulamanın gerekli bizden beklediğı yasal düzenlemeyi, ne yapmamız gerektiğini tam detaylı çalışmıyoruz. Gerçekten gecenin burada birinde, ikisinde Barolar Birliğini dinlemek bu kanunun ne kadar eksik yapıldığını ortaya koyuyor. Muhalefetin önerilerini önceden ele almak ve gerçekten sağîlıklı bir komisyon çalışmasıyla sağîlıklı bir şekilde bu süreci tamamlamak.

İstanbul Sözleşmesi atfı mutlaka olacak çünkü kanunu ben ilk aldım Sayın Başkan, ilk gerekçesi diyor ki: “Uluslararası yükümlülüklerimize göre”. Şimdi, böyle dediğı zaman bizim kadına yönelik şiddetle ilgili en önemli ve Avrupa Konseyinin kurucu üye ülkesi olarak gerçekten önemli bir eşik ve aşama kaydetmiştik. Ben de Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesiyim ve bugün Komisyondan başka arkadaşımız yok ama en çok muhatap olduğumuz soru bu oldu bize “Neden bu sözleşmeden çekilme kararı aldınız, gerekçesi neydi, çekinceniz neydi” Burada sağîlıklı süreci işletemedik. Elbette, değerli arkadaşlarımız, konuştuğum milletvekillerimiz, bu sözleşme salt bir engelleme noktasında olmayabilir ama detayları, içerdikleri önemli bir sözleşmeydi. Çünkü önleyici tedbirler getiriyordu, engelleyici tedbirler getiriyordu, ulusal mevzuatımızla uyumlaştırmıştık. Bir geri adım gibi oldu. Çünkü burada yasa yapmaktan ziyade onun toplumdaki algısı çok önemli. Şimdi, biz eğer bugün hepimiz birlikte dışarıya, topluma gerçekten önleyici ve cezaları artırıcı, caydırıcı bir yasa yaptığımızı hissettirebilirsek bu önemli bir başarı olur her kesim için yani bütün taraflar için. Bunu başarmakta biraz eksik kalıyoruz.

Bir de son söyleyeceğim -sabrınıza sığınarak- bütüncül bakmak da lazım, “salt fiziksel şiddet” diye kadınların karar alma mekanizmalarındaki yeri, temsiliyetteki yeri, eğitim politikalarımız, gerçekten işte oradaki kolluk kuvvetlerinin davranışından tutun bütün bunların hepsini bütüncül ele almak gerekiyor. Her biri ayrı ayaklarda gerçekten iyi politikalar üretmemiz gerekiyor ve bütün toplumun, bütün herkesin bunu içselleştirmesi gerekiyor. Bu ceza artırma altı aya benim konuştuğum madde “Dört aydan altı ay hapse çıkarılmaktadır.” diyor. Bu neyi etkileyecek ki, kimi caydıracak? O nedenle bunu vurgulamak istedim.

Sabrınız için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Önergeler var, okutuyorum...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Önergeden önce ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeleri okutalım.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, şöyle: Başka söz almayacağım, ilk kez söz istiyorum, tümü üzerine konuşmadım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Üç dakika...

Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Üç dakika mı?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gerçekten hani bu Komisyon çalışmaları artık verimli mi, kuşkularım var. Seçim yasasıyla ilgili bir görüşme yaptık geçen hafta on yedi on sekiz saat, sonra hiç kimse konuşmadı, Genel Kuruldan geçiyor üzerinde yeterince tartışılıp tartışılmadığını bile emin değilim Genel Kurulda çünkü sadece Cumhur İttifakı dinliyor -öyle söyleyeyim- sorulara bile yanıt vermiyor, hatta dinlemiyor, tümü üzerine konuşmalarda 4 milletvekili vardı Genel Kurulda. Burada çırpınıyoruz, bir şeyler söylemeye çalışıyoruz. Geneli üzerine konuşamadım çünkü seçim yasasıyla ilgili konuşmak istiyordum, bölüm üzerine konuşmam vardı, çıktım, bu arada maddelere geçilmiş.

Şunu söyleyeyim, şu meslek kuruluyla ilgili söylemek istediğim bir şey var: Şimdi, 4483 sayılı Yasa'nın, eski Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 1 ve 2'nci maddesine göre memurlar ve diğer kamu görevlileri görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı kurum izin verirse yargılanabiliyorlar. Zaten yasanın konuluş, varlık amacı bu. Bir tür dokunulmazlığı var; kamu görevlilerinin görevleriyle ilgili suçlarda yargılanmaları izne tabi.

Yasa'nın 3'üncü maddesine göre bu izni bir kişi veriyor yani mevcut hâlde o, göreviyle ilgili suçta bir kişi veriyor. Bu, bulunduğu pozisyona, makama göre değişiyor; kaymakam, vali, kurumun en üst amiri, Cumhurbaşkanı, ilgili bakan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin tek başına kullandığı bir yetki.

Şimdi, teklif sahipleri... Hekimler, diş hekimleri, eczacılar eklendi ve diğer sağlık mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan işlemlerde bu izni bir kişi değil, Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilecek bu izin. Yetkiyi bir kişi yerine bir kurulun vermesi iyi mi? Elbette daha iyi ancak Bu yetkinin Sağlık Bakanı tarafından belirlenen bir bakan yardımcısı ve aslında aralarında bir tür hiyerarşik ilişki bulunan bakanlıktan Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü, Kamu Hastaneleri Genel Müdürü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü veya yardımcısı, bir de yine Bakan tarafından belirlenecek 2 profesör veya doçent tarafından oluşturulan bir Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilmesi diye düzenlenince gerçekten bu iş bir kişi yerine bir kurula verilmiş olmuyor yani bu kurul en azından bağımsız olarak bunu değerlendirme yetkisine sahip kişiler tarafından oluşmuyor. Bunun içerisinde yasayla kurulmuş Türk Tabipleri Birliği olabilir. Bizim teklifimiz var, teklifimizde önerdiğimiz kişiler var, 11 kişiden oluşmasını istiyoruz hatta hasta hakları derneklerinin bile bir temsilcisinin yer alacağı bir kurul tarafından, sendikaların içerisinde yer alacağı bir kurul tarafından bunun değerlendirilmesi daha doğru olacaktır, en azından amaca hizmet edecektir. Bir kez daha söylüyorum: Bir kişi yerine bir kurul tarafından değerlendirilmesi iyidir fakat yine Sağlık Bakanlığıyla hiyerarşik ilişkiler içerisinde

olan ve yine, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen 2 kişinin bu kararı vermesi gerçekten bunu daha nitelikli hâle getirmeyecek.

Öbür kısmı, en tehlikeli olan kısmı bu rücu meselesi. Şimdi, yani bir sağlık meslek mensubu yargılandı ve bu yargılama sonucunda bir kusuru saptandı mahkeme tarafından, mahkeme tarafından bu kusuru saptandıktan sonra, Bakanlıkça bu sağlık meslek mensubuna rücu edilmesini anlayabilirsiniz ama burada getirdiğiniz düzenleme bunu söylemiyor yani henüz kusurlu olup olmadığı bir yargı organınca saptanmamış bir kişiden bahsediyoruz, değil mi? Hani bu rücuyu neye göre söyleyeceksiniz? Yani illa yargılama sonucunda mı olacak? Yani yargılandı, yargılama sonucunda kusurlu oldu veya bu kusur o Sağlık Bakanlığı aleyhine bir dava açılmış olmalı çünkü rücu edilmesi, vatandaşın değil, o sağlık personelinin, sağlık meslek mensubunun yargılanması değil, Sağlık Bakanlığı aleyhine açılmış bir tazminat davası sonucunda verilecek kararın o sağlık meslek mensubuna rücu edilmesinden bahsediyorsunuz ve bu rücunun da o Sağlık Bakanlığının yine hiyerarşik yapısı içerisinde oluşturulmuş meslek kurulu tarafından verilmesinin de adil olmadığını düşünüyorum.

İki sorum var burada. Bir, gerçekten kusurlu olup olmadığı yargı tarafından tespit edilmemiş bir kişiye rücu edilmesinin adil olmadığını düşünüyorum. İkincisi de gerçekten bu keyfi uygulamalara olanak verecek bir düzenleme değil mi? Yani idarenin hiyerarşik yapısı içerisinde kusurlu olup olmadığı belirlenmemiş bir kişiye Sağlık Bakanlığı uygun görürse rücu edecek, uygun görmezse rücu etmeyecek. Yani böyle bir şey kabul edilebilir mi? Arkasından buna “Yargı denetimine tabidir.” deseniz ne olur, demesiniz ne olur? Zaten Anayasa uyarınca idarenin bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine tabi.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Doğal değil mi bu?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – İşte doğal değil, ben de onu söylüyorum Abdullah Bey, nasıl doğal olur? Kusurlu olup olmadığı yargı tarafından belirlenmemiş.

İkincisi, sizin aleyhinize yani “sizin aleyhinize” derken Sağlık Bakanlığı aleyhine açılmış bir dava, tazminat hükmedilmiş ve kusurlu olup olmadığı gerçekten saptanmamış.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Tazminatı neye göre ödüyorsunuz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – O şahısla, bir kişiyle ilgili veriyorsunuz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, tazminatı neye göre ödüyorsunuz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – İdarenin kusuru.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Tamam, idare de kendi içinde.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ama sadece hekimin kusuru olmayabilir, başka bir kusur olabilir, ayrıca, bu kusur... Yani şimdi, siz bunların hepsinde o sağlık meslek mensubunun kasıtlı olarak bir ihmali veya bir kastı var diyebilir misiniz? Yok. Yani idarenin kusuru çünkü idarenin kusuru çok geniş bir kavram.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kusursuz sorumluluk.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani kaldı ki kusursuz sorumluluğu da var. Yani bunun bu biçimde rücu edilmesinin haksızlıklara yol açabileceğini düşünüyorum. İyi bir şey yaparken gerçekten iyi bir şey yapın diyorum. Yani iyi bir şey yapıyorsunuz ama bu iyi bir şey, içinde çok eksik barındırıyor. Yani bu kurul daha bağımsız olabilir. İkincisi, bu sorumluluk meselesini bir kez daha düşünün diyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Başkanım, izin vererseniz, iki dakika ve başka da konuşmayacağım,

önemli gördüğüm için bir hususa işaret etmek istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Biraz önce 1’inci maddedeki konuşmamda suç tanımı, kadına şiddet suçunun tanımı yapılmadığı için bu kanunda çok kargaşa ve aykırılıklar yaşanacağını ifade etmiştim, Barolar Birliği temsilcisi de bunu bir nevi teyit etti. Ben ardından şunu söylemek istiyorum: 2 kadın rahatlıkla kavga edebilir, birbirlerini yaralayabilirler ya da 2 kadın birbirlerini tehdit edebilir, hakaret edebilirler. Bu defa biz, koruyalım kadını derken kadınların düştüğü durumda, kadının durumunu ağırlaştırmış oluruz. Yani 2 kadın birbirini yaraladığında ya da tehdit ettiğinde bu kadınlar ağırlaştırılmış suçlarla cezalandırılacaktır. Onun için kadına şiddet suçunun ne olduğunu tanımlamadığımız zaman bu kanun doğru sonuçlar vermeyecektir diye düşünüyorum ve önem verdiğim için altını çizerek bunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 3: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 86’ıncı maddesinin ikinci fıkrasına “Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın üst sınırı verilir” cümlesi eklenmiş ve aynı maddenin 3’üncü fıkrasının a bendi “aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için” olarak değiştirilmiştir.”

Süleyman Bülbül

Tufan Köse

Alpay Antmen

Aydın

Çorum

Mersin

Rafet Zeybek

Antalya

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve kasten yaralama suçunun kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamında çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 3- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına (f) bendinden sonra aşağıdaki bentler eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrasındaki ‘suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt

sınırı altı aydan az olamaz' cümlesi kaldırılmıştır.

(g) 'toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına karşı'

(h) Dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle'

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, gerekçeyi bir cümleyle özetleyebilir misiniz Züleyha Hanım?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Okumaktan da vazgeçtiniz, “Bir cümleyle” dediniz. Ben konuşmaktan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçe 500 kelimeyi aşıyor.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – 2 maddeyi birleştirip ben sonraki maddede...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

Hasan Bey, sizin de önergeniz varmış, pardon...

Bir önerge daha var, maddeyi oyladım ama bunu düzeltelim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir defaya mahsus geri dönebilirsiniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, geri dönebiliriz.

3'üncü maddenin önergelerini yeniden müzakere ediyoruz. Bir önergeyi görüşmemiştik.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yeniden müzakere...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yeniden müzakere...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 3'üncü maddeyi oylamıştık, yeniden müzakere açıyorum, bu hususu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 3: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına, “Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz.” cümlesi eklenmiş ve aynı maddenin üçüncü fıkrasına “(g) kadına karşı” bendi eklenmiştir.”

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve kasten yaralama suçunun kapsamı sadece “eş ve boşandığı eş” kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı olup olmadığına bakılmaksızın “kadına karşı” olarak genişletilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Evet, teşekkür ediyorum Sevgili Başkanım.

Şimdi, aslında burada dile getireceğimiz konu 3, 4, 5 ve 6'ncı maddede ortak konu. Aslında ben kanun teklifini getiren arkadaşlarımızı ve Komisyonu uyarıyorum. İyi niyetle bir çalışma yapmış olabilirsiniz ama normlar hiyerarşisi açısından baktığımız zaman Anayasa'nın 10'uncu ve 11'inci maddesini göz ardı ederek bir kanun düzenler hâle geldiniz. Baştan itibaren de bu uyarıları arkadaşlarımız da yapıyorlar. Abdullah Bey'e de özellikle sordum, burada kadın mıdır, kadına karşı erkek şiddeti midir suçun konusu? Bu suçun konusu aslında “kadına karşı erkek şiddeti” gibi düzenlenmiş ama alelacele, işte, istişare edilmediğinden ya da hangi niyetle olduğunu bilemiyorum, Anayasa Mahkemesinden dönecek şekilde kadın olmak sadece tanımlanarak birçok maddede bu hata yapılmış; 3, 4, 5, 6 ve devamında birçok maddede var. Ben, bir mesai arkadaşınız olarak, sorumlu bir hukukçu olarak, buranın bir üyesi olarak sizden istirham ediyorum, milleti yormayın, gereksiz anlamda yormayın. Anayasa Mahkemesinin önüne gideceği zaman burada bakılacak 2 tane tablo var; Anayasa'nın 10'uncu maddesi ve 11'inci maddesi. 11'inci maddesi Anayasa hükümlerinin herkesi bağladığını söylüyor.

İktidar partisinin milletvekilleri, bu Anayasa hükümleri sizleri de bağlıyor, buraya kanun tekliflerini getirip ondan sonra hiçbir şey olmamış gibi sadece el kaldırarak götürdüğünüzde bu milleti oyalamış olursunuz. Tamam, anladım, İstanbul Sözleşmesi kalktı, telaşa düştünüz, bir şeyler yapmanız lazım, Avrupa'yla ara ara temas kurduğunuzda “Sizde insan hakları yok.” deniliyor, sıkıntı yaşıyorsunuz, en son Alman Başbakanı geldiğinde bunu yaşadınız ama mesele böyle çözülecek bir mesele değil, tanımı yanlış yerde. Buradaki tanımların tamamının kadına karşı erkek şiddeti olarak tanımlanması gerekir ki Anayasa'nın 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasına uygun hâle gelsin. Bakın, Anayasa'nın 10'uncu maddesi herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç vesair fark etmeksizin eşittir diyor kanunlar önünde. İkinci fıkrasında da kadınlar ve erkekler arasındaki tabloyu tanımlıyor, diyor ki: “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” Yani bir eşitsizlik varsa onu telafi etmekle yükümlüdür diyor, bir eşitliği kanun önünde bozmak anlamında bir şey yapmaktan bahsetmiyor. Burada sabahtan beri tartışılan ve ısrarla dile getirilen eşitsizlik bir toplumsal cinsiyet meselesi ve kadınların aleyhine bir toplumsal eşitsizlik meselesi. E, telafi edeceğimiz, burada kadına karşı erkek şiddetidir. “Kadın” tanımını koyarsanız, burada söylenildiği gibi “iki kadının birbirine yapmış olduğu fiili” de buraya koyarsanız, bir erkek ile bir kadın arasında işlenen suçlar anlamında da bu Anayasa'nın ruhuna aykırı bir eşitsizlik ortaya çıkarırsınız ve doğal olarak Anayasa'ya aykırı olur bu ifadeler.

Burada ısrarla ve net olarak söylüyorum: İyi niyetliyseniz söylediklerimizi anlamamız lazım. Kötü niyetli olduğunuzu düşünmüyorum ama Anayasa Mahkemesine gidip dönecek bir kanun yapma niyetiyle bunu getiriyorsanız ve İstanbul Sözleşmesi'nden kaynaklı edinilmiş birtakım mevzilere 6284'ü de kadükleştirmek anlamında bunları getiriyorsanız bir süre sonra “Biz getirdik Ceza Kanunu'na şu hükmü de koyduk, 6284'e de ihtiyaç yok.” diyecekse bir defa siyasi ömrünüzün o kadar uzun olmayacağını biliyorum, onu söyleyeyim ama niyet kötüdür, niyet kötüdür. Normlar hiyerarşisi gereği

hepinizi uyarıyorum, tarihe not düşünüyorum, bu kanun bu şekilde sadece “kadın” tanımlarıyla hatalıdır, yanlışır. Buradan şunu çıkarmaya da kalkmayın; çok genişini getirdik, CHP... Hayır, kardeşim, biz “Anayasa’ya uygun davranın, kadın ve erkeği eşitleyelim, eşitsizliği de telafi edelim.” diyoruz.

Şimdi, bazı maddelerde de ısrarla işte, üç ay, beş ay arkadaşlarımızın söylediği gibi “anlamsız anlamsız” artırımlar yaptırdınız. Alt sınırını hep beraber yükseltebilirdik. Alt sınırı yükselttik, ceza infaz edildiğinde infazın karşılığında bir etki oluşurdu, bir anlam taşırdı. Yani kanunun çeşitli yerlerindeki şirinliğin üzerine eğer “kadına karşı erkek şiddeti” yerine sadece “kadın” tanımını koyuyorsanız bu ülkede şiddete uğrayan her kadına ihanet ediyorsunuz demektir ve yarın bir kadının sadece bir başka kadına suç işlemesinden kaynaklı gereksiz ağırlaştırılmış ceza almasına neden olacaksınız. Biraz vicdani davranın, arkadaşlar, söylediklerimize biraz itibar edin. Bundan sonra konuşmayacağım ama bu maddelerin tamamında bu problem varken burada hukukçu milletvekillerinin sadece bu kanun teklifi böyle geldi diye seyreliyor olmalarını ben içime sindiremiyorum ya, gerçekten sindiremiyorum. Ne olursunuz biraz daha bunu anlamlı hâle getirelim. Ha, getirmezsensiz vicdanınız bilir ama biz bunları söyleriz, şerh ederiz, Genel Kurulda da söyleriz, yaptığınız da bir anlam taşımaz. Ya, biraz bu açıdan bakalım ne olursunuz, bir kalem oynatın. Ya, deyin, kendiniz getirin bu önerileri, bu kanun çıktığında bir işe yarasın hiç değilse. Yaramayacak zaten, öyle bir niyet olduğu konusunda herkes kaygılarını söyledi ama hiç değilse bu kadar mesai veriyoruz, bu kadar boşluk yarattınız, en azından çıkardığınız kanun bir işe yarasın ya. Ya, bunu düşünememiş olmanızı ben anlayamıyorum arkadaşlar. Kadına karşı, kadına karşı, kadına karşı... Etrafta kadın şiddeti tanımı yok, kadına erkek şiddeti tanımı yok; kadını kadına düşüreceksiniz ya. Ben soruyorum şimdi, teklifi getiren arkadaşlara soruyorum, Hanımefendiye soruyorum, beni dinliyor mu?

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Dinliyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Size soruyorum: Anayasa’nın 10’uncu maddesine göre...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Niye sesinizi yükseltiyorsunuz ısrarla?

FATMA AKSAL (Edirne) – Gayet iyi duyuyoruz, sesiniz yükseltmenizin hiç gereği yok.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Biraz sakın olun ya, bu kadar yüksek sesle korkuyoruz...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Turan Bey...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Beni öyle uyarın, içerik itibarıyla uyaramayın, böyle uyarın, tamam.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Ben böyle uyarıyorum, evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Dilimle uyarın, öyle uyarın.

İçeriğe ilişkin bir şey söylemeniz ya sabahdan beri.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Söyledim.

Sakin sakın söyleyin, sakın sakın.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hanımefendi, on beş saatten beri buradayız, içerikle ilgili tek kelime etmediniz daha.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Tamam olabilir ama herkes konuşuyor ama kimse sizin gibi konuşmuyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İçerikle ilgili tek kelime etmediniz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Siz yoktunuz, siz yoktunuz ben buradayken.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Turan Bey...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, müsaade edin, ben bitireceğim, zaten bir daha konuşmayacağım.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Siz yoktunuz ben buradayken.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Size soruyorum: Hukukçu olarak Anayasa’nın 11’inci maddesi...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – 10’uncu maddesi...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, Anayasa’nın 11’inci maddesi önce, sonra 10’uncu maddesi, sonra da burada “kadın” diye koyduğunuz tanımları bir anlatın biz de anlayalım, hadi bakalım.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Anlattık, siz yoktunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hanımefendi, siz vekili misiniz?

Rica ederim, tek kelime etmediniz Komisyon üyesi olarak. Saygı duyun dün söylediklerimize ya.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Ben anlattım, siz yoktunuz, konuştuk siz dinlemediniz. Bağırıp bağırıp masaya vurup gittiniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Turan Bey, şimdi, Emine Hanım geneli üzerinde uzun bir konuşma yaptı, siz herhâlde kaçırdınız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, hiçbir şey söylemedi, bunlar yok, bunlarla ilgili bir şey söylemedi hanımefendi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söyledi, söyledi.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Siz yoktunuz ki.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Söylesin biz de anlayalım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şöyle: Turan Bey, keşke bu yüksek sesinizi sizin kadın vekilleriniz buradayken duyabilseydik.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sadece beni böyle eleştirin siz, başka eleştiri yok.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Siz dinlemiyorsunuz deminden beri.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ben dinliyorum, buyurun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Keşke kadın vekilleriniz gitmeden önce duyabilseydik bu yüksek sesinizi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Anayasa’nın 10’uncu maddesine göre, 2 kadın birbiriyle kavga ettiğinde ağırlaştırılmış ceza alacak bir kadını bize bir anlatın.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kadın şiddet uyguluyorsa alacak tabii ya.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bakın, biraz sonra gelirler, dışarıda bekliyorlardı.

FATMA AKSAL (Edirne) – Evet, vallahi, hepsi de gitmiş.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Eğer erkek şiddetini biz cezalandırıyorsak kadına kadının şiddetini de cezalandıracağız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İşte, bu kanunun ruhu kadına karşı şiddet değil o zaman, erkek şiddeti değil. O zaman anlaşılmış, siz başka bir kanun yapıyorsunuz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – “Erkek şiddeti” dediğiniz zaman kadın şiddetini makul görüyorsunuz, olur mu öyle şey?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir eşitsizliği telafi değil buradaki alan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde 3 tane önerge var,

Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 4: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna “Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı, altı yıldan az olamaz” cümlesi eklenmiş ve yine aynı maddenin 2'inci fıkrasının a bendi “çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için” olarak değiştirilmiştir.

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Alpay Antmen

Antalya

Çorum

Mersin

Süleyman Bülbül

Aydın

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle, kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılıp ve işkence kapsamı “sadece eş ve boşandığı eş” kapsamından çıkarılarak “aralarında aile bağı olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı” olarak genişletilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ– Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 4- 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki (c) bendi eklenmiştir

(a) Çocuğa kadına, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı

(b) Dil, ırk, milliyet, renk, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçe aynı, önceki önergelerin aynısı gerekçe.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – İkisinin üzerinde toplam konuşacağım dedim ya, burada konuşacağım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, özellikle işkence suçu aslında çok da cezai yargılamada dava konusu olabilen bir suç değil maalesef. Genelde soruşturma dahi açılmayan, bazen davaya da dönüşmeyen bir suçlamadan bahsediyoruz. Bu maddenin uygulanabilirlik zemini çok fazla yok. Özellikle mesele kamu görevlileri olduğunda -ki işkence suçu kamu görevlilerini ilgilendiriyor- bir cezasızlıkla karşı karşıya olduğumuz gerçeği çok açık olarak önümüzde duruyor.

Özellikle, cezaevinde -bir örnek olarak- Garibe Gezer’in işkence sonrası, cinsel saldırı sonrası intiharda bulunmuş olmasına rağmen soruşturmanın üstünün kapatılmış olması, aslında bu işkence maddesinin kadına yönelik suçlar meselesinde uygulanmadığının ya da genel olarak işkence maddesinin uygulanmadığının da bir göstergesi. Gözaltında uygulanan işkenceye ilişkin de benzer vakaları çok sıkça yaşıyoruz.

Şimdi, ben kadına yönelik suçlara ilişkin de birkaç... İpek Er davasıyla ilgili söylemek istiyorum. Musa Orhan uzman çavuştu, Siirt’te 18 yaşındaki İpek Er’i evinde alıkoymuştu, tehdit etti, sistematik olarak cinsel saldırıda bulundu ama gözaltına alındı ancak tabii ki serbest bırakıldı. İpek Er hayatını kaybetti. Oldukça fazla tepkiler oluştu. Bunun üzerine Musa Orhan sadece bir hafta tutuklu kaldı, arkasından da serbest bırakıldı.

Gülistan Doku, iki yıldır hâlen bulunamayan bir kadın arkadaşımız. Failleri bile bile cezasız bırakıldı. Öğrenciydi, Dersim’de okuyordu. Failler, en son, iki yıldan sonra gözaltına alınabildi, Zinal Abarakov. Ancak o da gözaltından sonra serbest bırakıldı.

Fatma Altınmakas... Muş’un Malazgirt ilçesine bağlı Gölağlı köyünde yaşayan Fatma Altınmakas evli olduğu erkeğin kardeşi Sinan Altınmakas’ın sistematik tecavüzüne uğradı, tehdit edildiği gerekçesiyle şikâyetle bulundu ama şu çok önemli: Bakın, burada çok gündeme gelmiyor ama kadınlar ana dili farklı olduğu için, Türkçe bilmediği için karakolda ifade veremiyorlar, tercüman görevlendirilmesi yapılmıyor yasada olmasına rağmen ve kendisinin şikâyetle bulunma hakkı engellendi, sonrasında da evli olduğu erkek tarafından katledildi. Bu davada da hâlen hiçbir gelişme yok.

Başak Cengiz, İstanbul Ataşehir’de hiç tanımadığı bir erkek tarafından sokak ortasında katledildi tıpkı evinin önünde katledilen Ceren Özdemir gibi. Kadınlar katledilmeye devam ediliyor.

İstanbul Sözleşmesi’ni çok anlatmayın diyorsunuz ya, tekrar etmeyin diyorsunuz ya, Pınar Gültekin’in katili şunu söyledi: “İstanbul Sözleşmesi’nin iptali iyi oldu, bizim açımızdan bu iyi bir düzenleme oldu.” Gerisini size bırakıyorum ne demek istediğini.

Yine, Çilem Doğan sistematik bir şekilde şiddet gördü, seks işçiliğine zorlandı, ölmek için öldürmek zorunda kaldı. Çilem Doğan’a on beş yıl hapis cezası verildi, oysaki çok açık meşru müdafaa durumu vardı ama ne hikmetse kadın olunca meşru müdafaa hükümleri uygulanmadı ve en son olarak da Yargıtay Ceza Genel Kurulunda da Çilem Doğan’ın talebi reddedildi Yargıtay Başsavcılığı tarafından. Bugün Çilem Doğan yaşamını savunduğu için, cinayet kurbanı olmadığı için cezalandırılıyor.

Yine, diğer bir örnek trans cinayetlerine ilişkin, LGBTİ+ cinayetlerine ilişkin. Aslında buralarda da nefret suçu olmasına rağmen, nefret saikiyle işlenmesine rağmen, cinsiyet kimliği ve cinsel yöneliminden kaynaklı işlenmesine rağmen maalesef buralarda da bu maddenin uygulanabilmesi mümkün olmuyor; en fazla, cinayetten ceza verilse bile nefret saiki konu edilmediği için ağırlaştırılmış bir hüküm uygulanmıyor.

Ahmet Yıldız 26 yaşında, Marmara Üniversitesi öğrencisiydi, eş cinsel olduğu için 2008’de babası tarafından öldürüldü. Katil baba on bir yıldır kaçak, bulunması için de bir çaba sarf edildiğini de söyleyemeyeceğiz ama mesela bu dava açısından da umarız ki sonuç nefret saikiyle işlendiği yönünde

olur. Bu yönde bir düzenleme yapılmadığı sürece, translara yönelik, LGBTİ+’lara yönelik nefret suçları da cezasız kalmakla karşı karşıya.

Yine, göçmenlere, mültecilere yönelik nefret suçlarında benzer bir durum yaşanıyor. Bir türlü yargıyı şuna ikna edemiyoruz: Her olayı yargı şöyle değerlendiriyor “Göçmen olduğu için değil, mülteci olduğu için değil aralarındaki bir çıkar kavgasından dolayı gerçekleşmiş.” deniyor. Mesela, Sakarya’da mevsimlik Kürt işçilere yönelik saldırıda benzer nedenlerle, benzer yöntemlerle dava açıldı ve yine burada da Kürt olmalarından kaynaklı saldırı görmezlikten gelindi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Züleyha Hanım, bu örnekleri tabii sayabilirsiniz, diğer maddelerde de sayabilirsiniz de...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yok, hepsinde saymayacağım, toplu anlatıyorum ki bir defada bitsin diye, diğerlerinde çok saymamak için.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Deniz Poyraz, siyasi saiklerle öldürüldü, kadın olduğu için öldürüldü, siyasi tercihten dolayı öldürüldü. Zaten katil de bunu açık açık söyledi. “Ben onu terörist olarak görüyordum, bu nedenle öldürdüm.” diye açık açık söylemesine rağmen açılan davada mesela bu yönde iddianamede cezai müeyyide talebi olmadı; bu da benzer bir durumdu.

Konya katliamı benzer bir durum, Dedeoğlu ailesine yönelik gerçekleştirilen saldırıda 7 kişi yaşamını yitirdi. Çok net şunu söyleyelim: Dava dosyasını incelediğinizde göreceksiniz, Kürt olması katliamın kolaylaşmasında büyük bir etken, nasıl olsa Kürt bir aile diye korunacağını düşünerek katliam kolayca yapılmış, hatta polisle saatlerce telefon görüşmeleri var, bu sırada katliam aslında sürüyor, engellenmemiş. Yani bu tür suçlarda din, dil, ırk ayrımı, göçmen olması, kadın olması, LGBTİ+ olması hâlinde kamu görevlilerinin koruyacağına, yargının koruyacağına olan güvenin kendisinden cesaret alan katliamlar serisi de bir yandan sürüyor.

Şimdi, bizim bu nedenle, bu maddede, tüm bu ayrımcı yaklaşımlara ilişkin, kadına yönelik olarak da erkek egemenliğinden kaynaklı, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak işlenmesi hâlinde maddenin eklenmesi yönünde bir önerimiz mevcut.

Başkan, dinlemediniz ama bitti.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Dinledim, Züleyha Hanım, son saniyede şu tarafa baktım yani onu gördünüz.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yakaladım ben de baktığınızı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sonuna kadar dinledim.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Baktığınızı yakaladım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 4: 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 94’üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna “Suçun kadınlara karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz” cümlesi eklenmiş ve aynı maddenin 2’inci fıkrasının a bendi “çocuğa beden veya ruh bakımından

kendisini savunamayacak halde bulunan kişiye ya da kadına karşı” olarak değiştirilmiştir.”

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

Madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 8: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa 94’üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“94/A: (1) Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile 4 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Suçun;

a) Çocuğa ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı,

b) Mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,

c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde faile verilecek cezanın alt sınırı beş yıldan az olmaz.

(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması, nitelikli halleri hariç olmak üzere, şikâyeteye bağlıdır.”

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Aydın

Antalya

Çorum

Alpay Antmen

Mersin

Gerekçe:

Kadınların en çok mağdur olduğu ısrarlı takip suçunun ayrı bir madde olarak düzenlenmesi olumlu bir gelişme iken alt sınırının altı ayla sınırlandırılması ısrarlı takip fiili konusunda bugüne kadar işletilen Türk Ceza Kanunu’nun 96’ncı ve 123’üncü maddelerinde belirtilen ceza miktarının çok altında olmakla birlikte caydırıcılıktan da oldukça uzaktır. Ayrıca suçun kapsamının sadece ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşle sınırlı tutulması da kadınlar arasında ayrımcılık yapmaktadır. Bu nedenle maddede yapılan düzenlemeyle ısrarlı takip suçu TCK’nin “İşkence” başlığı altındaki maddeyi takip eden ayrı bir madde olarak düzenlenmiş ve cezanın alt sınırı değiştirilmiş ve aralarında aile bağı veya ilişki bağı olsun olmasın tüm kadınlar olarak genişletilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 3 adet önerge var, önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 5: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 96'ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna “Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı üç yıldan az olamaz” cümlesi eklenmiş ve yine aynı maddenin 2'inci fıkrasının a bendi “çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için” şeklinde değiştirilmiştir.”

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Alpay Antmen

Antalya

Çorum

Mersin

Süleyman Bülbül

Aydın

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve eziyet suçu kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 5: 5237 sayılı Kanun'un 96'ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendindeki 'ya da gebe olduğu bilinen kadına karşı' ibaresi, 'toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına karşı ya da gebe kadına karşı' şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki bent eklenmiştir.

'(c) Dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle'

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçe aynı.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Tekrar etmiştik zaten.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 5: 26/09/2002 tarihli 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 96'ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna “Suçun kadınlara karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz.” cümlesi eklenmiş ve aynı maddenin 2'nci fıkrasının a bendi “çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak halde bulunan kişiye ya da kadına karşı. “ olarak değiştirilmiştir.

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış, eziyet suçu kapsamı eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak kadına karşı olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 6: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106'ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere ‘Bu suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.’ cümlesi eklenmiştir.”

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Tufan Köse

Çorum

Gerekçe:

Yapılan düzenlemeyle tehdit suçlarında kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 6: 5237 sayılı kanunun 106'ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

(e) ‘toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına karşı

(f) Dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle.”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçe aynı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Madde 6'yı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde 6 kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde 1 adet önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 7'nci maddesi ile 5237 sayılı Kanun'un 113'üncü maddesine eklenmesi öngörülen (2) numaralı fıkrasında geçen “...altıda biri oranına...” ibaresinin “...yarı oranında...” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

Gerekçe:

Teklifle kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda, öngörülen cezanın artırılmasının özellikle sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi bakımından cezanın caydırıcılığı ilkesine uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Söz mü istemiştiniz Fikret Bey? Önergeyi oyladık ama...

Buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Özet olursa memnun oluruz çünkü vakit çok ilerledi.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Tabii, bir hayli geç oldu, ben de çok kısa tutacağım.

Sağlık çalışanları açısından sağlıkta şiddeti önleme konusunda getirdiğimiz bu yasal düzenlemenin önceki düzenlemeden bir farkı yok; Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'ndan Ceza Muhakemesi Kanunu'na taşıyoruz. Sağlıkta şiddet uygulayacak kişi açısından bunun bir anlam ifade etmediğini ben bir sağlık çalışanı olarak burada vurgulamak istiyorum. Yasalar her şeyden önce cezayı önlemeli yani önleyici bir etkisi olmalı. Önce, burada hekimi koruyacak önleyici bir tedbir var mı diye sormak istiyorum; böyle bir tedbir yok, “Önce hekim yaralansın, yaralandıktan sonra da biz bu kişiye ceza verelim.” hükmü var. Oysa, bu eylemi, bu şiddeti engelleyecek birtakım tedbirler alabiliriz, bunlardan bir tanesi... Mesela şiddeti uygulayan kişi şiddeti uyguladığı hastanede bir kamu hizmeti cezasına çarptırılabilir veyahut da şahsi olarak şöyle bir öneri size sunacağım, değerli hukukçu arkadaşlar var burada: “Sağlıkta şiddet olayının gerçekleştiği yerleşim alanında benzer nitelikte sağlık hizmeti alma imkânı olan başka bir sağlık kuruluşu olması koşuluyla sağlıkta şiddet uygulayan kişi şiddet uyguladığına dair mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren bir yıl süreyle acil vakalar dışında şiddet uyguladığı sağlık kuruluşuna başvuramaz.” diye engelleyici bir tedbir kararı alabiliriz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Öyle bir şey yok ya.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Aynı zamanda, bu kişinin de sağlık harcamalarında, yine, SGK'nin üç ila altı aylık süre...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Fikret Bey...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Söyleyeceğim, bir saniye efendim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kamu hizmeti engellenebilir mi ya?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Abdullah Bey, bir müdahale etmeyelim...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – SGK'den de bunu alabilir.

Değerlendirmenizi ben anlıyorum Abdullah Bey, şöyle, bakın...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kamu hizmeti...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Söyleyeceğim, bir saniye efendim. Anayasa'nın 56'ncı maddesine aykırı olarak düşünüyorsunuz, ifade edeceğim.

Bir hekim poliklinikte muayene ederken dışarıda onu onlarca hasta bekliyor ve şiddete uğruyor; kişi hizmet veremiyor, dışarıda da bir sürü hasta sağlık hizmeti alamıyor. Aynı zamanda, hekimin ameliyat yaptığı, takip ettiği veya yoğun bakımda takip ettiği hastalar var ve bu kişilerin de sağlık hakkını engellemiş oluyor şiddet uygulayan kişi. Dolayısıyla, sadece hekimi ve şiddet uygulayan kişiyi etkilemiyor bu eylem, diğer bireylerin de sağlık hizmeti alma hakkını engelliyor. Bu nedenle de Anayasa'nın 56'ncı maddesine aykırı olmadığını düşünüyorum şahsen, bu şekilde değerlendirirsiniz...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yok, yok, öyle değil, cezalandırırsınız.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Yani önleyici bir tedbir olabilir.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yani burada suçun faili sağlıkçı da olabilir mi diyorsun yoksa yanlış mı anladık?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Hayır, hayır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Mesela sağlık hizmeti alan bir birey...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Aynı yerde hizmeti alabileceği farklı bir hastane varsa oraya gitsin bir süre, aynı hastanede hizmet almasın, onu söylemek istiyorum çünkü o kişi geliyor, koridorda oturuyor veyahut da yan taraftaki hekime muayene oluyor, yine diğer hekimi tehdit ediyor yani bu da

bir stres sonuç itibarıyla ve o arkadaşlar da yeteri kadar hizmet veremiyor o kişiye.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Fikret Bey, o kişi, o eyleminden dolayı ceza alıyor.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ceza alıyor ama inanın bu, caydırıcı bir ceza değil.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kamu hizmetini ayrımcı hâle getirmemekte fayda var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7’nci madde...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Sayın Başkan, çok özür dilerim, iki cümleyle, çok vaktinizi almayacağım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, oylamadım henüz.

Buyurun, Barolar Birliği...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli üyeler, sayın vekiller; teklifin 7’nci maddesiyle ilgili kısaca şunu ifade etmek isterim: 113’üncü maddenin başlığı kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi olduğu için teklifle getirilen düzenlemede “suçun konusunun sağlık hizmeti olması” yerine “suçun sağlık hizmetinden faydalanma hakkının engellenmesine yönelik işlenmesi hâlinde” ibaresinin başlıkla yeknesaklık taşıması noktasında da önemli olduğunu düşünmekteyiz biz. Aynı şeyi söylüyoruz ama suçun konusu sağlık hizmeti değil, madde başlığı çerçevesinde “kamu hizmetlerinden olan sağlık hizmetinden faydalanmasının engellenmesi hâlinde” şeklinde olması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Onu taslak çalışmaları sırasında da “Suçun konusu sağlık hizmeti olabilir mi?” diye sormuştum bu endişeyle.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Tamamını tam okuyabildim mi çok emin değilim Başkanım, bir daha tekrar edeyim izninizle.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – “Suçun konusunun sağlık hizmetinin engellenmesi olması hâlinde” diyorsunuz, değil mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Hayır, “Suçun sağlık hizmetinden faydalanma hakkının engellenmesine yönelik işlenmesi hâlinde” şeklinde değiştirilmesi daha uygun diye düşünüyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bunu Genel Kurulda bir değerlendirelim.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Teşekkür ederim, bir şey daha ekleyeceğim.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Başkanım, ben sadece riskini arz edeyim müsaade ederseniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

Riski nedir?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Şu andaki teklif metninde birinci fıkradaki suçun unsurlarına hiçbir şekilde dokunulmuyor. Fakat söz konusu öneriyi ben sadece sözle dinlediğimde sanki suçun unsurlarına da bir temas var gibi. Biraz incelememiz lazım, inceledikten sonra daha detaylı bir bilgi verelim ama sanki suçun unsurlarına da bir müdahale var gibi

geliyor. Çünkü suçun unsurlarında bir kamu faaliyetinin yürütülmesinin engellenmesi ile hizmetlerden yararlanmanın engellenmesi var, iki ayrı unsur var orada. Dolayısıyla birinci fıkradaki unsurlara dokunmak, üzerinde detaylı çalışılmasını gerektirir, o anlamda arz ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ya, risk analizi var orada.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Sayın Başkanım...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Barolar Birliği bir şey daha ekleyecek Başkanım...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Bir şey daha vardı, özür diliyorum, çok çok önemli.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Koç’tan sonra söz vereceğim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Tamam, sizden sonra ben söz alayım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Peki, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Teşekkür ederim tekrar.

“Sağlıkta şiddet” çok önemli bir konu başlığı. Evet, biz de çok mutluyuz bu düzenlemede söz alabildiğimiz için ama bu aşamada Genel Kurula gidene kadar sizden Barolar Birliği olarak beklentimiz, avukat meslektaşlarımız da görevleri icabı ya da görevlerini yerine getirirken şiddetle çok büyük sınavlar vermekte, hatta yaşam haklarının ihlaline kadar gitmekte, bir sürü isim var sizlerin de bilgisi dâhilinde olan. Yani gerek bu madde gerekse teklifin 9’uncu maddesinde her ne kadar Barolar Birliği baştan beri tutuklamanın bir cezalandırma aracı olmadığı, tutuklamanın bir tedbir olduğundan bahisle katalog suçlara karşı olsa da gerek bu madde ve gerek 9’uncu maddede sağlıkta şiddeti düzenlerken avukat meslektaşlarımıza dair şiddetle ilgili de bir düzenleme getirilmesi talebimizdir ki Barolar Birliğinin geçtiğimiz dönemde de böyle bir çalışması vardı Bakanlığa, Adalet Bakanlığımıza sunulan. Yine arkada bir şeyler hazırlamaktayız bu dönem olarak da. Sizden beklentimiz bu talebimizin karşılanması en yakın zamanda.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz, sağ olun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Teşekkür ederim ben de.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Koç, bitirdin mi?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, şimdi, tabii, esasında bu sağlıktaki şiddetle ilgili olan mesele, Dünya Sağlık Örgütü tarafından uluslararası düzeyde öncelikli olarak ilgilenilmesi ve müdahale edilmesi gereken bir husus olarak belirtildiğine ilişkin bir durum söz konusu. Özellikle sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla daha önceki düzenlemeler var fakat bunun biraz daha açıklayıcı olması açısından önemli.

Bir diğer husus ise Değerli Başkan, şimdi, burada kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki olan kurumlar nitelendiriliyor. Burada özel hastaneler ve özel sağlık hizmeti veren kurumların da içerisinde olabileceği düşüncesiyle ceza sınırı belirlerken iki ile beş yıl arasındaki süreçten bahsediyor. Fakat yine, Ceza Yasası 61’deki cezanın belirlenmesi, 62’nci maddedeki mevcut olan iyi hâl durumunun uygulanması ve indirimle gidilmesine ilişkin hususların da buraya dercedilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Çünkü burada da yine iki ile beş yıl arasındaki biraz ceza alt ve üst sınırı belirlenmiş olsa da buradaki bu 62'nci maddenin de esas alınarak yeniden bir düzenleme yapılması gerektiğini belirtiyorum ve bu maddeyi tam olarak yeterli olmamakla birlikte uygun bulduğumuzu belirtmek istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkürler.

Niyazi Bey, söz mü istediniz?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Burada size, şöyle... Şimdi, burada kamu hizmetinin engellenmesi. Sağlık hizmeti alan bir şahıs ile bir doktor arasında geçen bir konuşma sırasında doktor ona bir şey söyledi işte “Seni muayene etmeyeceğim.” vesaire, bu da gitti suç duyurusunda bulundu. Burada suçun faili doktor da olabilir, sağlıkçı da olabilir.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Ama doktorun, bir sağlık çalışanının bulunduğu yerde tek hekim olması ihtimalini de söylediniz orada Sayın Başkanım. Tek bir hekim var, tek bir ebe var, tek bir hemşire var...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tek bir branş var zaten çoğu yerde.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Alan faktörü de olabilir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geçenlerde Muğla’da bir astsubayla bir doktor arasında bu tartışma yaşandı.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Vekilim, şu anlamda söylüyorum: Yani bu suçun oluşabilmesi için suçun cezasında aslında iki yıl biraz yüksek, burada kamu hizmetinin engelleniyor olması bakımından...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İşte, kamu hizmetini veren de hizmeti engelleyebilir, onu diyorum.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – O zaman onunki 257 anlamında değerlendirilmez mi Başkanım?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Görevi kötüye kullanma.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Görevi kötüye kullanma ama burada özel hüküm koyduk.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kamu hizmetlerini engellemek.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Özel hüküm koyduk.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Tabii, failin niteliği bakımında 257 olur ama burada birden fazla doktorun, sağlık çalışanının olduğu yerde bir kişiyle olan münasebet ilke olarak hizmetin yürütümünü engellemez. Yalnız, Abdullah Vekilimizin buyurduğu yerde, 61, 62’i burada özel dercetmeye gerek yok, zaten o...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Genel hüküm.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – ...genel hüküm olması hasebiyle bütün suçlar bakımından hem fiilin belirlenmesi hem de faille alakalı bireyselleştirme anlamında uygulamak zorunda zaten. Özellikle yazmaya gerek olmadığını değerlendiriyoruz.

Arz ederiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde ihdasına ilişkin bir önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 8.- 5237 sayılı Kanun'un 116'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan "işyerleri" ibaresinden önce gelmek üzere "tüm sağlık kurum ve kuruluşlar," ibaresi eklenmiştir.

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Turan Aydoğan

Tufan Köse

İstanbul

Çorum

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Şeker, buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sağlık Komisyonunda da gündeme getirmiştik, konut dokunulmazlığı 116'ncı maddede şöyle tarif ediliyor: "Bir kimsenin konutuna, konutunun eklentilerine rızasına aykırı olarak giren veya rıza ile girdikten sonra buradan çıkmayan kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." Bunun devamında, iş yerleriyle ilgili "Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin, açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutlak olan yerler dışında kalan tüm sağlık kurum ve kuruluşları, işyerleri ve eklentileri hakkında işlenmesi hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine altı aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur." diyor. Buradaki durum ne? Bir kişi sağlık tesisinin acil servisine, yoğun bakımına, ameliyathanesine ya da muayene odasına bir hastayla birlikte giriyor ve bu, çoğu zaman şiddeti uygulayan hasta yakını oluyor. Biz daha Sağlık Komisyonunda görüşüldüğünün ertesi günü Konya'da bir olay yaşandı: Acil servise giriyor kişi silahla, yaralının kafasına silahla kurşun sıkıp öldürüyor, sonra doktorun kafasına silah dayıyor, diyor ki: "Benim babama bakacaksın." Ve sonrasında doktor içeri, odaya kendini kapatıyor; doktorun kapısını kırıp silahla getirip "Babamın tedavisiyle ilgileneceksin, diğerlerine dokunmayacaksın." diyor.

Şimdi, bugün, yine, Kırşehir'de yoğun bakıma girip yoğun bakımda Covid nedeniyle vefat eden 80 yaşında bir hasta nedeniyle oradaki doktorlara ve sağlık çalışanlarına saldırıyorlar. Yani sağlık tesisi, kurum ve kuruluşlarındaki alanlara giren insanlar, çıkmaya davet edildiği hâlde çıkmadıktan sonra bir saldırıya yöneliyorlar ve bu kişilerin bu tesisten çıkması istendiğinde çıkması gerektiğinin konut dokunulmazlığı gibi değerlendirileceğinin onlar tarafından bilinmesi en azından bundan uzaklaşması açısından bir uyarı olur ve şiddeti daha başlamadan önlemiş oluruz diye değerlendirdiğimiz için biz bunu özellikle verdik. Burada maksat önleyici bir tedbir olsun ve bu cezayla ilgili de bir bilinç oluşsun. Ben sağlık tesisinden çıkmam istendiğinde çıkmadığım takdirde bir şiddet bile uygulamasam ben bunun konut dokunulmazlığını, iş yeri dokunulmazlığını ihlali noktasına geleceğini, çıkmam gerektiğini anlamam açısından önemli diye düşünüyorum.

Bizim sağlıkta şiddetle ilgili sicil istatistikleri maalesef hâlâ tutulmuyor ve bu konuda biz bilgiye sahip değiliz. Bir durumun farkına varacaksın ki, tespit edeceksin ki "Ne kadar sorun yaşıyorsun?" bunun farkına varıp bu sorunun nasıl çözüleceğine dair adım atacaksınız. Bu konuda da sağlık tesislerinde sorunun en çok yaşanma sebebi fiziki altyapı nedeniyle hizmet verememe, izole ortamlarda tanı ve tedavi işlemlerinin yapılmaması neticesinde kolaylıkla o alanlara giren hasta yakınları bu şiddeti maalesef uyguluyor.

Uzun bekleme süreleri, aşırı kalabalık, silaha kolay ulaşabilme, alkollü ve madde kullanarak

gelenler şiddet uygulayan bir başka grup, özellikle geç saatlerde acil servislerde sıklıkla yaşadığımız bir durum. Bu kişilerin o alanlardan uzak tutulabilmesi önemli. Bazen personel yetersizliği, bazen güvenlik yetersizliği.

Bir başka sıkıntı da bilgi eksikliğinden, bilgiye ulaşamamaktan dolayı ulaşamadığı bilginin sorumlusu olarak hekimi, sağlık çalışanını görüp ona şiddet uygulayabiliyorlar. Bizim, burada, bu sağıktaki şiddetle ilgili durum normal, başka sektörler göre 16 kat daha fazla yani bir konfeksiyon sektöründe çalışanla, bir gıda sektöründe çalışanla, bir market sektöründe çalışanla sağlık sektöründe çalışan arasındaki şiddet farkı 16 kat daha fazla. Onun için önleyici, koruyucu tedbirleri almamız gerekiyor ki bu şiddet daha da fazla artmasın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Bu sağlık kurum ve kuruluşları iş yeri kapsamında değil mi, konut dokunulmazlığı suçu kapsamında?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Muayenehane gibi değil en azından yani.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İş yeri sayılıyor diye biliyorum da.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Değil, öyle değerlendirilmiyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Niyazi Bey, madde ihdasıyla ilgili, konut dokunulmazlığı suçunda muayenehanelerin, sağlıkçıların, sağlık kurum ve kuruluşlarının da iş yeri sayılmasını istiyor Ali Bey’in önergesi. Zaten iş yeri değil mi?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İş yeri izole bir iş yeri, ayrı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Herkesin girip çıktığı yerler muayenehaneler, dolayısıyla iş yeri.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Acil servis, muayene odası. Yani vatandaş girebiliyor, çıkabiliyor hastaneye.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Açıklama istediniz, açıklamayla ilgili...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İsterse diye sordum. Açıklayacak mıydınız?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Takdir sizin Sayın Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Niyazi Bey.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Şimdi, Sayın Vekilimiz Sağlık Komisyonunda da benzer talepte bulunmuştu. Tabii, burada birkaç örnek konuşabiliriz. Şahıs, hastaneye girdi, ameliyathaneye girmek istiyor, orada...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yoğun bakımda oldu bugünkü olay...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Yoğun bakımda olabilir, acil serviste olabilir, çıkarılması isteniyor, çıkmıyor. Burada, hani, sanki iş yerine girmiş gibi konut dokunulmazlığını ihlal suçunun paraleli, iş yeri dokunulmazlığını ihlal gibi Sayın Vekilimiz düşünüyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – İş yeri dokunulmazlığını

ihlalde ceza miktarına baktığımız vakit altı aydan bir yıla kadar.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Daha fazla yani.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Yani, Ali Bey, talep ettiğinizde altı aydan bir yıla kadar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İş yerine girerse hafifliyor suç.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir yıla kadar hapis veya adli para cezası.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Ama şu anda söz konusu eylemler zaten 113 içerisinde değerlendirilen eylemler, iki yıldan başlıyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şiddet yapmadan, şiddet uygulamadan geldi...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Engelleme de...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir saldırı potansiyeli var orada.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Engelleme, bir faaliyetin engellenmesi de bu ceza müeyyidesinin içinde.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Çık dediğimde çıkmadı, kaldı orada.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Engelliyor, hizmeti engelliyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Hizmetin sunulmasını...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – “Engellemiyorum.” diyor, konut dokunulmazlığını...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Bu şahsın iddiası önemli değil, objektif olarak eylem...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, önerge zaten kabul edilmedi. Önerge daha az ceza öneriyor aslında.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kamu hizmetinden yararlanma hakkının engellenmesi.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Geldi, “Ben hastamın yanında duracağım.” dedi, bir süre sonra da şiddete yöneliyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Sen bir muayenehaneyi veya sağlık hizmetlerinin sürdürüldüğü herhangi bir yeri orada durmak suretiyle, ayrılmamak suretiyle engelleme hâlinde 113’üncü madde kapsamında...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Çalışmadı diye bir ceza söz konusu olmuyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, hayır, onu demesi önemli değil. Yani buradaki tutanakla beraber gerekli soruşturma başlatılır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yeter ki sağlık hizmeti engellensin, oradaki mağduriyet yaşansın.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bakın, sağlık hizmeti engellenmeden siz, hastanın yanında duran yakını...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Engellemedir efendim, hepsi engelleme.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yani, yok, şimdi “Çık.” dedin, çıkmadı ama senin hastayla ilgilenmeni engellemiyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şiddet, tehdit, saldırı...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ama çıkmadığı için senin orada çalışmanın üstünde bir gölge yapıyor, bunu engelleme olarak değerlendirmek... Ama “Çık.” dediğinde siz bu kanunu koyduğunuzda, çıkmadığında ihlal etmiş olacak iş yeri dokunulmazlığını. Bunun konulması sadece koruyucu önlem olarak faydalı olur.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Orada madde 113 devreye girecek, son fıkra.

Teşekkür ederiz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Nasıl girecek?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sağlık hizmetinin engellenmesi suçunu işliyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bakın, “Ben sağlık hizmetini engellemiyorum.” diyecek, beraat edecek o zaman.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 8’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8 - 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İsrarlı takip

MADDE 123/A- (1) İsrarlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Suçun;

a) Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,

b) Mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,

c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi,

halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlıdır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeler var, önergeleri okutuyorum...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İsrarlı takip suçunun ihdası önemli bir ihtiyaca cevap vermekte; bunun İstanbul Sözleşmesi açısından da yerinde olduğunu düşünüyoruz. Bu çerçevede, İstanbul Sözleşmesi’nde, madde 34’te “taciz amaçlı takip” başlığı altında “Taraflar başka bir şahsa yönelik olarak gerçekleştirilen ve bu şahsı, şahsın kendisini güvende hissetmesini önleyecek şekilde korkutacak, kasıtlı bir biçimde tekrarlanan tehditkâr davranışların cezalandırılmasını temin edecek gerekli yasal ve diğer tedbirleri alacaklardır.” hükmü vardı. Bir de, 6284 sayılı Kanun’un (1)’inci fıkrasında “ısrarlı takip” kavramı da yer almıştı; burada kavram “...şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.” olarak belirlenmişti. Aynı zamanda, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği’nin “tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (1)’inci fıkrasının (ş)

bendinde “tek taraflı ısrarlı takip” kavramı ve tanımı yer aldı. “Aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki ve psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde, içeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranış” ifadesiyle hukuki tanım belirlenmişti.

Şimdi, buradan şuraya geliyorum: “Bu gerekçede İtalyan iç hukukuna atıf yapıldığı hâlde, Fransız, Alman hukukuna atıf yapıldığı hâlde, 6284 iç hukukumuzda olduğu hâlde 6284’e atıf yapılmaması acaba İstanbul Sözleşmesi’nin ve 6284’ün bu çerçevede bunu değerlendirdiği için mi?” diye bizim kafamızda bir kuşku oluşuyor. Ve bu çerçevede, İstanbul Sözleşmesi’ne ve 6284’e özellikle uyum sağlaması açısından da bu maddede şu değişikliklerin yapılması gerekiyor: Suçun kapsamının sadece ayrılık kararı verilen kişiyle ve boşandığı eşle sınırlı tutulmasının kadınlar arasında da ayrımcılık yaptığı açık ve net. Bu çerçevede “aralarında aile bağı veya ilişki bağı olsun olmasın tüm kadınlar” olarak genişletilmesi doğru olacak diye düşünüyoruz. Biz, bu çerçevede 94/A olarak bir düzenleme yapılmasını istemiştik ama reddedildi. Bu açıdan, tarihe not düşülmesi açısından bu açıklamaları yapma gereği duydum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Önerge var...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, bir hatırlatma yapalım mı?

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, Abdullah Bey, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Süleyman Bey’in bahsettiği gibi, biz, tabii... 6284 de ailenin korunması ve aile içi şiddete karşı bir kanuni düzenlemeydi. Tabii, biz, burada, ilk defa, bir suç tanımını “ısrarlı takip” suçunu kavramsal manada, eylem biçiminde tarif etmek suretiyle Türk Ceza Kanunu içerisine dercediyoruz. Dolayısıyla, yine Avusturya, Almanya, Fransa, Belçika ceza kanunlarında da bu mahiyette, bu özellikle bu eylem biçimini tarif eden suç tanımlarıyla beraber benzerlik gösterdiğini ifade etmek için gerekçemizde belirtmiş olduk, bunu ifade etmek istiyorum. Elbette 6284’le de beraber bir tarif ve tanımlama olmadığı için bir atıf yapmamız söz konusu olamadı. Tabii, benzer ülkelerin ceza kanunuyla çok benzerlik addettiği için bizim Türk Ceza Kanunu’muzda, bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, biz teşekkür ederiz.

Önerge var, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 8: 5237 sayılı kanunun 123/A maddesinin birinci fıkrasındaki ‘altı aydan iki yıla kadar’ ibaresi ‘iki yıldan dört yıla kadar’ şeklinde,

İkinci fıkrasının (c) bendindeki ‘bir yıldan üç yıla kadar’ ibaresi ‘üç yıldan beş yıla kadar’ şeklinde

Üçüncü fıkrasındaki ‘şikâyete bağlıdır’ ibaresi ‘re’sen yapılır’ şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkranın (a) bendindeki ‘ya da’ ibaresinden sonra ‘ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe’ ibaresi ‘toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına karşı’ ibaresiyle değiştirilmiş ve ikinci fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

(d) ‘Dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle’”

Züleyha Gülüm Abdullah Koç Mehmet Ruştü Tiryaki
İstanbul Ağrı Batman

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Bir de açıklama yapacağız.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Açıklamamız var bu madde için.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Abdullah Bey, siz mi?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Niye erkeğe söz veriyorsunuz? Ben de söz istiyorum.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Tamam, size de söz veririm.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Niye önce erkek aklınıza geliyor?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ramazan Bey, lütfen Züleyha Gülüm’e...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Gülmeyin, bu da bir erkek bakış açısı, hemen erkeği görme âdetidir.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, ya, bu madde önemli bir madde. Israrlı takip çünkü kadınların çok ciddi bir sıkıntı yaşadığı madde aslında, düzenlemek iyi olmuş ama sorun şu: Getirilen şartlar itibarıyla sorunu çözümüyor.

Şimdi, ısrarlı takibe fiziki takip varken, haberleşme iletişim araçlarıyla rahatsız ediyorken, üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya zorla çalışırken artık bir de bunun üstüne ciddi bir huzursuzluk oluşmasını aramak, endişe duymasını aramak gerçekten ceza verilmesinin önüne geçecek bir gerekçe hâline gelir burada, yargıda böyle bir sonuç alır. Yani bunu ispat etmek soyut bir kavram, bir yandan bunu ispat etmek de çok zor. Bu yasal düzenleme açısından bu iki gerekçe olmaksızın koşulların oluşması yeterli sayılmalı. Bir kişi, bir kadın ısrarlı bir şekilde takip ediliyorsa hangi yöntemle, hangi biçimde olursa olsun artık bu suç gerçekleşmiş sayılmalı ve buradan cezalandırma yoluna gidilmeli. Yoksa buradan murat edilen şeyin kendisi gerçekleşmez yani diğerini aramak aslında burada cezasızlığın önünü açacak bir durum hâline gelecek. O yüzden biz önergemizi o şekilde düzenledik.

İkincisi, yine, burada “çocuğa ayrılık kararı verilen ve boşandığı eşe karşı işlenmesi” demiş. Israrlı takipte yaygın olan şeylerden bir tanesi de hiç ilişkisi olmaması yani arkadaş olma teklifi, evlenme teklifi, ısrarla birlikte olma teklifinin sonrasında gelişen süreçler bunlar. Erkekler şöyle yapıyor: “Ben beğendim seni, benimle evleneceksin. Beğendim, sevgili olacaksın. Beğendim, birlikte olacaksın.” Bunu yapmadığı için yaygın olarak ısrarlı takip hikâyesi dönmeye başlıyor aslında pratikte. Şu en son Yargıtay Ceza Genel Kurulunun verdiği öldürme olayı aslında ama kararın içeriğinde o var. Kadın daha önce de evlilik teklifini reddediyor “Hayır.” diyor, zorluyor, tekrar görüşmeye çağırıyor ve o sırada öldürtüyor aslında yani öldürmeden önce bir ısrarlı takip meselesi var orada ve siz o ısrarlı takibi gerçek anlamda cezalandırmadığınızda işte, bu sonuca yol açıyor ve öldürme fiili gerçekleşiyor. Önceki cezasızlık hâlinin bir sonucu olarak gerçekleşiyor. Orada eş durumu yok, boşandığı eş durumu yok, ayrılık kararı verilen kişi değil. O zaman siz bu maddeye göre cezalandırmayacaksınız ısrarlı takipten.

Bir diğer mesele, altı ay gibi rakamlar... “Altı aydan iki yıla kadar” deniyor ama bunun altı ay olacağını hepimiz biliyoruz. Aslında yine bir cezasızlık türü; infaz açısından, hükmün açıklanmasının ertelenmesi açısından, paraya çevirme, erteleme hükümleri açısından yine aslında bir ceza vermeme durumu oluşuyor. Buradan tekrarlama olasılığı çok yüksek hâle geliyor, karşılamıyor bu aslında yani

diğer 2'nci maddede de söyledik, ağırlaştırılmış hâlinin de daha yüksek olarak tarifiilmesi gerekiyor, orada tariflemiştik. Diğer bir mesele şikâyetle bağılı olması, kovuşturulması ve soruşturulmasının şikâyetle bağılı olması. Şunu anlıyorum, “Hani, kadın belki şikâyet etmek istemiyordur, olabilir.” diyorsunuz ama hayatın gerçeğinde bu değil daha çok olan. Pratik gerçeklik şu: Kadınlar bu tür suçlarda yakınları öldürülecek diye, çocuğuna zarar verilecek diye şikâyet etmekten vazgeçiyorlar çoğu kez. Hatta kadınlar açısından kendi can güvenliği değil, yakınlarının can güvenliği daha sorunlu, onu göze alamıyorlar, o yüzden şikâyet etmiyorlar ya da şikâyet ettilerse soruşturma aşamasında vazgeçiyorlar, bazen kovuşturma aşamasında vazgeçiyorlar. Bu, rızaya dayalı bir vazgeçme değil, o yüzden şikâyetle bağılı olmaktan çıkarılması lazım. Yoksa gerçekten birçok davada, bana da gelen, pratik, vekillik döneminde de avukatlık döneminde de gelen birçok şeyde vazgeçti kadın çünkü diyor ki: “Beni çocuğumu öldürmekle tehdit ediyor, ben nasıl davaya devam edeyim?” Şimdi, bunlar yaşanırken burada şikâyetle bağılı hâle getirirseniz burada cezasızlık devam edecek. Dolayısıyla bunun şikâyetle bağılı olmaktan da çıkarılması gerekiyor diye düşünüyorum. Ek şeyde de yazdık; din, dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep farklılığı gözetilmesi durumunda da nefret saikiyle işlenmesi nedeniyle de bu maddenin uygulanması gerektiğini de ekledik diye bitireyim.

Başkan dinlemedi ama olsun, en azından arkadaşımız dinledi.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Dinledik, dinledik.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Özetledim zaten dikkat ederseniz.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Abdullah Bey, konuşacak mısınız?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Evet.

Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, ben de burada esasında özellikle (2)'nci fıkrada getirilen, “...çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,” diye devam ediyor. Esasında buradaki madde, şu andaki teklif edilen madde Ceza Yasası 61'inci maddesindeki hükme benzer bir nitelik taşıyor. Yani buradaki mesele şu aslında: Cezanın bireyselleştirilmesi ve belirlenmesi ilkesi burada da var. Yani mevcut olan bir düzenleme var ve bu düzenlemeyle Türk Ceza Yasası'nın 61'inci maddesini farklı şekilde düzenleyen bir hükümle biz karşı karşıyayız. Dolayısıyla iki madde arasındaki ahengi de bir şekilde düşünmek gerekiyor. Burada önemli olan hususlardan bir tanesi budur.

Bir de ikinci fıkrayla suçun ağırlaştırmış hâli dercediliyor bu kanuna. Yani işte çocuğa karşı ve ayrılma kararı verilen eşe karşı işlenmesi hâlinde bir ile üç yıl arasındaki bir cezayı öngörüyor. Fakat burada aslında dikkat edilmesi gereken husus şu: Ağırlaştırılmış hâlidir, cezanın ağırlaştırılmış hâli ve aynı zamanda korunma açısından üstün yararı olan bir şahıs daha var, aktör daha var, sūje daha var, o da çocuk. Kadına ilişkin olan kısma Züleyha Vekil değindiği için onu da tekrar etmek suretiyle... Korunması üstün olan şahsın, kişinin haklarını korumaya ilişkin olan, özellikle uzlaşmaya götürecek olan bir süreçten bahsetmek mümkün ve ilerleyen zamanlarda vazgeçmeye ilişkin, şikâyetten vazgeçmeye ilişkin olan hususlarla da biz karşı karşıyayız. Dolayısıyla üstün yararı olan çocuğa ilişkin olan bu yoğunlaştırılmış ve aynı zamanda ağırlaştırılmış bir şekilde bireyselleştirme suretiyle verilecek olan cezada kim bu kararı verecek? Biraz önceki -hocanın belirttiği- şeyi de sormuştum, o verdiği cevapta... Uzlaştırma ilkelerini işletecek olan bir kurumun hâlâ kurulmamış olması, hâlâ çocuğun yararını gözetecek bir müessesenin olmamış olması nedeniyle bu maddenin uygulanabilirlik ilkesinin olmayacağı kanaatini taşıyoruz.

Bir diğer husus da şu, özellikle onu da ben öğrenmek istiyorum: Yani burada suçun mağdurları kimlerdir, onu da bir şekilde netleştirmek gerekiyor. Bu nedenle bunun yeniden bir gözden geçirilmesi

gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Barolar Birliği temsilcisi, evet, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Sayın Başkan, çok vakit almadan, nitelikli hâllerin yeniden değerlendirilmesi saklı kalmak kaydıyla madde metninin genel olarak makul ve ihtiyaçları karşıladığını düşünmekteyiz ancak yeri konusunda sıkıntımız var, şöyle: Her ne kadar gerekçede “tehlike suçu” ve “zarar suçu” ayrımı yapılsa da TCK 123’ün altında yer alacak bu madde bu şekilde yasalaşırsa 123 ile 123/A’nın kesiştiği noktada uygulamalarda sıkıntı yaratacağı düşünülmektedir.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Öneriniz nedir?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Biz şunu düşünüyoruz: 123’ü okuduğumuzda tek kalan maddenin, ısrarlı takip dışında bırakılan konunun gürültü yapma eylemi olduğu düşünülüyor. Şimdi, ilk hâl, gürültü yapma eyleminde kanun koyucu hapis cezasıyla mahkûmiyet düşünmüyorsa adli para cezası var Kabahatler Kanunu’nda. Ancak gürültü yapılması eylemi kanun koyucu için önemliyse ve hapis cezası gerektirdiği düşünülüyorsa 123’ü kaldırıp -bizim teklif ettiğimiz gibi- 123/A’yı getirirken gürültü yapılması eylemini de oraya dercedebiliriz diye düşünüyoruz; bu, birinci hâl.

Anlaşıldığımı umuyorum. Devam edeceğim, başka konularda birkaç önerimiz var.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Bu maddeyle ilgili mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Bu maddeyle ilgili.

Israrlı takip gerçekleşirken işlenecek başka bir suç olduğunda ve o suçun soruşturma ve kovuşturması şikâyete tabi değilse ısrarlı takip suçunun da şikâyete tabi olmaması yönünde bir düzenleme getirilmesinin yararlı olacağını düşünüyoruz.

Onun dışında da ısrarlı takip suçuyla birlikte yüzde 99 başka bir eylem de gerçekleştirilebiliyor yani bir suç konusu. Dolayısıyla içtima konusunda da özel bir düzenleme getirilmesinin yararlı olduğunu düşünüyoruz.

Son olarak da TCK’de “ciddi” değil, kullanılan ifade “tehlike” ya da zararın ağırlığını belirtmek için “ağır” ifadesi; dolayısıyla “ciddi huzursuzluk” yerine “ağır” ibaresinin yasa maddesine işlenmesinin daha uygun olduğunu düşünüyoruz.

Teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, maddeyle ilgili 2’nci bir önerge var.

2’nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 8: 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 123’üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

123/A:1 - Israrlı bir şekilde; fiziki olarak takip etme ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışma suretiyle bir kimse üzerinde

ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir,

2- Suçun:

a) Çocuğa ya da aralarında aile bağı veya ilişkisi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı,

b) Mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu, değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,

c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

3- Bu maddede düzenlenen suçun, çocuğa karşı işlenmesi hariç soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.”

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kadınların en çok mağdur olduğu ısrarlı takip suçunun ayrı bir madde olarak düzenlenmesi olumlu bir gelişme iken alt sınırının altı ayla sınırlandırılması ısrarlı takip fiili konusunda bugüne kadar işletilen Türk Ceza Kanunu ve 96’ncı ve 123’üncü maddelerinde belirtilen ceza miktarının çok altında olmakla birlikte caydırıcı değildir. Suçun kapsamının sadece ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşle sınırlı tutulması da kadınlar arasında ayrımcılık yapılmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle maddede yapılan düzenlemeyle cezanın alt sınırı değiştirilmiş ve aralarında aile bağı veya ilişki bağı olup olmadığına bakılmaksızın “tüm kadınlar” olarak değiştirilmiştir.

Suçun en azından çocuğa karşı işlenmesi hâlinde şikâyet aranmamalı ve resen soruşturulması gerekmektedir.

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan “Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e)” ibaresi “Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f)” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu.

j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu.”

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Maddeyle ilgili 2 önerge var.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 9: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100’üncü maddesinin 3’üncü fıkrasına ‘Kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama suçu’ ibaresi i bendi olarak, ‘Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu’ ibaresi j bendi olarak ve “Görevleri nedeni ile yüksek mahkemeler, adli ve idari mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlara karşı işlenen kasten yaralama suçu’ ibaresi k bendi olarak’ eklenmiştir.”

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Turan Aydoğan

İstanbul

OTURUM BAŞKANI RAMAZAN CAN – Evet, buyurun Sayın Antmen.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Katalog suç olmalı mı, olmamalı mı, tutuklama işlemi... Onu ayrı tartışırız ama burada, bizim getirdiğimiz, sayın teklif sahiplerinin getirdiği (i) ve (j) bentlerini iyi bir yaklaşım olarak kabul ettiğimiz takdirde burada çok önemli bir şey eksik kalıyor, “görevleri nedeniyle yüksek mahkemeler adli ve idari mahkemeler” diye ve hâkimleri Cumhuriyet Savcısı ve avukatlara karşı yani Türk Ceza Kanunu’nun 6’ncı maddesinde yargı mensubu olarak sayılan yargı mensuplarının da bu madde kapsamına geçirilmesi gerekiyor. Hâkim, savcılarımız ve avukatlarımız da kadınlar gibi, sağlık çalışanları gibi CMK/100 madde kapsamında olmalıdır diye düşünüyorum.

Bu arada, sayın milletvekilleri, eğer bu teklife ret oy vererseniz ben bütün avukatlara, bütün hâkim ve savcılara bunu reddettiğinizi söyleyeceğim. O yüzden, lütfen, buna kabul oyu verelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 9- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan ‘Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e)’ ibaresi ‘Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f)’ şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

‘i) Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar ve çocuğa karşı işlenen suçlar

j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevler sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu,

k) Dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlar.”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Gerekçenin okunmasını istiyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kadına yönelik toplumsal cinsiyet ayrımcılığından kaynaklı tüm suç eylemlerinin değil de sadece kasten yaralama suçunun tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması yeterli değildir. TCK ve CMK'nin, kadına yönelik işlenen şiddet suçlarını sadece cezalandırmaya yönelik değil, aynı zamanda önlemeye yönelik hükümler içermesi gerekmektedir. Kadına yönelik işlenen yaralama ve katletme suçları önce daha hafif suçlarla başlamaktadır. Israrlı takip, tehdit hakaret ve benzeriyle başlayan eylem, kadını katletme ya da katletme girişimiyle son bulmaktadır. Kadına yönelik şiddeti başlatan ilk suçta erkek fail tutuklanmayıp cezasızlıkla ödüllendirildiğinde kadının yaşamına kastetmeye teşvik edilmektedir. Bu bağlamda, kadın cinayetlerinin önlenmesi için, kadına yönelik sırf kadın kimliğinden kaynaklanan tüm şiddet eylemlerinin tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması gerekmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve teklifin geri kalan maddelerinin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231 inci maddesinin (6) ncı fıkrasının (c) bendinin ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

‘Saniğin kabul etmemesi hâlinde yahut suçun Türk Ceza Kanunu kapsamında kadına karşı işlenen suçlardan biri olarak nitelendirilmesi halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.’”

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kadına karşı şiddetle mücadelenin etkinliğinin ve caydırıcılığın artırılması amacıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun kadına karşı işlenen suçların failleri nezdinde uygulanmaması amacıyla mezkûr önerge tanzim edilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yeni madde ihdasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibareleri “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, teklifin 10’uncu ve 11’inci maddesinde “Talep halinde avukat görevlendirilir.” deniliyor. Bu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 234 ve 239’uncu maddesi düzenlemesinde talep hâlinde değil de resen, “Bu tür suçlardan dolayı mağdurlara resen avukat baro tarafından görevlendirilir.” diye düzenleme yapılması daha uygun olur diye düşünüyorum. Pozitif ayrımcılık yapalım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

10’uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 234’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının a bendinin 3’üncü maddesi ‘Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir’, yine aynı maddenin 1’inci fıkrasının a bendinin 5’inci maddesi ‘Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya sıralı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında res’en avukat görevlendirilir.’ şeklinde değiştirilmiştir.”

Süleyman Bülbül

Tufan Köse

Alpay Antmen

Aydın

Çorum

Mersin

Rafet Zeybek

Antalya

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hâle getirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 234’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının a bendinin 3’üncü maddesi ‘Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya sıralı takip suçu toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar, çocuğa karşı işlenen suçlar ve dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlarda

re'sen avukat görevlendirilir.' şeklinde değiştirilmiştir.”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Vekili bulunmayan şiddet mağduru kadınlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz olarak avukat sağlanması cinsel saldırı suçlarında zaten mevcuttur ancak suça maruz kalan kadınlara bu hakları hatırlatılmaktadır. Ayrıca, bilgilendirme yapılsa dahi ana dili Türkçe olmayan kadınlar için çevirmen hakkı bulunmasına rağmen pratiğe geçirilmemesi sebebiyle iletişim problemleri yaşanabilmektedir. Dolayısıyla, kadınlar, ücretsiz avukat atanması hakları olduğuna ilişkin bilgi sahibi olmadıkları hâllerde bu haklarını kullanamayacaklardır. Kadına yönelik suçü önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlarda kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 234'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının a bendinin 3 numaralı alt bendi ‘Vekili bulunmaması durumunda, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir şekilde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir.’ yine aynı maddenin 1'inci fıkrasının a bendinin 5 numaralı alt bendi ‘Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir şekilde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında kendisine avukat görevlendirilir.’ şeklinde değiştirilmiştir.”

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayininin süre sınırı olmaksızın zorunlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibaresi “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen

kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 11: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 239’uncu maddesinin 1’inci fıkrası ‘Mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir.’ şeklinde değiştirilmiştir.”

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Aydın

İstanbul

Çorum

Alpay Antmen

Mersin

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hâle getirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 11: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 239’uncu maddesinin 1’inci fıkrası ‘Mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar, çocuğa karşı işlenen suçlar ve dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlarda re’sen avukat görevlendirilir.’ şeklinde değiştirilmiştir.”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Vekili bulunmayan şiddet mağduru kadınlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz olarak avukat sağlanması cinsel saldırı suçlarında zaten mevcuttur ancak suça maruz kalan kadınlara bu hakları hatırlatılmaktadır. Ayrıca, bilgilendirme yapılsa dahi ana dili Türkçe olmayan kadınlar için çevirmen

hakkı bulunmasına rağmen pratiğe geçirilmemesi sebebiyle iletişim problemleri yaşanabilmektedir. Dolayısıyla, kadınlar, ücretsiz avukat atanması hakları olduğuna ilişkin bilgi sahibi olmadıkları hâllerde bu haklarını kullanamayacaklardır. Kadına yönelik suçu önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlarda kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda,” ibaresi, “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A),” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 12 - 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda,” ibaresi, “suçlarda, ısrarlı takip suçu ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığından kaynaklı kadına yönelik tüm şiddet suçlarında (madde 123/A),” şeklinde değiştirilmiştir.

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

Gerekçe:

Uzlaşmanın yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına karşı şiddet fiillerinin tamamı açısından yasaklanması gerekir. Kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için öncelikle kadına yönelik şiddetin toplumsal bir mesele olduğu kabulüyle kadına yönelik hiçbir şiddet eyleminin kabul edilemez olduğunun bir politika olarak benimsenmesi ve yasaların da buna göre tadil edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda uzlaşma yolunun, herhangi bir suçun kadına karşı şiddet kapsamında işlenmesi hâlinde kapalı olması gerekir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 12 – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası ‘Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olsa bile, (...) cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A), kadına karşı işlenen tehdit ve hakaret suçunda uzlaştırma yoluna gidilmez.’ şeklinde değiştirilmiştir.”

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

Gerekçe:

Maddeyle, uzlaştırma kapsamına ısrarlı takiple kadına karşı işlenen tehdit ve hakaret suçlarının da uzlaştırma kapsamının dışına çıkarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 13 - 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18 - 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Kurul, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izninin verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Kurul, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcısı,

c) Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim, olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre, başka bir bakan yardımcısının başkanlığında

üçüncü fıkra da gösterilenlerden, yeni kurullar oluşturabilir.

Kurul üyeleri, ikinci fıkra kapsamında verdikleri kararlar sebebiyle görevinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi dışında mali ve idari yönden sorumlu tutulamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde Sayın Ayhan Erel...

Buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Başkanım.

Vakıf üniversitelerinin rektör ve rektör yardımcısı 2547 sayılı Kanun kapsamında iken diğer personelin 4483’e tabi tutulması kanun bütünlüğü açısından önem arz etmekte.

Yine bu Kanunun ek 18’inci maddesi uyarınca bütün itirazların Ankara Bölge İdare Mahkemesine gelmesinin, iş yükü açısından altından kalkılamayacak bir yoğunluğa yol açacağı endişesi var. Bölge idare mahkemesinde karar verme süresi 4483’e göre üç ay, idarenin karar verme süresi otuz gün; idarenin karar verme süresi on beş gün uzatılabiliyor. Bu kanunda idarenin karar verme süresi 2 katına çıkarılırken bölge idare mahkemesinin karar verme süresi üç ay olarak sabit tutuluyor. Kanun kapsamı dikkate alındığında, gelen iş yoğunluğuyla birlikte bölgede ara mahkemenin karar verme süresinin 2 katına çıkarılmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Erel.

Sayın Burhanettin Bulut, buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

14’üncü madde ve onunla ilintili, ekleme yapılacak yerde, 15’inci maddenin varlığında Sağlık Komisyonunda bunu uzunca bir tartıştık, konuştuk. En nihayetinde, AK PARTİ’den ve Milliyetçi Hareket Partisinden meslektaşlarımızın -eczacı meslektaşlarımızın- da dâhil olduğu, Komisyon Başkanı Recep Akdağ’ın da onay verdiği bir önerge verildi ve o önergede hekim ve dış hekimlerinden sonra “eczacı” ifadesi konuldu. Orada gerekçelerimiz şunlardır yani herkesin hemfikir olduğu konu şu... Hatta, önergeden önce söz aldım ki bu önergeye diğer partiden milletvekillerimizin de imza atması gerektiğini düşünüyorum. Nasıl ki geçen sefer 14’üncü maddenin teklifini biz verdik, 15’inci maddenin teklifi de Adalet ve Kalkınma Partisinden arkadaşların imzasıyla gitti. Buradaki temel espi şu: Bu maddede “hekim, dış hekim ve diğer sağlıkçılar” diye bir ibare var, bu ibareyi şununla bağlıyor: Muayene, teşhis ve tedavi. Bizim söylediğimiz de teşhis, tedavi ve muayenenin 1219 sayılı Tababet Kanunu’nda tarif edildiği, bu kanun maddesinde meslek gruplarının görevlerinin tanımları ve onunla ilgili yönetmeliğe atfı yapıldığı ve bununla ilgili de Eczacılar Yasası’nın -6197 sayılı Yasa’nın- yönetmeliğinde de var olduğu üzere teşhis, tedavi ve reçete yazma yetkisinin sadece doktorlarda ve dış hekimlerde olduğundan gerekçeyle buraya bir ilave yapılması gerektiğini söylemiştik. Sayın Sağlık Bakan Yardımcısı ve Sağlık Bakanlığının hukukçu sorumlusu buna gerek olmadığını, 1219 sayılı Yasa’da varlığıyla bunun yeterli olacağını ifade ettiler ama biz o gün de söyledik, o konuşmaların hemen arkasından “Buna bir bakalım.” dedik burada ne tür sıkıntılar çıkar diye. Ve sonuçta, özellikle Türk Eczacılar Birliğinin bilgi notunda da var olduğu üzere, 1219 sayılı Tababet Yasası’nın madde 1’inde “...ve her hangi surette olursa olsun hasta tedavi edebilmek için tıp fakültesinden diploma sahibi olmak şarttır.” diye bir ifade var. Ek madde 13’te de “Tabipler ve dış tabipleri dışındaki sağlık meslek mensupları hastalıklarla ilgili doğrudan teşhiste bulunarak tedavi planlayamaz ve reçete yazamaz.” diye ifade ediyor.

Bununla birlikte de mevzuatta eczacıların teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi teşhis ve uygulamalar yapabileceklerine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamakta. Hüküm olarak “Yönetmelikte var.” denildi -Sayın Bakan Yardımcımızın ifade ettiği- ama kanun maddesinde bu yok. Buradan şöyle bir ifadeyle, cümleyle bu sorunların hepsinin ortadan kalkacağını söylüyoruz, o da şu: “Maddede mesleğin icrasıyla ilgili yapılan uygulamalar...” ifadesini eklediğimizde hekimlere dâhil olan muayene, teşhis ve tedavi de dâhil; ilaçların hazırlanması, reçetenin karşılanması, ilaçların hastaya verilmesi dâhil; eczacılık ve sağlıkla ilgili tüm uygulamalar bu kapsama girer. Böylece, teşhis ve tedavi gibi uygulamalar dışındaki meslek grupları da bu maddenin içerisine girer.

Sonuç itibarıyla, o gün Sağlık Komisyonunda bu tartışıldı ve Türk Eczacıları Birliği Genel Başkanına da burada, Komisyonunda “En azından bir teşekkür edin.” diye bir söz verildi ve Komisyonunda da Türk Eczacıları Birliği Genel Başkanı teşekkür etti. Uzun sözün kısası, bu önerge okunmadan önce diğer partilerimizin milletvekillerinin bu önergeye destek vererek... Ya da kendileri de yazabilir, illa da bizim imzamızın olması noktasında talebimiz de yok. Hekim, diş hekimi ve diğer sağlık mensupları, teşhis ve tedavinin içerisinde ifadeyle bu yasaya girerse... Bu yasadaki sakat durumlar yarın yine tartışılmaya devam edilecek. Eğer amaç tüm sağlıkçıları bu işin içerisine almak ise çok basit bir uygulamayla, maddeye şöyle bir ilaveyle bu işi halletmiş olacağız: “Hekim, diş hekimleri, eczacı ile diğer sağlık mensuplarının mesleğin icrası ve yaptıkları uygulamalar...” şeklinde ilave edilirse yani teşhis, tedavi ve muayenenin dışında onu çıkarıp “Mesleğinin icrasıyla ilgili yaptığı uygulamalar...” diye yazılırsa hiçbir sorun kalmaz Başkanım, durum budur. Bu konuda desteğinizi bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, TTB’nin bir talebi var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Milletvekillerimizden bu konuda söz isteyen başka kim var? Ali Şeker Bey vardı.

Sayın Şeker, buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Başkanım, yalnız bir şey söyleyeyim de.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Hekimlerimiz konuya girerse çünkü onların maddeleri çok ya. Bu eczacılarla ilgili Sayın Sağlık Bakan Yardımcımızın ifadesi olmuştu. Ben de bu Komisyonunda bunları getirteceğimi söylemiştim. Madde 1’i demin okudum, bir daha okumama gerek yok herhâlde, çok net yazıyor madde 1’de deniliyor ki: “Hasta tedavi edebilmek için tıp fakültesinden mezun olmak gerekir.” Böyle olunca da biz eczacılar tedavi bölümüne giremiyoruz, tedaviden sonraki kısımda dâhiliz. O yüzden bu yasanın içerisine hekimler ve diş hekimleri dışında hiç kimse giremez. Bu konuda bir açıklama isteriz Sayın Bakanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Şeker...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şimdi, bu Kurul oluşumuyla ilgili daha önceden de uyarılarda bulunmuştuk. Kurul oluşumunda mutlaka bağımsız olarak TTB’den, Türk Dişhekimleri Birliğinden, Türkiye Barolar Birliğinden ve Uzmanlık Dernekleri Kurulundan bir üyenin olması gerekiyor ki biz burada farklı temsilleri sağlayalım ve savunma yapabilecekler de burada kendilerini savunabilsinler. Sadece Bakanlığın bünyesinde bu Kurulun oluşması doğru bir yaklaşım değil. Bunun mutlaka dikkate alınması gerekiyor. Bu Kurulun Başkanlığının da mutlaka bir hekim bakan yardımcısı tarafından yapılması gerekiyor.

Bu sigorta şirketleriyle ilgili yapılan bu düzenlemelerde rücu meselesinde şöyle bir durum var: Mesleki sorumluluk sigortası; o hekimin yapmış olduğu ya da dış hekiminin yapmış olduğu bir kusurdan dolayı bir ceza olacak, sonra tazminata dönüşecek ve bu tazminat neticesinde bu tazminat eğer kişinin hatasından dolayı çalışana rücu edilirse sigorta şirketi ödüyor, aksi takdirde kasti varsa zaten sigorta şirketi de ödemiyor, direkt kendisi ödüyor, eğer kasti yoksa rücu edilmiyor. Sigorta şirketleri burada topladıkları primleri sebepsiz zenginleşmeyle bünyelerinde tutacaklar. Onun için bu fonun mutlaka bir kamu sigorta fonuna dönüşmesi gerekiyor ve burada da zarar gören kişilerin bu zararlarının tazmininde kullanılması gerekiyor. Sigorta şirketlerinin dönem dönem aşırı kâr ettikleri dönemler olur, zarar ettikleri dönemler olur ve sigorta şirketleri riskli gördükleri durumda primleri arttırarak gelirlerini arttırmaya çalışırlar ve bunun sonucunda da artık bu sigorta olmaktan çıkar. Ama bu yaptığımız düzenleme nasıl bir yola gidiyor? İşte bir sene, iki sene sürecek bu süreç, ondan sonra ceza davalarına gidip gitmeyeceğine ve akabinde de tazminat davalarının oluşup oluşmayacağına karar vereceğiz. Bu arada toplanan primler bir hasar ödemesine yönlendirilmemiş olacak. Bu sistemle birlikte, mutlaka, acilen bu fonun, zararların karşılanması için, kamu sigorta fonuna dönüştürülmesi ve devletin bu primleri boşuna bu sigorta şirketlerine ödememesi gerekiyor çünkü Bakanlık ödeyecek bunları. Bakanlık aynı zamanda sigortalarken yarı ücretini ödüyor çalışanların, yarı ücretini de o çalışanlar ödüyor ya da döner sermayeden ödeniyor ama yarısını çalışan, yarısını kurum ödüyor. E, bunları ödeyecek, tazminatları da Bakanlığın kendisi ödeyecek. Onun için bunun Bakanlığın bünyesine toplanması uygun olacaktır. Bu konuda mutlaka bir çalışma yapılması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Şeker.

Buyurun Sayın Koç.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, ben de Sayın Şeker’in biraz önce bıraktığı yerden devam etmek istiyorum.

Özellikle bu Kurulun oluşturulması açısından çok önemli bir husus var çünkü bu Kurulun -aynı zamanda hekim sayısının yetersiz kalması- tamamen Sağlık Bakanlığının bünyesine ve Sağlık Bakanlığının yetkisine verilmiş olması da ciddi bir aykırılığa neden olacak. Dolayısıyla, bu oluşturulacak olan Kurulun birinci derecedeki problemi, sorumsuzluk ilkesine sahip olması ve bu, keyfiyeti de beraberinde getirecek olan bir mesele. Dolayısıyla, bu da kamu görevini yürüten bir kurul olması nedeniyle ve aynı zamanda hekimlerin mevcut olan rücu miktarı ve ilgilinin görevlerinin gereklerini yerine getirip getirmemesi hususunu da denetleyeceğinden evleviyetle bu Kurulun da sorumluluk ilkesinin ve sınırlarını da belirlenmesi gerekiyor; bu, birinci husus.

İkinci husus ise bu Kurulun, gerçekten, meslek kuruluşlarının -hekimlerin- aynı zamanda derneklerin bu konuda uzman olan kişilerinden oluşturulmasının ve sorumluluk ilkesinin bu çerçevede yeniden oluşturulmasının gerektiğini belirtmek istiyoruz.

Dolayısıyla, bir diğer husus ise bu Kurulun yapacağı işlemin bir yargısal işlem olduğu yani görevini yerine getiren sağlık personelinin görevinin gereklerini yerine getirip getirmediğine veya kusurunun olup olmadığına ilişkin hususu gözetmesi gereken bir kurul olduğuna göre bu Kurulun verdiği karar aynı zamanda yargısal bir karar. Dolayısıyla, yargısal karar olması hasebiyle -sorumluluk da getiren-sorumluluğu da beraberinde taşıması gerekiyor.

Bir diğer husus ise -bu kanuni düzenlemede ben görmedim veya kaçırmış da olabilirim- bu bir yıllık süre içerisinde sorumluluk ve rücu ilkesinin olup olmadığına ilişkin verilecek olan Kurul kararı aynı zamanda bir yargılama ve dava açma şartı olarak da karşımıza çıkabilir. Dolayısıyla, zorunlu

olarak bu sürecin tüketilmemesi durumunda dava da açılmayacağı ve mecburi olarak bu sürecin geçirilmesi gerektiğine ilişkin de usul hukuku açısından da bir değerlendirmeye tabi tutmak lazım. Bu nedenle, bu bir yıllık sürenin de bir şekilde daha adil bir şekilde düzenlemesi gerekiyor çünkü özellikle yargılama hukuku içerisinde belirlenen süreler çok fazla uyulmadığı, özellikle mahkemelerin uymadığı ve zorunlu olarak ve kısa sürede tamamlanması gereken yargılama faaliyetlerinin yıllarca sürdüğüne ilişkin husus da gözetildiği zaman, bu bir dava engeli olacak. Bu nedenle de ayrıca bir düzenlemeye muhtaç olduğunu burada belirtmek istiyorum.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Koç.

Söz isteyen kim vardı başka?

Buyurun.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Hazırnu saygıyla selamlıyorum.

Geç bir saat oldu, birkaç şeye dikkat çekmek istiyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hukukçu muydunuz, doktor mu?

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Evet, avukatım.

Şimdi, bir, teknik olarak yani önce şuradan başlamak lazım, gerçekten kıymetli bir çalışma. Türk Tabipleri Birliğinin çok uzun yıllardır savunduğu, özellikle hekimlerin tazminat sorumluluğu ve cezai sorumluluğuna ilişkin savunduğu, talep ettiği konulara ilişkin bunlar. O nedenle çok önemsiyoruz gerçekten. Şiddetin önlenmesine ilişkin çabaları da çok değerli buluyoruz ama bizden önceki milletvekillerinin sözlerine de çok katılıyoruz; hem kadına yönelik şiddette hem de hekimlere, sağlık çalışanlarına yönelik şiddette bunun önlenmesine yönelik faaliyetler aslında cezai yaptırımlardan çok daha kıymetli. Bunlar çok daha uzun soluklu, çok daha zor; bunları biliyoruz ama mutlaka Meclisin bunlara ilişkin çaba göstermesi gerekiyor diye düşünüyoruz.

Şimdi “tıbbi malpraktis” diye anılan ama Türk Tabipleri Birliğinin bunu kullanmaktan bir süredir vazgeçtiği ve “sağlık hizmeti kaynaklı zarar” adıyla andığı... Çünkü hekimlerin odağında tutulduğu ve hatayı yapan hekimmiş gibi bir yerden başlayan, bütün kusuru, sorumluluğu hekim üzerinde bırakan bir yaklaşım “tıbbi malpraktis” sözcüğü. O nedenle, aslında bunun bileşenlerinin çok olduğu; çalışma koşulları, uzun çalışma koşulları, sık hasta bakmak, tekrar başvurular dolayısıyla artan hasta sayısının getirdiği yük -vesaire, vesaire- ekip, ekipman yetersizliği, personel eksikliği; bütün bunların bileşiminden kaynaklı, aslında hizmet kaynaklı bir sorundur bu diye bakıyor Türk Tabipleri Birliği.

Şimdi, burada da yine şiddeti önleyici çalışma gibi bu uygulamaların, “tıbbi kötü uygulama” denilen uygulamaların önlenmesine yönelik de özellikle “hasta güvenliği” diye yapılan çalışmalar var ve burada hata bildirimlerinin aslında yapılmasının teşvik edilmesi ve “Bu hatalar niçin oluyor acaba?” diye kaynağını araştırıp bunların giderilmesine yönelik çaba gösterilmesi birincil öneme sahip çünkü bu toplum sağlığının korunması açısından da çok kıymetlidir. Tabii ki zararın giderilmesi önemli, bunun hızla giderilmesi çok önemli. Bunları bir bütün olarak Meclisin ele alması gerektiğini ve bununla ilgili güvencelerin de oluşturulması gerektiğini önlenmesi açısından çok önemli buluyoruz.

Teknik olarak söyleyeceğimiz şeylerden birisi bu 14’üncü maddeyle ilgili. “Mesleki Sorumluluk Kurulu” adında kurulması planlanan bu Kurulun Sağlık Bakanlığına bağlı sabit bir kurul olacağını anlıyoruz. Diğer başka kurulları gibi, mesela Sağlık Meslekleri Kurulu gibi bu da bir sorumluluk kurulu olarak düşünülüyor fakat bunu düzenlediği yer 3359 sayılı Yasa. Bunun kanun tekniği açısından doğru olmadığını, 663 sayılı KHK sonrasında, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle bütün Sağlık

Bakanlığı teşkilatı ve ona bağlı kurullar oluşturulmuşken buradaki Mesleki Sorumluluk Kurulunun 3359 sayılı Yasa'yla oluşturulması aslında uygun bir yöntem olarak görünmüyor, kanaatimizce böyle; birincisi bu.

İkincisi: Burada benden önce konuşan sayın milletvekilleri de söylediler, birden fazla kere de söylendi; gerçekten, toplumun ve hekimlerin adalet duygusunu da koruyacak, adaletin tecelli ettiği, güvenilir, bağımsız ve tarafsız bir ortamda bu tartışmaların yapıldığının hem hasta ve hasta yakınları hem de hekimler açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bunun böyle kabul edilmesi için de burada düşünülen kurulun yapılanmasının yeni baştan gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu kurulun bileşimine baktığımızda hekim sayısının yetersiz olduğunu, her ne kadar Sağlık Bakanlığında görevli bürokratların ağırlıklı hekim olduğu düşünülse de Sağlık Bakanlığının pek çok şeyi, işte, bakan yardımcısıyla başlıyor, genel müdürlerle devam ediyor ve bunlar hekim olmayabiliyor. O nedenle biz Hasta Hakları Derneğinin de burada olmasını önemsiyoruz, Türk Tabipleri Birliğinin de Dış Hekimleri Birliğinin de burada olması gerektiğini önemsiyoruz. Kuşkusuz, bu düzenleme buradan böyle geçmemelidir. Burası Adalet Komisyonu, bütün bu tartışmalar mutlaka dikkate alınmalı.

Bunun dışında, aslında, bütünüyle dışarıda bırakılan, daha doğrusu düzenlenmeyen bir alan var. Bu kanunun çerçeve kanununda bile olması gereken unsurları taşımadığını düşünüyoruz. Sadece kurulun yapılanmasının kimlerden oluşacağını söylenmesi yetmez. Buradaki ölçütlerin de kanuni güvencelerinin de yine kanunda düzenlenmesi gerekir. Kurulun temel olarak neyi esas alacağını buranın düzenlemesi lazım. Bunların yönetmeliğe bırakılması, aslında yasama erkinin devri niteliğindedir. O nedenle daha kapsamlı bir biçimde kanunda ve bu Meclis tarafından buranın çalışma yönteminin de... “Bilirkişilere başvurulacak.” deniyor. Mesela, başvurmadığında biz “Bu alanın uzmanları burada yoktu.” diyebilecek miyiz? Hayır, diyemeyeceğiz çünkü “Bu kurul karar verir.” denmiş.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Kurulda uzman...

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Sayın Vekilim, burada kurulda uzmanların olduğunu görüyor muyuz? 1 dâhilî, 1 cerrahi branştan hekim var. Eğer dış hekimiyse, eğer hemşireyse... O alanın meslek profesyonellerine dair başka kimse var mı? Yok. Ben ayrıca şunu söylüyorum: Diyelim ki konu genel cerrahiyle ilgili. Genel cerrahiyle ilgili bir konu da Bakanlık bürokratlarının FTR uzmanı olabilir, hekim olsa da olabilir, filan olabilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bunlar yazılı görüşlerinizde de var, bunları dağıttık.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Bu detayda yok, nedenini anlatmaya çalışıyorum Sayın Başkan, çok uzatmayacağım, saatin biz de farkındayız. Ben sabah duruşmaya gideceğim. İzninizle tamamlamak istiyorum. Biz de bu saate kadar bekledik.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Bu nedenle bunlar çok kıymetlidir, önemlidir ve mutlaka bu yasada düzenlenmelidir.

Bunlardan başka söylememiz gereken bir şey: Özel sağlık kuruluşunda çalışan hekimlerin bütünüyle dışarıda bırakılmış olması. Evet, cezai yönden sorumluluklarına ilişkin bu yasada bir düzenleme var. Onlarla ilgili olarak bir kurulun değerlendirme yapıp, soruşturma oluru verip vermeyeceğine karar verileceği düzenlenmiş, ne güzel ama tazminat sorumluluklarına ilişkin hiçbir güvenceleri yok, orada eskisi gibi devam ediyor. Ama özel sağlık kuruluşunda çalışan hekim arkadaşlarımız bugün bir ömürlük birikimleriyle ödeyemeyecekleri tazminat yükleriyle karşı karşıyalar. Mutlaka bu da bu kanunda ele alınmalı ve özel sağlık kurum, kuruluşlarında çalışan hekimlerin de yine aynı kapsama alınması gerektiği düşüncesindeyiz.

Sigortaya ilişkin olarak da sayın vekilimizin sözlerine katılıyoruz. Türk Tabipleri Birliği 2005-2006 yılından itibaren zorunlu sigortanın yapılma sürecinde Hazineyle masaya oturmuştur, görüşmüştür, bütün bunları söylemiştir ve dünya örneklerini de söylemiştir. 1219 sayılı Yasa’da sigortaya ilişkin düzenlemeler yapılırken genel gerekçesinde de bütün bu çalışmalar yer almıştır. İngiltere, Fransa, İsveç vesaire bir sürü kamusal fon örneği vardır. Bugün bu paraların sigorta şirketinde tutulup kamudan rücu edilmeyeceği söylenen durumlarda kamu yükü artacaktır. Bu düzenlemenin çok hızla yapılması gerekiyor. Bunu da düşünüyoruz.

Şimdi, bir tane son bir şey var. Bunu aslında Sayın Genel Müdürlü de konuşmuştuk daha önce. Bu yasada, düzenlendiği arka plandaki niyetin şu olduğu söyleniyor: “Aslında taksirli suçlar -taksirli eylemlerde diyelim, suçu kenara koyarak söylüyorum- tazminat hukuku bakımından taksirli eylemlerle ilgili yani taksirle ölüme sebebiyet verme ve yaralamaya sebebiyet verme eylemlerinde biz hiç rücu etmeyeceğiz, sadece görevi kötüye kullanmada rücu edeceğiz.” deniliyor. Fakat burada kanuni düzenlemeye baktığımızda işte “ve kusur” denildiğinde eylemi burayla kısıtlandıkları söylense de kanunun yazılış metni bunu açıklıkla ifade etmiyor. Bu konuda bir kanuni güvence olmadığını düşünüyoruz. Bunu da dikkatlerinize sunuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – “Veya” olmadığı için tereddüt yok, “ve” diyor orada, diğerleriyle bağlantılı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Ama taksirlielerde hiçbir biçimde rücu edilmeyeceği ifade edilmiyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ediyor, “görevi kötüye kullanmak suretiyle” diyor.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – “Kullanma ve kusuruna bakarak” diyor ama arka plandaki o niyet... Biz, hani taksirli suçlarda hiç yapmayacağız çünkü görevi kötüye kullanma bambaşka bir suç tipi. Hekimlerin ağırlıklı olarak bugün yaşadıkları sorun ise bir kusurlu eylemle; yanlış kesi olabilir, yanlış ilaç uygulaması olabilir, enjeksiyonun yanlış yere yapılması olabilir, daha çok karşılaşılan durumlar bunlar. Deniliyor ki: “Biz bunları zaten hiç rücu etmeyeceğiz.” Ama ben metni defalarca okudum ve geçen toplantıdan yani geçen hafta salı ve çarşambadan sonra tekrar tekrar okudum ve bu sonuca varamıyoruz. Biz burada bu güvenceyi göremiyoruz, o nedenle bu açıklıkla tekrar kaleme alınması gerektiğini düşünüyorum. Uygulayıcıların da bunu kolaylıkla...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Evet efendim, teşekkürler.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Çok özür dilerim Başkanım.

“Taksirle hekimlerin sebebiyet verdiği bir durum burada tazminat konusu edilebilir.” diye kaygıları var. Öyle anladık, değil mi?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ VERDA ERSOY – Evet.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Rücu konusu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Şimdi, şöyle...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Çok zorlama bir kanaat olmuş yani.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Orada şey var ya Sayın Vekilim...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ya, bir defa görevin gereklerine aykırı.

Şimdi, cümle şöyle: "...ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı..." Doğrudan TCK 257... Orada da hadiseyi tamamen kasten ve ihmalen meydana getiren unsurlar belli. Yani siz çok zorlayarak ancak bunu düşünebilirsiniz. Yani şimdi, siz "Acaba arkadaşlar çok farklı düşünüyor, ben buraya açık bir hüküm koyayım" diye bir...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hâkim Bey söz istemiş; Ankara Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Daireleri Üyesi.

Buyurun.

ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 3. İDARİ DAVA DAİRESİ ÜYESİ GÖKSEL YÜZÜGÜLLÜ – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi Üyesi Göksel Yüzügüllü.

Şimdi, kanunda, ön inceleme kapsamında, ön inceleme görevlendirildikten sonra ön incelemenin yapılması için bir süre öngörülüyor 4483'te. Bu süre otuz gün ve bunu yetkili amirin on beş güne kadar uzatabilme gibi bir yetkisi var kanunun 7'nci maddesinde. Şimdi, mevcut taslağın 14'üncü maddesinde deniyor ki: "...süreler, iki kat olarak uygulanır." Şimdi, dolayısıyla iki ay süre veriyor ve bir ay uzatabiliyor. Bölge idare mahkemesinin 4483 sayılı Kanun kapsamında inceleme süresi 9'uncu maddede belirtilmiş. Şimdi, gelecek iş yoğunluğu da dikkate alındığında biz 9'uncu maddedeki sürenin de bölge idare mahkemesi için incelemenin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için uzatılması, aynı şekilde 2 kat uygulanması yönünde bir talebimiz var Sayın Başkanım.

Herkesi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ön incelemeye gerek olmadan soruşturma izni verilebiliyor mu?

ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 3. İDARİ DAVA DAİRESİ ÜYESİ GÖKSEL YÜZÜGÜLLÜ – Sayın Başkanım, ön inceleme olmaksızın soruşturma izni verilemiyor. Ön inceleme onayı alınması ve bir ön inceleme raporu düzenlenmesi gerekiyor ve o aşamada da sağlık hukuku aşamasında, özellikle Anayasa Mahkemesi kararları nezdinde biz muhakkikin sağlıkçı olmasını yeterli bulmuyoruz aynı zamanda da bir bilirkişi incelemesi yapılmasını gerekli görüyoruz. Şayet olay ölümlü ise bilirkişi incelemesinin üniversite bünyesinde en az 3 kişiden olması yönünde kararları veriyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O zaman "il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını..." "Da" orada şey biraz, fazla geliyor, eğer ön inceleme zorunluysa. O da Genel Kurula kadar değerlendirilebilir.

Niyazi Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Başkanım, o "da"nın manası var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Nedir?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Normal şartlarda 4483 sayılı Kanun'dan kaynaklı olarak izni verecek kurum, kişi de bu incelemeyi yapabiliyor yani dolayısıyla bizim şu anda kurgulanan Mesleki Sorumluluk Kurulu, bir denetmene bu ön incelemeyi yaptırabilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kendisi de yapabilir.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Dolayısıyla özel sektördeki hekimler, sağlık çalışanları bakımından da bulunduğu ildeki kişilerden bu anlamda istifade

edebilir şeklinde bir düşünce var Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz, anlaşıldı.

Sağlık Bakan Yardımcımız, bu sağlık meslek mensubu eczacılar giriyor mu kapsama?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, eczacılık mesleğinin sağlık hizmeti kapsamında meslek, eczacının ise sağlık meslek mensubu olduğu hususunda bir belirsizlik ve ihtilaf kesinlikle bulunmamaktadır. Şimdi 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'da ek 13'üncü madde, bütün sağlıkla ilgili, sağlık mesleği mensubu tanımlı yapmakta ve burada da 39 tane mesleği buna dâhil etmektedir. Ayrıyeten eczacılarla ilgili 6197 sayılı Eczacılar Kanunu, hemşirelerle ilgili 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu ve diğer branşlarla ilgili bazı kanunlar var.

Sağlık meslek mensuplarının görev tanımları, ayrı kanun olarak düzenlenen kanunlar olmasına rağmen, hükümleri saklı kalma kaydıyla bizim çıkarttığımız yani Bakanlığımızca çıkartılan 22/5/2014 tarihli Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik'te bunlar belirlenmiştir.

Şimdi, burada, bu kanunun bütün lafzında, 1219'da, burada, her yerinde tabip ve diş tabipleri geçmektedir. Şimdi, bunun üzerine bir eczacıyı vesaireyi ilave etmek doğru, hani bu noktada takdir Komisyonundur ancak şunu söyleyeyim: Bütün kanunun lafzında bir noktada bir değişiklik yapmış oluyoruz. Ayrıyeten burada sadece eczacıyı dâhil etmekle birlikte, diğer meslek mensuplarının sanki yani bir ebenin, bir hemşirenin, bir fizyoterapistin olmayacağı anlamına da doğru yöneltmiş olabiliriz, takdir Komisyonundur.

Arz ederiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ya, buradaki irademiz, bizim eczacılarla ilgili soruşturma izni de mi bu mesleki kurula verilsin, irademiz bu mu?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Tabii ki yani.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi, burada sağlık meslek mensubuysa...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O zaman on binlerce eczacı, bir ilaç nedeniyle suç duyurusunda bulunan... O sistem tıkanmaz mı, Mesleki Sorumluluk Kurulu bunun altından nasıl kalkar?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi Sayın Başkanım, şöyle söyleyeyim: Bugün itibarıyla malpraktiste veya mesleki şeyde eczacılarla ilgili açılmış bugüne kadar bir tane dava yok, malpraktisle ilgili.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir ilaç alır, şey yapar.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi, yani bu şöyle: Daha çok hekimlerde, hemşirelerde, ebelerde olan bir konu. Ha, bu ileride ihtiyaten olacak olursa da bu koruma kapsamında olacak. Bizim tereddüdümüz şudur: Orada tabip ve diş tabibinin yanına herhangi bir meslek mensubunu ilave edince diğerleri sanki ari kalacakmış diye bir endişemiz var ama takdir Komisyonun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Başkan, hemen kısa bir söz alayım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Şöyle, niyet olarak tüm sağlıkçıları bu kapsam içerisine almak istediğimizde hemfikiriz. Evet, geçen ihtisas komisyonunda tüm partiler de bu konuda fikirlerini de beyan ettiler. Zaten burada benim de daha çok dile getirdiğim şey, teknik olarak yarın bir aksaklık

olmasın, hele hele sadece eczacıya özel bir şey zaten olmasın. Efendim, burada eczacı var hakkını koruyor da ne bileyim bir laborantın ya da bir ebenin hakkı korunmayacak mı?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – O noktaya gidecek diye tereddüt ediyoruz.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Evet, anladım ben sizi ama şöyle, benim tereddüdüm de şu: 1219’da madde 1 çok açık, diyor ki: “...hasta tedavi edebilmek için tıp fakültesinden diploma sahibi olmak şarttır.” Madde 13’te diyor ki: “Tabipler ve dış tabipleri dışındaki sağlık mensupları hastalıklarla ilgili doğrudan teşhiste bulunarak tedavi planlayamaz ve reçete yazamaz.”

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Sayın Vekilim, bakın...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Ben de şunu söylüyorum, önerimi şöyle çevireyim.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Yok, şöyle söyleyeyim.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Cümlemi bitirsem bir izin verirseniz.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Tabii.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Şöyle, burada “hekim” ve “dış hekimleri” dedik ya, eczacıyı koymayalım ama “Hekim, dış hekimleri ve diğer sağlık mensuplarının mesleğinin icrasıyla ilgili yaptığı uygulamalar” dediğimizde hepsi girer içine. Eczacıyı çıkartalım ama yaptığı uygulamalar olarak girelim. Çünkü eczacıların... Ben on yıl Oda Başkanlığı yaptım, keşke olsa. Bizim, tedaviye ilişkin ya da meslek tanımına ilişkin tüm konular yönetmelikte, kanun maddesinde yok. Böylelikle bu maddeye eczacıyı koymadan “sağlık mensuplarının tümünün meslek icrası ve yaptıkları” dediğinizde teşhis, tedavi ve muayenede olmayanlar da dâhil olmuş olacak.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – Şimdi, Sayın Vekilim, aslında, sizin çok iyi bildiğiniz madde, bu söylediklerinizin hepsini karşılayan madde. Şöyle ki...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Ama yönetmelikle karşıliyor.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HALİL ELDEMİR – 6197 sayılı Eczacılık Kanunu’nun 1’inci maddesi çok net ve açık. Burada der ki Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun’un 1’inci maddesi: “Eczacılık; hastalıkların teşhis ve tedavisi ile hastalıklardan korunmada kullanılan tabii ve sentetik kaynaklı ilaç hammaddelerinden değişik farmasötik tipte ilaçların hazırlanması ve hastaya sunulması; ilacın analizlerinin yapılması, farmakolojik etkisinin devamlılığı, emniyeti, etkinliği ve maliyeti bakımından gözetimi vesaire vesaire ilaç kullanımına bağlı sorunlar hakkında hastaların bilgilendirilmesi ve çıkan sorunların bildiriminin yapılmasına ilişkin faaliyetleri yürüten sağlık hizmetidir.”

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Doğru ve ezbere bildiğim şeyler. Şöyle, bak, mesela biraz önce Başkan sordu, dedi ki: “Yani, siz ilaç hazırlıyorsunuz ya, bu da tedaviye giriyor.” Ama biz reçete karşılığı hazırlıyoruz. Yani tedavi sonrası... Yani daha doğrusu, buradaki tanımda olduğu gibi, “Hastayı tedavi edebilmek için tıp fakültesi diploması sahibi olması gerekiyor.” diyor ya, biz o tedavinin içerisinde yokuz. Hekimin reçetelediği durumdan sonra bizim görevimiz başlıyor. Şöyle, bu tartışmaları birisi art niyetli kullanmak isterse kullanır, onu söylemeye çalışıyorum. Ama şu cümle hepsini kapsıyor: “Sağlık mensupları mesleğinin icrasıyla ilgili yaptıkları uygulamalar” denildiğinde hepsi birden giriyor. Bu da bu tartışmaları bitiriyor. Sonra, niyet olarak hepimiz sağlıkçıların bu işin içerisine girmesi gerektiğini söylüyoruz ve sayısal olarak da çok az yani bu tür vakalar çok azdır. Zaten, mesele biraz kasıtlı alakalıdır çoğunlukla, değil mi? Buradaki yasanın en önemli hususu, belki de temeli kasıtlı yapılan işlemler. Onlar da sayısal olarak çok azdır zaten. O açıdan, böyle bir şey tüm sağlıkçıları rahatlatır diye düşünüyorum. Ben “eczacı” kelimesi yazılmasın da diyorum. Ama mutlaka “sağlık mensuplarının mesleğini icrası sırasında yaptığı uygulamalar” diye düzeltilmesini öneriyorum

tekrar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Zaten yönetmelik hazırlanacak değil mi, bu maddeyle ilgili yönetmelik?

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Evet.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yönetmelikte daha ayrıntılı belirlenecektir.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Evet, biz yine söylemiş olalım. Sayın Bakan da bu konuda hemfikir. Yarın tekrar Bakanla konuşuruz o zaman, Genel Kurulda bir deneriz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ediyoruz.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına.

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlar Değişik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirmesi arz ve teklif ederiz.

Madde 14: 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Ek 18'inci maddesinin 1'inci ve 2'inci fıkralarında ver alan 'hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar' ifadesi "hekim, diş hekimleri, eczacı ile diğer sağlık mensuplarının mesleğin icrası ile ilgili yaptıkları uygulamalar" şeklinde değiştirilmiş ve maddenin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurul,

a) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen hekim bir Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,

c) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen profesör veya doçent unvanlı biri dahili, biri cerrahi, diğeri halk sağlığı branşlarından üç hekim ile

d) Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu tarafından görevlendirilen birer üye,

olmak üzere on üç üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) ve (d) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır."

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Tufan Köse

Turan Aydoğan

Çorum

İstanbul

Gerekçe:

Sağlık hizmeti hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanlarıyla bir bütündür. Eczacılar da sağlık hizmetlerinin sunumunda kamu görevini yerine getirmektedir. Maddeyle eczacıların da Mesleki Sorumluluk Kurulunun kapsamına alınması amaçlanmıştır. Kurulun oluşumunda ilgili meslek örgütlerine de yer verilmesi, Kurulun işleyişi ve alacağı kararların niteliği açısından önem taşımaktadır. Bu düşünceyle Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği tarafından seçilen birer üyenin kurul yapısına dâhil edilmesi düzenlenmektedir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/4290 esas sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18- 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Kurul, özel sağlık, kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izninin verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanun'un 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır.

Bu çerçevede “aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri”nden sonra gelmek üzere “ortak sağlık güvenlik birimleri-iş yeri sağlık güvenlik birimi” gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş hekimini ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Kurulun soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararları ile işleme koymama kararlarına karşı tefliğden itibaren on gün içinde “Bölge İdare Mahkemelerine” itiraz edilebilecektir.”

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğini icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Kurul,

a) Bakan, Bakan yardımcısı, Genel Müdür ya da Daire Başkanı düzeyinde Sağlık Bakanlığının belirlediği hekim bir temsilci,

b) Türk Tabipler Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu ve üye sayısı en fazla olan Hasta Hakları Derneği tarafından seçilen birer temsilci

c) Profesör, doçent, uzman veya pratisyen hekim unvanlı bir dâhiliye, bir cerrahi, bir çocuk hastalıkları, bir psikiyatri, bir kadın doğum uzmanı, bir aile hekimi veya halk sağlığı uzmanı ile diş tabibi olmak üzere ilgili uzmanlık dallarının, meslek örgütlerinin seçtiği 7 hekimin dâhil olduğu ve kadın üye sayısı beşten az olmamak üzere 11 üyenin oluşturduğu özerk bir yapıdır. Kurulun Başkanı kurul üyeleri tarafından seçimle belirlenir.

d) (c) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı Kurulun iş yüküne göre yeni kurullar oluşturabilir.”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

Gerekçe:

Teklifte yer alan Mesleki Sorumluluk Kurulunun tamamen idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacağı aşikârdır. Sağlık meslek örgütlerinin yer almadığı böylesi bir Kurulun nesnel ve bağımsız değerlendirmelerde bulunması mümkün görünmemektedir. Nasıl ki Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığına bağlı olduğu için verdiği her kararda soru işaretlerine neden oluyorsa Mesleki Sorumluluk Kurulu için de benzer bir durum söz konusu olacaktır. Dolayısıyla bağımsız örgütlerin yer almaması kabul edilebilir değildir. Sağlık Bakanlığının kendi politikasını belirleme yetkisinin elinden alındığı, tıbbi işlemin ne olduğunu Hazine ve Maliye Bakanlığının, geri ödeme yetkisiyle reçete edilebilir olana Sosyal Güvenlik Kurumunun karar verdiği, hekimlerin mesleki özerkliğinin tümüyle kısıtlanmaya çalışıldığı, sağlık idarecilerinden beklenenin ise sağlık çalışanlarının ne söylenirse onu yapmalarını temin etmekten ibaret olduğu bir yapıda sağlık hizmetinden kaynaklı kusurun bireysel olarak ele alınması sorunu çözmekten çok uzaktır. Yapılacak düzenlemeyle getirilmek istenen Kurul, sistemin koruyucularının kendi kusurlarını görünmez hâle getirmesine yol açacaktır. Nüfusundan fazla acil servis başvurusu olan dünyadaki tek ülke olan, yılda 570 milyon başvurunun yapıldığı, kişi başına sağlık kurumlarına başvurunun yılda 10'a yükseldiği Türkiye’de, Mesleki Sorumluluk Kurulu kimin cezalandırılacağını seçmek ve mevcut davaları ötelemek dışında anlamlı bir çözüm üretemeyecektir. Sağlık hizmetinden kaynaklanan kusurların kamusal olarak karşılanması, nedenlerinin araştırılarak çözüm yöntemlerine yoğunlaşılması gerekmektedir. Oysa getirilen kanun teklifi malpraktis sorununa çare olmaktan çok yeni sorunları beraberinde getirecektir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenleme, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilenler bakımından uygulanmaz ve soruşturma veya kovuşturmalara devam olunur.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan rücu davalarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yargılanması devam edenler bakımından ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması için davacıya iki aylık süre verilir. Başvuru yapılmaması halinde dava usulden reddedilir. Bu durumda yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılır ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmez.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ –Önerge yok.

Barolar Birliği... Çok özet olsun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli üyeler, sayın vekiller; telif maddesiyle derdest rücu davasında davacı, idarenin Kurula başvurmaması nedeniyle davanın usulden reddi hâlinde yargılama giderlerine taraflarca katlanılacağı... Davacı idarenin kusuru ve ihmali bulunmasına rağmen yargılama giderleri davalı sağlık çalışanına da eşit şekilde paylaştırılacaktır. Bu kısmı geçmek kaydıyla asıl sizlerin dikkatinizi çekmek istediğimiz husus şu: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 323’üncü maddesiyle yargılama giderleri arasında sayılmaktadır vekille temsil edilen avukatın avukatlık ücreti. Aynı zamanda Avukatlık Kanunu 164’ün son fıkrası uyarınca karşı tarafa yüklenilecek avukatlık ücreti de avukata aittir. Bu maddelere aykırı şekilde yargılama giderlerinden olan vekâlet ücreti kapsam dışı bırakılmış, bir de davacı idare lehine kapsam dışına bırakılmış olması avukat meslektaşlarımızın emek ve mesaisine büyük haksızlık oluşturduğu gibi dile getirdiğim yasa maddelerine de aykırılık teşkil etmektedir. Bu yüzden Barolar Birliği olarak önerimiz, telifin son cümlesinde yer alan “...ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmez” ibaresinin kaldırılmasıdır.

Teşekkür ederim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Abdullah Bey, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Değerli Başkanım, buradaki mevcut durum özel bir tanımlamayla beraber ve taraflar ana yükümlülük noktasındaki idarenin rücu sorumluluğu kapsamı içerisindeki bir işlemdir. Eğer burada bir şey durum meydana gelecekse de bir avukatlık ücretiyle de beraber bir yükü karşılaşsın. Bizim amacımız da bu manadadır.

Arz ederiz efendim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buradaki davacı Sağlık Bakanlığı değil mi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – İdare.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Avukatın emeği ne olacak?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – “İdare lehine takdir edilemez.” diyebiliriz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bunu bir çalışalım Genel Kurula kadar.

Teşekkür ederiz.

Önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4290) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve telif ederiz.

“MADDE 15: 3359 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 13’ün ikinci fıkrasındaki ‘hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar’ ifadesi ‘hekim, diş hekimleri, eczacı ile diğer sağlık mensuplarının mesleğin icrası ile ilgili yaptıkları uygulamalar’ ifadesi şeklinde değiştirilmiştir.”

Süleyman Bülbül
Aydın

Rafet Zeybek
Antalya

Alpay Antmen
Mersin

Tufan Köse

Turan Aydoğan

Çorum

İstanbul

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Sağlık hizmeti, hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanlarıyla bir bütündür. Eczacılar da sağlık hizmetlerinin sunumunda kamu görevini yerine getirmektedir. Maddeyle eczacıların da Mesleki Sorumluluk Kurulunun kapsamına alınması amaçlanmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Kurulda Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler; Sayın Abdullah Güler, Sayın Orhan Kırçalı, Sayın Belgin Uygur, Sayın Oğuzhan Kaya.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Muhalefet şerhi, pazartesi saat on ikiye kadar...

Kanun teklifi sahiplerine, katılımcılarımıza, Komisyon üyelerimize, hepinize çok teşekkür ediyoruz.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Başkanım, bana söz vermediniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Başkanım.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Başkanım, ben de teşekkür ediyorum.

Çok cevap hakkı vardı fakat çok geç olduğu için onlara açıklık getiremedim. İnşallah Genel Kurulda daha detaylı bir şekilde konuşacağız. Herkese emeği için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Herkese iyi sabahlar diliyoruz.

Kapanma Saati: 03.23

